

Universitätsbibliothek Wien

II

138.076

INCUNABEL

E. S.

V
138076

DOMITII CALDERINI VERONENSIS SECRE
TARII APOSTOLICI IN COMMENTARIOS IV
VENALIS AD CLARISSIMVM VIRVM IVLIA-
NVM MEDICEN PETRI COSMI FILIVM FLO-
RENTINVM.

Incunab.

DOMITIVS Iulião medici. Salt. Etsi multa de prudētia:
humāitate: uirtute tua: olī mihi s̄aþe afferebātur Iuliāe:
tamē quom supētore āno iſthic essem: ea omnia ita in te
p̄spexi: & admiratus sum: ut ad eam fidem: & obſeruantia
immortalem: quam in Laurentium fratrem contuli: & lo-
caui: tu quoq; magna ex parte impuleris. Nā quom me: &
mea omnia Laurētio: domuiq; ueſtræ traderem: iter cæte-
ra ornamēta: quæ egregia: & amplissima habetis: & parta
a maioribus ueſtris: & a uobis non modo conſeruata sed
aucta: illud in primis laude ſingulari dignum arbitratus
sum: q̄ duo fratres: cum domētica gloria: tum ciu-
tatis honotibus florentiſſimi: tanta concordia uiuitis: tā
mutua pietate: tanta uirtutum omnium ſimilitudine: ut
quoni tu maiori natu Laurentio: diuini ingenii: ſummæq;
ſapientiæ uiro cedas: iſta insigni pietatis laude ad p̄ræci-
puam gloriam contendas: efficiasq; ut nemo Laurētium
colat: qui te non plurimum obſeruet: Quod mihi p̄fecto
accidit: nam quom ei laborem omnem: induſtriam: deniq;
me ipsum dicatum eſſe debere ſtatuerim: hoc ſtudiū meu
& consilium ei probare non posſe uideor: niſi fidei in te
argumētu aliquod extiterit. id ut fiat: hoc āno elabourai
diligenter. Nam Iuuenal is ſatyras noua commentatione
tuo nomine explicare conatus sum: in quibus iſterpretādis
nō ignoras q̄ multi bonaꝝ artiū ſtudioſi operā poſuerit:
& tamen aliqdo ingenue ſint profelli ſe multa nō asſecu-
tos eſſe: uel carminis obſcuritate: uel tépoꝝ ignoratione:
Equidem: quod ſine arrogantia dictum uelim: multa in

iis græcor̄ latior̄q; auctoritate confirmata me explicat-
se contenderim: quæ uel alii grauioribus studiis occupati
neglexerūt: uel multi nostraꝝ litteraꝝ studiosi scire ma-
gnopere expectabāt. Atq; id sane non in iis tantum: quæ
quottidianis disputationib; quæri solebant: sed ubi etiā
pleraꝝ p̄ aptis: & expositis: in hominum opinione recepta
fuerant: quom uel historiæ inuolucro adhuc lateret: uel
figurata elocutiōe remotiora essēt. Ut illud Dimidio ma-
gicæ resonat ubi memnone chordæ: Qui lacedæmonium
pytisinate lubricat orbem: Quantum laufelia b̄ibebat p̄
populo faciēs: Et tota sōat uī mea cœna suburra: Quæ cu-
stos gallicus urbis. Vsq; alucifero. aliaq; pmulta: In qbus
quid effecerim: qua ratione ab alioꝝ interpretatione di-
scesserim: eos sit iudicium qui commentarios nostros in
manus aliquando sument. De his uero locis: quæ iandiu
i disceptatiōe uersantur: Ut Cecropiā baptæ soliti lassa-
re.cocyton: Câbre repetita: Translatus subito ad marsos:
ita me disputasse arbitror: ut labor noster & ea ignoran-
tibus utilis futurus sit: & iis qui eadem habet cognita ad-
modū probari possit. Quāuis qdā: quē toto ope Fidētinū
iure appellauimus autore & magistro Brotheo grāmatico
nostra cum suis i eptiis cōiungere tētauerit: In quo mecū
ob id certe unum præclare actum est: q; uterq; eum se
præstitit: ut alterū odiſſe: alterum etiā stultū esse. nemo
qui uel hæc uel illa legat ignoret. Hic est ille Brotheus Iu-
lianæ: qui lucubratiōe nostra in Martialem: quā Laurètio
fratri dicaui tantopere offēsus est: ut cōtumeliis: calūniis:
cauillationibus non aliter me infectetur: q; si in eo omnis
uitæ & dignitatis ratiōes positas haberet. Huius aliquot
epistolis hac tenus respōdi. Quod in fine huius opis leges.
Rurisq; accusauit hominis ignorantiam in recognitione
Plinii: quē ducētis: & lxxv. locis ab eo deprauatū fuisse al-
tera lucubratiōe facile coniicius. Quæ uero de cōmētariis

Martialis nobis obiecit: ita diluimus: ut isdem locis gra-
vioribus eum criminibus reū agamus: quod & hac de qua
dixi epistola meditamur: & altera actione absoluimus:
Vnum illud a bonis doctisq; uiris uehementer petimus:
ut ne mihi: neue Brotheo fidē habeant: nisi & Martia-
lis carmen prius legerint: & quid scripsierimus ex cōmēta-
riis nostris cognouerint. Solet enim Brotheus calumniis
agere: alia iuertere: alia falso recitare. Nam quum ei pel-
lis leonis hactenus non profuerit: nunc demum uulpinam
insuere meditatur: nā oīa tentat: ne homo quinquagena-
tius ab eo: qui nondum uigesimum nonum compleuit an-
num discere uideatur. Sed de Brotheo & Fidentino hacte-
nus: Tu quum omnia legetis: melius de iis statues. Itaq;
hos cōmentarios tibi tradimus & dicamus in Laurētium
obseruantiae: in te: domumq; uestram egregiæ uoluntatis
& fidei meæ testes sempiternos. Eo autem celerius emit-
tuntur: q; Marcus Aurelius senatus Veneti scriba uir
doctissimus eloquentissimusq; mecum iāpridem per lit-
teras ægit: ut tandem aliquando hos ederem: quos uehe-
menter legere cuperet. Est enim his studiis eruditissimus:
& quum fides: morum gratitas: aliaq; ornamenta quoti
die in eo spectent doctrina maxime eminet. Marſilium
Ficimum nostrum aliquando ad hos legendos adhibebis:
si a philosophis suis discedere potest: in quibus locū opti-
net honestissimum. Vale.

IVVENALIS VITA EX ANTI
QVORVM MONVMENTIS.

IVNIUS Iuuenalis Libertini locupletis icertum alumnus: an filius. Ad medium fere ætatem declamauit: animi magis cā: q̄q̄ scholæ aut foro præpararet. Deinde paucorum uersuum Satyra non absurde composita in Paridē pantomīnum: poetāq; eius semestribus militiolis tumen tem: genus scripturæ industriose excoluit. Et tamen bene diu: ne modico quidem auditorio quicq̄ cōmittere ausus est. Mox magna freqnentia: tantoq; successu bis, aut ter auditus est: ut ea quæ prima fecerat: inferciret nouis scriptris: Quod non dant proceres dabit histrio, tu came rios: Et bareas: tu nobilium magna atria curas. Praefectos pelopea facit: philomela tribunos. Erat tamē in delitiis aulæ histrio. Multiq; fautorum eius quottidie prouehabantur. Venit ergo Iuuenalis in suspitionem quasi tempora figurata notasset: ac statim per honorē militiæ q̄q̄ octogenarius urbe sumotus est. Missusq; ad præfecturam cohortis tendentis in extremam ægypti partem. Id supplicii genus placuit: ut leui atq; ioculari delicto par esset. Verum intra breuissimum tēpus angore: & tedium periit. Temporibus Domitianī floruit: ad Neruāq; tēpora peruenit: quod quoniam eius carmen plane indicat: multaq; præterea testimonia: a nobis non est longa disputatione confirmandum.

In fine operis defensio aduersus Brotheū grāmaticū calūniatorem cōmētariorum Martialis cum recriminatione.

Opus totum in.xvi. Satyras diuiditur. Neq; iis assentior qui in libros distribuunt. Sed iam de Satyra dicamus.

A Tyrarum genera duo agnoscūs: alter⁹ atiq⁹ tā a gr̄cīs q̄ latinis usurpatum: recētius alter⁹: quod ab atiqore defluxit: quod latini tātū excoſuerūt: prius illud sola uarietate carminū conſtat: personisq; introductis: comœdīa pene par: Sed maiore lasciuia licētia: ſilibuq; & iocis absoluit: nam introducti Satyri dī ſiluestres paces iocularia & lasciuia iter ſe iactat: hi ſūt Satyrus cauſ: Satyrus impubis: Satyrus adoleſcens: Silenus pater atq; id genus personæ fictæ: quod Pollux apud gr̄cos docet. In hoc poematis gēere Aeschylus & gr̄ci pr̄terea multi uerſati ſūt: apud nos Pacuvius: Ennius: Varro: qui eo ſtilo satyras menippeas conſcripsit. Satyris igitur introductis satyra nomen accepit: quam appellationem hēc recentior quā a priore manauit: & a latinis tantum uſurpata eſt ſeruauit: ac ex licentia illa ueteri Satyrorum: in apertā hominū repreheſionem: & obiurgationem exiuit: mutato carminis colore & numeris: nam in exametros aſſurgit: cum prior intra iambicos & eius generis uerſus contineretur. Hinc Lucilius: qui (ſi eius ſtudiosis credimus) nō modo cum eiusdē operis auctořibus: ſed cū omnibus poeſis certat: quis non ſine uſpicioне amulatioňi lutulentus fluere ab Horatio dicatur. Mira eſt in eo libertas & acerbitas: qua Mutium Sceuolam ſui temporis ciuem romanum ita inſectatus eſt: ut eum ſecuiffe dicatur a Persio una cum Lupo: Horatius terſor: Persius indignatione ita euelliſt: ui x ut ſenſum abſoluat uerborum: quā ira confundit: Iuuenalis Lucilli acerbitate puritate horatiana: quā maxime adamauit: & imitatus eſt: calore Persii addito ita temperauit: ut quā ſingula i illis laudabātur: uniuersa porbentur i hoc uno. Scio Festum Diomedem: & qui ab eo satyræ expoſitiōem ſingulis ferme uerbis mutuatus eſt Porphyriōem hītius appellatiōis cauſas alias attuliffe: ſed a Satyris olim introductis Satyram dici ueroſimilius eſt. Id eſt poema ſtilo heroicum: libertate ſimplex: figuris i-terculis: tum periphrasis: quā uelāndꝫ repreheſionī adhibetur frequenter occurrit: hiſtoria ſuorum temporum cognitione plurima: nam quā antiquiora ſunt non inſeruntur: niſi in pŕeſentium inuidiam personis: niſi aut uuant: aut illuſtres ſint: non parcit. Hoc genere lexfecim ſatyræ a Iuuenale conſcriptæ ſūt: Quarum prima dum poeta ex diuturno erumpens ſilentio ſuam accuſat patientiam: qua recitantes poetas audiuerat: Cumi & ipſe quoq; poſſit ſcribere: & nihil magis ſcribendū ſit q̄ satyræ: Cauſaſq; demonſtrat ardore quodam & rebus congeſtis potius q̄ diſpoſitiſ in obſcuritatē pene confunditur. Non libet conſutare illorum opinioneſ: qui poetam ſe indoctum fateri putant: nam riſu potius hoc eſt explodendum: q̄ refellendū rationib⁹: quibus res apertissima non indiget. Hic inq̄ pŕimum ſe audiendiſ poeſis iam ſeffum eſſe oſtendit: & cum tantum tēporis audiendiſ alienis carminib⁹ conſumpſerit: Se quoq; repōere oportere ait: hoc eſt ſcribēdo revarare & refarcire. Nam hæ duæ uoces Reponere ſcilicet & Impūe: cum in uarias ſignificationes accipientur: a Iuuenale uſurpare ſunt non ſecus q̄ ab Horatio. Reponere reficere & refarcire ē quod fuit detractū. Iuuenalis: Meliora ac plura repōit Persicus orbor⁹ lauiffimus. Virg. Hēc rapta pro uirginitate repōit. Papinius: Qui damaſ dolēs aliea repono Infelix lachrymas. f. meas: quas repara & reouo. Martialis qui amissū ſomnū i urbe i pūl-cia reparabat: Ingēti fruor i pboq; ſono: Et totū mihi nūc repono: Quicq; terdeos uigila-uerā per ānos: Surgētē focus excipit. Quāuis qdā Martialis ſenſus nulla hīta rōne repono p ſcribo tradid'it: Cū dormiēs nihil mius agat: q̄ ſcribat: Inde repōere poeſe dicū ē cū au-ditas fabulas ſcribūt: nā ita tēpus audiēdo cōſūptū reponūt. i. reparat & refaciūt. Horati-us: Scriptor honoratū ſi forte repōis achillē. Scriptū. i. iā ab Hōero. alibi: Fabula quā poſci uult & ſpeclata repōi. Porphyrio uero eū locū aliter iinterpretatus nouum more cōfixit: Impūe ſie poena dicit: quā at ſi poena fiūt: paſſi agūt: qua rōne Horatius Impūe p paſſi uſurpauit i arte poētica: Ne ſpiffa riſu tollat i pune coroā. i. paſſi. alibi: Sed mēte recepta Opturē patulas i pūe legētibus aures. Nā iinterpretādo uerſus legit: & cū Horat. oſtēdat ſibi magnā ēē moleſtiā a poeſis: cū ſcribo iqt hēo eos & rōne & tēco ne oſtēda gēus iritabile na-tū. Cū mēs recepta ē. i. cū uolo relaxar eaium: poſſu ne fugere quo mius audiā recitātes: cū & aures meā patulæ ſit: & illi i pūe. i. apſſi legat. i. ubiq; occurrētes & uolētes audiri. i. de ali-bi: Scribiūs i docti docti poenata paſſi. Leget ita mea qdē ſēfētia ſatyræ ūtiū hoc pacto:

Ero ne séper auditor. si alieñor carium: de q̄ molestia & téporis iacta cōquerit Marti: tū libi: eo loco: Audiētoto s̄ape poeta dīe. Hora. Hic spōlū uocat hic auditū scripta: relictis oībus officiis. Nūq̄ ne reponā: nō ne aliquādo scribēdo refaciā hoc tépus quod aliis audiēdis cōsūpsi: Ita. n. poetā repōere dicūt apd Horat: ut átea ē dictū. Ergo ille: hoc ē aliis recitauerit mihi togatas cōcedias quas scripsit. Impūe: palli cū uoluit. repete & ego nō reponā. Nā ut áte ē dictū: l pūe legere & ipūe recitare dicebāt poetā cū passi id agerent. Hic elegos: repete recitauerit: & ego non reponam. Dēiq; repe te & ego nō reponā usq; ad Nota magis: ut per indignationē legas. Scriptus in tergo: ex usu antiquorum hoc ait: qui in pugillaribus membranis scribebant: ita ut scripta possēt deleri tanq̄ ex tabulis. Pugillares membrani apud Martialem hoc distichon habent: Esse puta ceras licet hæc membrana uocetur: Delebis quotiens scripta nouare uoles: Qui in teriore pagina non contenti in tergo scribebant: damiabant tanq̄ loquaces & nimii. Martialis: Scribit in aduersa picens epigrāmata charta: Et dolet aduerso quod facit illa deo. Nota magis: dū hæc uerba pas̄ recte accipiunt ē a nō nullis: totius pene satyrā s̄esus deprauatus ē. Nam ita accipiunt quasi Iuuenalis dicat se operā dedisse his fabulis cognoscēdis. Inde illa delirāmēta astriuunt ē: quod. s. fateat̄ xtatem consūpsisse ī fabulis & iāni disciplina. Ego uero hæc uerba accipio referenda ad multitudinē recitatiū quos audiuerat de his fabulis: quā subsequunt̄: ut dicat: Nulli magis domus nota est sua q̄ lucus martis mihi: & perinde sit: ac si diceret: Nulli sapius aut a pluribus poetis hæ fabulae recitatæ fuerunt q̄ mihi. Rauci codri: eiusdē noīs est poeta apud Martiale. Illic tamē semper legi Cordū in antiquis codicibus: hic pauper fuit: quod idicat alibi Iuuenalis: & Martialis: Plus credit nemo q̄ tota cor dus in urbe: Cū sit tam pauper quomodo: cæcus amat. Eundē appellat alpha penulatorū. Quod cōposuerit historiā de Theseo: nūsq̄ extat testimoniū: nisi deprauato uersu Martialis: ubi ait Marsū scriptisse amazonidē: nā nonnulli illic supponūt Cordū: quod amazonidē scripterit. i. tumultū amazonū cū Theseo. Theseus mōumētis Plutarchi & Diodori satis notus ē: unū illud addā ex Pausania scriptore grāco præstātissimo Corynetum: qui pprio nōte Periphirus: uel ut ille scribit Periphanes dicebat a Theseo interfectū Vulcāni filium fuisse: quod fortasse ambigebat: ubi Ouidius eū vulcaniā plem appellauit. Homerus theseida quoq; scriptit: ut Plutarchus tradit. Rauci: rettulit ad affiduā recitatiōē. Togatas comedias: in quibus insignē laudem assecutus est Aphranius maiore laude futurus: nisi in his amores ī pueros esset falli. Prætexta itē comedīa attellanica & tabernaria dicebāt: & Rhytonica a Rhytone auctore quo pro loquaci utitur Columella & Varro his uerbis: Quis contra nunc Rhyton nō dicit sua nihil interesse utrū his pīscibus stagnū habeat plenū: an ranis. Fidentinus plagiarius præceptoris sui fraudē & prauitatē secutus: cū hoc a scriptis meis acceptū ad suas nūgas trans ferret: quas multa pecunia curauit iprimendas ut huīus interpretationis laudē nobis præriperer: Furtū plane prodidit per ignorantiam: nā Varronis uerba cū publice pīfiterer Iuuenalē non dictaui auditoribus: nec Fidētinus cū nūsq̄ mea legi set in suis nūgis recitauit: modeste quidem ut fortasse uideri uoluit: ego uero imperite factū sentio: & per ignorantia. Quā de repono & ipūne dīximus: multos & fortasse mouebūt: q̄ ueteri quadā opiniōe ibuti sūt: Sed unū illud petiūs: ut ne tā multorū cōsētū: q̄ līgūz igēnitatē accipiāt: & átiquoḡ usū. qs obsecro uos pībare possit: quod Tor tellius: quod eū lecuti tradidetū. Impūe. i. sic effectū ē expōendū: qd cōmūe habent hæc

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyra Prima.

EMPER EGO AUDITOR TAN

tum: nunquam ne reponam

Vexatus totiēs rauci theseide codri:

Impūne ego mihi recitauerit ille togatas:

H ic elegos: impūne diem consumplerit ingens

T elephus: aut summi plena iam margi libri:

S criptus & in tergo nec dum finitus orestes:

Verba Apuleiū afferūt nō tā aliquid usus imitatore: q̄ suor̄ uerbor̄ opificē: apd̄ quē si de
eo eēt dīceptatio: Impūe aliter itelligi facile dīmōstrari posset: Sed Apuleiū dīttius. nō. n.
qd̄ ipse: fed qd̄ Horat. & Iuue. dicāt audīus. Telephus: poetas tragicos oēs sui téporis no-
tar: q̄lis fuit Bassus: i quē Mart. Colchida qd̄ scribis: qd̄ scribis amice Thylete: Quid tibi cū
nō obē balle uel adromede: Telephū uero tragœdiā átea scrips̄erat Aetius: unde illi sūt uer-
sus: Nam si a me regnum
atq̄ opes fortūa eripere
quit: & uirtutē nō quit:
Telephi historia ab Eu-
stachio & Di odoro satis
perscripta est. Lucas
martis: hoc ē historia de
origie urbis: nā in luco
Martis ad albam: ut Tro-
gus & Dionysius Hali-
carnasseus scribūt Rhea
Ilia peperit Romulū &
Remū urbis conditores.
Lucus item Martis athe-
nis aetopagus dictus.
Lucus præterea Martis i
pōto: ubi erat uellus au-
reū: quod scribit Diodo-
rus. Sed Fidentinus cum
hoc ex scriptis nostris
accipiāt negat lucum
Martis dici i pōto igno-
rans nullū esse templum
sine luco: & uersū Mart.
Custodem scythici fuisse
luci .i. luci pōtici ad adē
Martis. Subduximus

N otā magis nulli domus est sua: q̄ mihi lucus
M artis: & æoliis uicinum rupib⁹ antrum
V ulcāi: quid agant uenti: quas torqueat ūbras
A eacus: unde aliis furtiuæ deuehat aurum
P elliculæ: quantas iaculetur monychus ornos.
F rontonis platani cōuulsaq; marmora clamant
S emper: & assiduo ruptæ lectore columnæ.
E xpectes eadem a summo minimoq; poeta.
E t nos ergo manum ferulæ subduximus: & nos
C onsilium dedimus syllæ: priuatus ut altum
D ormiret: stulta est clementia: cum tot ubiq;
V atibus occurras perituræ parcere chartæ.
C ur tamen hoc potius libeat decurrere cāpo:
P er quem magnus equos auruncæ flexit alūnus:
S i uacat: & placidi rationem admittitis edam.

manū ferulæ .i. sub pædagogo triuiali grāmaticen didicūs: ubi metu uerber⁹ subduceba-
mus & subtrahebāus manū: nā pædagogi triuiales ferula uerberabāt pueros. Columella:
Ferulæq; minaces. Martialis: Tristisq; ferulæ scepta pædagogor⁹. Ingenui tamen uapula-
bant pellibus angullar⁹: auctor Plinius: Hoc ait: cum quottidie ab oībus fabula recitebēt:
doctiq; & indecī scribant poemata: nos quoq; idonei possumus uideri ad scribendū: sa-
tisq; didicisse & grāmaticen & rhetoriken. Et nos dedimus confisiū syllæ. i. rhetoriken
didicimus: ex cuius pæceptis & exercitatione ficto themate declamauimus i grauissimis
quoq; & difficillimis causis: qualis fuit declamatio cū suasiſſimus Syllæ: ut deponeret di-
ctaturā: In genere deliberatiuo uersatēs. hūc declamādi morē testat Quītiliāus. Ipse alibi:
Ut pueris placeas & declamatio fias. Persius: Ten cīrator⁹ centū dictata fuisse Pro nihilo
pendas. Fidentinus uero cū pæceptore suo quā portenta: quā deliramēta: quā sōnia hic
narrant. Aruspices mihi consulere uident: nō Iuuenalē interpretari. Quid. n. aiūt malum
poetam suasiſſe Syllæ: ut deponeret dictaturā: Scribit ne hoc Cicero: quo utūtur auctore:
An Capitolinus: an Manlius: Quid præterea illud ad Satyræ ordinē & sensū: Nō ne tra-
dit Appiāus Syllā spōte nullo cogente dictaturā deposuisse: Hac erat declamatio & fictū
thēnia ituli homines. At Cæsar dicebat Syllā deposuisse dicturatam: quia nesciſſer lit-
teras. Quid hoc ad sensum Iuuenalis: an propterea eum perueritatis: Vox ea erat Cæsaris
qui imperii cupidus Syllam obiurgabat: q̄ in animum inducere potuisset: ut dictatu-
ram deponeret. Addidit tamen ex scriptis nostris Fidentinus: Aiunt poetam declamasse
ad medium aratē: quod male probant. Credo eum uoluisse scribere quod inuitus pbo.
Priuatus ut altum dormiret: hāc erat ratio suasionis in declamatione. Priua-
tus: deposito imperio. Dormiret altum: alludit ad historiam: nam ut Plinius scri-
bit: Pediculareū morbum: in quem incidit Sylla somno dissimulabat: ne adiretus:

Vxorem ducat spado: Reuocata lege Iulia & Domitiano i adulteros mœchæ mœchis nubebant: ne suppicio afficerentur. Martialis: Quod nubis proculina concubino: Ne lex uilia te notare possit: Non nubis proculina: sed fateris. Alibi sape idem. Inter adulteros autem erant spadones & eunuchi. Martialis: Cur tantum eunuchos habeat tua gellia quæris Panniche: uult futui gellia non parere. alibi: At prius o mores & spado nœchus erat. alibi: Cū sene comeno uexat spado dindimus eglen. his ergo nubebat mulieres: quæ illos habant adulteros. Martialis: Nubit listoria Lygdo: Turpior uxor erit: q̄ mō mœcha fuit. Reprehensio igitur est in libidinem mulierē: & irrisio legis Iuliæ: cui per fraudem diuerticulū iuentū est: nam cum sit reuocata ad pudoris fāctitatē tuendā: mulieres impudenter spadonibus: quibüs oblectatæ fuerant nubebant: cū & ipsi spadones teneri mollesq; essent. Neuia: nomen meretricum est apud Martialem: & pro qua cūq; impudēti muliere ponitur: quæ in uenationem pugnamq; descendit theatram tēporibus Domitiani. Ille n. non uirorum modo: sed mulierum pugnas edidit & uenationes in theatro: in quibüs illustres quoq; mulieres operam scānicam præstiterunt. Martialis de feris occisis & mulieribus illic: Hæc iam fœminea uidimus acta manu. Nuda māma: habitum impudicē & icumbentis in uulnus feræ ostendit. Patritios omnes: non in Antiochū imperitū tōforenu: cuius meminīt Martialis. Is. n. diues non fuit: nō in Licinum: nō in tonsorē Nerōis: Sed in Cinnamum: qui muneribus mulieris ad equestrem cēsum peruenērat. de hoc alibi: Quot uillas possideat nunc: Quo tondente grauis iuueni mihi barba sonabat: ut cū nunc dicat non posse intelligere nisi tonsorem huius temporis: Is demum damnatus in siciliā exulauit. Inde illud Martialis: Qui tonsor fueras tota notissimus urbe: Et post hoc domiæ munere factus eques: Sicanias urbes ætneaq; regna petisti. Fidentius hūc locū accipiēs ex nostris scriptis: ne subripuisse uideretur: exponendo amplificat: & ait factus diues munere dominæ. i. Romæ: ubi lucratus est arte tonsoria. O lepidum caput: uide in quas tenbras te coniecerit præceptor tuus: cur audes discedere a meis uestigis nullā excusationē afferre potes erroris tui: nisi q; nondum interpretationem meam huius uerbi audieras: nā uersuni tantum. Martialis isserueram: non addidi expositionem: quam expectare noluisti: ut una cum aliis a nobis ederetur munere dominae solidissime muneribus mulieribus intelligit: qua ratione multi locupletabantur: & siebat equites: ut Gabinia achillam fecit ex pugile equitem. Martialis: Castora de polluce gabinia fecit achillam. Crispinus: quattuor Crispinos fuisse historia traditur: primū qui eques dignitate sēatoria Claudio iperāte præfectus prætorii: consularibus insignibus denatus: sub Nerone criminē coniurationis exactus in Sardinianū accepto iussæ mortis nuncio semet iterfecit. Tacitus auctor: Alterū Neronis priuignum: qui puer adhuc patris imperio submersus ē. Tranquillus scribit: Teritiū q; tēporibus Othōis cū duobus cēturiōibus tumultu militari necatus ē. Plutarchus & Tacitus scribūt: Quartū qui ex seruili cōditiōe ægyptius Dōitiā īdulgētia ad equestrem cēsū perueit: ad eū Mart. Sic placidū uideas séper crispie tōantē: Nec te roma minus: q; tua mēphīs act. Hūc alibi lacerat perpetua ferme satyra: nūc cōqueritur q; ex seruo ad equestria insignia fuerit puectus. Pars niliacæ plebis: hoc ē seruus ex plebenā i ægypto i plebe tātū erat seruī. Mart. Nō de plebe domus: nec auaræ uerna catastæ. Trāquillus in Vespasiā: Quidā e plebe luībus orbatus. Is fuit alexandrīus: ut tradit Tacitus. Lacernas tyriæ: purpureis uestibus oblectatū esse Crispinum tradit Martialis: Nescit cui dederit tyriā crispinus abollā: Dū mutat cultus īdūitq; nouos: ea superīduebat togæ. Trāquillus: Dedit negociū ædilibus ne pateret i foro circoue quēq; consistere: nisi positis lacernis togatū.

C um tener uxorem ducat spado: neuia tuscum
F igit aptū: & nuda teneat uenabula mamma.
P atricos omnes opibus cum prouocet unus:
Q uo tōdēte grauis iuueni mihi barba sonabat.
C um pars niliacæ plebis: cum uerna canopi
C rispinus tyrias humero reuocante lacernas

Aestiuū aurū: Quid delirat hoc loco Fidētinus cū præceptore suo nescio qd ridiculū de
ueste aurea afferens: non ne Iuuenalis iam dixit in tyrias uestes Crispini au superindue-
rat attalicas. O ineptum hominem. Iuuenalis describit insignia equestria in Crispino: ut
dicas quod ex præceptore tuo non potuisti. Non n. mouetur q uestes habeat Crispinus:
sed q equestris census sit & dignitatis: quæ designatur uestibus purpureis & annulo.

V entile et æstiuū digitis sudantibus aurum:
N ec sufferre queat maioris pondera gemmæ:
D ifficile est satyrā non scribere: nā quis iniquæ,
T am patiens urbis: tam ferreus ut teneat se:
C ausidici noua cum ueniat lectica mathonis
P lena ipso: & post hunc magni delator amici:
E tcito rapturus de nobilitate comesa
Q uod supest:quē massa tiet:quē munere palpat

Aestiuū aug: leuem
bratteam & filū aureū:
ut ita dixerim intelligo:
nā res subtiliores & le-
uiores æstiuas solēus ap-
pellare. In anulis autem
ut scribit Plinius: Alii pō-
dera & magnitudinē au-
ri ostēabant: Alii plu-
res q unū gestare labor-
erat: Alii prægrādes gē-
mas subtilissimis brat-
teis & filis: quibus pan-
nulis urebantur inserē-
tes earum precio gloria-
batur. Hoc anulogē gēus

luxuriosi hominis erat & ditissimi: qualēm Iuuenalis uult ostendere Crispinum fuisse. Pli-
de annulis: Alii pondera eorum ostēant: aliis plures q unū gestare labor est: alii bratte-
as inserunt leuiore materia: & propter casum gēmarum totam sollicitudinem putāt. Nec
sufferre queat: plane describit anulum quem dixi leuiorem bratteā cum ait æstiuū aurū:
prægrandem uero gēnam hoc uersu Majoris pondera gēmæ: Ventilet: hoc ad mollitiem
Crispini rettulit: qui manus incedēdo ita languentes pēdere sinebat & mouerit: ut quasi
ei labor esse uideretur: & sudor gestare anulum & properea uentilare. Causidici noua:
hinc grauiorem scribenda satyrā causam orditur ob delatores. s. quos Domitianus tanto-
pere feuebat: ut ne hi quidem qui ei amicissimi uidebantur tuti a criminatiōibz essent.
Cum autem ī eo & quæstus esset: & gratia imperatoris pararetur: multi pauperes causidici
a forensibus causis ad delationes se cōferebant: ut Pompeius Falco: qui iisdem téporibus
accūabat: ut alibi notatur a Iuuenale: Sæuior illo Pompeius téui iugulos aperire su surro.
Eundem fuisse causidicum Plinius docet: qui epistola ei consulit: ut creatus tribunus ab-
stineat actione causarum. Hos omnes sub persona Mathonis notat: quem pauperem & di-
uitem factum uideri uult delationum quæstu pauperem fuisse indicat Martialis: Parua ro-
ga magnos: sed non dant hæc quoq magni: Ut leuius pudeat iam niatho: parua roga. Iu-
uenalis alibi: Matho deficit. Noua: nuper comparata delationibus cū antea esset pauper.

Plena ipso: in qua gestatur solus tanq luxuriosus & delicatus. Post hunc: ex historia
sutorum tempoz hoc ait: nā Domitianus Arentinum Clementē cū leui delatione serui: quis
prius amicum intīmū capitū esset condemnaturus: nihil prius ei dixit: q conspecto dela-
tore iuxta lecticam (nam una gestabatur) ita ait: Vis hunc nequissimum feruū cras audia-
nus: atq ita damnauit. Conqueritur igitur Iuuenalis aures principis adeo patere delato-
ribz: ut ne eius quidem amicissimi tuti sint: ut expōas Delator magni amici: Magni. i.
imperatorii: nam magna amicitia imperatoris dicitur: alibi Iuuenalis: In quorum facie mi-
seræ magna: sedebat Pallor amicitia. Non ne inquit poeta scribenda ē satyra: cū pleriq
causidici delationibus locuplerentur: & tot sint delatores: ut si alii defuerint iuxta lecti-
cani: seruus sit delator: qui uel amicissimū imperatori leui delatione potest tollere: ut ille
Arentinum Clementē. Quod superest: nam multos iam patritios & senatores nobiles ī exi-
lum eicerat & trucidauerat Domitianus: auctores Eusebius & Tranquillus. ¶ Quem: nō
certū aliquem designat delatorem: Sed simpliciter delatorem: hoc est delatores etiam ipsi
delatore timent apud Domitianū: ut Bebius Massa. hunc delatorem fuisse téporibus Do-
mitiani scribit Tacitus in nece Pisonis: Aderat inquit Bebius Massa qui nosceret. Iam tū
.i. téporibus Vespasiā optio cuiq exitiosus: suis. s. delatiōibus & ī cās malox: quæ mox. i.
deinceps téporibus Dōitiā: tulius lape reditus: eiusdē mēinit Plinius ad Tacitū scribēs.

Carus: temporibus Domitiani hunc delatorem fuisse ostendit Plinius his verbis: Nisi forte q̄ non fui reus fuisse si Domitianus sub quo hæc acciderunt diutius uixisset: nam in scrinio eius datus a Caro in me libellus inuetus est. Medose acer pro a Caro in aliis codicibus reperio. At quoniam Fidentinus cum præceptore hoc loco clamat me depravare codicem Plinii: nec usq; extare Carum fuisse delatore: audiat Martialem: Ecce reum carus te d' tuli: ad sit agellus. Nec aliter cōuēret: nā ut p̄ posui ostendit Iuue. de latorē ēt delatores ipsos timere apud principē: q̄ eos admodū amplectebat. de eodē Cato. Mart. O cui uirgineo flauescere contigit aitro: Dic ubi palladiū sit tibi care de cus? Thymele: p̄ rīa fuit quæ saltationē scānicā iſtituit. Plutarchi uero interpres uerbo græco thy melē. Nerōis p̄ saltatioē reddidit: eiūdē nō ūxor Latini: q̄ mīnus fuit Domitiāi auctore Trāqllo: nā eius iocis & Pāniculi & Thymelēs oblectabat imperator. Mart. Qua thymelem spectas:

C arus: & a trepido thymele sūmissa latino.
C um te sūmoueant qui testamenta merentur
N octibus: in cælum quos euehit optima summi
N unc uia processus uetulæ uessica beatæ.
V nciolam proculeius habet: sed gillo deuncem.
P artes quisq; suas ad mensuram inguinis hæres
A cciat sane mercedem sanguinis: & sic palleat
V t nudis pressit qui calcibus anguem:
A ut lugdunensem thetor dicturus ad aram.
Q uid referā quanta siccum iecur ardeat ira:
C ū populū gregibus coitū premat hic spoliator
P upilli prostratis. at hic damnatus inani

d'risorēq; latinū: Illa frōte precor carīa nostra legas. A Latō āt ait timeri delatore: ut ostēdat ne mīnum quidē īperatoris: quis ei iocūdissimus sit delatiōibus tutū esse: Sed opere eū clā mittere Thymelē uxorē ad eū placandū. Sūmissa: ego nō itelligo supposita ad libidinē: quæ n. formā erat in Thymele mīma ut expeteret: Sed sūmissa. i. clā missa ad delatore placandū iocis: nō lebat. n. uidefi Latius timere apud imperatorē. Munere palpat: muneribus cōciliat: nā p̄pare tractare ē & lenire. Absoluta iā ē a Iuuēale cā Satyræ scribendæ: quæ erat ppter fauorē principis ī delatores. eos repressit Titus: eosdē in initio imperii Domitianus: Sed postea eccl̄dem ita excitauit: ut hæc de eo Tranquillus scribat: Bonū uox & mortuorū usq; quaq; quolibet & accusatore & crīe corripiebant: Satis erat obiici qualecūq; factū dictūq; aduersus maiestatē principis. Sūmoueāt: te sibi cedere cogant:

Qui testamēta: Alia indignatiōis cā: q̄ turpi quæstu & uetulag; cōsuetudie multi diuites fiebāt: nā cū illis decrepitis & pruriētibus officiū p̄st̄itissent: hæredes postea scribebāt. Martialis ī Caridemū: qui amissas opes ita uolebat reparare: Nūc sectariā anus o q̄ū cogit egestas. pluria præterea Mart. epigrāmata uetulis pruriētibus & futui cupiētibus illudūt. Hūc totū locū ad Othonē referri perridiculū ē: q̄. s. ille per Aulicā anū decrepitā iſiuatus sit Neroni. In oēs dicit: qui eo quæstu locupletabant: ut dixiū: Et merebāt testamēta quæ de Othonē nō possūt itelligi: nō. n. fuit illius anus hæres. Præterea ait nūc. i. x̄tate nostra.

Arā lugdunēsē: ex historia hoc dicit: na Calligula certamī orator̄ ī gallia iſtituit ad lugdunū ea lege: ut uicti uictor̄ laudes cōponerē: & qui maxie displicuerit: spōgia līqua ue scripta abstergerē: nisi maluissēt aut ferulis obiurgari: aut ī pximū fluuiū mergi. Oratores igit̄ illīc dictū i pallebat p̄positū suppliciū timētes. Nō tamē ī quī Iuue. pallidiores erant his qui sanguīne ex hauriunt: dū pruriētibus uetulis operā p̄st̄at: dīxit āt arā: quoniam lugdūi cū oppidū ēt Augusti: & duæ aræ: altera erat eximia dignitatis. de qua nūc loquit̄: nā illīc titulus erat iſcriptus q̄nquaq; gētiū: & sigulis statua una erat locata. hæc ex Trāqllo & Strabōe. Addit Eusebius lugdunū cōditū fuisse a Trebatio. Proculius: uir optius: cuius nō eminit Horatius: qui eques romāus t̄ itæ pietatis ī fratres fuit: ut bōa cū his iterū aqua portiōe diuiserit: cū bellis ciuilibus atriti pauperes essent. Hic p̄ optimo uiro & minime mentulato ponitur. Gilo: pro mentulato: ut Maro & Titius apud Martialem.

Spoliator pupilli: In omnes spoliatores pupillorū hoc dicit: & numerus singularis pro plurali ponitur: In hoc notatur Irus quidem fictio nomine: Quot pupillos circūscriperit Irus quis hoc cōmēde possit uideri dictum in eos qui uiduas habentes liberos adulteros blanditiis spolia bant: In quo carpitur Galla a Martiale: Cū placeat phleros tota tibi dote redemptus: Tris pateris natos galla perire fame. Atq; hoc cum superioribus conuenit: quæ de uerulis dixit. Spoliator pupilli: dū matrē s. uiduā exhaustis bonis.

Prostantis: nā paupertate cogitur turpitudine corporis qualitū facere:

Marius: Mariū Priscū intelligi planum est: qui cū africam prouinciam spoliaisset: accusatus Romæ ab aphis uarias habuit senētias: tādē Corutus septē milia nummū: quæ puīcialibus erizuerat: xiario inferenda cēsūt: cum aphis restitui d'buissēt spoliatis: quod Iuuealis conquerit publicā detestans avaritiā: & iudiciorū iniquitatē.

I udicio (quid enim saluis infamia nummis?)
E xul ab octaua marius bibit: & fruitur diis
I ratis: at tu uictuix prouincia ploras.
H æc ego non credam uenusina digna luceina?
H æc ego non agitem: sed quid magis herculeias
A ut diomedreas: aut mugitum labyrinthi:
E t mare percussum puero: fabiumq; uolantem:
C um leno accipiat mœchi bona: si capiendi
I us nullum uxori: doctus spectare lacunar:
D octus & ad calicem uigilanti stertere naso:
C um fas esse putet curam sperare cohortis

alibi: Cur tenues nuper Marius discinxerit aphros. hæc exemplis Plini. Dis iudicis aduerso iudicio. Ab octaua: statim post oclauam: quæ palastiū itarum erat: Nam ante nonam mensa destinatam cœnare hominis luxuriosi & dissoluti habebatur. Victoria prouincia: quæ Mariū damnasti. Ploras: tibi non restituta pecunia. In ariū iudicio: iane iudicū appellat quod nihil aphis profuit: nam in ariū deriuata est pecunia. Luceina uenusina: lucubratioē horatiana: Nam Horatius Lucillio tertiō & magis purus ad notādos hominū mores præcipiū: ut scribit Fabius: Venusiam dauniorū coloniam in apulia patriam habuit. Sed quid magis herculeias: ex sensu quo orsus est satyram: q. s. docti & indocili tabuleſa quotidie scriberent quasi respirans. non ne inquit satyra scribenda est potius cum tot sit causæ q̄ fabulosa? Diomedreas: fabulas scriptas de locis Diomedis: qui ī aues cœnueri sunt: quæ diomedea dicuntur. Fabrumq; uolantem: uerbum græcum exp̄lit: nā Dædalus fabrum significat & ingeniosū. Cum leno accipiat: Domitianus legem tulit: qua prohibuit mulieres relietas hæreditates & legata capere: auctor Tranquillus: Nā adulterii prateritis ſæpe liberis mœchis suis bona relinquebant. Iuueala inquit Iuuealis fraus eit legi: nam ex quo per legem mœchæ suoꝝ adulteros bona capere non pessūt: mariti tanq; earum lenones pecunia corrupti eas ab aliis attractari permittūt: iā erudit ad dissimulandā conscientiam: intuentes. s. lacunar cū mœchus accedit: aut stertentes in mensa: si forte tunc ingreditur cum tamen uigilent. Si capiendi ius nullū uxoris: Si legitur ī codicibus antiquis non sit: hoc eit quoniam sublatū eft. ius uxoribus capiendi hæreditates & legata mortuos per legem Domitianū: maritus tanq; leno excogitauit quo pacto uiuentes spoliet adulteros: nā corruptus pecunia & muneribus se consciūtum esse dissimulat. Alienas opiniones & fabulas hoc loco ego quoq; dissimulabo: ne si coepero refellere: aut aliqua ex parte probare uidear: aut non fatis habere fidei huic sententiæ: quæ aperiſſima eft. Cū fas esse putet: Eum notat: qui puer educatus inter aurigas: & ipſe auriga aliquando: tandem ad tantam peruererat dignitatem: ut cohorti prætoriæ præficeretur. Tigillinum intelligere non placet: quis non ignorē illum Neroni fuisse gratissimū: non. n. poetæ temporibus uocabat: quod ex Plutarcho & Tacito scimus: ut eius causa ad satyras scribendas ipelli posse uideatur: nā de homine sui temporis loquitur: cum dicat Cumi fas esse putet. s. nunc. Præterea uiuos tantum notat obscurioribus quidem uerbis & ambigibus: quod exitu satyræ plane fatetur: Experiā quid concedatur ī illos: &c. quoniam ī. s. coeperaūt de uiuis scribere:

Sed mutato cōsilio de mortuis scripturum pollicetur. nec Othonem intelliges ex qua dixi de causa. Cornelium uero Fuscum mea quidem sententia nota: nam is temporibus Domitianis & poetæ præfectus cohortis prætoriæ fuit: quod scribit Tranquillus. Idem oī flavigiosissimus: & suscepit Vespaſiani partibus ardentem bello ciuili facē prætulit: ut scribit Tacitus: Idem temporibus Neronis aurigauit ut principi: qui eodem studio tenebat: placeret: Na Nero: ut Tacitus scribit: suæ auri gationis infamia leuiorē uideri posse putauit: si plures födatis: itaq; nobilium familiarū posteros egestate uenales i scānā deduxit: Fuisse nobilem Fuscū scribit Tacitus his uerbis: Procurator aderat Cornelius Fuscus ingens ætate claris natalibus: post Nerōis tēpora senatorio ordine depoſito i locū quietis cupiditate contulit. Demum tēporibus Domitiāi cohorti prætoriæ præfectus bellū aduersus dacos gessit: ubi occubuit. Clarus epitaphio Martialis: Ille sacri lateris custos martisq; togati: & Iuuealis alibi: Et qui uulturibus seruabat uiscera dacis Fuscus marmorea meditatus prælia uilla: hoc est qui i umbra semper erat uersatus: & molli aurigatione. eodem crimine alibi Damasippū ficto nomine nota. Dōauit præsepibus: consūpsit i equis alēdis ad aurigationē. Caret censu maior: nā egestate uenalis quis nobilis Nerōi se aurigā prætitit. Curā cohortis: præfecturā cohortis prætoriæ. Puer: cū esset oī puer Fuscus. Ita tēebat loīa: tractabat habēas equo& auriga Neronis. Automedon. i. auriga: nā Automedon Achillis auriga fuit: hic simpliciter pro auriga. Ipse: Fuscus: cū alii nobiles suos aurigas habere soleant. Cū se iactaret amicæ lacernatæ. i. dum Nero Sporū suū comitaretur: quē per sigillaria & uarios secessus ipudenter comitatus ē. nota est historia Tranquilli. q. d. nō in certaminibus sacrī: sed in molli & obſceno uitæ genere Fuscus Neroni aurigadi operā præstitit. Flaminia: uia strauit Flaminius cōsul post uictoriā partā de liguribus: a Roma per tuſciā Ariminū usq; Strabo. Capaces ceras: ingētes pugillares. Ita sexta ceruice: eu nota: qui tēporibus suis signatis fallo testamētis factus erat diues. hūc alii interpretes modo incognitū fatent: modo Tigillinū esse affirmant: A quibus oībus ut dissentiā Pliniū auctoritate adducor: qui Iuuealis tēporibus Regulū sic taxat: Aspice Regulū: qui ex paupere & tenui ad tātas opes per flagitia pcessit: ut ipse mihi dixerit: cū cōsuleret q; cito sexcenties festertiū ipleturus esset: Inuēisse exta duplicata: quibus porrēdi millies & ducenties habitus: & hēbit si mō ut cēpīt aliena testamēta: quod ē i pbifissimū genus: falsis his quo& sūt illa dictauerit. hūc Mart. laudat assētādo cū diues & potēs esset: ut etiā Pli. fateſ. Et inquit diues & potēs. nec me fugit hūc Regulū esse. Pliūs & hoc loco & alibi mō testamento& captatore ostēdit: mō oīum bipedū nequissimū appellat. Quali ipudentia est Fidentinus: qui cū hūc locū ex scriptis nostris didicisset inuitus: & cōfictas a se fabulas in huius loci expositionē hac una nostra opinioē emendare uellet: & per iuidiā noluit hāc unā amplecti: & per ignorantia reliquas narrat tāq; pbet: cū tamē fieri non possit: ut illa præter hāc uera sit. Puduit quinquagénarium discipulum ab homine: qui uix uigesimum nonum annum natus est discere: quod per omnem uitam non potuerat: Sed nebulonem prætereanus: de quo uerba nusq; facerem: nīsi me præceptoris recordatio moneret. Scio enim quos habuerit Fidentinus fraudis & uersutiæ magistros ac impulsores. Sexta ceruice: latine hexaphorum dixit: idest lectica a sex seruis gestata. Nuda: nudum littus dicimus: quod habitatoribus non occupatur: & nudam cathedram hoc loco in qua solus gestabatur ille: quod erat luxuriosi. ut āte dixit Plena ipso. Supino: idest molli & delicato: ut ego suspicor: nā Meccenatem mollem fuisse legimus ueltium præsertim elegantia. & Horatius eum malacinum appellat: quod mollem significat. Porphyrio ita interpretat:

Qui bona donauit præsepibus: & caret omni M aiorum censu: dum peruolat axe citato F lamina: puer automedon nā lora tenebat: I pse lacernatæ cum se iactaret amicæ. Nonne libet medio ceras implere capaces Q uadriuio: cum iam sexta ceruice feratur: H inc atq; inde patens: ac nuda pene cathedra: E t multum referens de mecenate supino

nam μέλαχος mollem significat: Vnde malacinus.alibi Iuuinalis : Teneris quoq; mecenatus aptram i, tenero & molli Mecenati . Qui supino pro superbo exponit & elato: nullum habent auctorē: licet quidam Persii uersum male interpretati Latī quod honore sumus: superbum exposuerit: cum plane illic luxuriosum significet & mollem . Mecenatē superbum appellatū nūsq legimus: Martialis supinum pro molli dixit: Nūsq delitiæ supiniores.i.molliores.Fidētūs præceptoris cōsilio usus hūc locum a me acceptum & non percipit: & iniurit. Matrōa potens: ueneficia accusat: quæ ita passim fiebant: ut iam uiri ab uxoribus & uxores a uiris tollerentur.Galla septē necauit: Fūera post septē nupsit tibi galla uirorū Picentie: sequi uult puto galla uiros . Venenum uino misceri tēporibus Iuuinalis maxime i usu erat. Martialis: Diceris hac cælebs factus quater esse lagēna . i. ueneficio lagēnæ indito. Veneficia oī coercuit seatus multis mulieribus dānatis: ut est apud Linū copiose scriptū: rursus eruērunt fraude Agrippinæ:

S ignator falso: qui se lautum atq; beatum
E xiguis tabulis:& gemma fecerat uda?
O ccurrit matrona potens:quæ molle calenum
P orrectura uiro miscet sítiente rubetam:
I nstituitq; rudes melior locusta propinquas
P er famam & populum nigros efferre maritos.
A uide aliquid breuibus gyaris & carcere dignum
S i uis esse aliquid, probitas laudatur:& alget.
C timinibus debent hortos: prætoria:mensas:
A rgentū uetus: & stantem extra pocula caprū.
Q uem patitur dormire nurus corruptor auaræ:
Q uem sponsæ turpes: & prætextatus adulteri:
S i natura negat facit indignatio uersum
Q ualencunq; potest: quales ego uel cluuienus:

quæ Claudiū uirū uenenato boleto substulit: uel certe uēeno cibo delectabili ifuso: ut Tacitus tradit: docente Locusta: quæ iam ueneficii conuicta fuerat: eadē magistra Britanicus a Nerone est necatus educta ex Iulii Pollienis custodia: apud quē ob idē scelus seruabatur. Locusta: hoc est ipsa matrōa tāq Locusta magistra. Melior: perior aliis. Per famā: quoniā non argubatur: nā silentium quoddā fieri putatur his locis: Inq; rubeta uenenata rava cadauera effereban: ut est apud Pliniū. Gyros: insula ex cycladicibus una: locus exilii grauissimi. Argentū uetus: i. archatypa pocula anaglypta: ea erant excisa in aspectū: ut scribit Plinius & exculta: ut incisæ animaliū effigies emicerent. hic ait Statē extra pocula. Adulteri prætextatus: suorū temporum turpitudinem ex hoc notat: q; uxores a uiris ceacta pueros molles in adulteria alliciebant: ut his deprehensis uiri abutarentur. Martialis: Subdola famosæ moneo fuge retia mœcha: Leuor o cenchis galle citheraicis. alibi: Vxorē nolo thelesinā ducere: quare Mœcha ē: sed pueris dat Thelesina: uolo. Quē igitur patitur dormire i. silere & non perturbari in satyrā: Corruptor: senex qui corrūpit nurum: nā cum ea iūior sit facilius potest allicere pueros: q; uxor. Auaræ: quæ pecūiā pudori præfert. Turpes sponsæ: nā pueri uiris nubebant: ut alibi reprehendit. Et adulteri prætextatus: puer qui in adulteriū allicitur ut pædicetur. Non enī mouetur Iuuinalis: q; puer in prætexta adulteri sit: sed q; fraus illi sit excogitata. Cluuienus: ego nomen malū poetæ coꝝ tempore intelligo. Solent n. satyri sui temporis homines breniter & urbāiter notare: ut Martialis Picentē: Balsum: Ligurinū. Iuuinalis Hispullā & alios: quod etiā comici ueteres Italo prope satyri faciebat: ut legere ē apud Aristophanē. Cluuienū Cherilū fuisse aut aliquē notū poetā quis scribit aut somniat? Discursus: uerbū ē temporum Iuuinalis: quo Martialis usus est pro concursatione eorum qui discurrendo aliquid captabant. Martialis: Discursus uarios uagūq; mane. Alea: tēpora sua notat: qbus & Domitia. & alii effuse alea oblectati sūt. de Domi. Trāillus: Claudius ita amauit: ut de ea librū cōposuerit.

Ex quo deucalion: non promittit se deductus satyram a temporibus Deucalionis de hominum uitiis ad xi:atē usq; suā: ut non nulli suspicati sunt. Id n. esset īfiniti prope operis præstare: & polliceri: arrogantis poctæ nō. n. mouetur Iuuenalis antiquoꝝ uitiis: sed suorū temporū. Sed hic sensus est. Cum uitia omnia quæ inualuerunt inter mortales a tempore Deucalionis ex quo reparatū est humanū genus: uotum. s. timor: ira: & reliqui affectus sint farrago: & argumentum nostri libelli. i. satyrici stili: ī quo uolumus uerfari: quando uberioris argumentū datū est: ac si dicat quādo plura uitia fuerunt carpenda: nūq; tanta satyræ facultas & argumentū oblatum est.

Nostri libelli: non exponas huius satyræ quā nunc scribimus: nā uita omnia ab initio orbis nō infectatur. Sed nostri libelli. i. gēneris & poematis satyrici: in quo nos poetæ satyri uerfari sole mus. Et quādo uberior copia uitiior. i. quādo suit maius argumentū satyræ. i. quādo fuerūt plura uitia: quoꝝ reprehensione satyræ argumentū cōstat. Dispensatore: dispensator seruus erat: q̄ curam habebat rei domitiae. Plinius: Seruus eius noīe Rotundus dispēlator. Tacitus: Dispēlator argius e prioribus seruis. Seruo horrenti. i. dispensatore frigenti: q̄ tibi totā arca suppeditat cū ipse careat tuīca.

Erexit uillas: nō uillæ adificationē reprehēdit uel a seuerissimis cōsoribus cōcellā: sed q̄ plus spatii occupabāt uillæ & ædes rusticæ q̄ ager: lege censoria iubēte ne plus uerrerēt q̄ ararēt: ut ē a Pli. scriptū. Secreto: non cōquerit q̄ i publico nō epulēt temporibus suis: q̄ mos & si olī fuit: ut scribit Vale, tamē iā d'suerat: Sed hoc īsestat: q̄ cū epulaꝝ luxus pōtificalibus tātū cōcessus: ut est apd' Macrobiū: & septē uiris epulatibus ī capitolio publice: eadē luxuria iter priuatas ædes mēsa pareat: quod erit a cōquerit Varto: Sed ppter luxuriā epulū ē quodā mō quottidianū Rōa ītra priuatas ædes: ut expōas secreto. i. ītra ædes priuatas. Septē fercula: alludit ad seprē uiros epulōes: quoꝝ cōna lautissima erat. testis Maciobius: ea adiialis uel adipalis dicebat. q. d. q̄ luxū se pte uiꝝ epulonū ītra priuatas ædes parauit: ut nūc uidēus. Nūc sportula: excadescit ex hoc: q̄ cū pauperes tātū olī salutarēt & ide captaret sportulā ad uictū: iā & nobiles & diuites & magistratus eūdē faciat quāstū: ut Mart. Paulū cōsulē carpit salutatē: & alibi ad nobiles ita cōquerit: Quid faciat romæ cui nō licet eē clienti: Dimisit nostras purpura uellitra togas. i. uos nobiles iussisti nos togatos abire a salutatiōbus: quas occupatis. Nero recūs cēnas ad sportulas reuocauit: Domitianus sportulas ad rectam cōnam: Sed nondum id egerat scribente Iuuenale. Ille: scilicet cultos balneorum: nam ab eo erogabatur sportula: hoc ēt centum quadrantes. Martialis: Quos baineator diuidebat elixus.

E x quo deucalion nimbis tollentibus æquor
N auigio montem ascendit: sorteſq; popoſcit.
P aulatimq; animas caluerunt mollia laxa:
E t maribus nudas ostendit pyrrha puellas.
Q uicquid agūt hoſes: uotū: timor: ira: uoluptas:
G audia: discursus nostri est farrago libelli.
E t quando uberior uiciorum copia: quando
M aior auaritiae patuit ſinus: alea quando
H os animos: necq; n. loculis comitantibus itur
A d casum tabulæ: posita ſed luditur arca.
P raelia quanta illic dispensatore uidebis
A rmigerō: ſimplex ne furor feſtertia centum
P erdere: & horrenti tunicam non reddere ſeruoſ
Q uis totidem erexit uillas: quis ferula ſeptem
S ecreto cōenauit auus: nunc ſportula primo
L imine parua ſed turbæ rapienda togatæ.
I lle tamen faciem prius inſpicit: & trepidat ne
S uppositus uenias: ac falſo nomīne poſcas:
A gnitus accipies: iubet a præcone uocari
I psos troiugenā. nam uexant limen & ipsi
N obiscum: da prætori: da deinde tribuno.

Sed libertinus: notat tempora sua: quibus Domitianus cōmunicauerat quādam ex maximiis officiis inter libertinos & milites: auctore Tranquillo. Libertini oī in quattuor tribus distributi fuerunt: Ex quatinā: Palatinā: Suburranā: Collinā: ornati tēporibus Claudi: nam Claudio: siue Bareas Soranus cōsul Claudio permittente pratoria insignia Pallanti illius liberto decreuit: quod ēt Plinius i naturali historia se uidisse refert: nūc uero libertini

pratoria insignia nō hēbat. Sed tantū cū tribunis .i. militibus cōmūta quāda officia. Inde iuuenalis eos disceptates introducit. Cū prator & tribunus .i. milites ante uocarent: & idignātes q̄ nō sit æquati nō solū tribunis ac militibus: sed & prætoribus: ut tēporibus Claudi fuerūt. De federe locū: datū nobis ab ioperatore: & cōmūne ordinē inire cū tribunis ac militibus. Natus ad euphratē: quis ex seruili cōditiōe si ex cappadoacia aduectus: nā Euphrates (ut lōgū ābitū dīttā) iuxta cappadociā fluit: ūde & serui aduecti capadocios appellati sunt. Mart. Quid te cappadocia cū sex onus esse iuuat:

Quinq̄ tabernæ: non de numero tabernaḡ loquit: q̄ tātū quinq̄ cēnt: Sed Rōx ira quādā tabernæ appellabāt iuxta forū: eadē septem dictæ sunt. Luius: At serūt tabernæ circa forū quā oī septē: nūc quinq̄ dicūt: eas hic posuit pro oībus prædiis uiciniis foro quā preciosiora sūt. hāc meā sententiā quā (quod siē arrogātia dictū sit) pri-
mus hoc loco excogitauit in aliis multas: Fide-

S ed libertinus prior est: prior inquit ego adsum.
C ur timeam: dubitem ue locum defendere: quis
N atus ad euphratē: molles quod i aure feneitiae
A rguerint: licet ipse negem: sed quinq̄ tabernæ
Q uadrigēta patant: quid cōfert purpura maius
O ptandam: si laurenti custodit in agro
C onductas eoruinus oues: ego possideo plus
P allante: & licinis: expectent ergo tribuni:
V incant diuītiae: sacro nec cedat honori
N uper in hāc urbem pedibus qui uenerat albisi.
Q uandoquidem inter nos sanctissima diuītiarū
M aiestas: & si funesta pecunia templo
N ondū habitas: nullas nūmorū ereximus aras:
V it colitur pax: atq̄ fides: concordia: uirtus:
Q uæq; salutato crepitat concordia nido.
S eacum summus honos finito cōputet anno
S portula quid referat: quātū rationibus addat:
Q uid faciēt comites: q̄bus hīc toga: calceus hīc ē:
E t panis: sumusq; domi: densissima centum
Q uadrantes lectica petit: sequiturq; maritum
L anguida uel prægnans: & circūducitūr uxori.
H ic petit absenti nota iam callidus arte
O stendens uacuā & clausam pro cōiuge sellam:
G alla mea ēst inquit: citius dimitte: moraris.
P rofer galla caput: noli uexare: quiescit.

tinus ex scriptis nostris accipiens cōmemorat quidē tanq̄ alienā: sed nō p̄bat, quid mirū: non percipit. Quadrigēta.i. censū equelitrē: qui quadrigētis festertiis cōtinebat Tiberii edictio: Plinius auctor. Pallante: Pallas ex Arcadia auctore Tacito libertinæ cōditiōis lmensas opes possedit Claudiū idulgētia: tēporibus Nerōis necatus ē: q̄ nimiū lōga senecta grādē pecunia occuparet: eius frater Felix iudea præfectus ē. Et licinis: & Licinū diuitē fuisse ostēdit Persius: Nūc Licini in cāpos: nūc Crassi mittit i aedes. hūc libertinæ cōditiōis intelligere placet: ut conuēiat cū Pallate. De Licio Stolone: cuius meminerūt Valerius Luius Plinius: q̄. s. centū ingera agri hūerit: & eo noīe sit damnatus: quoniā plus possideret q̄ ipse lege sua permiserat: nō cōuenit. Licini tōusoris mēinit Horatius. Sed melius ad aliquē

libertorum hoc cognomen referetur. Expectent ergo tribuni i.e. cedant nobis milites: quibus imperator nos aequauit officiis comunicatis: nam parem praetoribus locum uolumus: quem habuit Pallas. Comites: idem togati dicebantur. Hic toga: nam ex sportula comites aliquando togam emebant. Martialis: Vnde tibi togula est. Centum quadrantes: nam tot dabantur ex sportula. Mart. Dat baiana mihi quadrantes sportula centum. Idem Tacitus scribit. Ipse dies: alii aliter hunc locum acceperunt: ego ita sum interpretatus: quod Iuuinalis diuitum romanorum & nobilium auaritiam carpat: qui sportula captarent: non modo mae salutabant domini quos, cumque prima & secunda hora poterant adire: nam prima & secunda hora salutationibus dabantur: sed et tertiam in eo consumarent: Venirentque in forum ad equites salutandos: qui iudices in triplici foro sedebant: nam tercia hora litibus forebus erat destinata. Mart. Exercet raucos tertia causidicos. Eodem argumeto idem in auarum salutarem: Et mane fudas urbis osculis udus Foroque triplex sparsus ante equos oes: Aedem Martis: quae s. erat in altero foro: & colosson Augusti in altero. Pulchro: ironice dictum. Sportula. s. perit: hoc est mane duabus horis salutant: & comitanem causa sportulae.

Deinde s. tercia hora. Forum. s. latium perit. Apollo iuris peritus: alterum forum: ubi erat colossus Apollinis: de quo Pli. Videus certe Apollinem in bibliotheca tauri Augusti tuscicu[m] quinquaginta pedum a pollice: dubium esse mirabiliorum: an pulchritudine. & Tran. Taurum Apollinis in ea parte palatinorum domus excitauit: quam fulmine ista & sic rari a deo aruspices pronuntiarunt. Et paulo post: Quo loco iam senior sapere est senatum habuit. decuriasque iudicium recognouit. Iuris peritus: nam ut dixi illic cōsiderabant iudices: ad quod alludens Horatius: cu[m] de Bolao in ius tracto loquitur. Sic me seruauit Apollo. i. iudices ad statuam Apollinis sedentes: ad quos tractus est Bolanus. Non ignoror tam Porphyronem ex imitacione homericam eum locum interpretatum esse. & illud addi potest: quod tam non probo: Iuris peritus Apollo: quod ab eo Lycurgus leges se accepisse dicebat: auctor est Dionysius. Atque triumphales: tertium forum notat: quo ibat ad salutandos eques: qui illic iudicabant: nam haec erat in tertio foro. Inter quas: hoc in tempora sua dicit: quibus Domitius insignia triumphi statuas: per urbem sibi erexerat: cuius rei dignitatem deprimit: cu[m] dicat seruus quoque triumphe statuam datam esse: & ut scribit Tacitus Tigillino: & Coceio statuam datam sunt iter triumphales. Aegyptius autem arabarches: libertas cōditiōis hoīem notat: quem aegyptium est dixit in Caiuspinus explicatione. Meiere: nam quae contenebant simulacra spargebanturia: ut Nero in statuam deorum siriae urinam pūici iussit. auctor Tranquillus. Deponunt uota cōnū: nam Domitius non substulerat sportulas: & recta cōnū dari iussert clēribus: quod postea fecit: ut est apud Tranquillū. & Mart. Centum miselli iam ualete quadrantes. Emendus: ex centum scilicet quadrantibus sportulae: quos loco cōnū acceperunt a diuite. Vacuis totis: ut ante dixit: Ac nuda pene cathedra: quia scilicet solus iacebat: quod Fidentinus latrando non audit. Orbibus: id est mensibus citreis: quae dimidiatis orbibus siebant: & orbēs a Martiale sapere appellantur: Ut maurisiacis substantem dentibus orbēs. Rex horum: regē Horatius: Columella: ut alibi dicimus: Martialis: Iuuinalis eum appellat: qui multos heteroclytes: ut hoc loco. Rex hosque: quem coluit. Totos apos: Seruilius Rullus eius Rullus: qui in consulatu Cicero legē agraria promulgavit pater prius Romanorum solidū apes epulis apposuit: auct. Pli.

Deponis amictus: nam ante cœnam romani lauabantur: quod multis in locis indicat Marialis. ait igitur: qui tota uorant patrimonia: & epulis replentur: in sequenti die cœnaturi cum se lauant ad huc sunt crudii: hoc est ironum concoxerunt prædia num cibum. Id est ex satyra Horatii eo uersu: Crudi tumidiq; lauamur: Quid deceat: quid non oblixi. Deponis amictus: scilicet in spoliatorio uel apodyterio: id erat locus in

balneis: ubi uestes reposabantur. Pauonem: primus Hortensius posuit cœna adicitali: nam ita appellabat cœna pōtificum cū augur fuit: ut Pl. scribit. Sed Fidētius olim scriptis suis: quæ ex nostris nuper emendare coatus ē: locū Plini ita inservuerat Exitiali cœna sacerdoti: quia ut (si deo placet) interpretat: pauo exitialis ē: & morte assert. nūc uero depravati ūem Pl. præceptoris fecutus: eūdē locū ita refert ad alitii cœna iacerdoti: Sed oblitus pristini erroris non sustulit iniquæta uerba: quæ oī ad dederat: ea sūt. nō enī facile digerit. O rē ridiculā. o hoīem fustuarium crudū appellat: nō pp̄ter

Pœna tamen præsens: cum tu deponis amictus
Turgidus: & crudū pauonem in balnea portas:
Hinc subitæ mortes: atq; intestata senectus.
It noua: nec tristis per cunctas fabula cœnas:
Ducitur iratis plaudendum funus amicis.
Nil erit ulterius quod nostris moribus addat
Posteritas: eadem cupient: facientq; minores.
Omne in præcipiti uicium stetit: utere uelis:
Totos pande sinus: dicas hic forsitan unde.
Ingenium par materiæ est: unde illa priorum
Scribendi quodcūq; animo flagrante liberet
Simplicitas: cuius non audeo dicere nomen:
Quid refert dictis ignoscat mutius: an non?

pauōis naturā: sed pp̄ter nimiā īgurgitationē epularū: quæ multitudie sua cōcoqui no possunt ab his: quoq; gulā carpit Iuue. Disce tandem cū præceptore tuo locū Plinii emēdate legere: quæ a Varrōe Pl. accepit. Varro de pauōibus: Primus hos. Q. Hortensius augur i adicitali cœna posuisse dicit. Pauonē. M. Lurco: ut Varro est auctor supra sexagēa milia nūm ex pauonū prouētu accipiebat. Intestata: sine testamēto: quia nihil hēnt quod relinquant cōsumptis patrimōiis: ut illud Mart. Nil dedit uxori: cui dedit ergo: sibi. i. gulæ suæ: Iratis: doleribus nihil sibi relictū esse. Vnde illa priog: Monitorē introducit libertatē scribendi nō esse quæ oī fuerat: nā & ueteribus comicis oī: quoq; lex præscripta ē: ne pri cipes ciuitatis noiātim notarent. Horatius: Quin ēt lex pœnaq; nata malo: quæ nollet carie quenq; describi. & poetæ tēporibus Domitianus auctore Tranquillo scripta famosa nō sīe auctor: ignominia deleuit: Sed Lucilius q; āte occupatā rē. pu. ab īperatoribus satyrā scripsit: mira libertate & acerbitate Mutiū Sceuolam & alios est insectatus. nihil ēim timebat ab īperatoribus cū nulli essent. Lucilius ī Mutiū: Græcū te albuti q; romanū atq; sabiniū: Municipē ponti: tritamen centurionū: & demū chere Tite Mutii Albutius. hic ē ille Albu tius: cuius satyras esse scribit Varro luciliano stilo. Amicus igitur monet Iuuenalē lucilia nā libertatem sublatā esse. Persius: Secuit Lucilius urbem: Te lupe: te muti: & genuinū frēgit in illis. Meministi ne Fidentine plagiarie q̄tis uocibus oīl clamabas: cū hanc sentētiā in Silii interpretatione: quem publice profitebar recitassem: & tamen eā nūc accipis: inuersam quidem & male expolitā: Sed inepte cōiungis cū illa tua ueteri opinione Metium Tarpā intelligens: depravato Iuuenalis uersu & sensu. Mutius nō pro eo qui sit mortuus ponitur: sed ut sit sensus Lucilius nōdū occupata ciuitate a tyrannis potuit libere carpere quem libebat: ut Mutiū reprehendit. pa; enī curauit irascetur ne Mutius: an leuiter ferret: Sed postea q; apud īmparatores multi gratosi sunt: quoq; libidie cuncta gerūtur: qualis fuit Tigillinus apud Neronem: non est tutum in hos scribere: nam atticerent supplicio.

Pōe Tigillinū: hoc ē hoīem carū īperatori: ut fuit Tigillius Nerōi. Tacitus cū multa alia:
tum hēc de eo . M. Ophonius Tigillinus obscuris parentibus fœda pueritia: impudica
senecta: præfecturā uigilū & prætorii :& præmia uirtutū:qua uelocius erat uiriis adeptus:
crudeli:atem mox :deinde auaritiā & uirilia scelera exeruit: corrupto ad omne facinus
Nerone quædam ignaro aūsus:postremo eiusdem desertor. Plutarchus & Trāquillus scri-
būt cuncte carum fuisse
Galbae:quē populi iuidi
ā timēs dōis corruperat.
rēporibus Othonis mor-
tuus est ipetrāte popu-
lo suess̄ exēctis fauci-
bus:cum mortis nunciū
accepisset:quē mūeribus
corrumpere non ualuit.

In illa tāda: Ad palū
duo gēera suppliciū erāt
apud antiquos:aut enim
puniebant more maiorē:
hoc ē pendentes e furca
nudis corporibus & cāsi
uirgis usq; ad mortē: ut
Traqillus interpretāt̄:aut
ad scalas gemonias tra-
heban: hoc ē īseruo gut-
turi unco pducebant in
bareñā: ubi postea pen-
dētū crura frāgebāt: &
īiecto igni ardebāt. hoc
gēus suppliciū ī Claudio
cōmōratū ēa Tranollo:
& Nero exeruit ī chri-
stianos:qbus ardētibus in
usū luīs usus ē: Nouū ex-
cogitauit Do.q faces per
obſcena īmitti iubebat:

Fixo gutte. s. ūco quo
tracti fuerāt. Media ha-
rēa. s. theatri. casus noīatiui ē:nec syllaba repugnat:quæ pētimemēti defēdit. Deducit;fa-
cit designat. Latū sulcū:cū qānatus traheret:atq; ita perfecte suppliciū descripsit:quod
.I. trahant unco:& postea ardeant. hoc erat abiici ī gemonias:quos legimus. Simplicitas:
simpliciter loquit̄ qui aperte dicit sine ullis uerbos: ambagibus. Idē simpliciter agere:unde
simplicitas uerbos:cū nulla adhibetur figura ad tēsuis uelādos. Qui dedit aconita tribus
patruis: Tigillinū apertissime intelligit:nā uerba sūt Iuue. ad id respondētis quod dixit Po-
ne Tigillinū: nullū tamē extat testimoniū:nisi quod circūfer̄ ex libello Probi grāmatici his
uerbis. M. Ophonius Tigillius homo oīum nequissiū tris patruos hūit:quos oēs: ut eorum
hāreditatibus potireū ueneno absūpsit:subtractisq; ānulis & falso tabulis signatis: hāre-
citates sumo scelere cōsecutus ē. Plumis pēſilibus:nā ī lectica puluaria erāt:alibi Iuue
nalis Conducit sellam:puluinar. Hylas: Thiodamantis filius:ut scribit Apollonius:
uel Theomenis:ut tradit Apollodorus raptus ab Hercule patre Thiodamante necato in
pugna: cum Herculi poscenti cibum negasset:& ille Thiodamantis mactasset boues raptus
a nymphis in Bythinia sub monte:quem Strabo corrupto nomine argantonium appellat:
emendatius Pausanias Argantophigium. Propertius: Hic erat argantophigi, iub uertice
montis. plura de hoc alibi diximus. Flaminia & latina :tres erant uia Romæ nobilissi-
mæ:Latina:appia:ualeria: Inter ualeriam & appiam latina ad Cassilenū appiæ coniū
gebat. In duabus tumuli mortuox:erāt:flamīa & latīa. Tacita culpa:cōsciētia sceles.

P one tigillinum:tāda lucebis in illa:

Qua stantes ardent qui fixo gutture fumant:

E t latum media sulcum deducit arena.

Qui dedit ergo tribus patruis aconita uehetur

P ensilibus plumis:atq; illinc despiciet nos:

C um ueniat contra: digito compesce labellum:

A ccusator erit qui uerum dixerit hīc est:

S ecurus licet æneam: rutulumq; ferocem

C ommittas: nulli grauis est percussus achilles:

A ut multum quætitus hylas:urnamq; secutus:

E nse uelut stricto quotiens lucilius ardens

I nfremuit:rubet auditor:cui frigida mens est

C riminibus: tacita sudant præcordia culpa:

I nde iræ & lachrymæ. tecum prius ergo uoluta

H æc: animante tuba galeatum sero duelli

P œnitet: experiar quid concedatur in illos:

Q uorum flaminea tegitur cinis atq; latina.

Iunii Iuuinalis Aquinatis Satyra Secunda.

ECVNDAE Satyræ argumentum & indignatio ex hoc præsentim ducitur: quod Domitianus cum perditissimis moribus esset: non nullas uel reuocauerat uel tulerat leges ad uitia coercenda tanq;c censor seuerissimus: nam probrosis fœminis

lecticæ usū ademit: quod dā ex utroq; ordine lege Scantinia condemnauit: Incesta uirginum uestalium uarie & seuere coercuit. Stupratores uirgis in foro cœdi iussit: deniq; legem Iuliam de puniendis adulteris reuocauit: ut .Martialis eum appellet censorem: Censor maxime principumq; princeps: cum tam ipse Iuliam fratris filiam ardentissime amat: haberetq; pro uxore: quā frequentibus abortiis perire coegit: ut Trā quillus & Plilius scribūt. hinc igitur poeta excādescit: hinc exclamat: & ne in principem rātum ferri videatur: Satyræ initium detorquet in oēs: qui cū turpissime uiuāt: morum sanctitatem aliis prescribunt: mox aperte principem designat: cū

V Ltra sauromatas fugere hic libet & glaciale
Oceanū: quotiēs aliquid de moribus audent
Qui curios simulant: & bacchanalia uiuūt.
Indocti primum: quanq; plena omnia gypso
Chryssippi inuenias. nam perfectissimus horum
Si quis aristotelem similem uel pittacon emit.
Et iubet archetypos pluteū seruare cleanthas.
Fronti nulla fides: quis enim non uicus abūdat
Tristibus obscenis: castigas turpia: cum sis
Inter socraticos notissima fossa cinædos.
Hispida mēbra quidē: & duræ per brachia setæ
Promittunt atrocem animum: sed podice leui
Cæduntur tumidæ medico ridente mariscæ.
Ratus sermo illis: & magna libido tacendi.
Atq; supercilium breuior coma. uerius ergo
Et magis ingenuus peribonius. hunc ego fatis;

de lege Iulia uerba facit: Sauromatas: a' græcis sarmatae dicuntur: oriundi ab austronibus: ut scribit Herodotus: incolentes loca a Tanai & Meotide palude trium dierum spatio: tanta ui frigoris ut proximus oceanus congeletur. De his Plinius: Florus: & alii præterea scribunt: copiosius Herodotus. Curios: qui simulant se esse tantum continentia quanta fuit Curius: qui de sabinis sánitibus lucanis triumphauit: & accusatus præda subreptæ: cadum protulit ligneum: quem sibi ex præda soluni restare iurauit. Martialis in hoc genus hominum: Qui loquitur curios assertoresq; camillos: & alibi: Quare aliquem curios semper fabiosq; loquentem. Gypso: id est statuis ex gypso: hominis autem imaginem gypso e facie ipsa primus omnium expressit: cæram q; in eam formam gypsi infusa emendare instituit Lysistratus Sicyonius frater Lyssipus. Pluteum: per pluteum intelligit pinacotheca: id est repositorium tabularum pictarum: ea tantum dabatur archetypis & veteribus imaginibus. Plinius: Pinacothecas veteribus tabulis consuunt: alienasq; colunt effigies. Tristibus: id est hominibus seueris: qui tristi supercilium graues & censorii uideri uolunt. Martialis: Sed habet tristis quoq; turba cinædos. Socraticos cinædos: Socrati ci dicuntur: qui de moribus disputation: nam Socrates primus de moribus disputatione cœpit: dictusq; philosophiam de celo in terram traduxisse: hi ergo erant Socratici cum de moribus loquerentur: Sed tamē erant cīnædi: nā draucos: id est metularos sibi adoprabat: ut ī Pānicū Martialis: qui cum uerbis & supercilium philosopharetur erat cinædos: Dic mihi præcidi panniche dogma quod est: Et nos in commentariis Martialis: quos edidimus: ubi hoc genus hominum notabatur: diximus in locraticos cinædos scribi. Peribonius: fictum nomen est: & ad scurrum potest referri: nam græci uomolochon appellant scurrum:

Verbis Herculis; nā Hercules: ut est apud Xenophontē eo libello quē scripsit de dictis & factis Socratis memoratu dignis cū uoluptatē & uirtutē habitu muliebri uidisset: cohortationēq; audi uisset utriusq; magna uerborū grauitate accusata uoluptate uirtutē ē secutus: Sed hi cū uoluptatem iisdem prope uerbis damnent: quibus olim Hercules: turpissimi sunt. Locum Xenophontis in officiis suis traduxit Cicero: licet multa omiserit: Et Silius i quarto decio. Sextus: non qui apud Domitia, nū fuit notatur: Sed qui grauis erat superciliū tē, poribus Iuue. & turpis, simæ uitæ. Varillus infamis: notissimæ infamia temporibus Iuue. ut olī fuit Sippus: quod scribit Plutarchus. Loripedē: Loripedes ut Pli. Megasthēis testimonio docet: in India aguiū modo ī, greditur & obrepit. Milo: q̄ cāde clodianā dā, natus cū in lucāis res nouas moliret: ad Cosam ī oppugnatiōe saxo iectus occubuit: si eo præcipue notatus ab annalibus quod septigentos miliū festerios æris alieni curā pertulerit. Clodius: nō mō mœchus Pōpejæ: de quo multa in cōmentariis Tranquilli dixiūs: Sed et duarū sororū: quam altera Lucullo: altera Metello nupserat: auatores Liuius: Cicero: Plutarchus. Discipuli tres: Lepidus. s. Octavius Antonius: q̄ discipuli Sylla dicūt: quidā eādē discipulīnā adūstrādē rei p. fūt securi: nam & ipsi proscripterunt ciues ut Sylla. Cicero: Prima aetate incidiimus in perturbationem ueteris discipliæ. Tranquillus: Locustæ prædia dedit: sed & discipulos: hoc est qui eam imitati sunt. In horum hominum quos carpit Iuuenalis uitam simulatam Plinius: Vultus Epicuri per cubicula gestant: & circumferunt secum natali eius: uicesima luna sacrificant: feriasq; omni mēse custodiunt: quas icadas uocant: maxime hi qui se ne uiuentes quidem nolci uolunt. Qualis: Domitianum notat: ut initio satyra diximus: nam Iuliam Titi fratris filiam ardenter illime dilexit: ac frequentibus abortiis perire coegit: auatores Tranquillus: & Plinius. Tragico concubitu: qualē tragici scribere solent. Leges: legem iuliam aduersus adulteros. Martialis: Iulia lex populis ex quo Faustine renata est. & alibi sāpe. Lex Præterea erat Iulia de sicariis. Lex item Iulia: quae prohibet magistrum munus ab hospite accipere: ut scribit Pædianus. Scauros: lege Plinium de uiris illustribus: & Valerium Maximum. Laronia: pro ditissima muliere accipit. Martialis: Abnegat & retinet nostrum laronia seruum. Respondes orba est diues: anus: uidea. Quem uersū ex nostris scriptis acceptū incredibile ē mixq; peruerterit Fidentinus: hoc totum fictum est de Laronia a Iuuenale: cui partes suas assignat ad uiros uitia insectanda.

I mputo: qui uultu morbum incessuq; fatetur. Horum simplicitas miserabilis: his furor ipse
Dat ueniam: sed peiores qui talia uerbis
H erculis inuadunt: & de uirtute locuti
C lunem agitant: ego te ceuentem sexte uerebor
Infamis uarillus ait: quo deterior tec
L oripedem rectus derideat: æthiopem albus:
Q uis tulerit gracchos de seditione querentes?
Q uis cælum terris non misceat: & mare cælo:
S i fur displiceat uerri: homicida miloni?
C iodius accus& mœchos: catilina cethegum:
I n tabulam syllæ si dicant discipuli tres?
Q ualis erat nuper tragicō pollutus adulter
C oncubitu: qui tunc leges reuocarat amaras
O mnibus: atq; ipsiſ ueneri martiq; timendas:
C um tot abortiis fœcundam iulia uuluam
S olueret: & patruo similes effunderet offas.
N onne igitur iure ac merito uitia ultima fictos
C ontemnunt scauros: & castigata remordent.
N on tulit ex illis toruum laronia quendam
C lamantem totiens ubi nunc lex iulia dormis:

Scantinia: lex lata in pædicones: ex cuius sanctitate multos utriusq; ordinis damna, uit Domitianus: ut refert Tranquillus: dicta a . C. Scantinio: qui ut scribit Valerius uim filio Marcelli inferre ausus est: & patre accusante damnatus. Tedia non lambit: in fætatem hoc dicit: qui lingere & lambere alterum dicitur. Martialis: Lingas non mibi: nā proba & pusilla est. Philenis tamen notatur a Martiale: Vndena uorat in die puellas: &

A d quem subridens felicia tempora quæ te
M oribus opponunt: habeat iam roma pudorem:
T ertiū e cælo cecidit cato: sed tamen unde
H æcemis hirsuto spirant opobalsama collo
Q uaē tibi: ne pudeat dominū mōstrare tabernæ.
Q uod si uexantur leges: & iura citari
A nte omnes debet scatinia: respice primum
E t scrutare viros: faciunt hi plura: sed illos
D efendit numerus: iūctæq; umbone phalanges
M agna inter molles concordia: non erit ullum
E xemplum in nostro tam detestabile sexu.
T edia nō lambit cluuiam: nec flora catullam:
H ispo subit iuuenes: & morbo pallet utroq;
N unquid nos agimus causas: ciuilia iura
N ouimus: aut ullo strepitu fora uestra mouēus?
L uctantur paucæ: comedunt coliphia paucæ.
V os lanam trahitis: calathisq; peracta refertis
V ellera: uos tenui prægnantem stamine fusum
P enelope melius: melius torqueris arachne:
H orrida quale facit residens in codice pellex.

Laupheia ac Medullina
alibi carpuntur a Iuue-
nale: q; tribades inter se
essent: Id prima Sappho
dicitur ex cogitasse: uide
mascula est appellata: &
cū lesbia fuerit λεσβί-
ζειν id agere ē: ut ex A-
ristophæ disciūs. His-
po: nomē fictū ab Hispo
is fami: cuius memīt Plu-
tarhus. Subit: ore tci
licet ad felladum. Agi-
mus causas: agere causas
ī mulieribus turpissimū
habebatur: unde in ex-
plis antiquitatis ē Aphra-
niam Licinii Brutōis u-
xorem: non q; aduo-
catis deficeret: sed quia
impudentia abundabat
causam egisse. Calphur-
nia & Amicia pari infamia
notantur. Paucæ:
excipit: nam alibi notā-
tur a Iuuenale quædam
q; luctentur: Endromy-
das tyrias & foenineum
ceroma Quis nescit? Co-
liphia: colibū scribit Pol-
lux panem esse forma p-
e eriore ī modum passali
ut græce dicam: qua figu-
ra quoniam erant panes

quibus uescabantur gladiatores appellati sūt coliphia. Mart. Priapum dixit: in quam specie
ex silagine erat formatus: ut in distichis ē: & genitaliū muliebriū formā in quibusdā pāi-
bus fuisse eidem alibi indicat: Illa silagineis pinguiscit adultera cūnis. Coliphia. i. panes
luctatorū gladiatorū uero cibus erat ad firmados artus fucus arida: ut scribit Plinius: Mart.
de Philēi luctate: Cū coliphia sexdecī comedit. Scio aliis uideri posse coliphia dici a κο-
λόν: quod membrū significat: & ipi robur. placet magis a colibo: de quo ē dictū. Pene-
lope: Icaris & Polycastæ: ut Pausanias uero scribit Icarioti filia: inde Icariotis a Propertio:
Quaq; terū fastus icarioti tuos: & Ouid. Icariotide tela: In hac lāficiū auctoritate Hōeri
cōniēda: quod ea arte absēte marito pcos elusit. Arachne: ut fabulæ ferūt lāficio certa,
uit cū Pallade: ut ex historia scribit Pli. priā repperit linū: & retia: & eius filius Closter fu-
sos ī lāficio. Residēs ī codice pellex: aliē ē ut puto eo & interpretatio: q; per pellicē itelli-
gūt aut Arachnē: aut Philomelā: cū loqua ē uel de ácilla textrice: uel de scorto: nā scorta ad
sūmēū hītāta texebat. Iuue. alibi: Quā quæ uero so cōducta sub aggere texit. Meretrices āt
sūt uxorū pell̄ces cū ad eas uiri accedere possit. Si de ácilla itelligis: sume auctoritatē ex
Martiale: q; scribit Quirinalē cū ancillis rē hūsse. hæc āt dicunt a Laronia: ut ita designet
uiros tanq; mulieres a draucis subagitari: quod aperte ex persona sua obiecit Iuuenalis:
Sed uercundius Laronia: atq; ut tandem exprimat quid reprehendat addit.

Notum est cur hister: Hister Pacuvius captatione testamētōꝝ locupletatus libertū drau-
cum suum hæredem reliquit. Atellii itenī Histri memūt Tacitus: Sed de hoc alibi Iuuenā-
lis: Mora nulla per histrum pacuum. Cur impleuerit tabulas solo liberto . i. cur eū unū
scripserit hæredem. q. d. eo utebatur drauco: Puellæ: ut illa consciī sceleris siferet. Cy-
lindros: cylindri lapilli omnes sunt fastigiata longitudine in speciem cylindri . i. colūnel-
læ formati. Solinus: Indi
ci reges hoc géus gémæ
in longissimos cylindros
amant fingere eosq; per
foratos: &c: Nam cylin-
drus colūnella est ad æ-
quandam aream: ut scri-
bit Virg. Quidam tamē
putauit cylindrū eē ge-
nus géus: quod non pla-
cer. Cū autē elenchi qui
sūt ex genere unionū fa-
stigiata & oblonga figu-
ra sit: & hi gratissimi mu-
lieribus: nam eos digitis
suspendere: & binos ac
ternos auribus gloria
mulierum erat: ut scribit
Pli. Iuue. Mibi designare
uideatur elenchos: & per
cylindros a figura elen-
chos intelligere: cū mū-
ra mulieribus gratissima
expiriere uideatur: ut e-
lenchi erāt. Tristis se-
tentia: lex Iulia. Mul-
titia: moltitia & molliciæ
uestes apud Neiuū sunt
muliebres a moltiis di-
cta. Neiuus: Mollicinam
cortamat: chirodotā: i-
de multitiae manarū: ut
puro litteris uel muratis
uel inuersis: nā apud Ne-
iuū lego molticiæ uestes.
Non sumet damnata:
hic locus est: quo Brothe-
um dissentiēt ī epigrāmate Mar. iter pretādo facile uel docui: uel refutauit: nā morē fuisse: ut
mulieres adulterii conuictæ uirili toga induitæ in publicum procedere cogerētur Porphy-
rio: quidem & Acrō proddiderunt: Martialis idicat: Coccina famosæ donas & ianthīa nice-
cha: Vis dare quæ meruit munera: mitte togam. & hoc ex loco apertissime discitur: de quo
in Martialis cōmentariis a nobis copiosus disputatum est. Labulla: Sote Clinici medici
filia: cuius Martialis meminit. Iulius ardet: hoc dicit quoniam uiri coam uestem æstate
gestabant luxuriosi & molles. Plinius: Nec puduit has uestes etiam uiros leuitate usurpare
propter onera æstiua in tantum a loca gerēda discesserunt mores: ut oneri sint etiam ue-
stes. Critice: critici dicuntur acuti poētarum interpres: & censores alienorum scripto-
rum. Horatius: Quid critici dicunt. Martialis: Aequalis liber ē critice: qui malus est. Cicero:
Ego tāq; criticus antiquos iudicaturus sū. Cū igit̄ hoc nomē de censore tatū scriptor̄ antiq;
usurpauerint: & codices oēs Cretice hēant: legamus, cretice a' creta: ut dicat: Tu qui tanq;
Rhadamanthus alter & Minos creticus leges promulgas: pelluces: uama creta legum
laiores Minos Rhadamanthus: & inde doctus Lycurgus lacedæmoniis fuerunt:

N otum est cur solo tabulas impleuerit hister
L iberto: dederit uiuus cur multa puellæ.
D iues erit magno quæ dormit tertia lecto:
T u nube: atq; race: donant arcana cylindros.
D e nobis post hæc tristis sententia fertur.
D at ueniam coruis: uexat censura columbas.
F ugerunt trepidi uera ac manifesta canentem
S toicidæ: quid enim falsi laronia? sed quid
N on facient alii: cum tu multitia sumas
C retice: & hanc uestem populo mirante perores
I n procula s & pellineas: est mœcha labulla.
D amnetur si uis etiam carphinia: talem
N on sumet damnata togam. sed iulius ardet:
A estuo: nudus agas. minus est insania turpis.
E n habitum: quo te leges: ac iura ferentem
V ulneribus crudis populus modo uictor: & illud
M ontanum positis audiret uulgas aratris.
Q uid non proclames in corpore iudicis ista
S i uideas: quæro an deceant multitia testem.
A cer & indomitus: libertatisq; magister
C retice pelluces: dedit hanc contagio labem:
E r dabit in plures: sicut grex totus in agris
V nius scabie cadit: & prurigine porci:
V uaq; conspecta liuorem ducit ab uua.

12

Paulatim accipient te : Sexaginta uersus qui sequuntur ad eum usq; locū Vicit & hoc monstrum:quot fabulas:quot inuenta:quot inaneis conmentationes & conflictos sensus a nostris interpretibus habuerunt:q; dum figuratam & subobscuam reprehensionem poeta non perciperent:ex uno sensu:& continuato spiritu :plures & uarios commenti sunt . horum sexaginta uersuum :ne in alienis potius refellendis: q; in nostris exponendis uersemur :una est & perpetua indignatio aduersus sacerdotes : quorum collegium Mineruæ in alba no Domitia,instituerat : ex quo serie ducti magisterio fūgerent:redderet q; eximias uenerationes & ludos scānicos. hōe pulas:luxū:mollitiē scēnicā:& ritū bacchanalibus similē. Iuue nūc infesta ē:mōq; ait eos nihil differre a mulieribus cōletibus bonam deā:aut a sacerdotibus eleusinis:q; facibus discurrentes :& cursu ppe bacchico furētes Cererē celebāt:modo eoz gulā carpit : nā lau-tissime epula bant:unde albanæ clapes a Martiale

F oediis hoc aliquid quandoq; audebis amictu.
N emo repente fuit turpissimus. accipient te
P aulatim qui longa domi redimicula sumūt
F rontibus:& toto posuere monilia collo:
A tq; bonam teneræ placant abdomine porcæ:
E t magno craterē deam. sed more sinistro
E xagitata procul non intrat fœmina limen.
S olis ara deæ matibus patet : ite prophanæ
C lamatur:nullo gemit hic tibicina cornu .
T alia secreta coluerunt orgia tæda

luxuriosissimæ dicuntur: Deniq; illud clamat & conqueritur: q; quidam ex his sacerdoti bus cornicini : cuius opera in scena illa albana utebantur nupserit. hic est poetæ sensus: hic ardor:hæc indignatio. Legatur igitur hic locus totus in molitatem sacerdotum albanorum:de quibus lege Tranquillum in Domitiano. Qui sumunt redimicula domi: olen-dit eos esse tanq; mulieres :qua cum colunt bonam deam : domum non templum parant : ut scribit Plutarchus in Cæsare: illicq; multa peragunt bacchanalibus similia : potu lasciuia:scurrilitate . Redimicula: tæniæ sunt siue uitæ pendentes a posteriore parte nitræ: quod p;ini phryges mollissimi inuenierunt. Placent bonam deam : non q; bonam deam illi sacerdotes colant : sed q; illorum ritus & ludi scānici nihil pene differant a sacris bonæ deæ:qua mulieres operantur. Abdomine porcæ:nihil omittunt de ritu bona deæ: in cuius sacris sus prægnans mactabatur. De bona dea lege Macrobius : ne multas paginas hoc tibi loco recitem:& Plutarchum in Cæsare. Et magno craterē: nam crater in his sacris erat uini: quod tamen lactis appellabant:de quo lege Macrobius & Lactantiū .

Sed more sinistro : sed in hoc inquit non seruant ritum sacrorum bona deæ:quod cū ea sint tantum mulierum : ipsi eas excludunt satis inter se molles & effeminati : ne effigies quidem maris eo loco uisebatur: ubi bona dea coleretur:Plutarchus. Itē prophanæ clamatur: idem mos in sacris Cereris erat. Tranquillus:Eleusinis sacriss:quorum imitatio impii & scelerati uoce præconis submouentur.interesse ausus non est. Talia: eoru dem sacerdotum molitatem & scānicam illam agitatiōem comparat sacerdotibus Cereris: nam Ceres olim habuit coniuncta sacra cum Baccho . Ouidius: Ipse suos ludos uix commentor habebat: Quos cum tædifica nunc habet ille dea : & Claudianus Bacchum ex adyris Cereris egredientem introducit. Eius deæ sacerdotes facibus discurrentes: quibus uia dicebatur:ad fidiam indagandam:ad extremani usq; lassationem debaccha-bantur. Papinius: Tuq; actæa Ceres cursu:cui semper anhelo: Votiuam taciti lassa-mus lampada mystæ:bi dicebantur Mystæ:Daduchi:idest gestantes facem:Terophantæ idest sacrorum interpretes . Strabo auctor . Idem baptæ & βεπτι:quod significat tingi & lauio: nam tingere madefacere est : quoniam qui initiantur lauabau-tur aqua calida primum . Aristophanes: Primum ex ritu veteri me lauerunt .

Cocyto: Ceres dicta ē uerbo attico κόκκως: quod lugeo significat: quis altergē celidae: ut corripiatur syllaba: nam Cererem raptu Proserpinæ mœstam: qualis apud Arcades lugubri habitu colitur: ut scribit Pausanias: lachrymis & gemitu placasse dicuntur. Inde redita agris fertilitate: instituta sunt illius sacra a Cocyto. Auiam & antiquissimam familiæ auctorem attici Cocyam appellant: auctore Suida: nam & Cocyto: hoc est Ceres deorū sacrorumq; antiquissima & prima dicitur. Ouidius: Prima ceres auidæ gauisa est sanguine porca. & ut ex Varronis re rustica discitur: Initia dicuntur sacra Cereris: quoniam prima fuerunt: & i de initia principia sunt appellata. hoc igitur patro legendum est: nihil distat sacerdotes albâ uel a mulieribus colentibus bonam deam: uel ab his qui coluerunt Cererē sacris cū Baccho coniunctis. Cecropiam: epitheton est Cereris a patria: Sed non magis de attica hic loquitur q; de ea: quæ alibi coleretur eo ritu. Secrera ræda: nam taci discurrebant. Papinius: Votiuā taciti qualiter sumus lampade mystæ. Lassare: nam ad extremam lassationem discurrebant. Papinius: Curli cui temper anhelo. Cocytus olim etiam lucrinus dicebatur. Syllius: Ast hic lucrino mansisse uocabula quondam Cocytii memorat. Nam ut scribit Homerus in odyssea: illic Cocytus flu. & styx dicebatur. Virg. de eo: Raptam cocytos ostreosa diuam. nam illic peragabant sacra plurōia: auctor Strabo. Ille supercilium: de iisdem sacerdotibus loquitur.

Madida fuligine: non de fuligine: ut puro loquitur: sed medicamentum intelligit: quod ex sanguine uel felle irundinum & ouis formicatum & muscis tritis siebat ad denigranda supercilia: auctore Plinio: Fuliginem appellavit a colore. Hic teneo te deprehēsum Fidetime: ut alia omittam: quæ subripuisti nobis una cum præceptore tuo: nam cum hac uerba transferres in tuas nugas: non intellecta iuertisti. & quod ego dixeram appellavit a colore fuliginem de Iunale intelligens: tu uentris onere impeditus: non audies fuliginem dixisti propter colorem appellatum medicamentū a Plinio. Vbi scribit Plinius turpissime plagiariae: Sed hoc tibi remittimus: qui tua imperitia omnia confundis: præceptor tuo nō ignoscimus: qui te nihil sapere magna familiaritate. Vitreo priapo: obscena in poculis placuerunt in sacris præserim Priapi. Plinius: In poculis libidines celare iuuit: ac per obscenitates bibere. Scutularia: ueste scutulis distictæ: quas galli instituerunt: ut scribit Plinius muliebres sunt. Inde Mart. hominem muliebriter idutum galbanatum uocat.

Tenet speculum: hoc in effeminatos dicitur. Martialis in filium cinadi: Et patris speculum tonsi matrisq; togatæ Filius. Specula brundusina maxime laudabantur: Plinius.

Geslamen othonis: ab inceptra reprehensione in Othonem deflectit: ut cum damnat pollentes cutem suo tempore liberius in illum inueniendo omni ex parte eos infectetur: nā Otho adeo mollis fuit: & munditiarum muliebrium studiosus: ut mutuo stupro Neroni sit conciliatus: auctores Tranquillus & Tacitus: Nimirum: sub Othonis persona mollitiæ sacerdotum infectatur in expolienda cute. Otho originem habuit a municipio ferentino: ut Tacitus scribit: Nece Galba & Pisonis imperium occupauit. Vitellio appellato imperatori & properanti ex germania ad bebiacum occurrit: ut cum iter Veronam & Cremonam

C ecropiam iussi baptæ lassare cocyton. I lle supercilium madida fuligine tintum obliqua producit acu: pingitq; trementes A ttollens oculos: uitreo bibit ille priapo. R eticulumq; comis auratum ingentibus implet C ærulea indutus scutulata: aut galbana rasa: E t per iuonem domini iurante ministro. I lle tenet speculum patrici gestamen othonis: A ctoris aurunci spolium: quo se ille uidebat A rmatum: cum iam tolli uexilla iuberet. R es memoranda nouis annalibus atq; recenti H istoria: speculum ciuilis sarcina belli. Nimirum summi ducis est occidere galbam:

duabus cladibus infaustum:nam illuc & Otho superatus est & Martius Macer. Constantia mortis ante acta uitæ mollitatem emenauit:nam damnatis bellis ciuilibus cum ei supererat exercitus:& de uictoria sperare posset elegantissima oratione habita se interfecit:in quo a Martiale ita est laudatus:Sit cato dum uiuit sane uel cæsare maior:Dum moritur nū quid maior othonem fuit? Curare cutem:nam ut Trāquillus scribit quotidianie rasitabat faciem:& linebat pane mandido lacte. s.alinæ:nā ut scribit Plinius: ita facies erugatur & tenerescit.

Semiamus:nō est exemplum ab his mulieribus ad libidinem Othonis coarguendam: quod s.his iudicis Otho fuerit magis iudicis: Sed ut ostendat i.e mulieres quidē cū in castris esset curare solitas cutē: quod Otho non prætermisit: Hoc iccirco dixi q̄ non nulli Semiramini hoc loco afferri putarunt:q̄ libidiosissima equum ad coitum usq; adamauerit: ut scribit Plinius. Semiramis a semirādibus lingua assyria auibus dicit: a quibus educata est: tāta fortitudinis:ut Ninus assyriorum rex eam'uxorem optauerit:quo extīcto tenuit imperium'cōdita babylone in Ninæ urbis: quā Ninus adificauerat aemulationem.

Pharetrata:cum esset ī bello. Diodorus & Plinius meminerint. Hic:ad institutam reprehensōem reuertitur hoc est sacerdotum. Hic: inter hos sacerdotes. Conducendus magister: nam ex eo collegio sorte ducti magisterio fungebantur:ut scribit Tranquillus. Ironia est dignus inquit:qui magisterio inter hos fūgatur:& precio etiam optandus si sorte ductus non fuerit. Exemplum magni gutturi: ī luxum mensæ albanæ hoc dicitur:nam illuc lautissime epulabantur imperatoris prodigalitate:inde albanas dapes:& albanam mensam legimus apud Martiale. Quid tamē expectant: rationem afferat quare cybeleos eos appellauerit: cum sint Mineræ. mulieres inquit sunt & genitalibus non magis indigent:q̄ cybelei qui castratur: quos castrari religio iubet. Superiuacuam carnem. s.his qui nubunt tanq̄ fœminæ. Gracchus: hic non p Neronem:ut quidam suspiciati sunt: Cōnubii neroniani historia ex Tacito & Tranquillo deceptri:nec quenq; præter Neronem nupsisse purantes: Cum temporibus Iuuenalis:& Martia. nuberēt multi. Mar. Barbatus rigido nupsit callistratus a phro:Hac qua lege solet nubere virgo uiro:per Gracchū Iu. ubiq; porētē & diuitē intelligit. alibi: Tūicati fuscia gracchi:& alibi: Cū graccho iussus pugnare fecutor: nā Gracchus: dōus nobilitate præstabat & potētia: populari seditiōe cōparata. hoc loco per Gracchū intelligit antistitē uel sacerdotē eius collegii ī albā: quod plāe idicat: cū ait eū nupsisse cornicini: cuius. s. opera ī ludis scānicis illi utebāt. Dictū feliciter: nihil ūissū ex ritu Hymēxi:ut ostēdat eos ī ipudēter nubere legitio ppe nuptias more: quod ī Nerōe scribūt Trā. & Tac. Sed:parata ē āte. Limē parua sedet.

E t curare cutem summi constantia ciuis.
B ebriaci in campo spolium affectare palati:
E t pressum in faciem digitis extēdere panem:
Q uod nec in assyrio pharetrata semiramis orbe:
M ēesta nec acciaca fecit cleopatra carina.
H ic nullus uerbis pudor:aut reuerētia mensæ.
H ic turpis cybeles: & fracta uoce loquendi
L ibertas:& crine senex phanaticus albo
S actorum antistes: raru ac memorabile magni
G utturis exemplum: conducendusq; magister.
Q uid tamē expectat phrygio quos tépus erat īā
M ore superiuacuam cultris absindere carnem.
Q uadraginta dedit gracchus festertia dotem
C orniciini: siue hic recto cantauerat ære:
S ignatæ tabulæ: dictum feliciter: ingens
C œna sedet: gremio iacuit noua nupta mariti.
O proceres censore opus est: an aruspice nobis?
S cilicet horreres: maioraq; monstra putares:
S i mulier uitulum: uel si bos eder& agnum?

us meminerint. Hic:ad institutam reprehensōem reuertitur hoc est sacerdotum. Hic: inter hos sacerdotes. Conducendus magister: nam ex eo collegio sorte ducti magisterio fungebantur:ut scribit Tranquillus. Ironia est dignus inquit:qui magisterio inter hos fūgatur:& precio etiam optandus si sorte ductus non fuerit. Exemplum magni gutturi: ī luxum mensæ albanæ hoc dicitur:nam illuc lautissime epulabantur imperatoris prodigalitate:inde albanas dapes:& albanam mensam legimus apud Martiale. Quid tamē expectant: rationem afferat quare cybeleos eos appellauerit: cum sint Mineræ. mulieres inquit sunt & genitalibus non magis indigent:q̄ cybelei qui castratur: quos castrari religio iubet. Superiuacuam carnem. s.his qui nubunt tanq̄ fœminæ. Gracchus: hic non p Neronem:ut quidam suspiciati sunt: Cōnubii neroniani historia ex Tacito & Tranquillo deceptri:nec quenq; præter Neronem nupsisse purantes: Cum temporibus Iuuenalis:& Martia. nuberēt multi. Mar. Barbatus rigido nupsit callistratus a phro:Hac qua lege solet nubere virgo uiro:per Gracchū Iu. ubiq; porētē & diuitē intelligit. alibi: Tūicati fuscia gracchi:& alibi: Cū graccho iussus pugnare fecutor: nā Gracchus: dōus nobilitate præstabat & potētia: populari seditiōe cōparata. hoc loco per Gracchū intelligit antistitē uel sacerdotē eius collegii ī albā: quod plāe idicat: cū ait eū nupsisse cornicini: cuius. s. opera ī ludis scānicis illi utebāt. Dictū feliciter: nihil ūissū ex ritu Hymēxi:ut ostēdat eos ī ipudēter nubere legitio ppe nuptias more: quod ī Nerōe scribūt Trā. & Tac. Sed:parata ē āte. Limē parua sedet.

Segmēta: muliebria ornamēta: quo uerbo usus ē Valer. Maxiūs: Datū iqt ē mulieribus: ut segmēta aurea gestarēt. Qui suaduit ferēs: &c. ppius uoluit designare se de sacerdoti- bus Palladis loq:nā & Pallas Bellōa ē: praeſtq; bellō: ut Mars. Ancilibus: ancilia: cū pe- ſtīles ānus italiā occupaſſet: ſcutū āneū ī Nunā māus delapsū ē: ad cuius ſimilitudinē un- decī ſūt efficta a Mamurio fabro: tāta arte: ut primū nō agnoſcerēt: ea circū ferebat mense Martio a. xii. ſaliis. ita. n.

Martis ſacerdotes appella- labāt uel a Salio ſāothra- ce: uel a Salio mātieo: uel quod maxie pbaſ a ſali- endo: nā pulsātes gladio- lis acilia ſalibāt: Martis priuſtum Veturii laud's canētes. Longa ē Plutar- chi diſceptatio: dū abig- git an ancile dica: qd si- gnificat circū: nā i orbē erat ſiguratū: uel ab αγ- κων: quod ē cubitus: uel ab Εκκτις: quod ē reme- diū: nā fuit remediu pe- ſtētiæ: nā noſtri ab am: quod ē circū & cesū di- cū putarūt. Officium cras: ad irriſionē & con- ſéptū hoc dicit per imi- tationē: dū nuptias ſacer- dōis reprehēdit. Val- le quirini: ad porticū Qui- rini itelligit: ad quā ocio ſi hoīes cōuiebāt. Mart. Vicinā pete porticū qui- rini: Turbā nō hēt ocio- ſiorē. Pompei uel ageno- ris puella. Quod ne- queunt parere: Mart. de Callistrato: Dos ēt dicta ē: nō dū tibi roma uidet

Hoc ſatis expectas nūqd & ut pariat: Lyde: hoc ē arachne: ex cuius remedio fœcūditatē uēire putabāt: nā ut ſcribit Pli. q phalāgii dicūt: ut alia omittā: tricēos uermiculos pariant: quo fœcūditatis exēplo ſteriles mulieres eo utebāt remedio. Fidētius quis hoc a nobis ac- ceperit: tamē auctore præceptore diſſimulat. Nec pdest agili: de luperco: origē ſatis ſcri- būt Plutarchus ī Romulo: & Ouid. ī fastis. his diſcurtētibus per urbē ſteriles mulieres pal- mas cädēdas præbebāt. ita. n. fœcūdas ſe fore ſperabant: ut Plutarchus ī Cæſare ſcribit: & Ouid. Excipe fœcūda patiēter uerbera dextrā. Iā ſocer optatū nomē hēbiſt' au. Vicit & hoc mōſtrū: Hactēus de ſacerdotibus: nūc de polluta nobilitate mūere gladiatorio: & ope- ra ſcenica: nā eius téporibus cū Domitia. edidit pugnas uiros & mulierū: multi nobiles il- lic prætiterūt operā. alibi ī eosdē: Quāti ſua fūera uedāt: Quid refert uēdūt nullo cogente nerōe. In Vitellio Tacitus: Cautū ſeuere ne eq̄tes romāi ludo & harēa polluerē: & Trāquil- lus Neronē ſcribit exhibuiſſe ad ferrū quadrigētos ſeatores: ſexcētos equites rō. Domitia. uero nō coegit: ſed illi educati ſub Nerōe iter ludos ſcenicos ſpōte ī theatrū uēiebāt: quod Iuue. cōquerit ēt alibi: Citharōedo p̄cīpē natus nobilis: hæc ultra quid erit niſi ludus. per Gracchū āt oēm nobilitatē itelligit. Quid clamat Fidētius: quod alibi ſcribit Iuue. Cū grac- cho iuſſus pugnare fecutor. Per fecutorē nō itelligit nobilē ſtūtissimē: ſed eū qui mercede operā ī ſcena præſtabat: qui iuſſus ē: pugnare cum nobili retiario imperito: Tu plagiarie

S egmenta & longos habitus & flammea ſumit
A rcano qui ſacra ferens nutantia loro
S udauit clypeis ancilibus. o pater urbī
V nde nefas tantum latiis paſtoibus: unde
H æc tetigit gradiue tuos urtica nepotes?
T raditur ecce uiro clarus genere atq; opibus uit:
N ec galeam quassas: nec terram cūſpide pulsas:
N ec quereris patri: uade ergo & cede ſeueri
I ugeribus campi: quem negligis. officium cras
P rimo ſole mihi peragendum in ualle quirini.
Q uaꝝ cauſa officii: quid quæris: nubit amicus.
N ec multos adhibet: liceat modo uiuere: fient
F ient iſta palam: cupient & in acta referri.
I nterea tormétum ingens nubentibus hæret:
Q uod nequeūt parere: & partu retinere maritos.
S ed melius q nil animis in corpore iutris
N atura indulget: ſteriles moriuntur: & illis
T urgida non prodeſt: nec pixide cōdita lyde:
N ec prodeſt agili palmas præbere luperco.
V icit & hoc monſtrum tuniciati uifcina gracchi:

perfidissime secutorem illic scripsisti esse nomen proprium. Nos uero Tranquilli testimoniū docuimus eum esse qui cum retiario pugnat. Fuscina:telum retiarii erat. Mirmillo at qui aduersus retiarium pugnabat:gestabat galeā i cuius uertice erat piscis:in quem retiarius rete cōiiciens:piscem dicebat peto:te non peto. Capitolinis:antiquissima nobilitate familia fuit: capitulo a Marco Manlio gentis auctore seruato:qui cum affectasset imperium:decreto senatus statutum ē: ne quis. M. Manlius præterea in ea familia nuncuparetur. Marcellus:Marcellorum familia nobilitata duobus uiris:quos alter quintum consul fuit. Alter primus Annibalē in italia uicit .plurimae apud Plurarchū.

Catulus: Catuli nobilitatis initium acceperunt ab eo Catulo: qui tercium nauibus sexcentas carthaginem iter Siciliam & africam ad eages deuicit:& finem primo bello punico impo-
suit. Pauli: a Paulo Aemilio: quē Pythagoræ discipulum fuisse arbitratur nobilitatem acceperunt : ille primus dictus Aemilius ab anno 740 om̄iā: cuius lepore gratissimū erat. Duo fami-

L ustrauitq; fuga mediā gladiator harenam .
E t capitolinis generosior & marcellis:
E t catulis: paulisq; minoribus:& fabiis:&
O mnibus ad podiū spectatibus: his licet ipsum
A dmoneas:cuius tunc munere retia misit:
E sse aliquos manes & subterranea regna :
E t contum:& stygio ranas in gurgite nigras:
A tq; una transire uadum tot milia cymba :
N ec pueri credunt:nisi qui nondum ære lauātur.
S ed tu uera puta curius quid sentit: & ambo
S cipiadæ: quid fabricius? manesq; camilli ?
Q uid cremeræ legio:& cānis consumpta iuuētus
T ot bellorū animæ: quotiens hinc talis ad illos
V mbra uenit: cuperent lustrari: si qua darentur

Iam illustrarunt: Alter qui ad canas occubuit: alter qui triumphum duxit de Perseo macedonum rege. hic minor dictus est. Podium:locus:unde principes & nobilissimi spectabant. Tranquillus de Nerœ: Spectauit primum ex paruis foraminibus:deinde toto podio adaptato. In circo: humiliores in Meniano sedebant . id erat ædificium a primo condito re appellatum. Tranquillus: Pauci ex proximis meniāis. Festus & Marcellus auctores. His licet ipsum admoneas: Quid dices hoc loco? Fidentine plagiarie: qui uel tumido uentre obesus: uel præceptoris tui ignorantia: hunc locum percipere non portuisti: quis a me exposuit pluribus uerbis: his scriptis: quibus ineptias tuas olim a te editas:& malū præceptoris consilio nuper impressas ornare studuisti. Tu cum præceptore legis Admoneas: id est debes addere Neronem aliis quos diximus: cuius munere: id est Thiridatis. Silete importunæ uolucres & canes obsceni: poetam peruertitis quotidie oblatrantes. Admoneas legendum est: ut codices antiquissimi habent: & sensus expostulat: & non admoneas: ut sint uerba Iuuenalis dicentis. Licet admoneas ipsum: id est potes hæc pauca referre ipsi imperatori: quæ scilicet sequuntur. Cuius munere: in cuius ludis gladiatoriis Gracchus nobilis ciuis misit retia: id est fuit retiarius: ut alibi ait: Ipsi pauca uelim: Esse aliquos manes: hæc sunt quæ nunciari uult nomine suo imperatori: per quæ monet: & si nullus metus sit inferorum: tamen operam uirtuti esse dandam: pro qua maiores qui imperium propagarunt: se in apertissima uitæ discrimina abiecerunt. Nec pueri credunt: hoc est iam sublatuſ est apud omnes metus inferorum: ut ne pueri quidem: nisi qui adhuc im- puberes sunt id credant. Qui nondum lauantur ære: id est qui sunt impuberis. ab his enim quadrans non exigunt in thermis: immo nec lauantur quidem in publicis thermis: quod ex oratore Ciceronis facile agnoscas: hoc est qui nondum sapient. Quod sentit curius & scipiadæ & camilli: hi enim uirtutem coluerunt: & pro dignitate imperii obierūt morte. Quoties: hī Luue. de Domitiā ait. Talis ubra: qualis erit Dōtiā.

Sulphura: Purgabantur antiqui si aliquo piaculo essent polluti: sulphure aqua igne: Ouidius: Tergi senem flammater aqua: ter sulphure lustrat. Et lauro: Massurius auctore Plinio triumphantes coronari putavit: quoniam ea arbore purgarentur cædes in bello cōmīlæ. Serui sententiam de generibus purgationum omitto: nam mihi nō probatur: Ouidius uero de lauro humida ad purgationem: Vda fit hinc laurus: lauro sparguntur ab uda: Omnia quæ domios sūt habitura nouos. Putarēt iquit se pollutos eē præsentia Domitiani uiri illi præstant simi si illuc ac cederet. Iuuenæ: Iuuenia inter insulas Oceanii Britanicæ nūeratur: quā multi hiberniā falso putaront. de hac Mela fatis multa. Orcades: orcas promontorium hiberniæ: ut Ptolomæus scribit: Orcades item sunt insulæ eiusdē Oceanii: d' quibus Ptolomæus: Mela: Solinus: & Plinius. hæ inter se modicis spatiis disseretæ sūt: quo arma romana non penetrarunt: nisi ad uicinitatem usq; filiæ calidoniar. Modo captas: hoc ex historiæ: nā Vespaſianus Claudio imperante: ut Tranquillus scribit: Insulam ueclam britanicæ proximam ī ditionem rededit. Fidentinus plagiarius cum hoc a nobis dicere: ut id dissimulet: uerba Suetonij referunt ex loco quem indicauimus. Contentos minima nocte: Britanos habere breviores noctes Cæsar quidem testatur: uideturq; negare uerum esse: quod alii tradiderant nullas. C'esse per brumam. Plinius scribit in Thyle ultima orcadum sole transeunte cancrum nullas esse noctes: Et tempore brumæ nullos esse dies.

Quos uicimus: armenijs. s. & dacis: quos uicit Domitianus. Zalates: proprium est nomen obdis: ut Degis apud Martiale: Accola iā nostræ degis germâice ripæ. O Fidétinū ridiculū qui Zelotes populos esse ait armeniæ. idq; audet Iosepi auctoritate affirmare homo uanissimus: modo ait Zelotas dici lasciuis imbutos: testeq; utitur. Mart. Transcurrunt zelote lues: plantæ: cum eo uersu scribatur Tran scurrunt gabatae. Gabatae autem sunt lances quædam: ut in cōmentariis a nobis editis satis disputatum est. hic autem cuius animus semper in patinis est: cuiusq; magnam in gloriæ uix uenter capit: miror quomodo a lâcibus sibi iocundissimis ad populos discesserit.

Alterius Satyræ hic erit finis: ubi unum illud ab hominibus litteratis: & satyræ Iuuenalis studiosis diligentissime peto nostrum ut labore uel prebent uel adiuuent: deniq; ueniā liberius aliquando irascenti & obiurganti impudentissimum plagiarium: qui ne quidem non moueret (est enim omnino contemnendus) nisi quorundam inuidorum: & malitiosissimorum hominum perditissima coniuratio hunc sibi ducem & furoris faciem præferet: ego uero nec insanis eorum uocibus: nec ullis iniurias perteritus: quæ laborauit: quæ peperit: quæ mea sunt: de manibus alienis asseram & vindicabo: proferamq; in lucem ad cōmunem studiosorum hominum utilitatem.

Domitius In Tertiam Satyram Ad Julianum Medicen.

Sulphura cum tædis: & si foret humida laurus. Illuc heu miseri traducimur: arma quid ultra littora iuuenæ promouimus? & modo captas orcas: ac minima cōtentos nocte britanos? Sed quæ nunc populi fiunt uictoris in urbe: Non faciunt illi: quos uicimus: & tamē unus Armenius zalates cunctis narratur ephebis Mollior ardenti sese induluisse tribuno. A spice quid faciant commercia uenerat obses: Hic fiunt homines: nam si mora longior urbem induxit pueris: non unq; deerit amator. Mittentur bracæ: cultelli: frena: flagellum. Sic prætextatos referunt artaxata mores.

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyra Tertia.

VAMVIS Digressu. Reprehēsus acerbitate satyrica ciuitatis uitia: ex hoc præser-
tini: q̄ bonis uiris locus non sit in urbe: sed tantū peregrinis: seruibus: assentato-
ribus: Vnibritium sux etatis uirum optimum & aruspice migrare parantē introdu-
cit: eiq̄ sua dat partes ad urbis incōmoda exponenda. Vacuis Cumis: Cumæ in cāpania
italiæ oppidum: Italix & Siciliæ urbes atiquitate antecellit: Cōditū ab Hippocle Cumeo:

& Megalhene Chalcidē
si: nomen fortitū ē a Cu-
meis: qui ex Euboia ue-
nerant: quis id chalcidē
ses considerint: ut Stra-
bo scribit: alii a fluctibus
qui dicuntur κύματα :
(sū enim in littore) ap-
pellatas putarūt. hæc ex
Strabone & Plinio. Va-
cuis: ad urbis differētiā :
ubi multitūdē scelerato-
rum & peregrinorum lo-
cus bonis uiris non erat.

Baix: in littore campa-
no a Baio. Vlyxis sotio.
Silliū: Sedes ithacēsia
bai: quē locū deprauatū:
ut multa alia apd' Silliū
emendauimus: quod cō-
mentariis nostris: quos i
eum poetam composui-
mus: & propediē edēus:

Vamvis digressu ueteris confusus amici:
Laudo tamen uacuis q̄ sedem figere cumis
Destinet: atq; unum ciuem donare sibyllæ:
Ianua baiarum est: & gratum littus: amœni
Secessus: ego uel prochyta præpono suburræ:
Nam quid tā miserū: & tam solū uidimus: ut nō
Deterius credas horrere incendia: lapsus
Tectorum assiduos: ac mille pericula fæuæ
Vtbis: & augusto recitantes mense poetas:
Sed cum tota domus theda componitur una:
Substitit ad ueteres arcus: madidamq; capēam
Hic ubi nocturnæ numa constituebat amicæ.
Nunc sacri fontis nemus: & delubra locantur

facile apparebit. Prochyta præpono suburræ: prochyta a πύροις ἐστι: hoc est a profun-
dendo dicta est. est enim effusa a pythecus: ut Strabo ait ex miraculo sponte nata pro-
uolutis montibus: ut scribit Plinius: Insula in littore campano: ut scribit Plinius Strabo:
Solinus: uel a Prochyta muliere troiana: ut Dionysio Halicarnasseo placet. Suburra: di-
cta est q̄ sub muro terreo carinarum esset: ut scribit Varro. In ea erat sextum facillum: ar-
georum: regio frequentissima rebus uenalibus illic expositis. Inde Martialis clamofani ap-
pellat: Clamosa Iuuenalis in suburra. hæc igitur duo loca opponit suburram. s. frequentis-
simam & prochytam desertam. Et augusto recitantes mense poetas: Hunc locum Fidenti-
nus & eius præceptor: ut alii peruerunt: quod scilicet Iuuenalis carpat auaritiam suorum
temporum: cum dicat poetas recitare augusto mense: Ego uero intelligo hoc referendum ē
ad fastidium audiendi recitantes: ut ante dixit Rauci theseide codri uexatus: ut dicat nil
est quo non sit deterius perpeti urbis incōmoda: ubi s. horremus incendia: Deniq; cogimur
audire poetas recitantes etiam augusto mense: qui nobis occurrentes audiri uolunt: nā hoc
numerat inter cætera incōmoda urbis. Augusto mēse dixit: quoniam kalendis iulii migra-
bant romani: Sed nunq̄ inquit tam exhausta urbs est: quin occurras poetæ mense Augu-
sto: cum omnes migrarunt: qui te recitariōne uexet. Veteres arcus: Horatiorum intelligo:
nam ad capēam portam erant: ubi & campus erat tergemitorum scilicet Horatiorum. Mar-
tialis: Capena grandi porta qua pluit gutta: Phrygioq; matris almo qua lauat ferrū: Hora-
tiorum qua nitet facer campus. Capena madida: nam illic celebra bantur Fontinalia coro-
natis puteis & sparsis floribus in fontes: eodem loco lapis manalis: quem in urbem infere-
batur quotiens uolebat allicere pluuias. hæc ex Festo. Egerie: ædem camœnarum cōstru-
ctam fuisse a Nūna scribit Plutarchus: cum ancile de cælo lapsum esset: nam uetus est op̄i-
nō Egeriā unā ex nouē musis fuisse: cū qua se hēre cōgressū Nūna ita populo persuasit: nā
cū multos iuitat̄ et ad cœnā: hisq; āte horā ductis nihil paratū ē ostēderet: eosdē uesperi
cū duxisset: apparatū ostēdit magnificēissimū: auctor ē Dionysius. hoc Plutarchus mō fa-
bulosum esse scribit: modo natura potuisse fieri demonstrat̄: Egerii ab egendo dicti: ut
Plutarchus & Dionysius scribunt: Egeria uero ab egerendo: ut Festo placet: nam putaba-
tur prægnantibus fauere ad partum cōceptū egerēdum. De hac lōgū carmē extat Ouidii.

Iudæis quorum cophinus fœnumq; supellex: Iudæorum pauperatam ostēdit: notas temporæ sua: quibus ab his tributum exactum est acerbissime: ut scribit Tranquillus in Domiciano: & s̄p̄e in cōmentariis Martialis diximus. Fœnum: Quid ariolatur præceptor Fidētini hoc loco: qui discipulo stultissimo persuasit fœnum hoc loco dici ex historia: quod. s. olim: ut Iosepus scribit: Iudæi fame coacti: nec cinguli s: nec coriis: nec fœno abstinuerint: dignus foras se ipse qui fœnum edat: cū alii ambrosia alēdi sint: migrantes & errantes Iudæos designat stolidissime: q; s̄p̄er fœni fasciculum gestant & cofinum. alibi de iudea: Cophio fœnoq; relictus.

Vmbritius: aruspex tē poribus Iuuenalis: cuius meminit Plinius: cum de uulturibus scribit: Vmbritius iquit aruspex nostro a uo peritissimus. Tā citus in Galba: qui eum scribit imperatori cädē iminētem prædictissimē: & Plutarchus idem tradit in Galba. Arturius & Catulus: nomina uilissimorum hominum: qui ex humili fortuna iam opibus florabant: nam Vmbritius nūc urbem ex eo dānat: q; euexerit homines exti ex fortis ad summas diuitias. Qui nigrū in candida uertunt: hoc est qui ex humili fortuna & infelicitate ea autem per nigrū lapillum designatur: ad felicitatē quæ lapillo notatur cädido peruenierunt. hæc sententia magis uideretur conuēire iracundia Vmbritii: q;

quæ sequitur: q; scilicet uitia pro uirtutibus uendant: ut illud Ouidii: Qui facere assuebat patriæ non degener artis Candida de nigris & de caidentibus atra. Quondam hi cornicines: Hunc totum locum Fidentinus non potuit noui probare in nobis: in quo eius præceptoris gratias ago: q; discipulum hoc etiam loco delirare non permisit: Sed tamen ita recitat ex nostris scriptis: ut inuitus plane assentiri uideatur. Ita intelligo q; Vmbritius conqueratur eos: qui cornicines: tibicines: citharœdi: nec Romæ quidem: sed in municipiis fuerunt: adeo locupletatos esse temporibus suis: ut iam tanq; magnifici & potentes munera gladiatoria exhibeant in urbe. eius generis hominibus cornicibus scilicet & citharœdis adeo facile erat ditescere temporibus Domitiani: ut illud scribat Martialis: Artes discere uult pecuniosas: Fac discat citharœdos aut choraules. Alibi de se: Veniet cum citharœdis erit. Alibi: Plus habuit didimus: plus philomelus habet. Cornicines: idest qui olim erant cornicines. Per oppida: nam in municipiis theatra erant: ut Atellæ: ut Antii: ut Beneuenti: ubi celebantur munera etiam gladiatoria: a liberto Neronis Antii: autinio Beneuenti.

Iudæis: quoq; cophinus fœnumq; supellex.
Omnis. n. populo mercedem pendere iussa est
Arbor: & eiectis mendicat silua camœnis.
In uallem egeriæ descēdimus: & speluncas
Dissimiles ueris: quanto præstantior esset
Numen aquæ: uiridi si margine clauderet undas
Herba: nec ingenuū uiolarent marmora tophū.
Hic tunc ubertius quādo artibus inquit honestis
Nullus in urbe locus: nulla emolumēta laborū.
Res hodie minor est here q; fuit: atq; eadē cras
Deteret exiguis aliquid: proponimus illuc
Ire: fatigatas ubi dædalus exuit alas:
Dum noua cācies: dum prima & recta senectus:
Dum superest lachesi q; torqueat: & pedibus me
Porto meis: nullo dextram subeunte bacillo.
Cedamus patria: uiuant arturius istic:
Catulus: maneāt qui nigrū in candida uertūtis
Quis facile est ædem conducere: flumina: portus:
Siccandam eluijē: portandū ad busta cadauer:
Et præbere caput domina uenale sub hasta.
Quondam hi cornicines: & municipalis harenæ
Perpetui comites: notæq; per oppida buccæ.

Edunt munera.s.gladiatoria. Hic:legendum est non hi. Munera:ludos gladiatoriis:
unde s̄pē legimus munus gladiatoriū. Harenæ municipalis:quæ in mūcipiis est. Quod
autem eiūmodi homines ludos gladiatoriis ediderint Romæ: Marialis indicat duobus
epigrammatis:quorum altrem est in futorē: Das gladiatores futorum regule terdo.
Verso pollice uulgi.i.cōciliato uulgo & populi fauore.hoc aut̄ est ex puerbio:ut scribit

Plinius i magicis: Polli-
ces inquit cum faue-
amus premere etiā pro-
uerbio iubemur. Oc-
cidunt: nā qui gladiato-
rū munus edit eos dici-
tur occidere:nā eo auto-
re pereūt. Mar.in futorē:
Cur ludere nobis non
liceat: licuit si iugulare
tibi: Populariter ma-
gna grā & fauore populi
.q . d . omnibus applau-
dentibus. Subterfugies
ne Fidētine tāto testīōio
deprehensus:nam cū sē-
tentia nostrā pro tua re-
ciraueris:oblitus tollere
sententia quā anteq; hāc
a nobis disceres scriptis
tuis inserueras proditus
es:nam in istis nūis nugis
paulo post hāc sunt uer-
ba: Mūera nūc edūt: Idē
Claudianus iquit Et uē-
ditus ipse Vēdere cūcia
cupit. O ūlūsissime non
ne ex hoc planū est quo
modo expōeres edūt mu-
nera.i.dāt dona:ut tu pu-
tabas ūltissime. Quare cū
discis nō bene discis:nos
qdē te bēe docūū:tu nō
bēe percipis: & cōfūdis.

Et poscere.s.librū trā-
cribēdū in adulatiōem:

Vt sōno careas: nā qui
diuitis secreta nouit sce-
lera:semper áxiū ē tiens
ne aliquādo diues obiici-
at & pūiat : q̄ pdiderit
ea i uulgu:quorum erat

M unera nunc edunt:& uerso pollice uulgi
Q uemlibet occidunt populariter:inde reuersi
C onducunt foricas.& cur non omnia: cum sit
Q uales ex humili magna ad fastigia rerum
E xtellit:quotiens uoluit fortuna iocari.
Q uid rōmæ faciam: mentiri nescio.librum
S i malus est nequeo laudare:& poscere: motus
A strorum ignoro:funus promittere patris
N ec uolo:nec possum:ranarum uiscera nunq;
I nspxi:ferre ad nuptam quæ mittit adulter:
Q uæ mandat norint alii:me nemo ministro
F ur erit:atq; ideo nulli comes ex eo:tanq;
M ancus & extinctæ corpus non utile dextræ:
Q uis nunc diligitur nīsi conscius :& cui feruens
A estuat occultis animus:semperq; tacendis:
N il tibi se debere putat:nil conferet unq;
P articipem qui te secreti fecit honesti.
C arus erit uerri:qui uerrem quo tempore uult
A ccusare potest.tanti tibi non sit opaci
O mnis arena tagi:quodq; in mare uoluit aurū
V t somno careas:ponendaq; premia sumas
T ristis:& a magno semper timearis amico.
Q uæ non diuitibus gens acceptissima nostris:
E t quos præcipue fugiam properabo fateri:
N ec pudor obstabit.non oq̄sum ferre quirites
G rācam urbem:q̄uis quota portio fācis achææ

cōscius. Tēaris: ne s. pdas scelera:id.n.te agit. Grācam urbē: Vmbritius mea quidē lētētia
rēpora sua notat q̄ tota urbs mīmis:histriōibus:ludis sit occupata: quod alibi plerūq; id-
gnādo Iuue.carpit:nā Domitiāus id géus hoīū idulgētissie fouebat:psaltriasq; psallocitha-
ristas & chorocitharistas aliquādo exhibuit nō cōtētus citharcēdis:ut scribit Trāqllus. Idē
circensibus ludis addidit duas grācorum factōnes: quibus premium erat pannus purpu-
reus:& auratus. Non possum ferre grācam urbem: non possum ferre circenses: quamvis
sit minima portio: Fācis achææ.i. grācoꝝ inter mīmos:nā sūt tātū dua factōnes i circēsi
bus: ex syria uero & phrygia adslūt tibicīes & psaltriae: quibus omnia theatra referta sūt.

Græcam urbem: Cecilius: ut refert Strabo: rerum romanarum scriptor sentit urbem accepisse primordia a græcis: Sed nunc mimos nominaturus & histriones: primum græcos additos circélibus notat. Græcā i. græcos qui sunt ludis additi. Quota portio i. minima portio. Fæcis achæa i. uilissimorum græcorū qui in ludis uersantur: nam plures sunt syri.

Orontes: fluuius inter libanum & antilibanem fluens: qui tiphon olim est appellatus.

de hoc plura alibi ex
Strabō & Pli. Chor-
das obliquas cum tibi-
cine: genus tibiæ notat
quæ obliqua dicebatur:
quam prius Marsias
iuenit in phrygia: ut scri-
bit Plinius. Iuſtas pro-
stare puellas: i. circo erat
aedificiū quod menianū
dicebatur a Meniano cō-
ditore: ut scribit Festus
& Marcellus: i. de ludi spe-
ctabatur circenses. Tran-
quillus: Pauci ex p̄ximis
menianis. In proximo
p̄stat: aut meretrices: quæ
ex eo appellatae sunt sub

menianæ a Martiale quasi sub meniano: id tamen idem appellat submenium: Raraq; sub-
menii fornice rima patet. ex hoc Iuuenal is amare iocatur in scénicos homines: dicens pu-
ellas quæ prodibant in circum uideri accedere ad summenias ubi prostēt. Circus: dictus
q; circum metas pompa ferebatur & equi currebant: ut ait Varro. Quibus grata est lupa:
i. psaltria meretricia. Mytra: nam lydiorum & phrygū erat: quos notat Herodotus de
assyriis: Assyrii capita crinita habētes myrris redimūt. Ite inquit Iuuenal is: qui oblecta-
mini ludis: in quibus puellæ meretriciæ saltant picta mytra: notans principem: qui his
oblectatus est. Papinius de eius ludis: Huc intrat faciles hemi puellæ. Rusticus tuus: ro-
mani iquic leuerissimi mutuo commertio mollissimorum hominum & mimorū effemi-
natur: sumūt q; Recidimna: peregrinas uestes quibus in gymnasio utebātur: nā gymna-
sium a peregrinis inuestum est in urbem: ubi iuuenes se exercendo & ungendo uires ani-
mū amittebant: ut scribit Plinius. Recidimna autem uestes sunt quibus in gymnasio ute-
bantur ut endromydes. his nō assentior qui parasiticas uestes putant. nam quod nunc
lequatur de mollitie gymnasii: ex eo dicitur quod ait Collo cæromatico. Cæroma autem in
gymnasii tantum in usum fuit: ut scribit Plinius. Fidentinus cum suo p̄ceptore
Chirodita deprauato sensu & uersu: affertq; ex Gellio expositionem tam vulgarem q;
non necessariam. Ni ceteria: insignia uictoriæ pugilum: qui in gymnasio alios uicissim:
a vīkī: quod significat uictoram: ego inde suspicor esse uerbum peregrinum ut
recidimna dixit. Collo cæromatico: palæstræ mollitiem notat: i. qua cæromate ungebātur.
id erat unguétū ex oleo & terra in spetié lut. Martialis Vara nec in lēto cæroniate brachia
tendis. alibi. Quod cæromata fæce de sabina: palæstræ mollitiem ita carpit Plinius. Plura
de hac parte non sum dicturus: non Hercules magis q; de terræ usu in cæromatis: quibus
exercendo iuuētus nostra corpora uires animorum perdidit. Hic alta sicyone: e regione
ex: at epidaurum: ut scribit Cicero Sicyon achaia. item urbs in laconia: unde laconia
dicta est Syconia. Amidō: inter sporadas insulas mollissimog; hominū patria. Andros:
oppidum habet eiusdem nominis inter cycladas insulas est: dicta postea cauros: deinde
at andros: ut scribit Myrsillus. Samos: eodem tractu circum nauigationē habet stadios
.ccc. Parthenias dicta: cū Cares oīi inhabitaret: eadem Anthemus: Melaphylus: Heros. uino
caret: tanta præterea feracitate: ut Menander scribat lac gallinæ inde accipi posse. Ala-
bāda: Asia minoris oppidū: duobus p̄mōtoriis subiacet i. spetié cistæ iuersæ iminētibus:
uide Apollōnus appellat alabāda cistæ iuersæ scorpionū plenā: nā eoꝝ illic ē copia: hoīes sūt
molles: & psaltriæ multæ: ut scribit Stri. Trales: opp. i. phrygia Mæadrū traseūti occurrit.

I am pridem in tyberim syrus defluxit orontes:
E t lingam: & mores: & cum tibicine chordas
O bliquas: necnon gentilia tympana secum
V exit: & ad circum iussas prostare puellas.

I te quibus grata est picta lupa barbara mytra:
R uisticus ille tuus sumit recedimna quirine:
E t cæromatico fert niceteria collo.

H ic alta sicyone: ast hic amidone relicta:
H ic andro: ille samo: hic tralibus: aut alabandis

Issæo torrentior: Isæi duo quorum alter præceptor fuit Demosthenis: alter qui Romæ de-
clamauit: cuius meminerunt Libanius & Plinius: Magna Issæum fama præcesserat: maior
inuentus est. Torrentior: Plinius de Asclepiade rhetore: Meditata & torrenti oratione
blandiebatur. Aliptes: ab ἀλεῖφω: quod est ungo. is erat qui palæstritas in gymna-
sio ungebat. Martialis unctor dixit: Nec rapit inmeritas sordidus unctor opes. Clinicus

uero medicus qui male-
ualentibus & iacentibus
in lecto medetur a κλι-
νικῃ: quod significat
lectum: nam aliptes fa-
nos palæstritas curabat.
Fidentinus uero & eius
præceptor: ubi Martialis
ait Sote filia clinici la-
bulla: peruerendo scri-
bit Cottæ clinici: aiutqe
Clinicum dici Cottam a
Clunia oppido hispa-
niae: nos superiora ex
Pli. accipimus. Schœ-
nobates: dicitur qui per
funes graditur: nam
οχτιος dicitur fu-
nis: & φεινω ascen-
do. Messala primus ne
uoceni græca latinis im-
misceret pro schœnobate
dixit funabulū. Ad
summani: deniqe inquit
hominé uolasse per cæ-
lum: de Dædalo græco fi-
ctum est: ut uerisimilis fa-
bula uideretur: nam hi
in cælum se uolaturos pro-
mittent(ut dixi) si uoles
adeo uani sunt: & impu-
detes. Pruna & cotta-
na: fructus sunt peculia-
res Syriæ: ut scribit Pli.
Cottana uero rici mino-
res erant: ut idem est autor
Martia. Si maiora forent
cottana: ficus erat. Lõ-
gum collum: hæc asséta-
rio erat in gymnasio in
palæstritâ amicū: nā pro-
cera ceruix in palæstrita
laudat: & obstipa. Mart.
de tyrone palæstræ: Hæc
rapit antæi uelox in pul-

A esquiliæ dictumqe petunt a uimine collem
V iscera magnarum domuum: dominiqe futuri.
I ngenium uelox: audacia perdita: sermo
P romptus: & Issæo torrentior. ede quid illum
E sse putas: quēuis hominem secū attulit ad nos
G rāmaticus: rhetor: geometres: pictor: aliptes:
A ugur: schœnobates: medicus: magus. oīa nouit
G ræculus esuriens: in cælum iussit: ibit.
A d fūmā nō maurus erat: nec sarmata: nec thrax
Q ui sūpsit pennas: mediis sed natus athenis.
H orum ego non fugiam cōchylia: me prior ille
S ignabit: fultusqe toro meliore recumbet
A duectus romam: quo pruna & coctana uento.
V sque adeo nihil est quod nostra infantia cælum
H ausit auentini bacca nutrita sabina.
Q uid quod adulandi gens prudetissima laudat
S ermonem indocti: faciem deformis amici:
E t longum inualidi collum ceruicibus æquat
H erculis antæum procul a tellure tenentis.
M iratur uocem angustam: qua deterius nec
I lle sonat: quo mordetur gallina marito.
H æc eadem licet & nobis laudare: sed illis
C reditur: an melior cum thaida sustinet: an cū
V xorem comœdus agit: uel dorida nullo
C ultam palliolo: mulier nanqe ipsa uidetur:
N on persona loqui: uacua oīa planaqe dicas
I nfra uentriculum tenui distantia rima.
N ec tamen antiochus: nec erit mirabilis illic

uere draucus: Grādia quā uāo colla labore facit. Pudet refellere deliramēta Fidētini & eius
præceptoris. Amici: a quo uel cœnā uel aliquid aliud captat: ut Sellius cœnipeta in Paulio
apud Marti. cuius pedes comas & singula mēbra laudat. Quo deterius nō loat gallus: ea
uox maxie dānabat. Quītilian. Nā & suffocat s̄ape. & maiore nisu mus clara est: & inter-
num elisa in illum sonū erumpit: cui græci nomen a gallorum immaturo cantu dederunt.

Demetrius: & Stratocles: Hæmus: Antiochus temporū Iuuuen, histriones . Papinius de
Hæmo Huc intrant faciles Hæmi puellæ. Iuuenal is alibi : Mollius Hæmo. Stratocles & De-
metrii Fabius meminit: quos scribit maximos fuisse actores comœdiarū: alterum deos: iu-
uenes: bonos patres: seruos: matronas graues: anus opti me representasse : Alterum acres
señes: callidos seruos: parasitos lenones melius Stratocles. uox actior: Demetrii iocundior.

Endromyde: Endroys
uestis uilloſa qua potissi
mum in gymnaſiis ute-
batur. Sed adulator hoc
loco accipiebat ad fo-
uendum corpus: ut osten-
deret se algere. A facie
iactare manus: adulato-
rium est. Martialis de ad-
ulatore: Geminas tendis
in ora manus. Trulla:
a trua dicitur. uas erat
quo aqua e culina ī laua
crinam proſiciebatur.
hic ſignificat uas quo
ſordes uentris accipie-
bantur. aureis autem ua-
ſis in obſcenis deſideriis
uti primus iñſtituit An-
tonius autore Mellala: &
aſtipulante Plinio. Mar-
tialis in Baſſam: Ventris
omnis miſero(nec te pu-
det) excipis auro. Afſe-
rator igitur græcus ap-
plaudebat amico: cum
eius deiectione alui trul-
la qua ſuberat auſea ſtre-
pitum faciebat ob pon-
dus & multitudine for-
dium: quas inuerso &
uacillanti fundo exce-
perat. & optimè ſequi-
tur post id quod dixit.
Si rectum minxit. Non
moueor quorundam lo-
quacitate: quin hanc ſen-
tentiam affirmem & pu-
tem ueram. Quæ ſomnia ex præceptore ſuo narrat hic Fidentinus: Facinus maioris
abollæ: Ingenti testimonio oſtendit malas artes græcorum & pérnitiosas: nam tem-
poribus Neronis Torius Seuinus: ut ſcribit Tacitus: per calumnias accusauit Bareani
Soranum: addiditq; pro eo Seruilia filia magicas artes in principem tractat. Egnatius
Sorani amicus græcus ſtoicæ philosophiæ professor: pecunia corruptus: testimonium
fallum in Baream dixit. Tacitus: Egnatius emptus ad opprimendum amicum auco-
ritatem ſtoicæ ſectæ præ ſe ferebat habitu & ore ad exprimendam imaginem honesti.
Cæterum animo perfidiosus & ſubdolus auaritiam ac libidinem occultans: quæ poſtq;
pecunia reclusa ſunt: dedit exemplum. præcauendi: ut fraudibus iniuriosos aut fia-
gitiis commaculatos ſic ſpetie bonorum falſos & amicitia fallaces: alibi Corruptor
amicitiae cuius ſe magiſtrum ferebat. Senex diſcipulum: Egnatius Torium Seuinū.

A ut ſtra tocles: aut cum molli demetrius hæmo.
N atio comœda eſt: rides: maiore cachinno
C oncutitur: flet ſi lachrymas conſpexit amici
N ec dolet: igniculum brumæ ſi tempore poſcas:
A ccipit endromydem: ſi dixeris æſtuo: ſudat.
N on ſumus ergo pares: melior qui ſéper: & omni
N octe dieq; poſteſt alienum ſumere uultum:
A facie iactare manus: laudare paratus
S i bene ruſtauit: ſi rectum minxit amicus:
S i trulla in uerſo crepitum dedit aurea fundo.
P rætereſa ſanctum nihil eſt & ab inguine tutū :
N on matrona laris: non filia uirgo: neq; ipſe
S ponsus leuis adhuc: non filius ante pudicus.
H orum ſi nihil eſt: aulam reſuſpiat amici.
S cire uolunt ſecreta domus: atq; inde timeri.
E t quando cœpit græcorum mentio: transi
G ymnasia: atq; audi facinus maioris abollæ.
S toicus occidit baream delator amicum:
D ifcipulumq; ſenex ripa nutritus in illa:
A d quam gorgonei delapsa eſt penna caballi.
N on eſt romano cuiq; locus hic: ubi regnat
P rotogées aliquis: uel diphilus: aut erimathus:
Q ui gentis uitio nunq; partitur amicum:

Solus habet: solus uult possidere: non uult dare aliis. Mart: Solus habet nūmos. Cū
rere togatus nocte: Nam toga summo mane sumebatur a clientibus cū ibant ad salutandū.
Mart. Si matutinos facile est tibi rur pere somnos: Attrita ueniat sportula multa toga.
Cum prætor: Idem in Paulū cōsulē. Mar. quem nō pudebat salutare diuites more togati:
Dum tu laurigeris intras qui fascibus annū: Mane salutator līmina mille teras. Albini
et modiā: uetulas orbas
& diuites. Mar. Ad uetus
las tecum plus minus ire
deceē. Filius ingenuoꝝ
claudit latus diuitis ser-
ui: Ingenui iquid togati
sunt & comites diuitum
seruū & libertinæ con-
ditionis hominū. Liber-
tini uero adeo sunt diui-
tes: ut Caluinæ Catienæ
mœchis donēt q̄tū uix
tribuni accipiūt ex stipē
dio: ad hoc a ludens q̄ ut
dixi libertini & tribūi
edicio īperatoris quædā
ex maximis officiis habe-
bant cōmunia. Prodigia-
litatem igitur libertinoꝝ
cum salariis tribunorum
cōparauit. Chione: cu-
ius meminit Mar. Scro-
ti ueliti. i. meretricis to-
gata & publica: Nā cō-
uicta adulterii togata: in
publicum procedere co-
gebātur: ut āte diximus.
Vel certe ad differētiam
ācillæ: qua p ueste pal-
liolū habēt. Mar. Hāc uo-
lo qua circum palliolata
uagat. Seruos quot pa-
scit: nā tot alebāt seruos
diuites romani: ut eorum
iustos & itegros ppe ex-
ercitus domi haberet: ut
scribit Pli. Samothracū:
maximū iuriurandū ha-
bebat cū obtellabāt de-
os rōanos. i. Ieuē: Iuno
nē: Palladē: & penates:

S olus habet: nam cum facilē stillauit in aurem
E xiguum de naturæ patriæq; ueneno:
L imine sūmoueor: perierunt tempora longi
S eruiti: nūsq; minor est iactura clientis.
Q uod porro officiū: ne nobis blandiar: aut quod
P auperis hic me: itū: si curret nocte togatus:
C urrere cūm prætor lictorē impellat: & ire
P ræcipitem iubeat dudum uigilatibus orbis:
N e prior albinam: aut modiā collega salutet.
D iuitis hic serui claudit latus ingenuorum
F ilius: alter .n. quantū in legione tribuni
A ccipiūt: donat caluinæ uel catienæ:
V t semel atq; iterū super illā palpitet: at tu
C um tibi uestiti facies scorti placet: hæres:
E t dubitas alta chionē deducere sella.
D a testem romæ tam sanctū: q̄ fuit hospes
N uminis idæi. procedat uel numā: uel qui
S eruauit trépidam flagrantí ex æde mineraū.
P rotinus ad censem: de morib⁹ ultima fiet
Q uæstio: quot pascit seruos: quot possidet agri
I ugera: q̄ multa magnaꝝ paropſide cœnat.
Q uantū quisq; sua nummoꝝ seruat in arca:
T antū habet & fidei: iures licet & samothracū
E t nostrorum aras: contemnere fulmina paup
C reditur atq; deos diis ignoscentibus ipsiſ.
Q uid q̄ materiam præbet: causaſq; iocorum

qui ex samothracia aduecti fuerūt. Ita iurat Scipio apud Sylliū: Tarpeia pater q̄ tēpla se-
cūdā Incolis a cælo sedē. i. o Iuppiter: & Saturnia. i. o Iuno Nō dū iliacis murata malis: tuq;
aspera pectus: Aegide gorgoneos uirgo succiela furore es. i. o Pallas. Hæcēus numia rōana.
Tū sequit: Indigetesq; dei spōte iter numina nostra. i. o penates: hi e samothracia aduecti
a Dardano Trojam & ab Aenea e Troia Romā: ut Varro scribit. Nigidius & La beo autore
Naciebio scripserūt Apollinem & Neptunū esse deos penates. Dionysius Halica: nasseus
sententia Timæi confutata scribit penates fuisse deos Romæ: quorum duo simulacra
anea tenebāt hastas. Nō placet quod ex Tarquinio recitat Macrobius: Per Santo-
thracum: idest per penates: Et nostrorum: per Iouem: Iunonem: & Palladem.

Exeat inquit: Alii hūc locū sunt īerpretati aduersus Neronē: qui loca equitū romanōg
ſedilibus plebis præposuit ad circumnā de ordī ſedēdi in theatro **Lucius Rosius Othō**
tribunis plebis: ut ſcribūt Pædianus: Liuius: Porphyrio multis ante annis legem tulerat: ut ſ. quatuordecī proximi gradus cōquitibus assignarētur. Ego aduersus Domitianū dicū
īterpretor: qui legem Othonis téporū ueritate ferme abrogatā reſtituit: quod Tranquillus
his uerbis idicat de Do-
mitiano: Licentiā thea-
tralē p̄mifcuā iniquitate
ſpectādi inhibuit. ex ea
edictū erat ne ī. xiii. ſe-
deret: nīl cui eſſtēt qua-
dringenta ſeſteſtia. is. n.
erat censuſ equeſter: ita
ſacrum eſt: ut multi no-
biles & boni uiri qui nō
īregro cēſu equeſtri pro
equitibus ſe præſtantes:
ante legem ieuocatā illic
ſedere ſoliti erāt: magna
cum ignominia ſingulis
prōpō ſpectaculis iubere
tur ſurgere. de hoc multa
extant Mar. epigrāmata.
Seuādo ordinī præfecti
erāt Lectius & Oceanus.

Surgat: Mar. Quadri-
gēta tibi nō ſunt Chere-
ſtrate ſurge. Lectius ecce
uenit. Pinirapi: retiarii
dicuntur: qui pugnantes
aduersus mirmillonē pī
nā hoc eſt ſummiſtatiē ga-
le & rapiebant: iactātes il-
lud pīſcē peto: nō te pe-
to: nā pīſcis erat ī capite
mirmillōis. Lanifā: di-
cūtūr qui erudiūt gladi-
atores: & labēt familias
paratas ad munus. Fidē-
tius hāc ſentētiā noſtrā
cū ſua male cōfundit &
peruerit.

Quando in
consilio eſt æcilibus: Aediles urbis luxus auxerūt ludis apparatissimis quos edebāt. hec
reprehensio eſt in tépora poetæ: quibus Domitianus theatralē ſumptū mīrum in modum
auxerat: ut ſcribit Tranquillus: adeo ut ipſe aliquando præſederit ludis coronatus: purpura
amicus cum collegio flauialī ſacerdotum. Ait igitur Vmbritius pauperem non admitti
in consilium ab æcilibus notans principis ſtudia & ludorum luxum ad ſuperbiā. Olim:
quando fecell'erūt a paſribus. quo tépore reducti ſunt ab Agrippa creatis tribunis plebis.

Quod turpe negauit: Sensus eſt romani pauperes non audent cœnare in ſcilibus ne
ſint ludibri. Sed Curius Dētatus: qui ab aratro euocatus creatusq; ſubito ſperator triūphū
duxit de ſamnitibus: ſatis docuit id turpe non eſſe: nam ſamnitibus aurum afferentibus
respondit ſe malle in ſuis ſcilibus cœnare. Translated ſubito: hoc eſt trāductus ſubito
ab aratro. Ad marſos: ad triumphalem dignitatē: quam de marſis & ſabelliſ de-
uictis reportauit. ſabelli enim a ſamnitibus ſunt: quos uicit Curius: Idem a græcis
Samnitēs dicūtūr: ut Strabo & Pli. ſcribūt. historia Curiī ſupra eſt recitata & ſatis nota.

O mnib⁹ hic idem: ſi foeda & ſcissa lacerna?
S i toga ſordidula eſt: & rupta calceus alter
P elle patet: uel ſi conſuto uulnere crassum
A ut recens linum oſtendit non una cicatrix?
N il habet infelix paupertas durius in ſe:
Q uaq; ridiculos homines facit. exeat inquit
S i pudor eſt: & de puluino ſurgat equeſtri:
C uiuſ res legi non ſufficit: & ſedeant hic
L enonū pueri quoq; in fornice natu.
H ic plaudat nitidi præconis filius inter
P innirapi cultos iuuenes iuuenesq; lanifā.
S ic libitum uano qui nos diſtinxit othoni.
Q uis gener hic placuit cenuſ minor: atq; puellæ
S arcinulis impar: quis pauper ſcribitur hæres?
Q uādo in cōſilio eſt æcilibus: agmine facto
D ebuerant olim tenues migrasse quirites.
H aud facile emergunt: quoq; uirtutibus obſtat
R es angusta domi: led romæ durior illis
C onatus: magno hospitiū miserabile: magno
S eruorum uētres: & frugi cœnula magno.
F ſcilibus cœnare pudet: quod turpe negauit
T ranſatus ſubito ad marſos mēſamq; ſabellā:
C ontentusq; illic ueneto duroq; cucullo.

19

Pars magna italæ: Suadet Vmbritius Iuuenali ut uiuat in municipiis ubi toga non erit sumenda ad colendos diuites: nec ludorum superbia ferenda. Plane ut intelligas superiora dicta esse in tedia & luxum ludorum: ut exposuimus. Pars magna: quasi d. qui in municipiis sunt pars magna italæ: ut nos quoq; illic possimus agere. Nisi mortuus: nā mortuo addebat toga. Martialis: Aut pallens toga mortui tribulis. Quod Fidentius e nobis dicit ut alia multa: quis eius præceptor inuertat.

Pars magna italæ est si ueg admittimus: i qua
Nemo togam sumit nisi mortuus: ipsa dierum
Festorum herboſo colitur si quādo theatro
Maiestas. tandemq; redit ad pulpita notum
Exodium: cum personæ pallentis hiatum
In gremio matris formidat rusticus infans.
Aequales habitus illic: similemq; uidebis
Orchestra: & populum clari uelamen honoris.
Sufficiunt tunicae ſumis ædilibus albæ.
Hic ultra vires habitus nitor: hic aliquid plus
Quā satis est: iterdū aliena sumitur arca.
Cōmune id uitiū est. hic uiuimus ambitiosa
Pauptate ſones: quid te moror? omnia romæ
Cū pretio: quid das ut coſſū aliquādo salutes?
Vt te respiciat clauso ueiento labello?
Ille metit barbā: crinem hic deponit amati:
Plena domus libis uenalibus: accipe: & illud
Fermētū tibi habe: præstant tributa clientes.
Cogimur & cultis augere peculia seruis.
Quis timet: aut timuit gelida preneste ruinam?
Aut positis nemorosa inter iuga uolsinis: aut
Simplicibus gabiiis: aut tiburis arce.
Nos urbē colimus tenui tibicine fultam piam
Magna parte sui: nam ſic labentibus obstat
V illicus: & ueteris rimæ contexit hiatum.

Iudis illic: i urbe uero spectatores ſones habet. Mar. Et plebs & miior ordo maxiuſq; Sancto cum duce cādidiſ ſederet. Lacernæ albæ i distichis loquūt: Amphitheatrales nos cōmēda mur ad uſus Fidētius hoc a nobis didic̄it: ſed recitando iuertit: ut id quod ſeq̄t. Quid das ut coſſū: pauperes iqt cogūt dare dōa diuitibus: i rebus etiā turpissimis ut ſint āici & arrideat: q; ſi diues puerū habet q primā barbā depōat: aut crines tōdeat: pauperes ſtatī donāt q. ſ. ille diem festū celebrat: ut Trāqui. ſignificat de Nerōe: Mar. de eo qui deposituit barbā die natali patris: & de crinibus Encolpi. Papin. de crinibus Earini & Tranquil. in C. principi: Vno atq; eodem die togā ſumpsit: barbāq; poſuit ſine ullo honore. i. ſine ulla celebra- tiōe diei festi: qualis fieri ſolebat. Amati: pueri. Plena domus: ſtatī diuitis domus ei die mūcribus iplebiſ. Tibicie: Tibicies iqt Festus i ædificiis dicti exiſtantur a ſimilitudine tibiaq; canētū: qui ut cātantes ſultierēt ita illa ædificia: Tenui tibicie: tenui ſuſtērāculo.

Si quando colitur maieſtas dieg; festog; ueluti i luco iuxta fregellas in agro nō pcu ab aquino: quo finitimi populi cōueniebāt ſigulis ānis: ludos & sacrificia illic penagebant: ut ſcribit Strabo. Idē apud Siliū:

Exodiū: finem ſignificat: ut Pompeius interpretat: & Varro affirmat. Varro modo i uia narra ut ad exodiū ducas. Exodia item ridicula intexta uerſibus: que iuuenes i ter ſe iactitare cōperūt: nolementes fabulas agere: ſed pprios uerſus cōponentes: ut ſcribit Liuius: Ea ſunt inserta fabulis atellanicis. Partē igitur fabulæ ridiculis laſciuentē exodiū appellarūt: ab ἔξω & ἕώδε: quāſi extra cātilenā institutā & numerū alioq; uerſuū. Scio quid alii ſint opiniati: ſed ego hoc ſentio: & lego apud Suetonium Exodio atellanico laceſſi tum Tiberium. Notum exodium: nota ridicula. non. n. noua his compo- nūt ut in urbe. Tunicae albæ: nō ſones iqt habet tūicas albas: ſed q prafūt

Iam poscit aquam Vcalegon: Vcalegon carmine Homeri notus & uirgiliano uersu: Iam proximus ardet ucalegon: habuit. n. aedes coiunctas Aeneas: inde interpretes nostri deceperunt hunc acceperunt pro ciue uicino: ego uero pro eo tantum cuius domus arderet: in cuius coenaculis & tabulatis inquilini habitarent pauperes. nam superiora domus inquilinis locabantur. Martialis: se inquilinū designās: Et tribus habito scalis sed altis: alibi iuuenalīs: Rarus uenit in coenacula miles. i. ad inquilinos. Sunt enī pauperes. hoc igitur inquit incommodum est in urbe pauperibus: Quidcum sunt inquilini & habitant superiora domus dñmis: si domus ardet: non monēt a domō: qui uel friuola & minima quaquam & domo transfert illis neglectis. Vcalego: non pro uicino ut dixi: sed pro eo cuius domus ardet. Tegula sola: nam superiora dñs habitat inquilini p̄ximi recto.

Abacus: mensam significat: in qua pocula portoria dis̄pōebantur. non capiebat autē supra sex: quod est institutum cum Pōperius sex pocula myrrina ex triumpho attulisset: numerum certum uasa ī abaco: designat Plinius cum ait Pompeiū attulisse uasa ex auro & gemmis nouē abacos. Idem autem de sex portulis: de quib⁹ dixi.

Lectus. I. triclinaris: idem coniungit Plinius: lecti iquit triclinares & uasa nouem abacorum.

Chiron: ego opus Cōdī intelligo ita inscriptum: nam græcorum & Chironis fabulas continebat. Cista: uas quo panes seruantur & obsonia. Horatius: Aut cistam effractam & subdita uiatica plorat.

Mures opici: populi fuerunt ex testimonio Antiochi: Polybii: Strabonisq; qui primis temporibus campaniam tenerunt: rudes & inculti: unde cum latini barbari dicuntur in cōtinuum opici appellantur. Cato ad filiū de græcis: Nos quoq; dicitant barbaros & spurious: nosq; magis q; alios opicos appellatione fōdant. Opici ergo mures dicuntur mea sententia hic: quasi barbari: & doctis carminibus infestū. alibi iuuenalīs: Opice castigat amicæ uerba. Fidentini obiurgationibus ignosco: nam quis hic clamet: tamen illic opicæ amicæ ex sententia nostra exponet agrestis. Euphranoris: Euphranor pictor fuit: cuius Paris: Minerua catuliana a. Q. Catulo dicata ad capitoliū bonus euētus: dextera paterā siniſtra papauer & spicam ferens. Latona cum Apolline: & Diana in fantibus in æde Concordiæ iter præclara opera numerant. Idē sculptror scyphos & marmora sculpsit. hic accipio pro sculptore: hac ex Pli. Polycletus: in leuioribus personis exprimēdis magnā obtinuit laudem: ut idem est auctor: atatem grauiorē refugiebat: quā nō exprimebat cōmode:

S ecuros pendente iubet dormire ruina. V iuēdum est illic: ubi nulla incendia: nulli nocte metus: iā poscit aquā: iā friuola transfert V calegon: tabulata tibi iam tertia fumant T u neſcis: nam si gradibus trepidatur ab imis V ltimus ardebit: quem tegula sola tuetur A pluia: molles ubi reddunt oua columbæ. Lectus erat codro procula minor: urceoli sex O inamētum abaci: necnon & paruulus infra C antarus: & recubans sub eodē marmore chirō: I amq; uetus græcos seruabat cista libellos: E t diuina opici rodebant carmina mures. Nil habuit codrus (:quis enī negat:) & tamē illud Perdidit infelix totum nihil: ultimus autem E rūnæ cumulus: quod nudū & frustra rogatē N emo cibo: nemo hospitio: teſtoq; iuuabit. S i magna arturi cecidit domus: horrida mater: P ullati proceres: differt uadimonia prætor: T unc geminus urbis casus: tunc odimus ignem: A rd& adhuc: & iā occurrit qui marmora donet: C onferat impēsas: hic nuda & cādida signa. H ic aliquid præclarū euphranoris: & polycleti.

10

Phecasianorum; non possum hoc loco partim risu partim stomacho abiitare: huc ades. Hi dentine plagiatio: remittit mancipium quod nostrum est: non discedam inquit priusq; scelus fatearis tuum. Dic te obsecro: non ne ueram huius loci sententiā ignorabas: quā i scriptis nostris legisti & uoluisti serere tuis in epiis: tu ante confinxeras phecasianos deos. xii. esse: afferiq; Valerium anciatē & enniū: tua ignorantia ruidis praeceptoris impudentia sceleratus: ubi id unq; legisti: Sed paulo post sententiam nostram addis: quā ēpte bone de us: tu. n. ita cōiungis q̄si una esset: & altera ex altera ducatur: cum tua illa fabulosissima sit: nostra uero appiani auctoritate confirmata: quæ uerba tu accipiens ex nostris p̄ tuis & ab iste ī uentis recitasti: nā Appianus ita scribit de Antonio. Exutus népe curis omnibus & imperii muneribus stolam quadratam gracō & more p̄ prima domestica induit. calciamenta; candida lūpsit: q̄lia fæcates atheniensium & alexandrinorum: quos phecasios uocant gestare consueuerunt: hæc Appianus. tu plagiario: cū hæc manumissemus. in seruitutem tuā uideasti: Sed tam imprudenter ut nemo sit qui nō agnoscat furtū & ilicitā dānet. Persicus: paciūs. gallita laronia: p̄ orbis ditissima Iumentale po-

P hecasiano: um uetera ornamenta deorum.
H ic libtos dabit & forulos: mediamq; mineraū
H ic modium argenti: meliora ac plura reponit
P ersicus orborum lautissimus: & merito iam
S uspectus: tanq; ipse suas incenderit ædes.
S i potes auelli circensibus: optima foræ:
A ut fabrateriae domus: aut frisinone paratur:
Q uanti nunc tenebras unum conducis in anum
H ortulus hic puteusq; brevis: nec teste mouēdus
I n tenues plantas facilis diffunditur haustu.
V iue bidentis amans: & culti uillicus horti:
V inde epulum possis centum dare pithagoreis.
E st aliquid quocunq; loco: quocunq; recessu:
V nius se se dominum fecisse lacertæ.
P lurimus hic æger moritur uigilando: sed illum
L anguorem peperit cibus imperfectus: & hærens
A rdenti stomacho: nam quæ meritaria somnū
A dmittunt: magnis opibus dormitur in urbe.
I nde caput morbi thedarum transitus arcto
V icorum inflexu: & stantis conuitia mandrae:

nuntur. Reponit: resarcit restituit reparat. Merito iā suspectus: ut illud Martialis: Col latum est decies rogo non potes ipse uideri incedisse tuā togiliane domū. De circēibus: alibi dicemus. Vnius lacerta: exigui spatii agri: uel a lacerta quæ ibi apricat: uel a mensura lacertorum. Somnū admittut: Mar. Nec requiescēdi in urbe locus ē pauperi: Negat uitam magistri mane pistores arario: & marculi die toro & ad cubile est roma tedium felis dormire quotiens libuit imus in uilla. Arcto inflexu: nā uici quoq; nomina alibi recitabantur: ita romæ erant coniuncti & obliqui: ut difficilem uehicleolog trāsitū præberent. Tacitus: arctis iteribus hucq; & illuc & enoribus uicis q̄lis uetus roma fuit: Mādra: inter cætera significat mulos: multi uidinē: mulis autē uehicula olim trahebant: uide muliones dicti Festus. auctor. Mar. Vixq; datur longas mulorum scandere mandras. hic pro mulionibus accipitur. Druso: Drusus: quem non nulli bellum marsici autorem putauerūt: morbo comitali labotauit. quo curatus est in antycira sumpto elleboro ut scribit Plinius. Drusus inquit qui comitali morbo exanimabatur: posset tanto strepitu excitari: Sed non placet ut scilicet comitalē morbū somnū appellauerit: magis cōuenit hominē sui temporis sōno deditū ab eo notari ut a Mar. Leuinū: In pōpeiano dormis leuine theatro.

Vitulis marinis: idem phoce dicuntur nūsumq; animal grauiore somno p̄mittit:
ut Homeris in odyssaea cecinit. & repetitum est a Plinio in nono. Virgilius: Sternunt se
somno diuerlo in littore phoce. catum pellis fulgura arcere putatur ut scribit Plinius in
ulu etiam Augusti. Affer: ut non nulli sentiunt tabulam significat: Sed mea sententia
a Iuuenale & Martiale accipitur pro ligno eminenti quo lectica sustinetur. Martialis ut
Canusinus nostro sy-
rus assere fuder. Cato
duobus asserculis ap-
positis parieti quibus
gallinæ i nido possint
irrepere. Tranquillus
lecticarii cum asseribus
ad primum strepitum
accurrerūt. Corbulo:
pro quoq; forti po-
nitur. hic temporibus
Neronis rebus in arme-
nia gestis claruit: de ei-
us uiribus Cornelius ta-
citus: ne si ad capiendas
kopias syriam intrauis-
set corbulo omnium
hora i se uerteret: Cor-
pore ingens erat: et su-
pra experientiam sapi-
entiamq; etiā ualidus
Martialis hisdem tem-
poribus Masclionem
& Ninum pro ualidissi-
mis celebrat. Sarraco:
hic totus locus ad emu-
lationem Horatii scri-
bitur. Horatius. Festi-
nat calidus mulis geru-
lisq; redēptor. torquet
nunc lapidem: nunc in-
gens machina tignum
Tristia robustis luctan-
tur funera plaustris.
Montem: partē mar-
moris lunensis montē
appellat. nā Strabone
auctore: fodiebantur
lune marmora candida
& uaria: ut Integra sa-
pe parte colune fierēt:
& mense: Patellas: patella uas fictile erat quo ad sacra utebantur Cicero autor et
Liuus: parabat domus patellas: nam ante q̄ cōnarent lauabantur: post rem diuinam:
Strigiles: instrumenta ferrea quibus lauantium sudor detergebatur a stringendo:
nam stringere ut Marcellus scribit. est radere & Tranquillus scribit Octauium lessile cuīē
nimio strigilis usū: laudatur Pythagoras q̄ quendam se distinguentem ita effinxerit
ut a populo maxime diligenter: eam effigiem Agrippa dicauit ante thermas Tiberius
translulit incubiculum: Sed mox restituit populo efflagitante. strigiles: στριγίλες
dicuntur grace Martialis de his. Pergamus has misit curuo distingere ferro.

E tipiunt somnum druso: uitulisq; m atinis.
S i uocat officium turba cedente uehetur
D iues: & ingenti curret sup ora liburno:
A tq; obiter leget: uel scribet: uel dormiet intus:
N amq; facit somnum clausa lectica fenestra:
A nte tamen ueniet: nobis pperantibus obstat
V nda prior: magno populus p̄eit agmīe lūbos
Q ui sequitur: ferit hic cubito: ferit assere duro
A lter: at hic tignum capitī incutit: ille metretā.
P ingua crura luto: planta mox undiq; magna
C alcor. & in digito clavus mihi militis heret.
N on ne uides q̄to celebretur sportula fumo:
C entum conuiue: sequitur sua quenq; culina.
C orbulo uix ferret tot uasa ingentia: tot res
I mpositas capitī: quas recto uertice portat
S eruulus infelix: & cursu uentilat ignem
S cinduntur tunicae sartae: modo longa coruscat
S arraco ueniēte abies: atq; altera pinum
P laustra uehund: nutant alte: populoq; mināt:
N am si pcubuit qui saxa ligustica portat
A xis: & euersū fudit sup agmina montem:
Q uid supest de corporib; quis mēbra: qs ossa
I nuenit: obtritum uulgi perit omne cadauer
M ore anime: domus interea secura patellas
I à leuat: & bucca foculū excitat: & sōat unctis
S trigilibus: pleno componit lintea gutto.

Patellas: patella uas fictile erat quo ad sacra utebantur Cicero autor et
Liuus: parabat domus patellas: nam ante q̄ cōnarent lauabantur: post rem diuinam:

Strigiles: instrumenta ferrea quibus lauantium sudor detergebatur a stringendo:
nam stringere ut Marcellus scribit. est radere & Tranquillus scribit Octauium lessile cuīē
nimio strigilis usū: laudatur Pythagoras q̄ quendam se distinguentem ita effinxerit
ut a populo maxime diligenter: eam effigiem Agrippa dicauit ante thermas Tiberius
translulit incubiculum: Sed mox restituit populo efflagitante. strigiles: στριγίλες
dicuntur grace Martialis de his. Pergamus has misit curuo distingere ferro.

21

Lintea: his madidum corpus ex balneis siccabant: dicebanturq; linta teritoria quo, niam a fullonibus sape terebantur dum purgarentur. Mar. Non tam sape teret linta fullo tibi. Guttus uas ex ligno sacris adhibebatur quinum guttatum fundens autor Varro: inde Manius curius iurauit se nihil ex preda habere prater guttum faginum quo sacrificaret. Guttus item uas ex cornu guttatum fundebat oleum lauantibus se in balneis, quo uerbo utitur

Gellius: prius estimatio ne fiebat ex cornu rhinocerotis. Inde idem dicitur Rhinoceros'. de hoc Mar. gestauit fronte modo me iuuenus'. Verum rhinocerota me putabis. Pleno gutto: scilicet oleo. Componit linta: disponit linta & parat tanquam domino uenturo & se lauaturo. Trientem quem porrigat: Egyptii autore Diodoro putabant mortuorum cadauera noua representatione apud inferos transuichi in ulteriorem ripam: aderat magister Cymbe: quem lingua sua carontem appellabant & cymba quam uarin grccæ ἐπίστροφη dicitur. putabant mortuos dare obulum: quem ipsi caronti representabant ut per acheroniam paludem traicerent in ulteriorem ripam. sed Iuuenalis suorum temporum avaritiam notat: cum ostendit pauperi mortuo ne obolum quidem esse. Ebris: insolentiam iuuenium romanorum notat que

Hec inter pueros uariæ properat: at ille
I am sedet in tipa: tetrumq; nouitus horret
P orthinga: nec sperat cœnosi gurgitis alnum
I nfelix: nec habet quem porrigit ore trientem
R espice nunc alia: ac diuersa picula noctis.
Q uod spaciū tectis sublimibus: unde cerebrū
T esta ferit: quotiens rimosa & curta fenestrī
V asa cadant: quanto pessum pondere signent
E t ländant silicem. possisq; ignauus haberi:
E t subiti casus iprouidus: at coenam si
I ntestatus eas: adeo tot fata: quod illa
N octe patent uigiles te prætereunte fenestræ.
E igo optes uotumq; feras miserabile tecum
V t sint contentæ patulas effundere pelues.
E brius ac petulans: qui nullum forte cecidit
D at poenas: noctem patitur lugentis amicum
P ellidae: cubat in faciem: mox deinde supinus.
E rgo nō aliter poterit dormire. quibusdam
S ónum tixa facit: sed quamuis imparbus annis
A tq; mero feruens: cauet hunc: quem coccina lera
V itari iubet: & comitum longissimus ordo.

a Tranquillo in neronē prescribitur: Nam per urbem incedentes pauperes fago impositos iaculabantur: ex quo Martialis Ibis ab excusso missus in astra fago: aut alio aliquo vexationis genere vexabant. Tranquillus de Neronē. redeuentes a cœna repugnantes uerberare: cloacisq; demergere assuerat. Tacitus peterrabat comitantibus qui raperent ad uenditionem exposita & obuiis vulnera inferrent: & reliqua. Lugen-tis amicum: uersus Homerū sunt in principio ultimi Iliados de Achille lugente patroclum: Nunc lateri incumbens iacuit: mox deinde supinus: Nunc cubat in faciem nūc recto pectore surgens Versat membra toro. Caue hunc. licet hoc loco deridere Fidentini fraudem: nos his uersibus tribunum designari diximus a Iuuenale ut dicat iuuenes non lacestere tribunum armatum: cui tuendæ a crassatoribus urbis custodia data est. idq; appetet ex eo uerbo.

Et ænea lampas: nam tribuni incedebant prælato candelabro qd magno luxu ex ære corinthio fiebat. Plinius in luxum candelaborum inuestitus hæc addit: nec pudet tribunum militum ea salariis emere: cum id nomen a candelis impositum sit. quasi d. quis sine ullo pudore ea ad luxum emunt totis salariis. candelabrum indistichis Mar. Nomina candelæ nobis antiqua dederunt. Eidentini uero præceptor cum Pli- nium deprauaret quod multis in locis ausus ē ut quarto nostri operis libro facile demonstra- bimus: ita peruerit: nec pudet tribunum militum ea salinis emere: hoc est ad salina: quoniam ut ille inter- pretatur: milites ex cā- delabris Salina confla- bant. in quo non ausus Eidentinus præceptor aduefari: uix pauca quædam ex hac sente- tia nostra excerpit: re liqua siluit. Aenea lampas indest candelabrum corinthium quo tribuni utebatur. Cā- delæ: nam candelis au- ëtore festo pauperes utebantur. Conche: conchis ab apitio ap- pellatur Fabatia uiri- dis atq; ita conditur. liquamine: Coriandro. Cimeno: porro conci- so: & oleo. quod nisi magna fuerit copia cō- chis ingratit sibi laporis. Martialis in male coe- nantem: Et bene si coe- nas conchis inuncta tibi est. alibi. Si spu- mer rubra conchis ti- bi pallida testa. hoc ex nobis Eidentinus accepit sed inuertit & mutilat: alii cōchein pro faba simpliciter accipiūt quæ ueluti concha cortice regitur & cū ea coquitur quod non facimus in frese. Sectile porrum: idē secticū dicitur ut scribit Plinius ad capitati differentiam tarentiq; optime p- ueniebat: apte noiat porz. nā in frugali & pauperis mensa id erat. Mar. inuitans amicum: Viles cappadoce grauesq; porri alibi In qbus ē lacuca sedēs. & sectile porz. Veruecis labra: Eidentinus a nobis accipit sed peruerit nec percipit: hoc est ex more antiquitatis nam in apophoretis mittebatur caput ueruecinū inter cetera munera. Martialis Mollia phrixei seruisti colla mariti. Ebrius igit apte interrogat sciens hoc esse in usu munerum & pauperis. Taberne catenate: idem Mar. Nulla catenatis præcinta est pila lagenis.

M ultum preterea flamarum: atq; ænea lampas? M e quem luna solet deducere: & breue lumen C andelæ: cuius dispenso & temporo fylum: C ôtemnit. miseræ cognoscas præmia rixæ: S i rixa est. ubi tu pulsas ego uapulo tantum. S tat contra: stariq; iubet: parere necessè est: N am quid agas: cum te furiosus cogat: & idem F ortior: unde uenis exclamat: cuius aceto: C uius concha tumes: quīs tecum setile porrum S utor: & elixi ueruecis labra comedit? N il mihi responde: aut dic: aut accipe calcem. E de ubi consistas in qua te quaro pseucha. D icere si tentes aliquid tacitus ue recedas T antundē est. pariter feriunt: uadimonia deide I rati faciunt: libertas qauperis hec est P ulsatus rogat: & pugnis cōfusus adorat V t liceat paucis cum dentibus inde reuerti. N ec tamē hoc tātum mētuas: nā quis spoliat te N on deerit clausis domibus postq; önis ubiq; E xia cathenata siluit compago tabernæ. I nterdum & ferro subitus crassator agit rem: A rmato quotiens tutæ custode tenentur

22

Pinus gallinaria: falluntur ut diximus qui putant hanc siluam esse quæ ad gallinas dicebatur .nam ea erat ad nonum lapidem in uilla quæ dicebatur Cæsarum iuxta tibet rim loco celebri : ut grassatores tuto hic esse non possent : meminerunt Tranquillus in galba & Plinius. Intelligo potius siluam gallinariam quæ autore Strabone in sinu cumão erat multis arboribus densa : & protenta in multa stadia aquarum indiga & fabulosa :

in ea præfecti classis Sexti Pompei piratica nauigia struxerunt : cū Sicilia ab imperio ro mano defecit : hæc & uastitate erat apta grassatoribus: & eodem tra ctu quo palus pontina: cuius ante meminit .

Cererem eluinam : non nulli dixerunt ap pelatum a loco iuxta a quinum : quem nus q repperi . ego potius Eluinam intelligo dictam ab eluendo id est lauando : nam qui facris initabantur Cereris lauabantur .ut testimonio aristophanis docuimus Plinius eluinum quidem oppidum nominat sed nō his locis potes & hoc referre ad celebritatem : quæ fiebat ab aquinatis & populis finitimis in luco minturnensi loco irriguo aquis ut scribunt Strabo & Silius: ut propter eas aquas

E t pontina palus: & gallinaria pinus
S ic inde huc omnes tanq ad uiuaria currunt .
Q ua fornace graues:qua non incude cathe næ?
M aximus in uincis ferri modus:ut timeas ne
V omer deficiat:ne matæ:& sarcula desint.
F œlices pauorum atauos:fælitia dicas
S æcula:quæ quondam sub rigibus atq; tribuis
V iderunt uno cötentā carcere romam.
H is alias poteram & plures subnectere causas .
S ed iumenta uocant:& sol inclinat : eundē est.
N am mihi cōmota iandudum mulio uirga
I nnuit:ergo uale nostri memor:& quotiens te
R oma tuo refici properantē reddet aquino .
M e quoq; ad eluinam cererem uestramq; dianā
C onuelle a cumis: satyraq; ego : ni pudet illas:
A diutor gelidos ueniam caligatus in agros.

Iunii Iuuinalis Aquinatis Satyra Quarta.

Ceres. quæ illic colebatur dicatur eluina. Vestram dianā: quā colitis in luco minturnensi .

Apertissimis ut arbitror argumentis singulis ferme locis quæ quidem obscuriora habentur: Fidentium plagiarium uel dissentientem elusimus : uel assidentientem sceleris conuicimus : q scilicet nostra quæ non percipit nephario præceptoris consilio usus inuerterit : confuderit : contaminauerit : infinitum (ita me deus amer) prope esset singula illius deliramenta : his comentationibus insectari : ne igitur suspensum lectorem habeam sinam Fidentium ualere : & in triuio uersari : ubi pueros quotidie male docet : nam cum in publica academia superioribus annis profiteri cœpisset : Ita ab omnibus est derisus & explosus ut iam eum lucis pudeat . nec discedat e tenebris triuui : homo nullius doctrinæ: incredibilis impudentia: in alieno furore minister . in suo delirus . Reuocabimus ad tribunal quarto alterius nostri operis libro eius præceptorem : & expetiemur quid in sua causa meditetur qui discipulum quem ad scelus impulit : non defendit omnibus suffragiis damnatum .

Domitius Calderinus In . IIII . Satyram

Cce Itex: Accusaturus Domitianū crudelitatis: gulæ: auaritiae: a Crispio ordit: in quo & principē norat: Nā Domitianus incesta virginum uestaliū ut scribit Tranquillus uaria & seuere coercuit: Papinius: pulchrius an tacita uigilet face troicus ignis: Atq; exploratas iā laudet uesta mīstras: tamē Crispio adultero notissimo & virginis uestalis stupratori ignoscet. Itex: nā ātea ē noratus uerna canopi Crispus.

Ad partes. i.ad satyras quæ partes sūt operis: Delicias uiduæ: nullo inquit adulterii gēere abstinet Crispus: prater q̄ uiduæ: ex quo ostendit eum sectari iocundioria adulteria: nā qui ad uiduas & anus accedebant paupertate cogebātur: ut. s. pararet diuinas: āte uetulæ uesica beatæ. Mar. Nūc se Etaris anus o q̄rū cogit egestas. alibi. Munera qd senibus uiduisq; in gentia mittis. nullū igit̄ cōmittit adulteriū Crispinus nisi per uolupratē & libidinem animi: cum egestate nō cogat uiduas adire. Terram subitura: designat sup pliū virginis uestalis. nā in uia ad portā colli nā tumulus erat: ubi erat domus subteranea

cū lecto strato: lucerna ardēte: primitiis rex quæ ad uictū spectat: hoc ē pāe: aqua: & lacte: ne uirgo tāta religiōe sacra detrudi illuc uideret: ut fame periret. ipsa uisa iposita feretro ferebat per forū magno silētio & horrore: cū erat ad domū illā peruenētū: deposito feretro solutis uinculis: pontifex arcana quædā precatus eā educebat: deinde collocabat ī scalis qbus in domū descendebatur: & statim se le auertebat: tū humus iniiciebat qd Numa instituit ut scribit Pluta: chus. Domitianus cū alias puniuit tū Corneliat: ut scribit Plinius & Tranquillus eis stupratores cædebant uiris in comitio: ut Celer æques romanus ex suspitione Corneliat stuprata: iubete Domitiano cæsus est qd scribit Plinius. Iudice mog: Domitiano qui nult uideri censor. Mar. Censor maxime pricipūq; prīceps. Titio felioq; per Titium & Seliū. aliquē æquitem romanū & alios ciues inteligit. qui leuissimis suspitionibus accusati de incestu uestaliū in comitio uiris cæsi fuerant iubente Domitiano.

Mullū sex millibus: Asinjus celer vir consularis ut Samenicus refert: Mullū septē millibus nummum mercatus est: in quo teste Macrobius luxuria seculi illius eo magis estimari potest: quod Plinius negat nullum repertum qui duas pondō libras excederet: at nunc majoris ponderis passim uidentur ut scribit Macrobius: eodem Plinio aurore Mutianus refert nullum octoginta librarum captum fuisse in mari rubro: nulli pisces a colore mulleorū: calciamentoq; mulei enim erant calcei regum albanorū: & post patritioꝝ a mulando sumendo dicti ut scribit Pompeius: mendosa dicitio apud Pliniū molliorum pro mulleorū. Ut perhibent: periphrasis est assentatorum: qui uolentes excusare Crispinum affirmant nullum fuisse sex millium librarum: ne cui mirum sit si sex milibus emit. Maiora de magnis: hoc est proprium assentatorum & adulatorum.

Cce iterū crispinus: & est mihi s̄æpe uocādus
Ad partes monstrū nulla uirtute redemptū

A uitiis: æger solaq; libidine fortis.
D elicias uiduæ tantum aspernatur adulter.
Q uid refert igitur quantis iumenta fatiget
P orticibus: quanta nemorū uectetur in umbra:
I ugera quot uicina foro: quas emerit ædes:
C Nemo malus fælix minime corruptor: & idem
I ncestus: cum quo nuper uittata iacebat
S aguine adhuc uiuo terram subitura sacerdos.
S ed nunc de factis leuioribus: & tamen alter
S i fecisset idem: caderet sub iudice morum:
N am quod turpe bonis ticio seroq; decebat
C rispinum: quid agas. cū dira & fœdior omni
C rimine persona est: nullum sex milibus emit
A equantem sane paribus festertia libris
V t perhibent qui de magnis maiora loquuntur.
C onsilium laudo artificis: si munere tanto

Principia carā magno testamēto hoc mūere. Quæ uehiē clauso ātro latis specularibus; speculares lapides perlucidi qbus orti operiebāt. & nō nūq cōstruebāt aluearia: tales hōtos habuit Tiberius īperator. & Mar. tā mīc celebrat. Sub his gestabāt diuites in uoluptātē hēc ex Plinio: Iuuealis diuitē mulietē designās scribit eā gestari ī eiusmodi horris: Cāp. pēsq; suoy rēpor. luxū eos appellat antrū: nā cū ita tecū esset spelūcē uidebāt. Emit sibi: in gulā suā. Mar. Cui dedit ergo: sibi: Apitius sola Stude historia cognoscit: hic multa millia vñmū gula cōsūp̄it: tā delicati appetitus ut cū audisset ī libya maiores locustas nasci p. q. bus multa ī gallia ī pen derat illuc nauigauerit: & cū falsū qd audirebat deprehedisset: nullū nauis gubernatorē ita uenere curiū ut libya āplius ī spici nō possit: pruincia detestatus & ī colas: plura Suidas & Diō & nos ī cōmētaris Sylī dixiūt: a Plinio al tīlīus nepotū ganges dicit: & maius ad oēm luxū ingenii. Proūcia: aplyra sed apulia uēdit maiores. hoc ē tāti qd emūtur ī apulia sed maiores. Quales: ī sinuatio ē ī reprehēsio nē epulag: quas Domitiās īstituerat ī albāo: eas ante carp̄it: ras̄ ac memorabile magni gut̄is exēplū. Quicqd. n. sc̄f de rōbo X si fictū ē natūrē ita narrat: ut a pertissimē noret luxus al bāns de quo āte dixiūt.

Purpureus: ī uichose ēū appellauit purpureū ppter multitudinē pur pureag: uelutū q̄s hēbat

Repete quæ diximus de

crispinis in p̄m satyra: Siluros: siluri pisces in Nilo tanū natant & in nilide lacu iuxta montem īferioris Mauritātē quo argumento Iuba rex cōrēdebat: nilū ex eo ori ri: cū idē pisces alabete s. coracii: Siluri illic tātū & ī nilo reperiāt. Flauus ultius: Domitianus q̄ ex gēte flauia tertius fuit & ultius: nā Vespasiāus prius: Titus secūdus: postremo Domitianus. q̄ tēplū quoq; Flauje gēti erexit: collegiū flauialū īstituit: ut scribit Trāq̄llus Caluus itē fuit eodem autore: & Papinius. Qui genti p̄rie futura ſēper: Sanxit imina Flauis: caluū. Idem appellaē Nero a crudelitate: qua. s. Nero ī primis notus ē. Dorica an cō: condita a grācis: Nam Syracusā a grācis oriundi Dionysii Tyrānidem fugiens: Anconē cōdiderūt ī ora galliae Cisalpīa iuxta Cymę: pmōtorū autores. Salius & Strabo & Plinius.

P recipuam in tabulis cāram sensis abſlulit orbis
E st ratio ulterior magna si misit amicæ:
Q uauehatur clauso latis specularibus antro.
N il tale expectes: emit sibi: multa uideremus
Q uæ miser & frugi non fecit apicius: hec tu
S uccinctus patria quōdam crīspine papyro
H oc præcium squamæ: potuit fortasse minoris
P ifscator q̄ pīscis: prouintia tanti
V endit agros: sed maiores appulia uendit.
Q uales tunc epulas ipsum glutisse putemus
I nduperatorem: cum rot sextertia partem
E xiguam & modicā sumptam de marie cœnæ
P urpureus magni ructaret scura palati.
I am princeps equitum: magna qui uoce solebat
V endere municipes fracta de merce siluīos
I ncipe calliope licet hic considere: non est
C antandum: res uera agitur: narrate puellæ
P ierides proſit mihi uos dixisse puellas.
C um iam semianimum laceraret flauius orbi
V ltimus: & caluo seruiret romā netonī:
I ncidit adriaci spatium admirabile rombi
A nte domū ueneris: quā doricha sustinet anchō.
I mpleuitq; ſinus: neq; .n. minor hæferat illis:
Q uos operit glacies māotica: iuptaq; tandem
S olibus effundit torpentis ad hostia ponti
D esidia tardos: & longo frigore pingues:

Pōtifici sūmo Satyrice appellat Domitianū sūmū pontificē cū ei uelit ex p̄briare luxū
sacerdotū quos ī albano iſtituerat. Plinius de Domitiano: pōtificis inq̄t maximī iure: seu
potius ūnāitate tyrāni: licētia domini: Viuaria cæsarī: nā pīscīas hūit Domitiāus ī q̄
bus autore ēt Plinio nomīatī vocati pīscēs a magīstro ad aſcē enarabāt. Ad ueterē domi
nū: hīctēus dānauit Domitianū a mūltitudīne delator̄. qd̄ seq̄t ostēdit multos fuisse eodē
tēpore q̄ iniqua iuris ī
terpretatiōe inulta uen
dicabāt fīsco pñblico:
Hos qd̄ habuit sed pri
us reppressit. Trāqllus fi
scales inq̄t calūnias ma
gna calūniantiū p̄cēna
reppressit. Ferib: q̄ uox
eius: Delatores q̄ nō ca
ſtigat iritat: poſte a eol
dem fuit ut idē est au
tor. Palfurio & armill
ato: hi fuerūt oratores.
de Palphurio Trāqllus
ī Domitiāo ſcribit. q̄. f.
pullus oī ſuerit ex ſea
tu: & tūc coronatus de
oratoribus ī certamine
capitolio: Armillati itē
meminit ī calligula: ſed
ii duo ponūt hic a Ju
ueti: le p̄ oībus q̄ Fīſci
cās agebant per calūni
as. Vbicūq; natat: rō
est & iniqua ierpreta
tio illoḡ. Tāq; auster
urgeat: nā Austrino fla
tu obſonia corrumpūt
ut ſcribit Plinius. Vi
geat: cogat p̄erare ti
mētes ne coirūpatur.

Alba minorē locū de
ſcribit ubi Domitianus
quīquatria ſua ī Albāo
celebrabat. Quāq; di
ruta. idē Strabo ſcribit
alba euera ūplū tātū
ueſtē remāſiſſe. Utq;
lacus ſuberāt. i. poſte aq;
peruenērūt ad eū locū
ubi lacus Albani dicūt.

Veltā minorē: ad diſ
ferentiā ūpli qd̄ cōdi
dit Nūma ī urbe: nouū:
rotūdū: & maius ut ſcribit Plutarchus: mōrē igīt hoc ē deteriore tēplo cultā. Atridē: Do
mitianū appellauit cū eū īa dixerit Neroē. nā Nero Atrides pōt dici: hoc ē alter Hōreſtēs
q̄ & ipse mātrē ūteremīt ut ille. Picens: nomē pīſcatoris: alterius memīt Mar. ſcribit īad
ueſtā picens epigrāmata charta. & alibi. Diis equa potestas: ex historia eſt: nam tante
ſoliditatis & elationis fuit Domitianus: ut cum audiuit ſe uominari deum per
libellum: ſtatim edixerit ne alia p̄afatione appellaretur. unde dictus dominus & deus.

D estinat hoc mōstrū cymbæ liniq; magiſter
P ontifici ſummo: quiſ. n. proponeſe talem
A ut emere auderet: cum plena: & littora multo
D elatore forent: diſpersi protinus algæ
I nquisitores agerent cum remige nudo:
N on dubitatur fugitiuum dicere pīſcem
D epaſtumq; diu eonuiuia cæſaris: inde
E lapſum ueterem ad dominū debere reuerti.
S i quid palfurio: ſi credimus armillato.
Q uicquid cōſpicuū: pulchrūq; ex æquore toto ē:
R es fīſci: eſt ubiq; nātāt: donabitur ergo
N e pereat: iam lātifero cedente priuiniſ
A utumno: iam quartanam ſperantibus ægris.
S tridebat deformis hyems: prædamq; recentem
S eruabat: tamē hic p̄perat uelut urgeat auster.
V tq; lacus ſuberant: ubi quanq; diruta ſeruat
I gnem troianum: & uestam colit alba minorem
O bſtitit intranti miratrix turba patumper:
E t cæſſit: facili patuerunt carmine ualuæ.
E xclusi expectant admissa obſonia patres.
I tur ad atridem: tunc picens accipe dixit
P riuatis maiora ſocis: genialis agatur
I ſte dies: propeſia ſtomachum laxare ſaginist
E t tua ſeruatum confume in ſæcula ſombum.
I pſe capi uoluit: quid apertius: & tamen illi
S urgebant crīſtæ: nihil eſt quod credere de ſe
N on poſſit cum laudatur diis æqua potestas.
S ed deerat pīſci patinæ mensura: uocātur
E rgo in concilium p̄oſceres: quos oderat ille

Pegasus & crispus: Cispi meminit Tacitus quē iter potentes potius fuisse scribit q̄ iter bonos. Cū quo de pluvis: idē scribit Tranquillus de hoc Imperatore: nā cū scripsit et realem Saliuentū Cotianū aliosq; Senatores & cōsulares: fuisse partī exilio: parī morte dānatos: addit alios praterea idē fuisse passos leuissimā quenq; de caula: leuissimā igit̄ Inuenialis mortis caulā cē ostendit. Acilius: dūo Aciliū fuerūt uterq; auctos supplicio

I n quorum facie miseræ: magnæq; sedebat
 P allor amicicæ: primus clamante liburno
 C urrite iam sedit: rapta properabat ab olla
 P egasus: attonitæ positus modo uillicus urbi.
 A nn ne aliud tunc præfecti: quorū optimus atq;
 I nterpies legum sanctissimus: omnia quanq;
 T emporibus ditis tractanda putabat inermi
 I usticia: uenit & cispi iocunda senectus:
 C uius erant mores: qualis facundia: mite
 I ngenium: mite ac terras: populosq; regenti
 Q uis comes utilior: si clade & peste sub illa
 S æuiciam damnare: & honestū ferre licet
 C onsilium: sed quid violentius aure tyranni?
 C um quo de pluvis: aut æstibus: aut nimboſo
 V ere locuturi fatum pendebat amici.
 I lle igitur nunq; direxit brachia contra
 T orrentem: nec ciuis erat qui libera posset
 V erba animi proferre: & uitam impendere uero:
 S ic multas hyemes: atq; octogesima uidit
 S olstitia: his armis: illa quoq; tutus in aula.
 P roximus eiusdem properabat atilius æui
 C ū iuuene indigno quē mors tā lœua maneret
 E t domini gladiis iam destinata: sed olim
 P rodigio paré in nobilitate senectus.
 V onde fit ut malim fraterculus esse gigantum
 P rofuit ergo nihil misero: qd cōminus uilos
 F igebat numidas albana nudus arena
 V enator: quis enī iam non intelligat artes
 P atricias: quis priscum illud miretur acumen
 B rute tuum: facile est barbato imponere regi.
 N ec melior uultu quāuis ignobilis ibat

a Domitião: Acilius Glabrio: quē Plinius in epistolis prudentia & fide singulari fuisse scribit. Alter Acilius Iamia: q̄ uis nō nulli codices habebant Helius: quia parum prudenter iocatus cēt in Imperatore: quis aut sit inuenis q̄ cū eo ueniebat: historiam finguunt multi: sed nullam proferunt. Domitianus temporibus accommodatū. Arena albana: hoc dicit quoniam in albanio Domitianus cōficiendas feras exhibebat: & ipse conficiebat: adeo ut centenas altissimis prostrauerit auctore Tranquillo: debebat igitur huic ignoscerē: cum eo fortitudinis genere oblectaretur: unde Carpophorus in allationē laudatur Martiale. Artes patritias: nam nobiles: in nobilitatis nulla ratione habita ad uitandam Imperatoris seuitiam in arenā & scēicas operas descēdebant se stultos simulantibus Brutum imitati q̄ Tarquinii crudelitatem ita declinauerat. Quis miretur tuum acumen: q̄s laudet iam consiliū tuum o Brute: nihil enim pdest. Regi barbato: quasi d. potuisti facile decipere regem Tarquinium illa ætate rudi & sūplici. Barbatū: atq; dicunt: nam quadrangularis quatuor annis romani in fronte fuerunt: carens

tes tonsoribus: quos postea Ticinus mena e sicilia duxit ut scribit Plinius.

Rubrius: hic temporibus Domitiani fuit : Sed ex huius noīe alludit ad antiquū Rubriū : q̄ reportibus Neronis deprehēsus in coniuratione pisoniana: magno animo dixit Neroni se illū odisse q̄ f̄ histrio esset auriga incendiarius & tamē hic quis ita audax erat tamē ī p̄bio ut ait Iuuenalis ipso Nerone q̄ Satyrā scipisit in Quintianum : appellauitq; cū molle & effemiatū ipse Ciedus:nā nuperat pythagore:hæc scribit Cornelius tacitus pluribus uerbis: reus ergo Rubrius ue: eris offēsa: ad rubriū ā: iquā alludit :nā rubriū ueterem accipi pro proprio noīe ut Titus meminist: nec loco conuenit nec historia patet. Fuit itē Rubrius Gallus minister Flavii Sabini: ut Tacitus scribit de quo non potes intelligere . Cinādo: Nerone. Scribente satyram: qui probrosum carmen scripsit in Quintianū ut Cornelius scribit. Montani: triū mortanorum meminit Tacitus :Curtii: Alpini: Iulii. Fuit itē montanus Atacius de quo scribit Plinius ad Tyronem de eo Iuuenalis intelligit .nā fuit Domitianī tēporib⁹. Duo funera :hoc inuidiose & satyrice :nā cadauerā ungebant & illū uult intelligi tāq; mortuū ut Mar. nō debes ferri mortuus hexaphoro. Pompeius: delator temporibus Domitianī ut in prima Satyra est dictū: alterius Pompei meminit Tacitus percūlit is dies Pompeiū quoq; Elianū iuuenem quæstorū tanq; flagitiorū Fabiani gnarum: eiq; italia & hispania interdicta est .

Fuscus: Cornelius fuscus præfectus prætoria cohortis: post necē Auli Sabini missus in dacos a Domitiano illic̄ ī perfectus ē ab hostib⁹ quos domuerat: prima x̄tate deposuerat dignitatem senatoriam: secesseratq; ad quietem: mox per ambitionē ad Domitianū est reversus :de hoc plura in prima Satyra diximus. Villa marmorea :mollitiē Cornelii Fisci notat: quasi dicat q̄ putabat ita bella geri. ut per ignauū ī meditabatur ī secessu molli & umbra ac uillis suis marmoreis. Veiento catullo: Fabritii Veientonis & Catulli Messalini meminit Plinius in quarta epistola uterq; sub Domitiano delator fuit: & ad tēpora Nerue uixit: Sed eo crudelior Catullus qd̄ cæcus tela delationū ī optimū quēq; contorquebat sine rubore: Plinius Cœnabat nerua cū paucis. veiento recumbebat proximus. atq; etiā ī finu dixi oīa cum hominē nominauit: Incidit sermo de Catullo Messalino qui luminibus orbus ingenuo ſauo: mala ceciratis addiderat: quo ſepius a Domitiano nō fecis ac tela: que ipſa cæca ac improuida feruntur: in optimū quenq; contorquebat. Nūq; uifae: & Mar. ī cordū cæcum: cum sit tam pauper quo modo : Cæcus amat. Aponte: nam cæci & mutilato corpore ad portem mendicant. Axes aricinos: ut illud Mar. Debet aricino cōuiua recumbere cīuo. Sic: pari adulacione Pugnam cilicis: ex hoc norat Domitianī tempora quibus ille spectaculis intentus intermissa munera gladiatoria reuocauit: duoq; paria dabat ex suo ludo quæ populus petiſſet . Cilix apud Martialem nomen proprium furis: hic gladiatoriis ut buria & eridanus temporibus Pompei.

Rubrius: offensæ ueteris reus atq; tacendæ .
Et tamen improbior satyram scribete cinādo .
Montani quoq; uenter adest abdominalē tardus.
Et matutino sudans crispinus amomo .
Quantum uix redolēt duo funera: sāuior illo
Pompeius. tenui iugulos aperire fusuro .
Et qui uulturib⁹ seruabat uiscera dacis
Fuscus marmorea meditatus prælia villa .
Et cum mortifero prudens ueiento catullo:
Qui nunq; uifae flagrabat amore puellæ
Grāde & conspicuū nostro quoq; tēpore mōstrū:
Cæcus adulator: dirusq; aponte fætelles
Dignus aricinos qui mendicaret ad axes:
Ilandaq; deuexæ iastaret basia thedæ:
Nemo magis rūmbum stupuit: nā plurima dixit
In lœuā conuersus: at illi dextra iacebat
Bellua: sic pugnas cilicis laudabat & ictus:

25

Pegma: machina erat lignea quæ pueris insidentibus aut ludicro alio aliquo ornata: in scenam producebatur. Gaius princeps in crustatum argenteis lammis pegma primus in ludis populo exhibuit: & Claudius eos quoque puniebat: qui parum prospere pugna producerent. dicitur a πΥΓΜΗ quod est compingo: nam est moles compacta: inde a spectatoribus formosiores pueri rapiebantur: quod Cornelius Tacitus in theatro nota-

uit: ibi inquit quod cuique collibuit in tenebras rapitur. Vela: ria: locus ubi uela seruabantur: quibus theatrum operiebatur. quod primus Lentulus spinner instituit ut scribit Plinius. De temone britanno: hoc est uincetur tuis auspiciis: nam britanni curtibus in bello utuntur ut scribit Cæsar: Britanicam uictoriā prædictis imperatori cunctis sciat eum puerum illic pugnasse. Tenui: subtili: nam laus est figulorum ut scribit Plinius ut cretam tenuem in confiendis patinis ducent. Medias noctes: hoc non uidetur in Domitianum conuenire posse: quem scribit Tranquillus: non pro luxisse dapes ultra solis occasum: sed ut id est auctor conuiuabatur frequenter & laute de Nerone nullo pacto intelligendum est: sed de Domitiano quem satyrica hiperbole Iuuenialis ait ad medium

Est pegma: & pueros inde ad uelaria raptos.
Non cedit ueiento: sed ut phanaticus oestro
Percussus bellona tuo diuinat: & ingens
Omen habes inquit magni clarique triumphi
Regem aliquem capies: aut de temone britano
Excidet aruiragus: peregrina est bellua: cernis
Rectas in terga sudes: hoc defuit unum
Fabricio patriam ut rumbi memoraret & annos
Quid nam igitur censes: conciditur absit ab illo
Decus hoc montanus ait: testa alta paretur
Quæ tenui muro spacio sum colligat orbem?
Debetur magnus patinæ subitusque prometheus:
Argillâ atque rotam citius properate: sed ex hoc
Tempore iam cæsar figuli tua castra sequâtur:
Vicit digna uiro sententia: nouerat ille
Luxuriam imperii ueterem: noctesque neronis
Iam medias: aliamque famem cum pulmo falerno
Arderet: nulli maior fuit usus edendi
Tempestate mea: circeis nata forent: an
Lurcinum ad saxum: rutupinoque edita fudo

usque noctem ingurgitas. Ostrea: ostrearum luxus magne exprobationis apud antiquos erat. Sergius orata ut Plinius scribit in baiano ostreas: uiuaria instituit: primusque docuit optimum saporem esse lucrinis: unde brundusii capta in lucrinum lacum ad uehebantur ut illuc pascerentur: Martialis Ostrea tu sumis stagno saturata lucrino. Lucrinum autem lacum olim auernum dixerunt ut Artemidorus & Diodorus dixerunt. Silius cyton: Ast hic lucrino mansisse uocabula quondam Cocytii memorant: lucrinum saxonum: intelligit eam uiam quam stravit Hercules. vii. stadiorum. uel ut Diodorus scribit. v. eadem struxit Melius agrippa in exteriore parte ad arcendum pellagus ita ut postea sinus efficeretur lucrinus: ostreis capiendis uberrimus ut scribit Strabo:

Fundo rutupino: ostrea britannica intelligit: quæ post lucrina inuenta sunt. Sed maiore gloria saporis. Plinius non dum britannica erubant littora: cum orata, docuit aduehere ostrea brundusio: & compascere in lucrino. Rutupinum: britannicum significat ab oppido [littorali] Ptolemeus autor. Lucanus Aut uaga cum thetis rutupinaque littora feruent. Vnde caledonios fallit turbata britannos.

Echinus: miseni nascebatur meliore sapore: Horatius Ostrea circeis miseni oriuntur echini: iiii sunt in spetiem castaneæ echineis uero quam latini tremoram dixerunt: & eius meminit Opianus naues plenis uelis euntes retinere dicitur si carinæ helerint quod Plinius credit cecinit Lucanus: de his uero Martialis cortice deposito mollis echinus erit.

Sicambi populi germaniaæ sunt finitimi caubis ad oceanum bacteris & Cymbris hos nominat: quoniam Do mitianus germaniam domuerat, inde èt acce pto cognomie ut horū seditionē & tumultum posset timere. De getis: nā daci & gete bis defecerant ab eo. An xia tum de graui ali qua re agebatur cū ab aue epistola erat alla ta: inde Plinius scribit: Columbas fuisse inter nuntias in magnis re bus: nam in obfidence murinensi eodem auro te epistolas pedibus alligatas in castra consulu atrulerunt. Cecina uolateranus hirundini bus ad id usus est. & Fabius annalium scriptor se hirundine usū testatur: cuius pedibus lino alligato & factis nodis significauit suis quoto die eruptio fieri debet. His nugis: his rebus ridendis ut fuit consultatio de rombo. Cerdonibus esse timendus: nescio quid figuratum & celatum putet hoc loco Tortelius: nam de Fidentino qui eum sequitur nulla mihi erit mentio. qui putat de Nerone intelligendum: hic est sensus meo iudicio: utinam Domitianus his nugis totum tempus imperii consumpsisset: nec abstulisset nobiles & illustres viros Cerealem scilicet Saluidenum: Acilium Glabriionem: Elium Lamiæ. Impune: i. nullo ex nobilibus existente q̄ principis crudelitatem ulcisceret: in quo ignauiam nobilitatis eorum temporum notat: sed tandem perii inquit cerdonum hoc est uillissimorum hominum beneficio: qui cum illius sequitæ offendenterentur: uulti sunt publicam uicem: iii fuerū Clodianus Cornicularius. Maximus parthenii libertus. Saturius decurio cubiculariorum: & alii præterea eius cōditionis homines ut scribit Tranquillus.

Impune: nullo nobilium ulciscente. Hoc: q. s. tandem etiam auillissimus timeretur. Cerdones dicuntur qui artificio & lucro uitium querunt a κέρδος quod significat lucrum: sed pro plebeis & uilibus accipiuntur a Iuuenale. alibi. Et quæ turpia cerdoni: uoleos brutosq; decebūt. Lamiarum: non posuit lamias q̄ hi tantum essent nobilissimi: sed ut pariter nobilitatem indicaret: & unum ex historia referret de nobilibus imperfectis a Domitiano. Helium scilicet lamiam quem ob suspitosos & ueteres & innoxios iocos interemit: ut est apud Tranquillum. Lamiæ autem genus duxerunt a Lamo qui caietæ regnauit ut Homerus cecinit: repetiit Silius: Et regnata Lamo caietæ. Ouidius Atq; lami ueterem lestrigonis: inquit in urbem uenimus Horatius Heli uetusto nobilis ab lamo.

O strea callebat primo deprendere mortu .
E t semel aspecti littus dicebat echini .
S urgitur: & missi proceres exire iubentur
C oncilio: quos albanam dux magnus in arcem.
T raxerat attonitos: & festinare coactos:
T anquam de getis aliquid: toruisq; sicambris
D icturus: tanq diuersis partibus orbis
A nxia præcipiti uenisset epistola penna .
A tq; ut his potius nugis tota illa dedisset
T empora saevitiae: claras quibus abstulit urbi
I llustres animas impune: & uindice nullo
S ed periit postq cerdonibus esse timendus
C ooperat: hoc nocuit lamiarum cæde madenti.

Iunii Iuueualis Aquinatis Satyra Quinta.

Domitius Calderinus In .V. Satyram Ad Julianum Medicen .

I te propositi temporum iniquitate & avaricia multi diuites colebant passim
captabant cœnas uilissimis quibusq; officiis: u multis epigrammatis a Martiale
notantur. Selius in primis & Aper Trebium amicum in eodem uite instituto
uersantem: modoq; præstantem anteambulonem: modo comitem ita monet
& deterret ut per occasionem: suorum temporum conditionem notet inuehaturq;
insuperbas & contu-
meliosas mensas diui-
tum: qui olim centum
quadratum sportulam
comitibus dabant &
clientibus postea rectā
cœnam dare coepерunt
edicto Domitiani qd'
scribit Trāquilius Mar.
Centum mielli iam ua-
lere quadrantes: alibi
Cum uocor ad cœnam
non iam uenalis ut aīe
hoc conqueritur. Iuue-
nalis hic fremit: quod
ea cœua ditūtum plena
eſſet contumelius & in
mīra in pauperem cli-
entem strucuram & ſē
ſum ita concipio: nihil
noui frugalius uentre o
Trei quasi d potes cē
contentus paucissimis
rebus: tamē esto q; hoc
ipsum quo indiges de-
ficiat: quare non men-
dicas: hoc dico si te nō
dum pudet propositi
& instituti tui: Et si po-
tes pati ad mensas dini
tum: quæ nec Sarmen-
tus nec Galba ſcurra tu-

S I te propositi nōdū pudet: arq; eadē est mēs
Vt bona ſūma putes aliena uiuere quadra:
S ipotes illa pati: quæ nec ſarmentus iniquas
C æſatis ad mensas: nec uilis galba tulifſet.
Q uāuis iurato metuā tibi credere testi
V entre nihil noui frugalius: hoc tamen ipsum
D efeciffe puta: quod inani ſufficit aluo:
N ulla crepido uacat: nuſq; pons: & tegetis pars
D imidia breuior: tanti ne iniuria cenæ:
T am ieiuna fames: cum poſſis honestius illic
E t tremere: & ſordes farris mordere canini.
P rimo ſige loco: quod tu diſcumbere iuſſus
M ercedem ſolidam ueteſum capis officiorum
F ruſtus aīcitiæ magnæ cibis: imputat hunc rex
E t quis rārum tamen inputat: ergo duos poſt
S i libuit menses neglectum adhibere clientem
T ercia ne uacuo caſſaret culcitra lecto
V na ſimus ait: uotorum ſumma: quid ultra
Q uæris: habet trebius pp̄ter quod rūpere ſonū

liſſet. quæſi tibi iurāti q. ſ. nō pudeat & poſſis ferre nō auſi credere: ac ſi dicat ſcio certe te
ipsū ſpōte tua pudere. Sarmētus: ſcurra ſeruus Cæſaris: cuius meminit Plutarchus ī An-
toniū Geminus iqt Plutarchus dixit aīcīs Antōii uinū acidū iſuſdi. ſarmentū romæ pha-
lernū potare. Horatiuſ ſarmēti ſcurra pugnā: meſſi q; cicerri Muſa uclī memores. Galba itē
ſcurra Mar. Ille ſuo felix cæſare galba uetus alibi Qui galbā ſalibus tuis & ipsū poſſes ui-
cere testiū caballū. Nuſq; poſt ubi ſ. mēdices. Mar. Errat per urbis poſtes exulet cluos. Te-
geris pars. i. tegeſiſ iſuſlata. Mar. de paupere Et tegeſiſ & cimex & nuſdi ſpōda grabati. Sor-
des farris canini. i. panē ſordidū caninū. Mar. Oret caninas pāis i p̄bi buccas. Varro ī re-
ruſtica panem hordeaceum canibus dandum putat. quod aurem dicat panem caninum:
non tam puto ad ſordes reſerri q; ad duritiem: Duricæ enim cybi canes malas firman: & paulo poſt dicet Quæ genuinum agitent non admittentia morſum. Discumbere
iuſſus: idest acceptus a diuite ad rectam cœnam. Caſſaret culcitra lecto: inuitat
inquit non ut tibi proſit: ſed ut triclinium impleatur: nam triclinia certum numerus
coniuinarum capiebant. Mar. ſeptem ſigna capit ſex ſumus adde lupum: ut ſcilicet imple-
atur triclinium: Post duos menses: Mar. rectam uocatus cum currit ad cœnam:
Quam tot diebus noctibusq; captauit. Rumpere ſomnum: Martialis ſi ma-
tutinos facile eſt tibi rumpere ſomnos Atuita uenit ſportula multa toga.

Ligulas: ligulam partem quandam in calceis scribit esse Festus ad similitudinem liguae
excisa, pollux apud graecos scribit glossam idest linguam esse partem in calceo: hanc fe-
stinantes dimittebant: plura in comentariis Mar. diximus de hoc: & dicemus alibi: Tur-
ba salutatrix: idest turba diuitium: nam intelligo trebium timuisse: ne oes diuities iam fa-
lutarissent quos uolebant: ita ut nullus restaret cui aut comes esset: aut anteambulo aquo
posset coenam captare.
Mat. De carnis tribus iuri-
tas & mane togatū Ob-
seruare iubes atria bas-
se tua. Deinde hæc te
tuo lateri præcedere fel-
la Ad uerulas tecū: plus:
minus: ire decem. Su-
cida lana: lana inquit
sucida cum omnem hu-
morem facile attrahat:
sine ullo discrimine ta-
men tale uinum respue-
ret. Corybanta: insla-
num & furentem qua-
les sunt corybantes cy-
belei de qbus Ouidius:
de his hæc est historia
Cirbas sacerdos pinne
urbis conditor occasio-
nē: iodiis præbuit ut
uulgarent Corybantes

D ebeat: & ligulas dimittere sollicitus ne
T ota salutatrix iam turba peregerit ob hem-
S yderibus dubiis: aut illo tempore quo se
F rigida circumagunt pigri sarraca boctæ.
Q ualis coena tamen: uinum quod succida nolle
L ana pati: de conuua corybanta uidebis
I urgia proludunt: sed mox & pocula torques
S autius: & rubra deterges uulnera mappa:
I nter uos quotiens libertorumq; cohortem
P ugna saguntina feruet comissa lagena.
I pse capillato diffusum consule potat:
C alcatamq; tenet bellis socialibus uuam:
C ardiaco nūq; cyathum missurus amico.

Dæmones esse: quosdā in Mineruꝝ & Solis filios & Saturni. alii Iouis & Aliopes & abiisse
in Samothraciam quæ quondam melita dicebatur profectosq; bacchiana uel ex colchis ut
non nulli affirmant eodem cum curetibus Hecates ministris. Scepsius putat Corybantes
esse curetes qui ad sacra Cybelis admissi sunt casti & purissilicq; saltant armati: ita ap-
pellati aiaclatiōe capitīs quod κορυβάνι dicunt græci: hos betarmonas Homerus uocat.
Strabo ait eos qui capita saltando iactant furiisq; agitantur κορυβάνι Tiāv quidam ab
ideis daçtylis putauerunt manasse corybantas. hi in phrygia tatum & troade fuerūt ut
Scepsius scribit: alii increta quoq; dixerunt. Diodorus uero scribit corybantum Iasioris
& Cybele filium his nomen dedisse qui una cum Dardano deorum matris sacra in phry-
gian attulit. Saguntum: hispanie terram mistebat: unde pocula siebant saguntina.
Marialis Ficta saguntino cymbia malo luto. alibi: Septenaria synthesis sagunti.

Capillato consule: idest antiquissimo consule: nam antiqui intonsi dicebantur:
Ouidius Et caput intonsum nomen habebat auos. Vuam calcatam bellis socia-
libus: & hoc quod sequitur primi excogitauimus in interpretationem huius loci:
ut multa alia: sed Eidentinus surripit & pro suis recitat: uinum opimianum intel-
ligit Iuuenalls: nam Lucio opimio consule: cum Gracchus tribunus plebis interem-
pius est: Temperies quædam fuit quæ coatura dicitur tanta uini fertilitate & præ-
stantia: ut quæ eo anno diffusa sunt in ducentesimum fuerint seruata: redacta in
speciem mellis ut Plinius scribit: id uinum a Martiale multis epigrammatiſ cele-
brauit: idem uinum celebrat Cicero & anitianum: anno autem opinii Liuius Drusus autor
fuit belli socialis: quo socii italicici nominis romani apatribus defecerunt: idem bellum
dictum marsicum quoniam defectionis initium a marsis sumptum est: Drusus senatus
inuisus incertū a quo domi occisus est: hic laborauit Comitiali morbo: uinūq; opimianū
diffusū ē tēpore belloꝝ socialiꝝ. i. belli marsici autores Plutarchus: Liuius: Strabo: & Pli-
. Tener uuā: potat uinū opimianū. Cardiaco: amico cardiaci cordis dolore laborant: quo
morbo si perierit cor crean nō pōt ut scribit Plinius: iis eosdē autore medet uinū opti-
mū: ppteræa dicebat Caius Celsius prætor Chiū: uinum in domū suam illatum fuisse tum
primū cum sibi cardiaco medicus dedisset: & hoc a nobis acceptum dissimulat Fidētinus.

27

De albanis montibus:uinū albanū intelligit predulce & ex predulcibus uis ut scribit
Plinius .Mar. hoc de Cælareis mitis uindemia cellis misit Iuleo quæ sibi monte placet .
De setinis:nā Setiū primā laudē obtinuit īter uina iudicio Augusti ut scribit Plinius
Silius ipsius mēsis seposta Lyzi setia.meminit item Strabo:plura diximus in cōmētariis
Mar. Thrasea heluidiūsc̄ bibeant:Heluidius priscus autore Tacito ex patre qui ordinē

primipilarem duxit in genium illustre altioribus studiis accōmodauit secutus dogmata stoicōḡ: gener a Peto thrasea patauino delectus est:qui ex eius morib⁹ nihil tā sūpsit q̄ libertatis studiū. Thrasea pereunte coniuratione pisoniana uel stoliditate Neronis qui eū interfecit quod tristis uultus erat ut Trāquillus scribit: ipse in exilium est missus : Galba uero ad imperiū eucto: reuersus Heluidius Marcellum delatorēm thrasee socii accusauit : ii ergo duo Heluidius & Thrasea Brutorum amuli fuerunt

Cras bibet albanis aliquid de montibus:aut de
Setinis : cuius patriam : titulunq; senectus
eleuit multa ueteris fuligine testæ
Quale coronati thrasea heluidiūsc̄ solebant
Butorum & casii natalibus:ipse capaces
Eliadum crustas & inaequales berillos
Viro tenet phialas : tibi non cōmittitur aurum
Vel si quando datur: custos affixus ibidem
Qui numeret gēmas : unguesq; obseruet acutos
Da ueniam:præclara illic laudatur hiaspis
Nam uiro ut multi gemmas ad pocula transfert
A digitis : quas in uagine fronte solebat
Ponere zelotypo iuuenis prælatus hyarbae

Intuenda libertate :hac Cornelius tacitus de Thrasea: frustra Cassiū admonuisti si gliscere & uigere brutos amulos passurus es: cum autē dies natalis celebrabatur: antiqui corōati futilibus coronis optima hauriebant uina: sed. historia hac inserta est a Iuuenale: nō tam ut bonū designaret uinum q̄ in Domitiani inuidiā: qui ut scribit Tranquillus Iuniū rusticum necari iussit: quoniam Peti thrasee & Heluidii laudes ediderat: appellabatq; eos sanctissimos: preterea eadem de cā philosophos oēs ab urbe expulit & Heluidiū Heluidii filiū sustulit. Bruto: antiqui, l. qui reges eiecit: & alterius qui interfecit Cæsarē uterq; libertatis studio. Viro tenet phialas:phiale uasa potoria ex eo genere auri fiebant quod electū appellant .i. ubi quinta argenti portio est quod scribit Plinius ex eo calicē sacrauit Helena in templo Minerue lyndiæ. erant aurem phiale ppter emblema tante estimationis: ut una duag; unciaq; uenierit uiginti: quā pytheas fecit: in cuius emblemata erant Vlices & Diomedes palladiū surripientes selectū item notissimū ē: qđ succinū appellamus id fluit ex populis. Mar. de phiala ex electro : Vera minus flauo radiant electra metallo.

Vera electra : idest sucinum quod fluit ex populis minus lucet hac phiala. inserebatur autem berillus potissimum qui crystalli coloris est sed crassioris. de hoc. Martialis. Et felix niueum pustula uincit ebur: hoc genus lapilli inseri poculis scribit Stabo in indis maxime . Inaequales berillos: nam in sexangularem poliebantur figuram ut repercuſſu angulorum color excitaretur: legatur igitur hic locus mea quidem sententia hac structura . Viro tenet phialas appositio : capaces idest amplas cruxris . Eliadum: electri scilicet metalli. & berillos inaequales & ita ex prellit ex quibus rebus constaret phiala ex electro scilicet berillis insertis . Qui numeret gemmas : de gemmatis poculis intelligit : nam aureis calicibus gemmas inserere smaragdos præcipue excogitarunt q̄ Scythici dicunt'. Plinius. nec hoc fuit satis turba gemmarum potamus & smaragdis teximus calices. Mar. Gemmatum scythicis ut luceat ignibus aurum. Aspice quot digitos exuit iste calix : Numeret gemmas : inseritas scilicet in calice : Larbe: hoc ex Virgilio: Stellatus iaspide fulgens ensis. sed ex ea historia omnē intelligit antiquitatem: ut suorum temporum molliciem accuset.

Tu beneuentani: calices uitrei Vatinii dicti sunt non tam q̄ unus ut puto Vatinius fuerit opifex eorum q̄ in eius aternam contumeliam: nam Vatinius temporibus Neronis cum oīm uitreatius fuisse facetiis scurrilibus & bonorum ciuium criminacione ad summas opes peruenit quod ab aliis prætermissum: nos ex historia Cornelii Taciti obserua- uimus: & Fidentinus præceptoris calliditate instructus pro sua recitat. Sed inuento no- stro inuidens per igno- rantium subdit pro o- pifice uasorum nō me- mini me legisse non audis stultissime quod tibi recitauit ex Corne- lio quod ait Sutrine A- lumnus: quid illud est nisi quod fuerit sutor uitrearius: & furtum tuum & ignorantiam p- didisti in pudentissime Plagiatione: nam tu putas alumnū tabernæ su- trine dici Vatinium: quoniam sutrii sit edu- catus Cornelius de Ne- rone: apud beneuentū interim confedit ubi gladiatorum munus a Vatinio celebre edeba- tur. Vatinius iter fedis sima eius aule ostenta fuit Sutrine alumnus: corpore detorto. Face- tiis scurrilibus. primo inter contumelias assū- ptus: de hinc optimi cuiusq; criminacione: eo usq; ualuit: ut gratia pecunia: ui nocendi: inter maximos emine- ret. Mar. alludens ad di- stortum corpus uilia su- toris calices monumēta uatini Accipe: sed na- fus lōgior ille fuit. Vi- tro rupto: nam uitrum ruptū sulphuratis per- mutabatur. Martialis:

Qui pallentia sulphurata fractis permuat uitreis alibi. Quæ sulphurato nolit em- pra ramento Vatiniorum proxeneta fractorum Papinius. Quiq; comminutis permuat uitreis gregale sulphur. Decocta: refrigerare docuit Nero. qui allata sibi pa- lustri aqua ingemiscens: quod proprio careret uiuento. hæc est inquit decocta Ne- ronis. niuibus autem percolata & attenuata gravior erat. Plinius. decoquunt alias quas mox & illas hyemant. plura in Martiale diximus. Cliuose latinæ: nam in latina sepeliebantur mortui: quorum hunc umbram esse timeres: Geli- dae calidaeq; minister. huic ministro negotium erat miscere calidam & gelidam urceis: quos ministratorios appellabant de quibus Martialis: .Frigida non deerit: non decrit calda petenti: Sed tu morosa ludere: parce siti.

T u beneuentani sutoris nomen habentem: S iccabis calicem nasorum quatuor. ac iam Q uassatum: & rupto poscentem sulphura uitro S i stomachus domini feruet uinoq; cibōq; F rigidior geticis petitur decocta pruinis. N on eadem uobis ponit modo uina querebar V os aliam potatis aquam: tibi pocula cui: sor G ætulus dabit: aut nigri manus ossea mauri E t cui per medium nolis occurtere noctem C liuofæ ueheris dum per monumenta latinæ F los asilæ ante ipsum precio maiore paratus Q uā fuit & tulli census pugnacis: & anci. E t ne te teneam romanorum omnia regum F riuola: quod cum ita sit tu getulum ganymedē R espice cum sities: nescit tot milibus emptus P auperibus miscere puer: sed forma: sed ætas D igna supercilio: quando ad te peruenit ille: Q uādo uocatus adeat calidæ: gelidæq; minister. Q uippe indignatur ueteri parere clienti Q uiq; aliquid poscas: & qd se stante recumbas. M axima quæq; domus seruis est plena superbis E cce alius quato porrexit murmure panem V ix fractum: solidæ iam mucida frusta farinæ. Q uaæ genuinum agitent: non admittentia mortu.

Silagine: Plinius ex silagine laudatissimus panis pistillarum quoq; opera laudatissima
præcellit in italia . sic campania pisis nate misceatur : Artoc opis: Artocopus ab ἀρτοῦ
dicitur quod significat panem & κόπτει laborem inde omnes artocopum pro pistore
aceperunt . ego uero pro genere panis intelligo: nam cum Plinius ostrearios artolaganos.
Ipeusticos: furnaceos: particos multosq; preterea nominasset: addit multa esse præterea

28

S ed tener: & niueus: molliq; silagine factus
S eruatur domino: dextram cohære memento
S alua sit artocopi reuerentia : finge tamen te
I mprobolum: superest illic qui ponere cogat.
V ix tu consuetis audax coniuua canistris
I mpleri . panisq; tui nouisse colorem.
S cilicet hoc fuerat propter quod s̄ape relicta
C oniuge per montem aduersū gelidaq; cucuri
A esq;ias fremeret s̄æua cū grādie uernus
I upiter: & multo stilaret penula nimbo .
A spice quā longo distendat pectore lancēm
Q ue fertur domino squilla: & qbus undiq; septa
A spatagis: qua despiciat coniuua cauda.
C um uenit excelsis manibus sublata ministri.
S ed tibi dimidio constrictus gammarus ouo
P onitur exigua feralis coena patella:
I pse uenfrano pisces perfundit: at hic qui
P allidus offertur misero tibi caulis olebit
L aternam: illud. n. uestrīs datur alueolis: quod
C āna micipsarum prora subuexit acuta;

eorum nomina . haec
sententia mihi proba-
tur: ut Iuuēalis scilicet
derideat & delicias &
excogitas panis ap-
pellationes . Penu-
la: uellis erat super tu-
nica: ea scorteæ fiebat
idest ex pellibus ad-
uersus imbris . Martia-
lis Ad subitas nunq;
scorteæ desit aquas:
Varro: Non querenda
est homini penula qui
habet uirutem imbris
oppositam . eadem ex
lana appula texebatur
ut scribit Plinius: fie-
bat item penula gau-
pina: quæ hyeme sume-
batur uillofa & candi-
da . Squilla: inter
pisces tellatos numie-
ratur: estq; ex genere
locularum quod Plinius
ostendit . Cicero
Squillam paruam dixit
ad huius differentiam:
quæ magnam designat
Iuuenalism . Cauda:
nam in Squilla & locu-
sta cauda potissimum
expeditur. fuisse autem
laure gulæ uel suidas in

dicat q scribit Apitiū eo potissimū cibi genere bona consūpsisse & eius auditate i lybia
nauigasse graci καρπέσιδας sqllas Plinius interpretat ex Aristotele eā dictiōne accipiēs
nā ubi Aristoteles scribit genera pisces crusta opera ut locuste & carides more q̄trupedū
retro mīgētiū coēt. Plinius ita ait reliqua molliū ut canes coēt itē Locuste & Squillæ.

Asparagi: scilicet altilibus: nam duplex est ut Plinius scribit Siluestris . l. qui spōte
nascit. & altiles q cultu excrescit. Plinius silvestres fecerat ut qsq; demederet passi : Ecce
altiles spectat̄ asparagi: paulo post Heu pdiga gulæ . Camarus: iter locustas uilis saporis:
propterea opponitur Sqllæ eiusdē generis: ad helesponiū & circa taxū magna copia pro-
uenit ut scribit Aristoteles. Mar. Concolor i nostra cāmare lance rubes . Dimidio ouo:
nā dimidiatis ouis & falsamēta & quidā pisces condiebantur i coena pauperis. Martialis.
Diuisis cibium latebis ouis. alibi. Secta coronabūt tutatas oua lacertos . Cāna micipsag:
idest mundatum: nam post siphacem Masinissa illic regnauit: tum Micipsa qui Cirtam
urbem amplissimam reddidit. ut scribit Strabo . Canna: nam india si Melæ
& Plinio autoribus credimus. Cannæ sunt arboreæ magnitudinis. quæ internodia lembi
& nauiculæ uicem prestant. Sissaminum ut puto oleum designat: quod ut scribit Plinius
cybis sedum: & lucemis exile est: meminit Strabo in usu ægypti: i die aphi yce: illu. i erat:

Cum bochore Bochoris rex ægypti fuit & Numidia ut scribunt Diodorus & Solinus. & Tacitus ægyptium regem fuisse ostendit. sed hic pro omnibus numidis & mauris ponit qui scilicet more patrio Sissamino oleo fetido in balneis utebantur. Liuius Bocchar ea tempestate rex maurorum erat: hi uersus ut dixi nihil reprehensionis continent. sed tantum Sissamini oleum designant: quod dabatur clientibus. Quem misit corsica: nam pisces quibusdam in locis palmam optinent ut Coratinus in ægypto: faber gadibus: helops rhodit: Salmo in aquitania: mulus ad corsicam insulam quæ in ligullico mari est: a græcis Cyrus dicta: longa sex milibus passuum: distans a uadiis uolateranis sexaginta: incolas habet feros truculenta effigie: unde seruorum gregem ducebant olim romani paruo pretio: hæc ex Plinio & Strabone. Taurominium: colonia in sicilia ad promonto-rium drepanum antea naxos dicebatur. Plinius acutissimis rupibus ut refert Appianus hinc addit Iuuena lis rupes. Macello: foro piscario cuius ratione quæra a Varrone Hortensius quidem & Lucius philippus pisci- natum studio teneban- tur ut ē apud Varronē:

Pliniū Macrobiū. sed hic gulā nō uillaz aut pisciaz luxū carpit. Provincia:mare prouincia extera ut sicciliæ & aphryca & britanica. Léas:époribus Cæsarī: Lenas item Neronis & Claudiū tēporibus dānatus ē auctore Tacito q̄ puiciā sardinia cui prefuerat spoliasset: hic p̄ auaro captatore ponit: ut Aurelia p̄ orba: uidua: diuite: cui multa mittere ē munera: utriq; non ē tépos: Iuuenalī: ut Gallita & paciūs. Murea: murena: anguillis similes: lau- ræ olī gulæ hēbat: a freto siculo missæ. illic. n. adeo saginatæ: ut i sūmū pelagus emergat: & fluitet. id plote dictæ a græcis & πλέω qd ē nauigo. Flutæ a latiis a fluēdo: nā torrefacta pelle sole mergi iteg; nō possūt. capiūtq; manu: autores Varro & Macrobius: eadē est eius obiurgatio i gulā. q̄s neget iqt idomitā ut ait Cecilius Et uallatā gulā apud illos fuisse. q̄ ex'tā lōginquo mari i strumenta luxuriæ cōpararent. murena: uiuaria ut Plinius autor est priuati excogitauit curius: q̄ triūphalibus cœnis Cæsarī dicitoris septē millia murenas appédit. & Hortensius murena in piscina mortuā fleuisse dicit Antonia drusi murena: quā diligebat: in aures adidit. Baulis: quo multi conueniebant eius rei fama. excogitatum quoq; est damnatos homines inter murenas prosci ut eorum morsu perirent. Siculo: nam illic capiebatur ubi regium a messana oppido sicilie despicitur. Colubre: uulgas existimat serpentes & angues cum anguillis coire. Plinius id tantum de murenis refert: Cloaca: nam tota urbs penitilis erat. cloacis corruatis. vii. amnibus a. M. agrippa for- des urbis in tiberim deferentibus. Ipsi pauca uelim: ut ante: his licet ipsū admoneas.

A seneca: hunc diuitem & liberalē fuisse Cornelius scribit: pisonē quoq; a gaib; ad o
pratū exercuisse largitiones in amicos & ignotos quoq; idem tradit. Cocta: huiusmēnit
Hora. fuit itē Aurelius Cocta tēporibus Neronis cū princeps ānuā pecuniā īstituit: quis
hīras opes per luxū dissipasset addit Fidētūs ut aliqd nostris scriptis quæ recitat ifferet
Coctam clunicum fuisse cuius meminerit Martialis ab oppido hispanie clunia cum apud

29

illū legatur Sore clinici
.i. medici; nisi clunicū
uelimus intelligere ple
nis clunibus: q̄lis ē fidē
tinus. Ut cōenes ciui
liter: idest communi
bus epulis: eadem est
expostulatio Martialis
in pontricū. Cur sine
te cōeno cum tecum pō
tice cōenē. Sportula q̄ē
non sit prolit edamus
idem. Pauper amicis:
Mar. Pauper amicis
cū sis lupe non es aīcæ:

A seneca: quæ piso bonus: quæ costa solebat
L argiri:nanq; & titulis: & rascibus olim
M aior habebatur donandi gloria: solum
P oscimus: ut cōenes ciuiliter: hoc face: & esto
E sto ut nunc multi diues tibi. pauper amicis:
A nseris ante ipsum magni iecur: anseribus par
A ltilis: & flaui dignus ferro meleagri
F umat aper: post hunc raduntur tubera: si uer
T unc erit: & facient optata tonitrua cōnas
M aiores: tibi habe frumentum aledius inquit
O libya: disiunge boues: dum tubera mittas.
S tructorem interea: ne qua indignatio desit:
S altantem spectas: & chironomunta uolati
C ultello: donec peragat dictata magistri
O mnia: nec minimo sane discrimine refert
Q uo gestu lepores: & quo gallina fecetur.
D uceris planta: uelut ictus ab hercule cactus
E t ponere foris: si quid tentaueris unq;
H iscere: tāq; habeas tria nomina: quādo p̄pinat
V iro tibi: sumitq; tuis contacta labellis
P oculi: quis ueltrum temerarius usq; adeo: q̄s
P erditus ut dicat regi bibe: plurima sunt quæ
N on audent homines pertusa dicere lena.
Q uadraginta tibi si quis deus: aut similis diis
E t melior fatis donaret homuncio: quatus
E x nihilo fieres quātus uironis amicus.

Qui diomedea metuēdus setiger alis Aetola cecidit cuspide: alis erat. Tubera: i aphryca
autore Plinio laudatissia sūr: pueniūtq; magna copia si autūno ībres & tonitrua fuerit:
tērrima aut sūt querno tēpore & gratoriā: ut idē scribit: Atilius: ut ex aīq codicis fide
legāus p̄ guloso hic ponit cuius ēt meminit Mar. Tāq; hēas tria nomīa i. si uelles loq q̄si
tu quoq; unus ēes ex nobilibus: q̄i īnat q̄ tātū his q nobiles sūt loq liceat: nobilitas n.
cognomē agnomē & noīe designabat ut Caius Iulius Cāesar. Posidōis scribit cognomē
& agnomē mulieribus nō dātū fuille: ut ita cōiūgas. si qd tētaueris hiscere tāq; tu quoq; no
bilis sis & hēas tria noīa ut nobiles duceris plāta & ponere foris. Quo gestu Lepores:
nā ī secādis altilibus ars erat. Plinius cū de saginādis scribit: hīc artes īqt culiag: ut spe
ctent clunes diuidantur integrora: & a pede uno dilacerate tota repositoria occupent.

Da trebio: alter Trebius fuit comes Luculli proconsulis in betica. Vos estis fratre: tempora notat quibus diuites etiam erant captatores alienæ hereditatis ut Mar. in Gargiliānum. Munera quod senibus uiduisq; īgentia mittis. Vis te munificum gargiliāne uocem. Fieri dominus & rex: idest si uis ut hic te colat. Carum amicum: capta toribus: Mychale: urbs ionie ut scribunt Herodotus & Strabo ubi est panionius Mychale hic nomen proprium ē uxoris Trebii non concubinæ: nec meretricis. Sensus est cum non habeas pecuniam non offendes captatores si filios habebis. Dulcior illo: qui rōne scilicet captatore: Pueros tres: tergemini uno partu totidem enim potest parere: supra: prodigū est. Thoraca: Thorax indumentū pectoris. nā ὄσπες græcæ: latine pectus dicitur. id erat uitide in puerō. Papinius de glaucia. Semper ad annos texta legens modo punico uelabat amictu: Nunc herbas imitante simu. Aincipites inter fungos tutissimi sunt: qui rubent. Tertium genus de quo hic loquitur Suilli dicuntur: uenenis accommodati: Familiasq; interemerunt & tota cōiuia aliquando Anneum serenum præfectum uigilum. Neronis: & tribunos & centuriones: tanta est uoluptas aincipitis cybi ut scribit Plinius idest periculosi. Martialis Sunt tibi boleti: fungos ego sumo suillos. Boletus: optimus quidem est cybus autore Plinio. sed immenso exemplo in crimen adductus: locuste artificio: dato ueneno Claudio imperatori Tacitus scribit uenenum in fusum delectabili cybo. Martialis Boletum qualēm Cladius edit edas. Poma: cyrea ut puto intelligit: quæ massyria & medica dicuntur: nam Martialis de his idem scribit aut corcyrei sunt hæc de frondibus horti: Aut hæc massyli poma draconis erant. hæc sunt poma ut docet Macrobius quæ nunc in delitiis habemus melangola appellantes. Pheacum: alcinous pheacum: rex hortos. habuit perpetuis fructibus uirentes Homeri testimonio: nam ut ille scribit pirum piro succedebat: Eidentinus Iam se alterum zoilum profitetur qui uersum Homeria nobis acceptum recitat & paulo post insaniens addit ut nos in odysseam scripsimus. cum nec charætheres quidem græcarum litterarum agnoscat. Sed zoili est æmulus nec imprudentia: nec miseria inferiore. qui Homerum tantq; censor redarguebat: in quem esurientem facete Ptolomæus Miror inquit cum Homerius mortuus quem reprehendis: tot interpretes sustentet: tu qui illius censor es: te ipsū alete nequeas: pheaces a pheace Neptū & corcyre filio dicti sūt ut scribit Diodorus

Scabie mali: hunc locum a nobis acceptū Fidentinus inuenit: nec intelligit quis præceptorē suū adhibuerit etiam consiliariū. ac pomo militari loquitur Iuuenalis: nā poma serebantur in aggeribus castro: qd̄ Plinius de tuburibus & zinzis scribens ostendit. Sextus inquit Papinius quē consulē uidimus nouissimis Augusti téporibus. utraq; attulit in castrorum aggeribus sara:tum idem reprehendēs moll tiem militū q poma i aggeribus

30

fererent: ex stomacho addit: Sed aggeribus precipue decora: quoniam & in tecta lylux iam scandunt; ita & eū morem notauit & Clē tem trebium tyroni laborioso cōparat. Qui parma: periphialis est tyronis: nam tyro parma & galea utebatur.

A capella hirsuta: Fidentinus mille fabulas hic confingit: quas omnes probat præter meā fentētiam quam surripuit: non tamen audet palam aduersari: cum non intelligat nec ipse nec eius præceptor: atq; capellam esse proprium nomen uel lorū significari: uel tentoriū dicit: deniq; fertur præcepis miser magno uenbris crepitū: quo præmitur. A capella hirsuta: nos ex saga cilicio exponimus: nam saga militum uiliora ex pilis hircinis texebantur.

Virgilius Nec minus in terea barbas incanaq; menta. Cyniphii tondent hirci setasq; comantis. usū in castrorum & miseris uelamina nautes. Columella de capro ita scribit. Sit nitido atq; longissimo pilo: nam & ipse tondetur usum in castrorum: & miseris eaq;. Plinius: In cilicia & syria caprū uillo tonsili uestiuntur. idem Varro: hoc sagum est quod Martialis Bardiacum dixit uerbo externo. Laxi bardiacus quod euocat: & Iuuenalis in ultima. Bardiacus calceus: ut nos emendauiimus: Quintus tamen poeta qui Homero successit in operis consu-mationem ludos in funere achillis describens iaculationem appellat ἀγνένειος τὸ τιστίγος idest a Capra hi sunt versus ἀγνέντη λάρα πολλόν ψηρόα, Λέυ Απρίσωντας ἀρυλος λαοι ζεύγαχον δογάρ έφαντο κούνοια ψηρόα λείν. Etruscum aurum: bullia aurea gestabantur a nobilibus allata ab eturia a Tarquinio: ut docet Macrobius: eodem autore datum est libertinis ut bullam gestarent non auream sed ex corio. Plinius: Vnde mos bullæ durauit: ut eorum qui equo meruissent: filii id insigne haberent. Ceteri lorum Macrobius: ut libertinorum filii: qui ex iusta dumtaxat matre familias nati fuissent togam pretertam & lorum in collo pro bulla decorum gestarent. Sensus est quis est aut natus liber dignus bulla aurea: aut libertine conditionis: ut possit gestare lorum: qui possit ferre superbiam huius mensæ & contumelias ac si dicat nemo ferret nisi idem seruus sit. Altilis minor: idest mutilata a uirone.

T u scabie fueris mali: quod in aggere rodit
Q ui tegitur parma: & galea: metuensq; flagelli
D ificit ab hirsuta iaculum torquere capella.
F orsitam impense uitonem parcere credas
H oc agit ut doleas: nam quæ comedia: mimus
Q uis melior plorante gula: ergo omnia fiunt
S i nescis: ut per lachrymas effundere bilem
C ogaris: pressoq; diu stridere molari.
T u tibi liber homo. & regis coniuua uideris.
C aptum te nidore suæ putat ille culinæ:
N ec male coniectat: quis. n. tam nudus ut illū
B is ferat etruscum puero si cōtigit aurum:
V el nodus tantum: & signum de paupere loro.
S pes bene coenandi uos decipit: ecce dabit iam
S emesum leporē: atq; aliquid de clunibus apri
A d nos iam ueniet minor altilisi: inde parato
I ntactoq; omnes & stricto pane tacetis.
I lle sapit qui te sic utitur: omnia ferre
S i potes: & debes: pulsandum uertice raso

Quandoq; i. paulatī in tā seruilem animū delaberis: ut sis passurus uerbera capite raso
more serui: quod genus pulsationis notat. Mar. hoc. s. caput Salamandra notet aut sēua
nouacula nudet: Ut dīgna speculo fiat imago tuo. i. pulsatiōe speculi: quo ancillā uerbe-
rauerat. uideant Fidentinus & præceptor q̄ peruerse hūc locū legat accipientes iteroga-
tive. Quandoq;: & nescio qd ex historia iculcātes: tā temere q̄ nō necessario. nā quādoq;
nunq̄ interrogatiue legi-
tur. præterea si de liber-
tate interpretant: quo
pac̄o sequitur Nec du-
ra timebis flagra pati:
id enim tantum in fer-
uum: non in manumis-
fū conuenit: sed leuita-
tem explosam & stultitiam
nimis insector.

Domitius Calderinus
Veronensis In Sextā
Satyram Ad Julianum
Medicen.

Redo pudicitia saturno rege moratam
In terris: uisāq; diu cū frigida paruas
P raeberet spelunca domos: ignemq;: laremq;:
E t pecus: & dominos cōmuni clauderet umbra:
S iluestre montana thorum cum sterneret uxor
F rondibus: & culmo uicinatūq; ferarum
P ellibus: haud similis tibi cynthia: nec tibi cuius
T urbauit nitidos extintus passer ocellos:
S ed potanda terens infantibus ubera magnis:
E t s̄aþe horridior glandem rustante marito.
Q uippe aliter tunc orbe nouo: cæloq; recenti
V iuebant homines: qui rupto robore nati
C ompositiq; luto nulos habuere parentes.
M ulta pudicitiae ueteris uestigia forsitan
A ut aliqua extiterant & sub ioue: sed ioue nōdū
B arbato: nondum græcis iurare paratis
P er caput alterius: cum furem nemo timeret.

alter filius aetheris: & Proserpīa frater: alter filius eāli & pater Mineru: tertius Saturni
filius q̄ cū Iauō regno pulsus a Ioue latio iperauit: atate aurea: ut Hesiodus primus do-
cuit. Homerus uero si Platonī credimus Sæculū aureū designauit ī cyclopibus quos scri-
bit post diluuiū. mōtiū cacumia tenuisse ī spelūcīq; uictitasse fructibus spōte nascētibus

Præberet spelūca domos: Homerus de atate aurea. ī celsis hitātes mōtibus ātra. Et pe-
cus & dominos: ut de Polyphemō scribit Home. Ciclope: quē ut dixiū aurea atate fuisse
designat: Cynthia: Propertii aīca p̄prio noīe hostiā dicebat: ait aut̄ uxorē illā rusticā
nō fuisse similē Cynthie: quoniā hāc luxu uestiū & margaritaq; oblectabat: ut s̄aþe con-
querit Propertius Quid iuuat ornato pcedere uita capillo. & alibi Matrōa īcedit cēlus. ī
duta nepotū. Lesbia: p̄prio noīe Clodia dīcta ē. Turbauit: alludit ad uerbū Catulli cō-
querētis depassere mortuo. Catullus Tua nūc opera mee puellā flēdo turgiduli rubēt ocel-
li. Mar. Nō q̄les teneri plorauit aīca Catulli: Rupto robore: ad carniē Vergilianū alludit
Gēsq; uiȝ trūcis: & duro robore nata qs neq; mos neq; cultus erat. Nullos parētes: q̄i. d.
ex quo homines ex parētibus nasci cōperunt & coniugia sunt: adulteria cōmittuntur.

P raeberis quandoq; caput: nec dura timebis
F lagra pati: his epulis: & tali dignus amico.

I unii Iuuenalis Aquinatis Satyra Sexta

Redo pudicitia saturno rege moratam

In terris: uisāq; diu cū frigida paruas

Caulibus ac pomis: expōit uictū argētēx atatis: quæ initio aurex cōuicta: lioris p mā
cello utebat: Aperto horto: nā ut Plinius scribit sāua latrocinatio coegit prefigere af-
pectus hortorum. Fidētinus hoc a nobis accepit: sed a sua opinione stulta nō discedēs q̄
oli cōceperat præceptoris cōsilio ita repetit: & nemo uiueret aperto horto ppter bestias.
uide q̄ cōueniat hic sēsus cū uerbis a nobis ex Plinio recitatīs: quæ ipse iſerēdo cōfudit:

nos intelligimus & q̄sq̄
uiueret aperto horto:
nā ut diximus postea
sāua latrocinatio coe-
git & extera: ut scribit
Plinius: ante igitur ui-
uebant apertis hortis:

Comite: ex uerbo He-
siodi est: q̄ scribit pudo-
rē & iustitiā in calum
fugille atate Aenea:

Postume: postumus
fiētū nomē apud Mar.
Mar. non dicam licet
usq; me rogetis Qui sit
postumus in meis libel-
lis. Ferrea: Hesiodus
scribit atatem heroicā:
qua. f. Heroes claruerunt
ante ferream fuisse qd'
pretermisierunt nostri:

Digito pignus: annu-
lus ferreus Itati pāctē
uxori mittebat ut scri-
bit Plinius. Sed hic au-
reus erat ut puto. Ae-
mylius pons: idem mil-
uius dictus ē quē Scau-
rus æmylius in censura
fecit & struxit. Peri-
turi cista latini: latinus
Domitianus Mimus ut
scribit Trāquillus uxo-
rem summittebat his:
quorum delationem
apud imperatorem ti-
mebat. hic ponitur pro-
eo cuius uxor mocha
esset. Perituri: epithe-
ton latini: qui semper
timebat se periturum
delationibus apud Do-
mitianum: non quod
postumus fuerit adul-
ter Tāyneles. sed ut
dixi per latinum quē
summittere uxorem

C aulibus: aut pomis: & aperto uiueret horto
P aulatim deinde ad superos astrea recessit
H ac confite: atq; dux pariter fugere sorores:
A ntiquum & uetus est alienum posthumē lectū
C oncutere: atq; sacri genium contemnere sulci.
O mne aliud crimen mox ferrea protulit atas:
V iderunt primos argentea sācula mōchos:
C onuentum tamen & pactum: & spōsalia nostra:
T empestate paras: iamq; a tonsore magistro
P ecteris: & digito pignus fortasse dedisti.
C erte sanus erās: uxorem posthumē ducis:
D ic qua tisiphone: quibus exagitare colubris:
F erre potes dominam saluis tot testibus ullam
C um pateant altæ: caligantesq; fenestræ:
C um tibi uicinum se præbeat æmilius pons:
A ut si de multis nullus placet exitus: illud
N on ne putas melius: q̄ tecum pusio dormit:
P usio qui noctu non litigat: exigit a te
N ulla iacens illic munuscula: nec quæritur q̄
E t lateri patcas: nec quātū iussit anheles.
S ed placet ursidio lex iulia: tollere dulcem
C ogitat hæredem carituru: turture magno
M ulorumq; iubis & captatore macello.
Q uid fieri non posse putes: si iungitur ulla
V ursidio: si mōchorum notissimus olim
S tulta maritali iam porrigit ora capistro:
Q uem totiens texit perituri cista latini:
Q uid q̄ & antiquis uxor de moribus illi
Q uæritur: o medici medium pertōdite uenam.
D elicias hominis trapeium limen adora

ad placandos alios quos timebat notissimum erat: sipliciter ostēdit postumū esse adulteri.
Media uenā: media fronte prominentem. nam furentes emissō inde sanguine leuant;

Iuuenciam auratam: cornibus auratis quod primus Homerus docuit in odyssaea accepto Ebro a Nestore qui aurum cornibus in clima infunderet. idem scrutatum fuisse testatur Plinius: quod zoilus quoque noster a nobis acceptum recitat: mutilatum & imperfectum.

Iunoni: Virgilius. Iunoni ante omnes & ceteras celebatur item Iuno iugis in uico miliario non iugulario ut est apud Liuum quod scribit Festus: ita appellatam quod nubentes coniungereret. hic suspicatus est Seruius ex Varro testimonio nubes sub iugum mitti solitos fuisse. Cereris uitae: alii de virginibus intellexerunt & sacrificotibus Cereris. sed non placet: poterant enim nominare uirgines uestales: quarum pudicitia est notior: de matronis mea sententia intelligit: quae anni uersarium Cereris celebrabant nam solis matronis id licebat. ait Iuuenalis: inter matronas nullam esse pudicam: quis olim habite sint pudicissimae: ut illud Valerii ad pudicitiam te custode matronalis stola censemur. in pretio est. Ouidius Este procul uitiae tenues insigne pudoris: praterca submouimus

omnes. Quas stola contingit sumptuosa uitta uerat: Luius: Sacrum anniuersarium Cereris intermissum est: quia nec lugentibus facere id fas est: nec ulla illa tempestate matrona lucus expers fuerat. Paucae adeo sc. u. c. d. periphrasis est matronarum id est paucae sunt matronae: Fidentinus clunicus cum hoc a nobis accipiat: ut furum dissimulet longam uerborum seriem de pudicitia ex Valerio recitat: sed tam imperite: ut cum perueniat ad ea pauca uerba quae nos protulimus in argumentum pudicitiae matronalis: te custode matronalis stola censemur. ille haec omittat miser & rudis. Non timeat oscula: nam occurrentes affines osculabantur ueteri instituto quod scribit Plutarchus in questionibus: Et uiri amicos cum mane salutabant. Tiberius uero quotidiana oscula edicto prohibuit quod postea abrogatum est. Hiberine: promulgiere quae in urbe agat accipiuntur. hoc loco. Gabiis: ubi eruditus sunt Romulus & Remus si Dionylio credimus. de hoc alibi plura. Fidenis: Fidene liberi iuris erant ante urbem conditam: nec enim alba parebant ut etiam antennae: Colatia: Lauinum: Fidenates: uenerunt autem in dicionem quamvis aliquando tentauerint hostem perterrefacere novo commento: nam furiali habitu in aciem processerunt ut scribit Florus. Porticibus: de porticu Pompei & Isidis intelligit: quo mulieres conueniebant: Martialis Cur nec pompeia lento spatiatur in umbra: Nec petit inachidos limina: ne futuari: idem apud Ouidium de porticu liuia. Cuneis: nam spectatores suis ordinibus spectabant qui appellabantur cunei Tranquillus quem quagenas tesseras in singulos cuncos equestres: ac senatorii ordinis pronuntiauit:

P tonus: & auratam iunoni eadem iuuenciam:
S i tibi contigerit capitum matrona pudici.
P aucae adeo cereris uitae contingere dignae:
Q uarum non timeat pater oscula: neceste coronam.
P ostibus: & densos per limina neceste corimbos.
V nus iherinæ uir sufficit: ocius illud
E xtorquebis ut haec oculo contenta sit uno.
M agna tamen fama est cuiusdam ture paterno
V iuentis: uiuat gabius ut uixit in agro:
V uiuat fidenis: & agello cedo paterno:
Q uis tamē affirmat: nil actu in motibus: aut in
S peluncis: adeo senuerunt iupiter: & mars:
P orticibus ne tibi monstratur foemina uoto
D igna tuo cuneis an habent spectacula totis
Q uod securus ames: quodque ide excerpere possis?

Chironomon lēdam: ego hunc locū p̄r̄ter alioꝝ sententiam interpretabor: quis Fidētine clunicus tentauerit hoc nobis quoꝝ pr̄cipere: sed tamen sua opinionē nō intelligit quam maxime probat: mēa uero cōfundit quam male recitat: Ego Fidētine clūice ut discas: qui putasti subitum miserabile longū dici de membro uirili saltatoris & lēdam esse nomē proprium mulieris temporeꝝ Iuuenalise te aliter docui: sed male accepisti: Audi

32

iterꝝ: sed p̄ceptorem tuum poltea consule: cum quo multis annis & summa familiaritate delirare didicisti: Chironomia significat manū gesticulationem a Xip̄ quod est manus & vōuōs lex: sunt n. motus quidam prescripti: quibus saltantes manibus uuntur. qd̄ p̄fertim in grācoꝝ usū fuit. hoc eruditioñis genus laudabatur apud illos quod scribit Fa-bius. Iuuenalis uero

C hironomon ledam: molli saltante batillo
T uſcia uſicæ non imperat: appula ganit.
S icut iāplexu: subitum & miserabile lōgum
A ttendit thymele: thymele tunc rustica dicit.
A staliæ quotiens aulæa recondita cessant:
E t uacuo clausoꝝ ſonat ſora ſola theatro:
A tq; a plebeiſ longe magalesia: tristes
P ersonam: thysumq; tenent: & ſubligar acci.

allaturus cauſas. quare mulieres ſunt impudiceꝝ: id fieri ait ſpectaculis laſciuſimorum ludoꝝ: quos. f. edebat Domitianus: primū omnium mollem ſaltationem exibeti ſolitam oſtendit: nam olim pyrrhica & ſaltatio amata ſola in theatro exercebatur: integris urbī moribus. Sed poſteā gaditani modi & molliflumæ grācoꝝ ſaltationes receptæ fuerunt per luxū temporeꝝ: illi autē eā iā plura diſtingunt genera: ut Ἐρετρια & Οινεια & Πειραια & Χειρονομία quæ manū gemit fit & επιμέτριο quæ pedum ἐλάτη: σμοκ̄ quæ calcibus ad humerū iactis a mulieriſ ſiebat: in chironomia aut̄ alii gemitus dicebātur ſubiti: alii miserabiles: alii lōgi: ueluti iā dityrānicis alius Χειράτελανθος Alius ξυλόνπα πελα! ψις alius διακόνη πόεια θισκος. Lēda: nomen proprium ſaltationis ē quæ chironomia repreſentabatur: & Titius ut autor eſt Cicero ſaltationis nomen eſt: ait igitur: mīmo aliquo ſaltante lēdam ſaltationē per Chironomiā ſpectantes mulieres emolliri & corrumpi. Lēdam chironomon. i. lēda ſaltationē: quæ chironomia fit: Bathyllus: puer amatus ab Anacreonte. ut ſcribit Horatius. Bathylli item populi ſeptentrionales ut ſcribit Ptolomeus. Bathyllus item uirga ferrea ut eſt apud Pliniū ſquis porphyrio apud Horatium aliter ſit interpretatus. hic pro molli ſaltatore. Tucia: uirgo uestalis que haufa aqua cribro ex tyberi ſuſpectam pudicitiam probauit. Tucia idest mulier quæ ēt ſit altera Tucia. Non imperat uſicæ: non abſtinet libidinis. Subitum milera-bile longū. i. thymele (hæc ponitur pro qua cunq; muliere quæ ſaltationibus oblectatur ut ante diximus) attēdit & obſeruat ſingulos gemitus Chironomiæ: & ſubitos: & miserabiles: & longos: hæc erant nomina gemituum. tanq; dicit: hæc accepimus ex Iulio polluce: quo autore hunc locū ita intellexiſ. Thymele tunc rustica dicit: per irriſionem legendū q̄si. d. obſeruat ſingulos motus ſaltationum. atq; ita dicit. Subligar: indumentum athletæ ad uirilia tegenda & compescendam libidinem: quod in olympico certamine oī ſumptum eſt ut ſcribit Thucydides Athenienses uero eodē autore nudis corporibus ūcti oleo primi in gymnaſio ſe exercuerunt. Aliæ inquit quotiens ludi ceſtant theatrales & ludi circenses longe ſunt a plebeis: idest quotiens ludi circenses perfecti ſunt: & ab his diſceſſerunt plebei. nam plebs ludiſ circensisbus in primis oblectabatur & ſacrum populare a Martiale appellarur quod gratum ſit populo. alibi Iuuenalis: Nam ſi deficeret mœſtanu attonitamq; uideres hanc urbem. Megalesia: dicti αὐγέγελι: quod ſignificat magnam: nam magna matri erant dicati a Marco Junio Bruto ut ſcribit Liuius: Quid garriunt non nulli quod diſcedentibus plebeis nobiles mane-rent immo diſcedentibus plebeis ceſtabant ludi: quia in plebiſ gratiam exhibebantur:

Vrbicus:Pompeius apud Tacitum:Vrbicus infans apud Martiale . Hic minimus exodiarius: nā exodia ut ante dictū est attellanis fabulis erant inserta ridicula continentia: Helia:pro muliere paupere hic ponit: nā helioꝝ familia pauperrima fuit: adeo ut. xvii. Helii eodē tempore domūculā eadā habitauerint: unū tantū habentes aḡe uidentanum & locum spectandi ī circo: ex eadē familia Helia fuit quā fauēte narcissus studuit praeferri Agrippine & Loliæ paulinæ In Claudiī imperatoris matrimoniu autores sunt Valerius Porphyrio : Cornelius Tacitus . Fibula: utebāt Comœdi & Citharœdi: nō tam ut uelarēt pudenda : q̄ ut a coitu comprimerentur ne eo raucescerent: sed mulieres inuetitū nitentes hos ad coitum magno pretio conducebant: Martialis . Dic mihi sim pliciter Comœdis & Citharœdis Fibula quid prestat: carius ut futuant: Hispula: epistola Plinii nota mulier: nā eius fratris filia Plinio nupserat integris moribus & pudicitia femina . Plinius . Nec aliud decet manibus tuis educatam: tuis præceptis institutam: quā nihil ī contubernio tuo viderit: nisi sanctū honestumq; ponitur igitur hispula ut supra Tucia: pro muliere quā pudica uenerit in spe etacula: sed illic corrumpebatur: qd autem amarent comœdos . Mar. Comœdi tres sūt sed amat tua paula luperce quatuor. Echion: citharœdus tebanus unde thebæ echionie. Is fuit socius Cadimi ut scribit Ouidius: hic p̄ citharœdo tantū. Glaphyrus: Citharœdi nomen ēt apud Mar. Plaudere nec cano plaudere nec Glaphyro. alibi. Plus hūit glaphyrus Plus philomelus habet. Choraules: choraule a græcis: a nostris Tibicines appellantur Χορός . n. chorū significat & ὑλος tibiam magna olim estimatione & mēlis prīcipū grati. Tranquillus de Galba: Cano inquit choraule mire placenti super cœnā denarios quinq; donauit: Idem Plutarchus in Galba: in hoc genere claruerunt Iſimenias: Dionyli, odorus Nicomachus: Ambrosiæ autem dapes principum dicebātur quibus exhilarandis quoniam adhibebatur choraules: Ambrolius appellatur a Iuuenale: Quā turpiter errat præceptor Eidentini q̄ pueriliter insaniit bone deus: ait enī choraule accipi pro proprio nomine: Idq; affirmat Tranquilli testimonio in Nerone: qui scribit eum uouisse ie p̄ditum. hoc est se exhibitrum hydraule & choraule & utricularium hic inuertens legit peritum idest necaturum choraule quem accipit pro nomine proprio. Conopeum: uelum erat quo in ægypto ad arcēdos culices utebantur: ut scribunt Herodotus & Porphyrio Ego uero puto designari opus topiarium: idest cum serpentibus & textis ramis cubiculi camerati species effingitur ut ex Plinio discimus: tu ornas inquit forem ramis in speciem Topiatii: ut tibi nascatur filius uel mirmillo uel retiarius quasi dicat ut tibi sit adulter in tanto apparatu gladiator: nam post citharœdos. Iam ait gladiatorem amari a mulieribus. Lentulus bardiacus: lanista fuit Plutharchi testimonio nobilissimus. hic pro quoq; lanista accipitur: tu inquit o postume Lentulus eris bardiacus paulo post & habebis familiam gladiatorum: nam tibi nascetur retiarii & mirmilones. Eurialus: nomen retiarii. Mirmillo: is dicitur qui pugnat aduersus retiarium: in cuius Galea piscis effigies in erat ut scribit Festus: & Tranquillus multis in locis ostendit.

Nupta senatori : Fabritio ueientono .
Canopo: canopus gubernator Menelai nomē
loco dedit : ibi fossa est ut scribit Strabo nocte dieq; plena cymbarum. in quibus mulie-
res impudenter canunt & lasciuunt: ut docuimus apud Syllūm . Papinius Curue thera-
pnāi lasciuia tota canopi . Ludos : scilicet circenses quibus tota urbs tenetur hoc aut
dicit in inuidiam Domitiani aut etiam paridem taxet . Sergiolus iam radere guttur: ego

B

ita intelligo Sergiolum
exuisse omnem formā
cum barba ad guttur
iam peruenisset atq;
illuc raderetur : tunc
enim os plane erat ui-
rile : Sed tamen ut in-
quit uidentur Narcis-
si & Iacynthi quia sūt
gladiatores quod after-
tura non nullis de ra-
sitionis tempore ex
Aulo gellio ita non cō-
uenit ita ut sit contra-
rium . Requiem:
idest missionei quam
gladiatores imperare
solebant membro ali-
quo mutilato: Martialis
Nuper cum myrino pe-
teretur missio læso :

Ferrum: idest gladia-
turam Tranquillus de
Nerōe exhibuit ad fer-
rum idest ad gladiatu-
ram . Ferrum est qđ
amant : quasi dicat hos
amant non quia for-
mosi sint aut diuites
aut nobiles : sed tan-
tum quoniam sunt gla-
diatores: perdite enim
nonnullæ hoc genus di-
ligunt . Sergiolus: dī-
ctus in sergiī eius mo-
numentum : qui & ipse
autore Valerio matro-
nam promissis pecu-
niis corrumpere ten-
tauerat damnatus a
Metello celere :

Nupta senatori comitata est hippia ludum
Ad pharon : & nilum famosaq; moenia lagū
Prodigia: & mores urbis. damante canopo.
Immemor illa domus: & coniugis: atq; sororis
Nil: patriæ indulxit: plorantesq; improba natos
Vtq; magis stupeas: paridem: ludosq; reliquit
Sed qq; in magnis opibus: plumaq; paterna
Et segmentatis dormisset paruula cunis:
Contempfit pelagus: famam cōtempserat olim :
Cuius apud molles minima ē iactura carhedras
Tyrhenos igitur fluctus: lateq; sonantem
Pertulit ionium constanti pectore: quamuis
Mutandum totiens esset mare: iusta pericli
Si ratio ē: & honesta timent pauidosq; gelantur
Pectore: nec tremulis possunt insistere plantis.
Fortē animum præstat rebus quas turpis audēt
Si iubeat coniunx durum est descendere nauē
Tunc sentina grauis: tunc summus uertitur aer
Quæ moechum seq̄t stomacho ualet: illa maritū
Conuomit: hec inter nautas & prandet: & errat
Per pupim: & duros gaudet tractare rudentes.
Quia tamen exarsit forma: qua capta iuuēta ē
Hippia: quid uidit propter quod ludia dici
Sustinuit: nam sergiolus iam radere guttur
Cooperat: & lecto requiem sperare lacerto.
Prætereal multa in faciem deforma. sicut
Attitus galea: mediisq; in naribus ingens
Gibbus: & acre malum semper stillantis ocelli: :
Sed gladiator erat: facit hoc illos hiacynthos:
Hoc pueris: patriæq;: hoc prætulit illa sorori:
Atq; uiro ferrum ē qđ amant: hic sergius idem
Accpta rude coepisset ueiento uideri.
Quid priuata domus: quid fecerit hippia curas:

Respicere riuales diuorum: a messalina est exemplū de ipudicitia: de qua h̄c Plinius. Cæteris satietas incoitu: hōi ppe nulla: Messalina Claudiū cæsarī cōiunx regalē existimans palmā certamē elegit nobilissimā ex pl̄titis ancillā mercenariæ stipis eāq; die ac nocte superauit quīto & uicessio cōcubitu: & Tacitus: Iā messalīa facilitate adulterioḡ i fastidiu uersa ad īcognitas libidines p̄fluebat: de hoc plura paulo post dicemus: Tegetē: fornicē mereetriciū: Vna ācilla: quā elegerat ī certamē libidinis. Flauo crīe: nam matronis nigri crines dabānē: ut nigri calcei nobilibus ut dī ximus copiosius in cōmētariis. Mar. Tū: lū: inā cellā meretriciæ īscriptæ erant suis nō minibus. Mar. Intratti qui t̄iens īl̄criptæ limia cellæ. Generose britā nice Britānicus & Octa uia nati sūt ex Claudia Messalina Britānicum nōmat in Claudiī deri sionē: q̄ eū filiū ī deli tiis hēbat: saepq; suis gestabat mambis: & plebi inter spectacula frequenter commenda bat. Britānice: q. c. in tantis delitiis es. Fœda: Mar. de Leda mere trice: qd̄ spurce moriens lucerna lede. Hippomenes: ut Plinius scribit caro ē in fronte pulli equini carica magnitudine colore nigro: quod statim ædito partu deuorat: alioquin partum ad ubera non admittit: id ad amoris beneficium īascitur. est item Hippomenes virus stillans ex ingui ne equa: est præterea frutex ut scribit Theocritus in cantatione bucolica: quo equa in saniunt īttos equum uirū furorem: de stillate nunc intelligit cum addat priuigno: Virgilius de hoc: qd̄ s̄æ pe male legere nouer cæ. Aristoteles de hip pōene ait de eo abigi quū alii stillas ex īguine equa: alii īnatū frōti pulli eq̄ni tradiderūt: Optimā: ostendit nullā diligi propter pudicitia: sed aut magnitudine dotis aut forma:

R espice riuales diuorum: claudius audi
Q uæ tu letit: dormire uitum cum senserat uxor
A usa palatino tegetem præferre cubili
S umere nocturnos meretrix augusta cucullos
L inquebat comite ancilla non amplius una
E t nigrum flauo crinem abscondente galero
I ntrauit calidum ueteri centone lupanar.
E t cællā uacuam: atq; suam tunc nu da papillis
C onstitit auratis titulum mentita lyciscæ:
O stenditq; tuum generose britānice uentrem.
E xcepit blanda intrantes: atq; æra poposcit.
M ox lenone suas iam dimittente puellas
T ristis abit: sed quod potuit tātu ultima cellā
C lausit adhuc ardens rigidæ tentigine uulue.
E t lassata uitris nondum satiata recessit:
O bscuris que genis turpis: fumoq; lucernæ.
F oeda lupanaris tulit ad pulu[n]ar odorem.
H ippomanes: cātmēq; loquar: coctumq; uenenū
P riuignoq; datum: faciunt grauiora coactæ
I mperio sexus: minimumq; libidine peccat
O ptima sed quare censonia teste marito?
B is quingenta dedit: tanti uocat ille pudicam
N ec pharetriū ueneris macer: aut lāpade feruet.
I nde faces ardent: ueniunt a dote sagittæ:
L ibertas emitur: coram licet īnuat atq;
R escribat: uidua est locuplex: quæ nupsit auaro
C ur desiderio bībulæ sertorius ardet?
S i uerum excutias facies: non uxor amatuer.
T res rugæ subeant: & si cutis arida laxet.
F iant obscuri dentes: oculiq; minores.

Mercator iasō: Iasonē posuit p oī negotiatorē q nauigat. Et casa candida.i. niuibus
conspersa. idicū hyemis sequentis: Inepte multi hoc loco ambages fingunt & cōgerūt: cū
sūpliciter dicat hyeme īpediente nauigationē negotiatoris: maritū ab uxore cogi nauiga-
re ī exteras nationes ut emat ornamēta. Crystallīa: crystallū ex glacie cōcreari pu-
uit antiquas κρύσταλλον nā gelū significat .ex eo pocula s̄ebant maxio luxu de qbus Plinius

3 p 95

in ultimo lcr bit Myr-
rina item ex humore
condensato sub terrā
conflabatur. primus
Pompeius id poculorū
genus attulit Petriōus
unū tercentum sester-
tiis emit. Crystallū ēt
ex agypto. Mait. quom
tibi nūbiacus portet cry-
stalla cataplus. Ada-
mas notissimus: Ada-
mas diu non nisi regi-
bus & iis admodum
paucis cognitus fuit:
In aethiopib⁹ tantum
nasci putabatur inter
delubrum Mercurii &
īsulam meroem ut scri-
bit Plinius idem tan-
tū pretii ut gaudium diui-
tarum diceretur: Cum
igitur Iuuenalis uelit
ostendere adamantem
regibus tantum in usu
fuisse: ut scribit Plinius
& locum designare un-
de mittebatur ait ada-

C ollige sarcinulas dicet libertus:&xi
I am grauis es nobis:& sape emungeris:&xi
O tius:& propera: siccō uenit altera nāso.
I nterea calet & regnat: poscitq; maritum
P astores & ouem canusinam: ulmosq; falernas
Q uantulum in hoc pueros oēs: ergastula tota
Q uodq; domi non est:& habet uicinus ematur.
M ense quidem brumæ: cum iam mercator iason
C lausus: & armatis obstat casa candida nautis:
G randia tolluntur cristalina: maxima rursus
M yrina :deinde adamas notissimus. & beronicis
I n digito factus preciosior: hunc dedit olim
B arbarus incestæ: dedit hunc agrippa sorori.
O bseruāt ubi festa mero pede sabbata reges.
E t uetus indulget senibus clementia porcis.
N ulla ne de tantis gregib⁹ tibi digna uidetur?
S it formosa. decens: diues: fœcunda: uenustos

mantē peti q notissimus ē: hoc ē qđ genus lapidis notissimū ē. gestatiōe berenicū reginage:
eab⁹ utraq; fratri nupis: nā Ptolomeus berenice Ptolomei & Aristonis filiā duxit: cuius
erines ī calū relati putatē persuallione ēt cononis mathematici: id Calimachus scripsit: eae
mīe elegiacō: qđ ad uerbū īterpretatus ē Catullus: altera Berenice Herodis filia nupis A-
grippe fratri. fuerūt itē alie: quaq; unius meminit Plinius ī ultio Barbarus: Ptolomaeus.

Dedit sorori īcestæ: quaq; ei nupserat. Catullus ex Callimacho. At tu nō orba luxi deser-
ta cubile: Sed frattis cari flebile discidiū. Dedit hunc: id est hoc genus lapilli scilicet
adamantem: nam quod configunt non nulli de quodam adamante & uanitatis sue te-
stes affirunt grauissimos autores cū nihil de eo scribant: me ab hac sentētia nō deterret:

Hunc: non hunc intelligas. quem sibi afteri iubent uxores a maritis. quo modo. n. oēs
unum eum adamantem petere potuissent: sed hunc expone id est hoc genus lapilli quāsi
dicat talis lapillus a reginis tantum solet gestari: qualis fuerunt dnæ berenices & Plinius
ut diximus ait adamas diu non nisi regibus & iis admodum paucis cognitus. Sabbata
mero pede: reges nudis pedibus incedunt ut scribit Diodorus. Sabbatum lingua est iu-
deorum: significatq; quietem: nam dux iudeorum Moïses cuius meminit Strabo. Tacitus
& Trogus. montem Sinai occupauit: in quem uenerat per deserta arabicæ magna fame. &
fuit: tandem intuento frumento & aqua septimo die recreati sunt: unde sabbatū. i. diem q̄etis
dixerunt: qui in omne xūum ieunio a Moïse sanctius ēt ut tradit Trogus. Apion uero
scribit sabbatum appellatum: quoniam iudei labore fessi eo die dolores plenis correpti
sunt a labo quod splenem significat sabbatum deduci. Fidētinus uero cum hoc a nobis
acciperet Appianū dixit p apio quoniā. i. & neutrū legit. & quā a nobis accipit ita cōfū-
dit: ut plane ubiq; ignoratiā suā & præceptoris scelus p̄dat. alibi plura de hoc dicemus.

Porticibus dispōat auos: nā imagines maios: iatriis dispōebāt quæ ad funus alicuius gē-
tilis pferebāt. Sabina: nā sabinæ bellū iter Romlū & Tatiū diremerūt notitia historiæ: &
hæ laudatæ a castitate ut patauia a frugalitate autor plinius i epistolis. Cornelia mater: hæc
olī habebat i signis pudicitiae: Scipiōis africana filia: nupl̄ Cornelio Gracco: cui genuit. C.
& Tiberiū graccos ad utriusq; filii eloquētiā plurimū cōtulit precepsis suis: ut scribit Qui
tiliāus. his sublati per
seditionē popularē mis-
senū pre dolore cōces-
siteret hac exēplo utitur
Iu. superbia matrōab;
quoniam ut scribit Plu-
ei gratissimū fuit facta
Scipiōis patris cōmē-
rare & iactare. Malo-
ue alludit ad carmē Ho-
ratii quo colaudat apu-
las & sabias: Siphacē:
uicit Scipio i castris ūa
cū Aſtrubale numidae:
regē eadē nocte cū pri-
us cōuictus aicitia per
nuptias abaliēatus eēt
scribūt Liuius & Silius
Parce: Amphiō uxore
niobē hūt quæ q̄tuor
decī filiis fœcūda the-
banas mulieres Latonæ
sacrificatæ redarguit:
iussitq; sibi exhiberi sa-
cra: quoniam eēt āreponē
da Latōæ Diana & Apo-
llo ūuria matna cōmo-
ti: niobes filios cōfixe-
rūt ad unū sagittis quo
dolore mater in syphilū
saxū uersa ē. Gellius de
nū filiis niobes uari-
as refert ūrias. Iu. hāc
ſerit fabulā. ut mulieræ
superbiā redarguat.
Scrofa al. quæ peperit
triginta porcos Aeneæ
quoq; simulacra posita
sunt i publico ab Aenea
iuxta albā. i loco q̄ tug-
uriū dicebat. & mater
scrofa ſigulis anis ostē
debat a ſacerdotibus
ex adyto autores ſunt
Var. de Diōſius. Rā-
cidius: mulieres quæ
blāde uideri uolebāt la-
ydis ſcorti atiqſimi emulatio-
ne uerba græca
uſurpabāt: qbus ē i cul-
tabat obſcēa. id at carpit Iu. iāu preſerti ut ēt. M. i geliā: cū tibi nō ephesus aut ſit rhodos?

P orticibus disponat auos intactior omni-
C rinibus effusis bellum dirimente sabina:
R ara auis in terris: nigroq; ſimillima cigno:
Q uis feret uxorem: cui constant omnia: malo-
M alouenū ſinam: q̄ te cornelia mater
G rachorum: ſi cum magnis uirtutibus affers
G rāde ſupcilium: & numeras cum dote triūphos
T olle tuum precor hāibalē: uictumq; ſyphacē
I n caſtris: & cum tota cartagine migra.
P arce precor pæan: & tu depone ſagittas:
N il pueri faciunt: ipsam configite matrem
A mphion clamat: ſed pæan cōtrahit arcum.
E xtulit ergo gregem natorum: ipſum q; parentē
D um ſibi nobilior latonæ gente uideatur:
A tq; eadem ſcropha niobe fœcundior alba:
Q uæ tāti grauitas: quæ forma ut ſe tibi ſemper
I mputet: huius. n. rari ſummiq; uoluptas
N ulla boni: quotiens animo corrupta ſuperbo
P lus aloes: q̄ mellis habet: quis deditus autem
V ſq; adeo eſt: ut non illam quam laudibus effert
H orreat: inq; dies ſeptennis hoderit horis.
Q uædā parca quidē: ſed nō toleranda maritis.
N am quid rancidius: quā q; ſe non putat ulla
F ormosam: niſi quæ de thusca græcula facta ē?
D e ſulmenē ſi mera cecropis: omnia græce.
C um ſit turpe magis noſtris nescire latine:
H oc ſermone pauent: hoc iram: gaudia: curas:
H oc cuncta effundunt aīmi ſecreta: quid ultra:
C oncumbunt græce: dones tamen iſta puellis
T une etiam quam ſextus & octogimus annus
P ulſat adhuc græce: non eſt hic ſermo pudicus
I n uetula: quotiens laſciuum interuenit illud
I ḥ κει ψωχ modo ſub lodice relictis.
V teris in turba: quod. n. non excitet inguen-

Vox blāda: & nequā digitos hēt: ut tamē oēs
S ubsidāt pennæ: dicas hæc mollius hœmo:
Q uāq & carpofo rō facies tua cōputat ānos:
S i tibi legitimus pactā iunctāq; tabellis.
N on es amaturus: ducendi nulla uidetur
C ausa: nec ē quare cœnā: & muscatia pdas.
L abente offitio: crudis donāda: nec illud
Q uod prima pro nocte datur: cū lāce beata
D acicus: & scripto radiat germanicus auro
S i tibi simplicitas uxoria: deditus uni
E st animus: submitte caput ceruice parata
F erre iugū: nullā iuenies quæ parcat amāti
A rdeat ipsa licet: tormētis gaudet amātis
E t spoliis: igitur longe minus utilis illi
V xor: q̄s quis erit bonus optādusq; maritus,
N il unq iuita donabis coniuge: uendes
H ac obstante nihil: nihil hæc li uolet emetur
H ac dabit affectus: ille excludetur amicus
I am senior: cūius barbam tua ianua uidit
T estandi cum sit lenonibus: atq; lanistis
L ibertas: & iuris idem contingit arenæ
N on unus riualis tibi dictabitur hæres
P one crucē seruo: meruit quo crīmē seruus
S uppliciū: quis testis adeit: qs detulit: audi
N ulla unq de morte hominis cōtactio loga ē
O clemēs: ita seruus homo ē: nil fecerit elto.
H oc uolo: sic iubeo: sit pro ratione uoluntas:
I mpat ergo uiro: sed mox hæc regna reliqt
P ermutatq; domos: & flāmea conterit: inde
A duolat: & spreti repetit uestigia lecti.
O inatus pulo ante fores pendentia linqt
V ela domus: & adhuc uirides i limine ramos
S ic crescit numerus: sic fiunt octo mariti
Q uicq; p autūnos: titulo res digna sepulchri.
D esperāda tibi salua concordia sociū:
I lla docet spoliis nudi gaudere mariti.
N il rude: nil simplex rescribere: decipit illa
C ustodes: aut ære domat: tunc corpore sano
A duocat archigenē: onerosaq; pallia iactat.
A bditus interea latet: & secretus adulter.
I mpatiēsq; more pauet: & præputia dicit,

35

Hœmo: comœdo & magi
stro psalteria. Papiū huc i
trāt faciles hœmi puellæ. Car
pophorus: notus carmē. M.
fortissiūs: hic uero cōcedus
fuit. Si t. argūentū bipartitū
quo ostēdit uxorē nō ducē
dā ēē aut inqt es amaturus
ēā: aut nō: si nō amabis q̄re
uis frustra cōsūere nuptias
& inire ipēsā temere: si ama
bis multis afficeris incōmo
dis & eris seruus. Dacicus:
Domiciāus q̄ dacos uic̄it: &
Germāicus idē Domicianus
q̄a germāia deuicta sedatis
leditōbus Lu. An. germāi
cus ē appellatus. I assētatio
nē āt tēpōz iperatores i po
pulis effigebat. Si ti. s. id
ē si oīno s̄ipliciū uis amare
uxorē. Riualis. d.i. dictabit
tibi scribēti. testamētū noīa
eoꝝ a qbus amāt ut scribas
eos hæredes. Ita s.h. ē. ne
gat seruū ēē hoīnē iolētia
& superbia sua q̄ assert ex
Machro. de seruis nō cōueit
hic. n. loq̄t s̄ipliciū. Octo m.
ad octauū uic̄i maritū lice
bat uxori nubere: præterea
negabat Mar. Fūera post se
p̄tē nuplīt tibi galba uiros.
Pitētine: alibi iſcripsit tu
mulo septē celebrata uiros
se fecisse cloe. Sic. c.n. lic
peruēit ad numeꝝ octo ma
ritoꝝ cōcessū. Decipit c.nā
adhibebat custodes: mat̄ āt
docet filiā admittere adulte
rū custodū oculis deceptis:
uel certe his corruptis pecu
nia. Dōat. i. docet corrūpe
re pecūia: si miūs alit pōt fa
llere. Aduocat ar. hæc ē. ūa
uia fallēdi oculos custodū:
archigenē p quo cūq; medi
co. Mar. uxorē carideme tuā
scis ipse finisq; a medico fu
tui. Pallia o.i. uult ostētare
uestes q̄s iduūt ægroti Mar.
zoilus ægrotat faciūt hanc
stragula febrē: i. f. ille mor
bū simulās uolebat ostētare
Abditus: ad illud dōat are:
scit. n. corruptis pecūia cult
odibus hēre rē cū medico si
aliter non potest.

Mālia: hāc meretrix fuit quā ut Gellius scribit ab hostilio mācio adile curuli accusata q̄ ibulās ex domo eius noctu lapide ictus ēt p̄uocauit ad tri. pl. Illūq; ē recrimiata. q̄ ui i do-
nū irrūpere uoluisset & eū lapidibus depulisse hic pro muliere litigiosa ex eo noīne accipi-
ē. Celso: Cornelius celsus tēporibus augusti floruit: libroq; edidit de re militari: re rustica:
medicia: rōe dicēdi: huius tamē rhetorice multis i locis dānat Quīti. & i fine scribit eū fuisse
mediocri īgēio: & tamē di-
guū p̄poito suo ut oīa scis-
se p̄utēt. hic p̄ rhetore acu-
tissimo accipit. Per se. i. nō
adhibito pragmatico. nā
pragmatici libellos litigati
bus dictabāt. Endromy-
das: nūc reprehēdit gym-
nasiū mulierē: nā cū solis
uiris & iis qdē molissimis
exerceti i gymnasio datū
ēēt: mulieres easdem artes
exercebat: édromys uelitis
qua i gymnasio sumebat
uerbo grāco ita dēa. tamē
ex gallia texta aliquando
mittebat parui qdē preiis:
sed tamē i usū luxuriosos.
Mar. pauperis ē mūus. sed
nō ē pauperis usus. pollux
uero apud grācos ait édro-
mydē ēē genus calciamēti
quo currētes utebat i stadi-
o a Apouos qd̄ cursū si-
gnificat. Ceroma: ūgūerū
palestritas: de quo i cōmē-
tariis Mar. satis dixiūs: hic
p palestra Mar. i philenē
& putri lūlulēta de palest-
tra. Vulnera pa. exercebat
ē tyrōes ad palū ut scibit
Vegetius: exercebat itē in
gymnasio Mar. Aut nudi
ſtipitis ictus hebes. Im-
plet nu. nihil omittit ex le-
gitā exercitatiōe. Florali-
tu. nā i Horalibus de qui-
bus Ouidius nudabāt ut
scribit Vale. Vere ha. hoc
irridēdo dicit: fortasse iqt̄
exercebat ad palū ut ita gla-
diatā dislēat quā aliquādo
exhibebūt i harēa uero certamie. Fidētius uero multa a nobis accepta cōfūdit nec intelligit: q̄
uis p suis recitet. Dimidiū te. hoc ē qd̄ ait Virg. Hernicos uēissē i bellū crure sinistro nudo
hoc ē séitecto & altero testo: i quo mutatus est uerlus euripidis ex meleagro: q̄ duces i aciē de
scēdētes eo arma ē genere describit: ut docet Machro. hoc ait ut iuidiosā ostēdat uxorē omē
atmōg: genus hūsse. Ocreas: utriusq; eruris tegimē q̄s iuenerūt cares. Cyclas: uestis mulie-
bris i roīūditate formata: cuius meminīt Plau. Mōstratos: dictatos a magistro gladiatorum:
Dēlo libro. i. uolumē uestiū nā succēta ludebāt. Mar. Harpasto quoq; subligata ludit. Ne-
pres: noīat tris cēsores sed i iudicio aduersus mulieres citat eosq; nepres hoc est ex posteris: ut
mulieres de mulieribus iudicēt. Lepidus: de lepidō intelligit q̄ bis cōsul fuit & cēsor cū Flacco

Fabius gurses ab ptolemæo legatus idē césor Metellus cæcus q̄ elephātos p̄io bello pūlico o-
ffredit & oculos amissit: cū palladiū raperet ex æde uestæ bis cōsul dicator magis eq̄tū césor:
Asili:gladiatoriſ ppriū ē ut heridāus & burias apud pedianū quis Fidētius præceptoris do-
ctriā iſtructus ſcribat asiliū gladiatoriē bene i olympico cucurrit̄e quōdā Dio. tradit: cū nec
gladiatores uq̄ i olympo fuerit nec magis currat i certamie q̄ Fi. mouet cū icedit uētris mole
oppressus. Sēsus ē. ne uxo-
rē qđē gladiatoriſ arma a-
liquādo gladiatoria i gym-
nasio tractasse. Tygride
or. tigris amissis catulis in
principiā leuitā excāde-
ſcit. Papi. Citius me tigris
abactis fætibus: orbatq;
uelit audire leōes. et ut Pli.
ſcribit: tūc note ē celerita-
tis. Flaccus dū ſæua relictis
mat i aduerſo catulis uēat
amāo. Curuca: apud ſoldū
Iu. ē. Auicula: Pli. præmī
ſit Aristo. appellat hypola-
ida. hæc oua cuculi fouet:
nā cuculus i aliō nido fe-
tificat: curuca idē dicūt ui-
ri: q̄ uxores ab aliis poſſeſ-
ſas aplectūt & fouet. ut cu-
ruca oua cuculi ſua ēē exiſ-
tiat. Zelotype: q̄ ſimulat
zelotypiā tui. Sed iacet:
nūc accuſat ipudētes & ar-
gutas defēſiones mulierz.

Hos habitus: quando ad palū gemit uxor asili:
Semper habet lites: alternaq; iurgia lectus
In quo nupta iacet: minimū dormitur in illo:
Tunc grauis illa uiro: tunc orba tigride peior:
Tunc ſimulat gemitus occulti conſcia facti.
Aut odit pueros: aut fiſta pellice plorat
Vberibus ſemper lachrymis: ſemperq; paratis
Inſtacione ſua: atq; expectantibus illam
Quo iubeat manare medo: tu credis amorem:
Tu tibi tunc curruca places: fletumq; labellis.
Exorbes. quæ ſcripta: & quas lecturæ tabellas
Si tibi zelotype retegantur ſcrinia mœchæ.
Sed iacet in ſerui complexibus: aut equitis: dic.
Dic aliquem ſodes: dic quintiliane colorēm.
Hæremus: dic ipsa: olim conuenerat inquit:
Vt faceres tu quod uelles: nec non ego poſſem
Indulgere mihi: clames licet. & mare cælo
Confundas: homo ſum nihil eſt audacius illis.
Diprenſis: iram atq; animos: a criminē ſumunt.
Vnde hæc moſtra tamē: uel de quo fôte requiriſ.
Prætabat caſtas humilis fortuna latinas
Quondam: nec uiciis contingi parua ſinebat
Tecta labor: ſomniq; breues: & uellere tusco
Vexatæ duræq; manus: ac proximus urbi
Hánibal: & ſtantes collina turre mariti.
Nunc patimur longe pacis mala ſæuior armis.
Luxuria incubuit: uictumq; ulciscitur orbem.
Nullum crimen abeft: facinusq; libidinis: exquo
Pauertas romana perit: hinc fluxit ad histros

pliciū luxuria de romanis: q̄a uicerunt totū orbē: q̄ſi dicat melius fuſſet nō ſuperarū fuſſe
orbē: ne luxuria urbē occuparet. Iſtros: iſtri ex littore illyrico occurruū dōiti oī a tuabitāo
ab his miſſi ſūt iſtriōis i urbē ſi Pōpeio crediſ. ut idē appetat eos molliter uixiſſe. quāuis
Liuius & Tacitus iſtioneſ ex etiuria accitū fuſſe cōtendat & ea uoce ludionem ſignificari:

Sibaris: a crotonia cis euersa ē septuaginta diebus: amisisitq; opes īgētes pp̄t luxū ut docet Stra-
bo: eiusdē noīs fluuius ut scribit Herodo. Fidēius labi ē miler & præceps fert. nā cū Iu. dicat
luxuriā nō fuisse illatam ab aliis populis ī urbē: sed ex urbe alio Huxille. hic repetit pauper-
tas fluxit cū reperēdū sit. Hic ē rhodos hīc miletos: q̄ si. d. alia gētes urbis exēplo luxuriāt.

Rhodos. i. luxuria rhodia ex urbe. ro. ē nata rhodios felices fuisse scribit Homē. Pidarus
ex fabula ait auro pluisse
ī cā īslū quo tēpore nata
ē Pallas ex capite Iouis: au-
tor Strabo. Miletos: urbs
īōie cōdita a Neleo nobili-
tate cū epheso certat. Tarē-
tū: tarētini ut Stra. & Plu.
ī pyrro docēt: oībus deliti-
is affluētes ītra paucos an-
nos factū īperiū amilestū:

Madiū: nā illic cōiuia
celebrabāt & solūti potus
ī qbus sumebāt corōz. In
guinis & cap. reprehēdit ī
mulieribus q̄ sint fellatri-
ces & ligāt cunnos: qd̄ in
philene notat Mar. ūdēas
uolat ī die puellas. Prætea
q̄ sint tribades idē mutuo
fricēt se. Vēus abria. i. mu-
lier ebria uenerē exercēs.

Qua sa. for. æ. hoc ē quo
pacto possit expirare dū
occupata ē ī lignēdo cūnū
nā dū ligat nāsō tātū res-
pirat ore occupato. Colla-
ctea: nomē ē mulieris lin-
gnētis. Implēt: nō īelli-
go locū ī os pudicitia deē
actū fuisse a mulieribus:
sed mulieres iuxta arā mī-
xisse: ut postea uicissim coi-
rēt: poera āt alludēs ad ue-
terē morē q̄ cū simulacru
dei cōtaminabāt. perfūde-
bat urina. ut Trāqllus ī Ne-
rone docet: cauillando ait
mulieres id agisse deā cō-
tēnētes. Syphōibus: sy-
phones tubi dicūt. i. cānā

plumbæ unde fluit aqua: hic accipit pro uuluis manantibus urina: quas & Martialis cubos
uiscerum appellat. Inq; uices: lesbia mulieres mutuo fricari primo instituerunt unde apud
Aristophonem Λεσβίζειν id agere est Martialis tribadas appellat a Τράχω quod est frico:
q̄lis fuit Sappho ut ipsa fate& Porphyrio docet. Tu calcas urinā coiugis. i. cū uis surgere
ad salutādos diuites aicos tu prius uis coire cū uxore: sed nihil spermati ī ea reperis nā ex-
hausit lūbos nocturno tēpore cū aliis mulieribus. tu igis tātū calcas eius urinā & nō sperma

Lūbos: nā ut Plutharcus scribit in cāsare ad tybiam saltabant in his sacrī mulieres multa
bacchanalibus similia peragentes. Laufeia: laufeia ī pudicam apud Martiale fuisse legimus.
unde sumpto nomine eandem tribadem accusat: conqueriturq; q̄ cum corona olim daretur
his q̄ seruassent uirginitatem: & quæ semel nupsissent: nunc proponatur tribadibus.

E t sybaris colles: hinc ad rhodos: & miletos
A tq; coronatum: petulans: madidumq; tarentū.
P rima peregrinos obscena pecunia mores
I ntulit & turpi fregerunt sācula luxu
D iuitiæ molles: quid. n. uenus ebria curat?
I nguinis: & capitis quæ sint discrimina nescit
G randia quæ mediis iā noctibus ostrea mordet
C um perfusa mero spumant unguenta falerno:
C um bibitur concha: cum iam uertigine tectum
A mbulat: & geminis exurgit mensa lucernis:
I nunc & dubita qua sorbeat aera sanna
T ullia: quid dicat notæ collactea mauræ
M aura pudicitia ueterem cum præterit aram:
N octibus hic ponunt lecticas: micturiunt hic:
E ffigiemq; deæ longis symphonibus implent
I nq; uices equitant: ac luna teste mouentur.
I nde domos abeunt: tu calcas luce reuersa
C oniugis urinam magnos uisurus amicos.
N ota bonæ secreta deæ: cum tibia lumbos
I ncitat et cornu pariter uinoq; feruntur
A ttionite crinemq; rotant ululante priapo.
M axades: o quantus tunc illis mentibus ardor
C oncubitus que uox saltante libidine: quantus
I lle meri ueteris per crura madentia torrens.
L enonum ancillas posita laufela corona

Prouocat: & tollit pendentis premia coxa.
I pse medulline frictum crisantis adorat.
P almā inter dominas uirtus natalibus æquat:
N il ibi per ludum simulabitur: omnia fient
A d uerum: quibus incendi iam frigidus æuo.
L aumedontiades: & nestoris heimia possit
T unc prurigo moræ impatiens: tum faēa simplex
I t toto pariter repetitus clamor ab antro.
I am fas est admitte uiros: dormitat adulter
I lla iubet sumpto iuuenem properare cucullo.
S i nihil est seruis incurritur: abstuleris spem
S eruorum: ueniet conductus aquarius: hic si
Q uærif: & desunt homines: mora nulla per ipsā.
Q uo minus imposito clunem sumittat asello.
A tq; utinam ritus ueteres: & publica saltem
H is intacta malis agerentur sacra: sed omnes
N ouerunt mauri: atq; indi: quæ psaltria penem
M aiorem quā sint duo cæsaris anticatones.
L ilic testiculi sibi conscius unde fugit mus
I ntulerit: ubi uelari pictura iubetur
Q uæcunq; alterius sexus imitata figura est.
E t q; tunc hominū contemptor numinis: aut q; s
S ymptuum ridere numæ: nigrumq; catinum:
E t uaticano fragiles de monte patellas
A usus erat: sed nunc ad quas nō claudius aras.
A udio quid ueteres olim moneatis amici.
p one seram: cohibe: sed quis custodiet ipsos
C ustodes: cauta est: & ab illis incipit uxor.
I amq; eadem sumis: pariter minimisq; libido:
N ec melior pedibus silicē quæ conterit atrum
Q uā q; lögorum uehitur ceruice syrorum.
V t spectet ludos conductit oculina uestem:
C onducit comites: sellam: ceruical: amicas:
N utricem: & flauam cui det mandata puellā.
H æc tamen argenti superest quodcunq; paterni
L æuibus athletis. ac uasa nouissima donat.
M ultis res angusta domi est: sed nulla pudorem.
P aupertatis habet: nec se metitur ad illum
Q ue dedit hæc: posuitq; modū: tamē utile qd sic
P rospiciunt aliquando uiri: frigusq; famemq;

37

Pedētis coxa: nā q succū
bit sublimi coxa tribadem
incumbētē excipit. Ado
rat: adorare est flectere
genua: tibas autem flectit
genua dum incubit. Oia
ad uerū. i. uera luxuria li
bidinat. Dormitat adulter
uerba sūt domine cōqrētis
adulteriū nimiū cessare. Sa
cra pu. i. sacra bōe dea q p
populo sūt ut scribit Cice
ro & nos i cōmētaris Trā
qli docuius. Anticatōes:
Cæsar duos libros addidit:
i Catonē uticēs: cū i illius
laudē Cicero libellū scrip
sisset hogz meminit Trāql
lus i Cæsare & Plutharcus
quāuis significare uidea
tur unū tantū fuisse anti
catonē. Duo anticatōes:
idest pugillares membrani
plicati in teretem formam
anticatones cæsarīs con
tinentes Vlulante Priapo
in bacchanalibus porcum
mactant in sequenti die
Baccho sacrificant: sed pro
uerbris fculneis e collo
pendentibus statuas cu
bitales e neruis compa
ctas fæminæ per pagos
circunferunt mentula pa
ri magitudine cum reli
quo corpore: quam fæ
minæ sequuntur bacchum
canentes: quem ritum tra
didit Melampus amph
tryonis filius: Flauam
puellam: impudicam fla
uis crinibus: Quis cu
stodiāt ipsos custodes:
Martialis Sed positis cu
stodibus ingens: turba
fututorum est ingeniosus
homo es. Vasa nouissia:
post quæ nihil restat:
Simpuumium: uasa sumē
do dictum ut iquit Varro:

Formica; a. l. simulationē Horaci .exēplo magni nobis ē formica labōris. Nūmus :denā
nius argēteus: mī primū pecus iſigne fuit: ūd̄ pecūia dicta. dēarii biga & q̄driga ūd̄ bigati
& q̄drigati apud Liuū egūt. dēarius dictus q̄ decē libras aris ualeret: Sūt q̄s eu. Mar. cur
tātū eunuchos heāt tua gelia q̄jirs & ceta. Maēa:q̄ creuerūt ad legitimā sortē. Balnea. nam
illic bene mētulati deligebat. depōebat crines ut ē apud
Mar. sepe. Si gaudet cātu
hoc notat i mulieribus &
citharēdos perdite amēt:
quos certāna iſtituit. Dōi
Irianus:ut scribit trāquil-
us:uictores & corōa quer-
na dōabāt:ut in cōmētariis
Marcialis dixiū. cātui .i. ci-
tharēdo: cānere cū cithara
docuit āphīo:uel ut alii ai-
ūt Liuī autore plinio: Sar-
dōyces i usu Africāi olim
fuerūt & claudi Cēlaris cā-
dorē pre se ferūt i sarda
lapillo ut scribit Plinius
Ptolēaus a sardōyce mōte
idyā derivat. Tihroīnes au-
tē & citharēdos gēmis uti
prius docuit Izmēias cho-
raules & Dionysiodorus
āqualis eius & āmulus &
nicōachus eodē tēpore Au-
tor Pli. Hedymēas nōē si
cū citharēdi nā kāv signi-
ficat dulce & uēlōs cātū.
Prātorib⁹ .i. i ludis qbus
.i. presūt prātores. Cū far-
re & uino Fidētinus ubiq̄
occurrit hic surripit illic
confūdit mea:mox sua im-
misct qbus oīa contāinat
ut i superiorib⁹ & i hisqu
e sequūt. far dabaſ i sacra
Jani ut ē apud Ouidium
mulier p adultero caro
farre sacrificat:nā legitia
mattionia farracee dicebat
ut scribit Diōsius. Iāo au-
tē & ueste sacra facit: quo
niā hec duo numina gēra-
tiōi presidere putat. Pollio
nōen citharēdi. Mar. here
de theatro Polliōe cātāte:
Quercū ca.i corōa ex qu-
eicu quæ dabaſ i certāne
Capitolio Cithaēcdis a Do-
mitiāo: Mar. O cui tarpeias
licuit cōtigere quertus & ali-
bi:quid p tarpeie frōdis hōre pōt. Celare ca.sacrificare:Nā uelato capite sacrificabāt siue ex
iſtituto auee:siue ut scribit. Plu:ne pares hōres mortalibus exhiberēt qbus caput aperius

F ormica tandem quidam expauere magistra.
P rodiga non sentit pereuntem fœmina censum
A t uelu exhausta recidiuus pullulet arca
N ummus:& epleno semper tollātur aceruo.
N on unq̄ reputant quanti iā gaudia constēt.
S unt quas eunuchi ībelles: ac mollia semper
O scula delectent: & desperatio barbæ:
E t quod abortiuo non est opus: illa uoluptas
S umma tamen:quod iā calida matura iuuēta
I nguina traduntur medicis: iam pectine nigro:
E igo expectatos ac iussos crescere primum
T elticulos :postq̄ cōperunt esse bilibres
T onforis damno tantum rapit heliodorus
C onspicuus lunge:cunctisq; notabilis intrat
B alnea: nec dubiæ custodem uitis & horti
P rouecat a domina factus spado.dormiat ille
C um domina: sed tu iā durum posthume:iāq;
T ondendū eunicho bromiū committe:e noli
S i gaudet cantu :nullus fibula durat
V ocem uendentis prātorib⁹:organa semper
I n manib⁹: densi radiant testudine tota
S ardonices crispo numerantur pectine chordæ:
Q uo tenet hidim eles opā dedit: hunc tēet: hoc se
S olatur: gratoq; indulget basia plectro.
Q uādam de numero lamiarum ac nominis alti
C um farre & uino ianum uestamq; rogabat.
A n capitolinam deberet pollio querum
S perare:& fidib⁹ promittere. quid faceret plus
A egrotante uiro: medicis quid tristibus erga
F iliolum: stetit ante aram:nec turpe putauit
P ro cithara uelare caput:dictataq; uerba
P rotulit ut mos est:& aperta palluit agna.
D ic mihi nunc quælo:dic atiq̄ssime diuum:

Pater: hoc uerbū ē ex ritu nā pater dicebat in sacris q̄si deus deoꝝ idē gemius & Junōius:
autō Machro: Varicosus: uarices sūt uenæ eminētes: & obtortæ i cruribus mulieri raro acci-
dūt ut scribit Plinius: tumescunt nō nūq̄ i his q̄ diu stererit. Inde illud uatinii i Ciceronē varicosū
cū gloriare humeris italiz se reportatū ēē ab exilio: ūd̄ ergo tibi uarices: Aprius scribit Ma-
nū passū ēē: sibi extrahi uarices: qbus utroq; crure laborabat Plutharchus alterꝝ: tātū crus ei

sanatū fuisse scribit: Vari-
cosus: stādo dum consulit
extra diu: Seres: de his fa-
tis multa dixiūs i cōmēta-
riis Silii. Nyphates mōs ē
i armēia iter eos: q gordiei
appellat̄: ut scribit Strabo
ciuldē noīs fluuius Lucāus
Armēiusq; tenēs uoluētem
taxa nyphatē: Populos:
ut circios tapiros amardos.
Sudare: elicere sudorem:
Magno tu.i. tumultuosis
exercitationibus q̄ magno
sunt strepitū & robore:
Lassata bra. de hältib⁹
n̄elligit: nā halteres pōderā
erāt: qbus ábabus māibus
cōprehensis & salières ute-
banē: & q uolebāt sudare
āteq̄ lauaret. Aristo. saltās
pōderibus suscep̄tis initi⁹.
præterea cur plus pilichal-
tes tenens q̄ non tenens.
Mar. Quid flulto pereuni-
fortes halteræ lacerti. Gra-
ui massa.i. graui pondere
halteris. Alipres.i. uictoi
nā ūgebat q̄ uolebāt lau-
ti. Callidus: uaf er & astu-
tus: nā dū ūgit mulierē fe-
mora presertī tractat & il-
lic digitos iprimit dēiq; cū
pullat ūctā: femur presertī
& nates cædit. Ita turpitu-
dinē mulierum notat: dū
ūgūnē: Exclamare: resōa-
re ut illud Mar. de phileni-
uncti uerbere uapulat ma-
gistri. Admotū pe. Mar. pe-
des uocat seruos discubē-
tes ad pedes: multis i locis
q uolebāt uōere i balneis
uinū pessimū hauriebāt: q̄
le. s. serui bibūt: qd̄ appel-
labāt t pottiv nā t pottī
significat euersionem q. s.:
perturbabat stomachū: id
uerbum apud Martialem
babit ergo tropi ut uomat:

R espondes his iane pater: magna ocia cæli:
N on est ut video: non est quid agatur apud uos.
H æc de comœdis te consulit: illa tragedum.
C omendare uolet: uaricosus fiet arulpex.
S ed cantet potius: q̄ totam peruolet urbem.
A udax. & coetus possit q̄ ferre uitorum.
C umq; paludatis duci bus præsente marito
I pſa loqui recta facie: strictisq; mamillis.
H æc eadem nouit: quid toto fiat in orbe:
Q uid seres: quid thraces agant: secreta nouercz:
E t pueri: quis amet: quis decipiatur adulter.
D icet quis uiduam prægnantem fecerit: & quo
M éſe: qbus uerbis concubūt quæq; modis quot:
I nstantem regi armenio: parthoq; cometem
P rima uidet. famam: rumoresq; illa recentes
E xcipit: ad portas: quosdam facit ille niphatem.
I n populos: magnoq; illic cuncta arua teneri
D iluui: nutare urbes: subsidere terras
Q uocunq; in triuio: cui cunq; est obuia narrat.
N ec tamen id uicium magis intolerabile: q̄ q.P
V icinos humiles rapere: & concidere loris
E xorata solet: nam si latratibus alti.
R umpuntur somni: fustes hoc ocios inquit
A fferte: atq; illis dominum iubet ante feriri:
D einde canem: grauis occursu: teterima uultu.
B alnea nocte subit: conchas & castra moueri
N octe iubet: magno gaudet sudare tumultu:
C um lassata graui ceciderunt brachia massa:
C allidus & cristæ digitos impressit aliptes:
A c sumum dominæ femur exclamare coegit.
C onuiuæ miseri interea somnoq; fameq;
V rgentur: tandem illa uenit rubicundula totum
O enophorum sitiens: plena quod tenditur urna

Ad motū pē i. quod uinū mensā seruoz ad inoueri solet: nā pessimū ē. Sestarius al. i. duc
festātes: nā festātes & qnūcūces erāt uala uiaria a mēsura sic dicta. Bibit & uo. Mar. nec cōenā
prius aut reclūbit atē: q̄ septē uōuit meri deūces. Perīfē: periit Dido si Vic. crediūs dilcessū
Aeneā: sed grauior historia hēt eā periiſſe cū fortii hortaret ut nuberet hiarbe q̄ nuptias pe
tierat sub elemūriatiōe belli i media pyra testificās se ad uīḡ pficisci: hoc ē Sicheū cōiuge ii
mortuū. autor Trogus. Ma
ronē: Vir. quod nomen sū
ptū ē a marōe Apollinis sa
cerdote. hismarii euāthei fi
lio cuius mēinit Home. Lu
nx: Mēnāder fabulā cōpo
sūti quæ thesala iscribit q̄
hūc morē retulit. Aera
fati. Tibul. cātus & e curru
lunā deducere tēpiat: & fa
ceret si nō æra repulsa so
nēt. Impōit si. ego hūc lo
cū ita ip̄rētor q̄ mulieres:
quæ sapiētes uideri uole
bāt nouā quoq; iſtituebāt
secta & habitū & sacra sua
hēbāt peculiaria. ip̄ōit fīē
. i. mulier quæ sapiētes uideri
uult: prescribit modū & le
gē docēs qd sit hōestū: nā
quæ uolūt sapiētes & do
ct̄a uideri tunicā succītā
ad mediū crūs sumēt. s. hi
tū peculiaris sectā. Toga:
at oratoris ut scribit Ploti
us ad talos demitti debeat.
Mactat por. Syluāō more
ueteri & ægyptio: nā ægypt
tii quoq; autore Herodoto
porcū tātū mactat Bacchō
& Diana syluaḡ patēti ut
Syluāus ē: alius q̄ Pan & la
tinis tātū notus ut uerisi
milis sit q̄ fabulose scrip
sit pb̄s. Siluāi numē i ita
lia primū iſtitutum fuisse:
porcū ita mactabāt uetes
latini i spōsalioḡ cōiuncti
ōe: ut scribit Var. accepro
ab etruria more. Lauat qua. ut delitias aspernari uideat intēta litteris: nā pauperes & iſcult
publicis balneis quadrāte lauabāt. Syluāo: ut uideaſ seq̄ syluas ut philosophi & poeta
solent. Enthymēma: enthymēma cōmētū aut comētationē dixerūt latini: ut scribit Fabius:
alii iperfēctū syllogismū: maxie urget aduersariū: nunq̄ ferme nisi per iſterrogationem: qua
expugnantibus constet ut illud. Antoniū priuatū ferre nō potuistiſtis hunc iſperatore feretis.

Quādam ex libris: ut Mar sit non doctissima coniunx. Artem palæmonis: apte in so
lentem mulierem dicit dare operam Palæmoni: nam remius Palæmon grammaticus tanta
superbiā fuit: ut litteras secum natas diceret & secum morituras: appellaretq; Marcum Var
ronem porcum litterarum: is uincentinus fuit temporibus Tiberii & Claudii imperatoris
tante prodigalitatis ut demum coactus sit colere uitem ut scribit Tranquillus nomentanum
fertile reddidit ut tradit Plinius i diuīsiōe partiū oratiōis Aristarchū ē fecutus Fabio autore

A d motum pedibus: de quo sestarius alter
D ucitur ante cybum rabidam facturus ore xim
D um redit & terram luto ferit intestino:
M armoribus riui properat: aut lata falerno
P eluis olet: nam sic tanq̄ alta in dolia longus
D eciderit serpens: bibit & uomit: ergo manitus
N auſeat: atq; oculis bilem substringit opertis.
I lla tamen grauior: quæ cū discumbere cōepit.
L audat uirgilium: peritūræ ignoscit elissa.
C ommittit uates: & comparat inde matonē
A tq; alia parte in trutina suspendit homerum
C edunt grāmatici: uincuntur rhetores: omnis
T urba tacet: nec causidicus: nec prāco loquet.
A ltera nec mulier: uerborum tanta cadit uis
T ot pariter pelues: & tintinabula dicas
P ulsari. iam nemo tubas: atq; æra fatiget.
V na laboranti poterit succurrere lunæ.
I mponit finem sapiens & rebus honestis.
N am si docta nimis cupit: & facunda uideri
C rure tenus medio tunicas succingere debet.
C ædere siluano porcum: quadrante lauari
N on habeat matrona tibi quæ iuncta recumbit
D icendi genus: aut curtum sermone rotato
T orqueat enthytema: nec historias sciat oēs:
S ed quādam ex libris & non intelligit: odi
H anc ego quæ repetit: uoluitq; palæmonis arte

Aice opicæ:quā s. appellat opicā,i. barbare & agrestē:ut ētē dixius opici mures:Bid ētūs qđ
illie negauit hic rādē a nobis doctus fateſ. Soloecissimus:Mar. iocās ī hoc géus mulier̄.ſ. ſe
soloecis nūt mētula noſtra facit. Virides ge.i. ſmaragdos Pli. Magnos ele. pceros uniones
quos mulieres autore Pli. bios & tnos auribus & digitis ſuſpēdebāt & a ſtrepiu idē dicebāt
crotola nā xpoſō ſiguificat pullo. Popeana:popeana dicebāt pāis oſte oblitā laclē alſinaz

S eruata ſemper lege:& ratione loquendi :
I gnotoſq; mihi tenet antiquaria uerſus.
N ec curanda uiris opicæ caſtigat amicæ
V erbav foloecismum liceat feciſſe marito.
N il non permittit mulier ſibi :turpe putat nil
C um uitides gemmas collo circundedit:& cum
A uribus extenſis magnos cōmifit elenchos
I ntolerabilius nihil eſt q̄ fœmina diues
I nterea foeda aspectu:ridēdaq; multo
P anetumet facies:aut pīguia popeana
S pirat:& hinc miſeri uiscātūr labra matiti
A d mœchum ueniunt lota cute:quādo uideri
V ult formosa domi:mœchis foliata parātur .
E mitur his q̄cq;d graciles huc mittitis idē
T ādem aperit uultum:& tectoria prima repōit .
I ncipit agnosi:atq; illo lacte fouetur:
P ropter quod ſecum comites educit aſellas:
E xul hyperboreum ſi dimittatur ad axem.
S ed quā mutatis inducitur:atq; fouetur
T ot medicaminibus:coct̄eq; ſiliginis offas
A ccipit:& madidæ facies dicetur an ulcus:
E st operæ prætium penitus cognoscere toto
Q uid faciat:agitētq; die:ſi nocte maritus
A uerſus iacuit:perit libraria:ponunt
C osmetæ tunicas:tarde uenifle liburnus
D icitur:& poenas alieni pendere ſomni
C ogitur:hic frangit ferulas:rubet ille flagellis .
H icſcutica:sunt quā tortoribus annua præſtēt.
V erberat:atq; obiter faciem linit:audit amicas :
A ut latum pictæ uestis conſyderat aurum .
E t cædens longi relegit transacta diurni
E t cædit donec laſſis cædentiibus exi
I ntonat horrendum iam cognitione peracta
P rofectura domo ſicula non mitior aula .
N am ſi conſtituit:ſolitoq; decentius optat

a popea uxore Nerois:que
id primū docuit:quēadmo
du colmiana ūgueta a coſ
mio dicūs & nicerociana a
niceroce magistro: Pli.āt ī
facie erugari & tenerelſce
re:& cādōre cuſtodiſre la
cte alſinio putat. paulopōt
popea hoc uxor Nerois pri
cipis iſtituit. Balneas quo
que ſic ſolio tēperato alia
rū gregibus ob hoc ēt cōi
ratibus: Domi i.apud ma
ritū. Foliata p.m.i. ſe ūgit
foliato cū accedit ad mœ
chos ut placeat foliatum
ūguētū p̄ciosiſſimū: idē
nardinū ſiebat auſore Pli.
ex omphatio balaino:iūco
coſto:nardo:amomo:myr
rhia:balsamo. Tectoria:te
ctoria calcē atiq dixerūt q̄
parietes exteriori parte ob
liniū ūt opus tectoriū qđ
extra ſpetiosū ē & leuiga
tū. Prima te.i. illas offas.
Cosmeteācille curātes or
natū dominæ nā koſu ūt
ſignificat orno. Aliēi ſō.i.
mariti q̄ domiuit nec rem
cū ea habuit. Secas:nomē
ācille ſāptū ab ūa ex cōti
bus Diāt cuius meminīt
Oui. X̄x̄x̄ ſo ſignificat ir
rōrō:nā irrorat dominā ſe
cōponētē. Sicula au.i. pha
latideq; prius i ſicilia:ty
rānidem iſtituit ut ſcribit
Pli. repreheſdit āt iſolētiā
mulier̄ quā cū ſibi displi
ceat uerberatācillas:quod
Mar. notauit i lalage cū ui
diſſet ſe i ſpēculo. In ho
duobus i locis adulteriog;
erat occaſio i hortis.ſ.& i
tēplo Iſidis dea:de hortis
hiſtoria apud Tacitum:de
templo Iſidis carmen ex
tat Ouidii i libro de arte.

Lenæ isiacæ : id est lenæ
quæ in templo Iridis eam
expectat . Virgine pyg-
mea . i . breuior tribus spi-
thamis nam pygmæi intra-
tres spithamæ habent sta-
turam ut scribit Plinius .
hoc est intra tres dodran-
tes : nam dodrantalis men-
sura est unus spithame .

Grauis est rationibus . i .
affert sumptum . Ecce : su-
perstitionem mulierum
carpit cum aliis religio-
nibus cum in cybeleios sa-
cerdotes & isidis . Tym-
pana plebeia . i . tympana
isiaca & alexandrina .

Bucca uestis est undæ buc-
cula & subuccula dicitur
Tranquillus & Horatius
uerbum usurpant . Xe-
rampelinas : xerampeline
dicunt roga rafæ uirides
has supra appellauit galba-
na rafa & Mar ; tunica m-
prassinam id est uiridem
Ἔρος significat aridū &
Ἄπελος significat pam-
pinum unde xerampeline
id est rafæ tunicae uirides .

Eat in tunicas : hoc tra-
ctum est ex ritu compitali-
tio : nam pile id est effigies
hominum ueteribus uesti-
bus induæ suspendeban-
tur in compitis ut manes
contenti illis imaginibus
& simulacris abstinerent
uiuis autor Festus . Hiber-
num fracta : hac de sacer-
dotibus isiacis : qui idem
faciebant . Descendat in
amnem : ex ritu ægyptio
hoc fit : nam sacra Iridis
in ægypto igne & aqua in
primis celebrabantur in
monumentu pristine nau-
gatiois Iridis : q̄ i ægyptu-
m delata : autor Eusebius :

Ornatæ & pperat : iamq; expectatur i hortis :
Aut apud isiacæ potius sacraria lenæ .
Componit erinem laceratis ipsa capillis .
Nuda humeros phecas infælix : nudisq; mamillis .
Altior hic quare cincinus : taurea punit
Continuo fieri crimen : facinus q; capili .
Quid phecas admisit : quæ nā ē hic culpa puellæ
Si tibi displicuit nasus tuus : altera lœvum .
Extendit : pectitq; comas : & uoluit in orbem .
Est in consilio matrona admotaq; lanis
Emerita quæ cæssat acu : sententia prima
Huius erit : post hanc ætate : atq; arte minores
Censemebunt : tanq; famæ discrimin agatur .
Aut animæ : tanti est quærendi cura decoris :
Tot premit ordinibus : tot adhuc cōpagibus altū
Aedificat caput : andromachen a fronte uidebis :
Post minor est . aliam credas : cedo si breue parui
Sortita est lateris spatium breuiorq; uidetur
Virgine pygmæa nullis adiuta cothurnis :
Et leuis erecta consurgit ad oscula planta
Nulla uiri interea cura : nec mentio fiet
Damnorum : uiuit tanquā uicina marito :
Hoc solo propior : q; amicos coniugis odit .
Et seruos : grauis est rationibus . ecce furentis
Bellonæ matrisq; deum chorus intrat : & ingens
Semiuit obsceno facies reuerenda minori :
Mollia qui rupta secuit genitalia testa
Iā pridē cui rauca cohors : cui tympana cedūt
Plebeia : & phrygia uestitur bucca tyara .
Grande sonat : metuicq; iubet septēbris : & austri
Aduentum : nisi se centum lustrauerit ouis :
Et xerampelinas uestes donauerit ipsi
Vt qcqd subiti : & magni discriminis instat
In tunicas eat : & totum semel expiet annum .
Hybernum fracta glacie descendet in amnem
Ter matutino tiberi mergetur : & ipsi
Vorticibus tumidum caput abluet : inde superbi
Totum regis agrū : nuda ac tremebunda cruētis

91

Candida ic: Io Inachi arguox regis filia a phœnicibus rapta ē ut Herodoto tec*d. mus. v. ab-*
ducta ī ægyptū Osiris eā duxit uxore quo mortuo regnū tenuit. dictaq; Isis post mortē hīta
p dea: eius sacra romā trāslata sūt templo iuxta cāpū martiū erecto sacerdotes linea ueste utē-
tes euagabā ē lugētes: mox ad lāritiā cōuersi sacra perficiebat id erat ī monumētū Iidis: quæ
Orū quoq; filiū sollicite perq; rebat amissō magito. uerita' ne ei accidisset qd' patri: mulieres

hæc sacra frequētabāt: ne-
phalq; his erat illis diebus
cōiungi cum uiro. Mero-
em: lege Plinium & Stra-
bonem de meroe. Linige-
ro: Ouidius. ne fuge linige-
re menphitica templa iu-
uençae Mar. linigeri fugiūt
calui sisfrataq; turb.: linige-
ri sacerdotes Iidis quoni-
am ueste linea utebantur
ut Herodotus scribit præ-
sertim xylina ut autor est
Plinius: nec aliam induere
fas erat: calcis item papy-
raceis calui dicuntur quo-
niam eodem autore cum a-
libi sacerdotes promittat
comam ī ægypto eorum ca-
pita raduntur: immo & ter-
tio quoq; die totū corpus
raditur: ne tinea uel aliud
aliquid sordidum inter sa-
gra offendat. Anubis lin-
gua ægyptia Mercurius di-
citur idē significat canē:
nā Mercurius capite cani
no una cum iside colebat:
quoniam Diodoro teste
Iisis, canibus uela est ad ma-
ritum inueniendum, cāes
propterea in eius factorū
pompa præcedebant: ad-
dit Diodorus anubim fuis-
se filium Osiridis fratrem
Macedonis: qui quoniam
cane insigni armog; usus

E repet genibus: si candida iusserrit io.
I bit ad ægypti finem: calidasq; petitas
A merce portabit aquas. ut spargat in ædem
I sidis: antiquo quæ proxima surgit ouili.
C redit. n. aplius dominæ se uoce moueri:
E n animā & mentem: cum qua dii nocte loquūt
E rgo hic præcipuum: sumūq; meretur honorem
Q ui græge lanigero circundatus: & græge caluo
P langentis populi currit derisor anubis.
I lle petit ueniam. quotiens non abstinet uxor
C oncubitu sacris obseruandisq; diebus:
M agnaq; debetur uiolato pœna caduceo.
E t mouisse caput uisa est argentea serpens
I llius lachrymis: meditataq; murmura præstāt.
V t ueniam culpæ non abnuat ansere magno
S cilicet & tenui pepono corruptus osyris
C um dedit ille locum cophino: fœnoq; relicto
A rcanam iudæa tremens mendicat in aurem.
I nteipies legum solimatū & magna sacerdos
A rboris: ac summi fida internūcia cæli.
I mplet & illa manum: sed partius ære minuto.
Q ualiacunq; uoles iudæi somnia uendunt.
S pondet amatorem tenerum: uel diuitis orbi

est: ea imagine colebatur. *Hoc leo* anubim appellat sacerdotem Iidis quoniam tanquam
anubis. i. Mercurius nuntius erat inter mulieres & Isidem: Sacris diebus: dicatis Iidi nā
tunc nefas erat. mulieribus coire: Propertius. Quæ dea tā cupidos totiēs diuisit amates: Quæ
cunq; illa fuit semper amara fuit. Argentea serpens: intelligit de serpente quæ in
imagine Osiridis in ara Iidis complectebatur canem & lupum: producio capite ad
dexteram Osiridis autor est Macrobius. de hoc magis placet intelligas qd' de draconē
qui est in uirga Mercurii geminus. Ansere magno: nam & carnibus anserinis ue-
scabantur sacerdotes ægyptii & bubulis ut scribit Herodotus. Pepono tenui: suis
das apud græcos scribit peponum esse placentam latam tenuem rotundam de
qua nunc intelligit. Sacerdos arboris: alludit ad sacerdotes dodoneas inter
quas atate præstabant propenea: tindarete: nicandra nam ad fagum arborem
responsa dabant ut Herodotus & Silius scribunt. Qualiacunq;: nam somnia
in templo Osiridis de quo loquitur captabant ut Strabo scribit uel pro se uel pro aliis.

Comagenus: ex syria tamen auruspices excelluerunt i telinesso urbe caria Comagene uero pars est syriæ: unde comagenū dixerunt iean anseris maccratū. niu bus: qd medicamētū ē & comageni iuenerunt. Pulmone colubæ: cū eo cōuenit qd dixit aruspice comagenū. i. syriū: nā syri sacras colubas aurumā putates reginā suā i colubā cōuersā fuisse qsi dicat ne auibus quidē suis sacris parcūt. Quod deferat ipse. i. q accusat ipse & obiiciat aliis: ex historia ē: nā q filiā bareæ ad magicam hortari sūt eā postea sunt insectari accusationibus.

Chaldæis: caue cōiungas deferat chaldæis sed ita legas: sed maior est fiducia chaldæis idest plus credūt chaldæis. i. astrologis q aruspicibus. Quoniā delphis oracula cessat: hoc ait in irrationē omniū oraculorū nā delphica oracula amplius non dabant qa. l. nunq fuerant: qd Cicero ita scribit Cur isto modo delphis iā oracula nō edunt: nō modo nostra x̄tate sed iā diuīt ut nihil possit ēē contemptius. Lucanus: Si luit postq reges timuere fūta: & superos uetuere loq: extat Plutarchi libellus: quo disputat: quare si lucerunt oracula: Amonis oraculum instituit puella a phœnicibus diuendita: ut ægyptii tradunt paumas hamonem pastorem autorem fuisse scribit. Diiodorus amonem regem. Herodotus amum lingua ægyptia Ioūem significari scribit ut unde Iuppiter amon.

Magnus ciuis: dānat astrologos scelera sūpto exemplo a Seleuco astrologo cuius cōsilio mors Galbae dilata ē ab Othōe ut scribit Trāquillus: hauc inq̄t

operā præstant astrologi ut i rebus nefariis cōsulant: Fidētinus stultā prius opinione de pisōe recitat mox addit a nobis edoctus: qdā uolunt de galba intelligi: ego is sū ita uolo & interpretor Fidentine: Recte tu quidē in hoc q hanc opinionē ad alios reieciſti: nā ueram sententiā nunq dixisti ex te. Magnus ciuis. i. galba: Obit: cōsilio: l. Seleuci astrologi. Parua seriphō: seriphus iter duodecī cyclades ē: ubi Perseus educatus capite gorgōis icolas in lapides cōuerit: quoniā his adiutoribus Polydectes rex persei matrē ad nuptias cogere uoluit Strabo autor graue illic erat exilium post seriphon est tenos dicata Neptuno: inde emēda carmen Virgili undarum tenos æquorumq; regi. Isterice: istericum morbum regium Celsus & Plinius apppellant quoniā ut ait Celsus regio cubiculi apparatu curatur. Idem arcuatus a colore arcus cælestis Varro regium dictum putat quod mulso præciosissimo remedio curatur.

T estamentum ingens: calidæ pulmone columbae
T ractato: armenius uel com agenus aruspex.
P ectora pullorum rimatur: & exta cateili:
I nterdum & pueri: faciet quod deferat ipse
C haldæis: sed maior erit fiducia: quicquid
D ixerit astrologus: credet a fonte relatum
H amonis: quoniā delphis oracula cessant:
E t genus humanum damnat caligo futuri:
P ræcipiuus tamen horum est: qui sapientius exul:
C uius amicitia conducendaq; tabella
M agnus ciuis obit: & formidatus othoni:
I nde fides arti sonuit si dextera ferro
L æua q; si longo castrorum in carcere mansit
N emo mathematicus geniū indemnatus habebit
S ed qui pene perit: cui uix in cyclada mitti
C ontigit: & parua tandem caruisse seriphō:
C onsulit istericæ lento de funere matris:
A nte tamen de te tanaquil tua: quādo sororem
E fferat & patruos: an sit uicturus adulter
P ost ipsā: quid. n. dare maius numina possunt?
H æc tamen ignorat quid sydus triste minatur
S aturni quo læta uenus se proferat astro.
Q ui mensis damno: quæ dentur tépora lucro.
I llius occursus etiam uitare memento.

Ephemeridas: Séproniū asellio scribit ēē diaria ī qbus sigulos dieg acta cōtinēt quā iter prætationē alii hoc loco securi sūt: sed ex uerbis Pliniū planū ēephemeridas ēē subputationē numerog ī astris: qd quoq; die īmīcat Pli. crinas massiliensis arte gemiata ut cautior religiosi, orq; ad sydeos motus ex ephemerida mathēatica cybos dādo horaq; obseruādo eū auctoritate præcessit. Succia: nā hēc māibus tractabat & tenebat matrōe ut bene olerēt ut ē apud Mar:

I n cuius manibus ceu pingua succina tritas
C ernis ephemeridas: quæ nullum consulit: & i.i
C onsulit: quæ castra uiro patriamq; petente
N on ibit pariter numeris reuocata thrasylli.
A d primum lapidem uestari cum placet: hora
S umitur ex libro: si prurit frictus ocelli
A ngulus: inspecta genesi colliria poscit
A egia licet iaceat capiendo nulla uidetur
A ptior hora cibo: nisi quam dederit petosiris:
S i mediocris erit spatum lustrabit utruncq;
M etarum & sortes ducet: frontemq;: manumq;
P ræbebit uati crebrum popisma roganti.
D iuitibus responsa dabit phryx augur: & indus
C onductus dabit astrorum mundiq; peritus.
A tq; aliquis senior qui publica fulgura condit.
P lebeium in circo positum est & in aggere fatū
Q uaē nudis longum ostendit ceruicibus aurum
C onsulit ante phalas: delphinorumq; columnas

Thrasyllus: hic mathema
ticus fuit atate Tiberi pri
cipis ut plāe ostēdit Trāgl
lus. Petosiris: & neceplus
celebrantur testimōio Pli.
i.ii. &.vii. naturalis histo
ria. Petosiris. i.x̄ astro
tradita a petosiri id genus
medicīa istituit crias mas
siliensis de cybo. s. dando
egrotis ex hora astrorum:

Si mediocris erit: si inq̄
mulieres sit mediocris cō
diciōis cōsulūr fortilegos
q sūt mīoris auctoritaris q
astrologi: Sortes. iūēit Nu
merius suffusus prænesti
nus eedē pendebat romæ.
hoc genere diuinatiōis hu
miliores utebāt Cicero qs
enī magistratus aut qs illu
strior uti sortibus. Vtrū
q spatiū. i. utrūq; caput pē
dētiū sortiū. Frontē. i.a
dibit ēt metoposcopos q
frōe inspecta futura præ
dicunt: & chiromātas q ex
manū incisuris uaticināt

Poppysma: nō nulli p eoitu acceperūt sed nulla ratiōe cōfirmati. nā grācē πτοντησειν ē
manu tractare adhibito ēt leuiore sono uocis ad māsuefaciēdū ut solemus æquos idomitos:
quē sonū quoniā cunnus facit īcoiu. Mar dixit fatui poppyisma ta cūni hic igit̄ ita ī telligit:
chiromāta diu differt fētētiā suā ut mulierē cōsulētē diu palpitet & tractet: nā poppyisma ut
dixi ē tractatio manuū. Phryx augur: hoc ait quoniā ut scribit Cicero: Arabes: Cilices: Phry
ges: cātus auīū notauerūt diligēter & auguria. Publica fulgura: hoc est q habent publicam
curam fulgorum: nam cū cādebant fulgura aderant qui locum expiarent: cāsis bidentibus:
quem clausum & septū bidental appellabat Persius: Triste iaces lupis euitandumq; bi
dental. Plebeium ī circo positum: in circo Flaminio Gnei Domitii delubro Scope manu
Sculptre erant nereides: super delphines: & alia præterea magnum ac Præclarum opus: etiam
si totius uitæ fuisset ut scribit Plinius: id appellatur ad columnas delphinorum: iuxta item
circum erat colossus bruti callaici in templo: prostabant mulieres ad circum: supra: ad circū
iussas pstrare puellas. Phale: alta ædificia dicunt autore Pōpeio: uel turre lignæ ut scri
bit Marcellus a phalado qd cālū significat apud etruscos: dicit ergo àre: phalas. i. ad tēplum
Bruti iuxta circū ubi erat colossus altissimus. Sēlus ē: pauperes mulieres: & plebeias adire pstrā
tes ad circū. iuxta s. delphios Gnei Domitii & colossū bruti: & ab his capere cōsilia. Fatum
plebeiū. i. respōsa de fato plebeias muliebꝝ. In circo & aggere. i. i mulieribus pstrātibus ad
circū iuxta aggerē q illic erat. Quæ ostendit longum aurum: periphrasis est mulieris pro
stantis. Consuluit: dat consiliū plebeie interrogati. qd aut mulieres pstrātute darēt respōsa:
locus ille idicat Pliniū de Nerone: utināq; inferos potius & quoscunq; de suspicionibus suis:
deos consuluisset q lupanaribus atq; prostitutis: mandasset inquisitiones eas. he scilicet
plebeie & pauperes: nunc enim inuehitur in diuines qua medicamentis abortiu faciebant.

Ad spurcos lacus: ad paludē uelabréssē: nā illic pueri exponebāt: eos dē lacus gelidos dixit: Mar. Fallo corpore: nā sūt suppositi nec nati ex nobilibus. Auūculus nerōis: caligula fcaē agrippae matri Nerōis: q a Cælōia amatorio medicamēto potiōatus ē ut scribit Trāllus: qd̄ mox cū i furorē uertit dato Hippōene: cuius i ueneficio tāte uires sūt: ut a flūlū x̄ris mixturæ i effigie æque olympie admotos mares æquos i rabiē coitus ageret. de Hippōene satis multa aīe dixius. Iuno maritū: nā Iūo i xviii. Iliados ut scribit Homerus: accepto a Venere cestō i tantū amo rē succēdit Iouē ut fallus sit se nūq adeo arsisse: sed hic itelligit totū orbē nō aliter mutasse ilā Caligula q cū gñbernabat q si Iup piter uersus eēt in furorē: cuius nutu oīa regūt: ut ita detrimērū ueneficii muliebris aplificet. Senis: nā ad sexagesimū qrtū annū peruererat. Descēdere: & Seneca scribit Claudiū pri mū ascēdisse i cælum sed eūdē cōmūi deoꝝ decreto deiectū ad iferos Papini us nōdū stelligeꝝ genitor de missus i axē Claudius. Hac poscit ferr. i. hac pōtio facit ut uiri uersi in furorē poscāt arma & ignes. Mixtos: hoc ait propter Caligulam: qui equestrem ordinē & Senatoriū furēs lacerauit: qd̄ factū fuisse uideri uult Iuuenalis ob potulū amatorium. Tranquillus de Caligula nihil reuerentior: lenior ue erga Senatum quosdam sum mis honoribus: funetos ad esedum sibi occur rere passus est: quosdam cum clam interemisset: citauit ut uiuos: præterea ab eodem. xx. amplius eq̄tes tumultu elisos fuisse scribit: eundem deniq̄ in cunctos senatores s̄pē fuisse inuectum & i æque strēm ordinem: Papinius de caligula. Nec proximus hæres immitis q̄ & furiis agitatus abagit.

A n saga uendenti nubat caupone relicto: Hæ tamen & partus subeunt discrimen: & omnes N utricis tolerant fortuna urgente labores. Sed iacet aurato uix ulla puerpera lectō: T antū artes huius: tantum medicamina possunt Q uæ steriles facit: atq; homines i uentre necādos C onducit: gaude infālix: atq; ipse bibendum P orrige qcquid erit: nam si distendere u'let E t uexare uterus pueris salientibus esses A ethiopis fortasse pater: mox decolor hæres I mpleret tabulas: nunq̄ tibi mane uidendus. T ranseo suppositos & gaudia uotaq; s̄pē A d spurcos decepta lacus: atq; inde petitos P ontifices salios: scaurorum nomina fallo C orpore laturos: stat fortuna improba noctu A tridens nudis infantibus: hos fouet omnes I nuoluitq; sinu: domibus tunc porrigit altis S ecretumq; sibi minimū parat: hos amat hic s̄pē I ngerit: atq; suos tridens producit alumnos. H ic magicos affert cantus: hic thessala uedit P hiltra: quibus ualeat mentem uexate mariti: E t solea pulsare nates: quod despiciſt unde est: I nde animi caligo: & magna obliuio rerum Q uas modo gessisti: tamen hoc tolerabile si non E t furere incipias: ut auunculus ille neronis C ui totam tremuli frontem cæfonia pulli I nfudit: quæ non faciet: quod principis uxoris A rdebat cuncta: & fracta compage ruebant N on aliter q̄ si fecisset iuno maritum I nsanum: minus ergo nocens erit agrippa. B oletus: si quidem unius præcordia præssit. I lle senis: tremulumq; caput descendere suavit I n cælum: & longam manantia labra saliuam. H ac poscit ferrum atq; ignes: hæc potio torquet H ac lacerat mixtos æquitū cū sanguine patres.

Tati partus eque legat per epiphonema &c cōiugat cū superioribus : ut Fabius illud Virtute molis erat romanā cōdere gētē: Tati.i.tatax uiriū ē. Partus eque i.Hippōenes qd' na scit i frōte pulli eqni. Quātū:h c referat ad ilsequētia:nā hic ordit reprehētōne ī matres: quæ exigua mercede cōducta filios ueneficiis necat. ut uacue nubat adulteris. q̄tū cōltat una uenefica interrogatiue. q̄si.d.mīnīa mercede iūcīt et mat quæ uenenet filiū. Nemo repugnet:

i.ego permiserī ut habeat odio filios natos ex cōcupiūa uiri. Iā:cū. s.filii uene no necēt. Et fas:ego praueri fas ut occidat priui gnū & filiis. abstineant.

Adipata.i.mactee : nam mactee erāt partes carnū adipe condite aptæ ueneficiis:ide scribit Trāqllus missas fuisse macteas uenenatas ab īperatore. Fi gius:uidemur figere. Pōtia :nomen muleris apud Tacitū:quæ īterfecta ē ab Octavio sagitta:dum uiro necato ei nubere nollet. Pōtia itē duos filios ueno no substulit ut a fultero nuberet:huius mēnit Mar. i gallā O mat q̄ nec pōtia dēterior:de hac extat epi grāma qd' circūferit quo scelus fateſ. Acōita:uene na ocissia ut scribit Plini us:qbus Calfurnius uxores dormiētes necauit nā tactis fāinibus feminini generis aconitū mortē celētē assert. Credāus:fēlūs ē quæ scribunt trāgici de muleribus que necauerit filios:ut de Medea: fabulosa qdē sūt:sed tamē esto q uera fuerit: nulla ī eiusmo di fabulis mater figit:quæ mercede & pecūlia corupra filiū necauerit:sed propt iram aut alium aliquem dolorē. Illamq̄ com putat : idest quæ certo consilio non perturbato animo descendit ad sce lus ut temporibus nostris.

Spectant: scilicet quot tide in theatro dum re presentatur : Alcestē Fa

Tanti partus eque cōiugat cū superioribus . ut Fabius illud Virtute molis erat romanā cōdere gētē: Tati.i.tatax uiriū ē. Partus eque i.Hippōenes qd' na scit i frōte pulli eqni. Quātū:h c referat ad ilsequētia:nā hic ordit reprehētōne ī matres: quæ exigua mercede cōducta filios ueneficiis necat. ut uacue nubat adulteris. q̄tū cōltat una uenefica interrogatiue. q̄si.d.mīnīa mercede iūcīt et mat quæ uenenet filiū. Nemo repugnet:

Tanti partus eque cōiugat cū una uenefica constat .

Oderunt natos de pelice:nemo repugnet.

Nemo ueret iam:iā p̄aeuignū occidere phas est

Vos eḡo populi moneo:quis amplior res est

Custodite animas:& nulli credite mensæ :

Liuida materno feruent adipata ueneno .

Mordeat ante aliquis quicquid porrexerit illa

Quæ peperit: tumidus p̄agustet pocula papas.

Fingimus hāc:altum satyra sumēte cothurnum

S cilicet egressi:& finem legemq; priorum.

G rande sophocleo carmen bacchamur hyatu

M ontibus ignotum tutulis:exēloq; latino

N os ūt uani:sed clamant pontia feci:

C onfiteor:puerisq; meis achonita parauit:

Quæ depræhensa patēt:facinus tamē ipsa pegi

T u ne duos una fāuissima imperia cōena :

T u ne duos:si septem forte fuissent .

C redamus tragicis quicquid de cholchide torua

D icitur:& progne:nil contra conor:& ille

G randia monstra suis audebat temporibus :sed

N on propter nummos:minor admiratio sumis .

D ebetur monstribus:quotiens facit ira nocentem

N unc sexum:rabie iecur incendente feruntur

P rincipites :ut saxa iugis abrupta quibus:mons

S ubtrahitur:cliuoq; latus pendente:recedit .

I llam ego non tuleri:quæ cōputat:& scelus igēs

S ana facit:spectant subeuntem fata mariti

A lcestem:& similis si permutatio detur

M orte uiri:cupiant animam seruare catellæ:

O ccurent tibi multæ bellides:atq; eriphillaæ:

bulam de Alceste quæ p̄ uiro mori uoluit. Belides.i.quæ uiros necauerit ut Belides fecerūt: fēlūs est .cum spectentur fabula ī theatro earum quæ pro uiris uoluerunt mori:ut Alcestis: & quæ necarunt ut Belidum & Clytemnestre. nulla tamen'Alcestem sed Belides imitatur:

Si atrides: si maritus: ut Agamemnon Clytemnestra. Pötica medicamina. i. atidotum quod Mithridates rex poti contra uenena quotidie sumebat. ex sale: ruta: nuce: fico conditum: ter a roanis uictus Scylla. Lucullo Pöperio: extrema clade ut Gellius scribit: uenena suspirit uiolentissima: sed cum non perficeret Gladio se transfixit: huius compositione scripta iuicit Pöperius in eius scrinio: Inglans erat una: Fici due siccæ potissimum: ruta folia. xx. salis granum in unum contusa & deuorata ieuno.

Domitius Calderinus Veronensis In. VII. Satyram
Ad Iulianum Medicem.

T spes & ro: haec satyra ciuiū auatitā notat: q poteris nihil dabat: cū tamē princeps contigis, set q studiis faubat: idem fesus ē Mar. i epigrāmate: quo cōquererit nō eē meccenatē tēporibys suis: cū sit Augustus lega fīgī satyra nou per ironiā sed aperto fēsū: ut ita laudet Domitia nus si Quītilianū & Mar.: seqmūr cūdē īperatorē ita huadantes uel certe Nerua qd magis placet: ex cuius principatu poetis. Mar. quoq cōgratula ē. cōtigit ausoniæ procez mitissimus aule Nerua: licet toto nūc Heli cone frui: tota igit obiurgatio ē avaritiæ ciuium & laus principis. Solus. i. nullus ciuis sed solus īperator. Camena s: antiqui dixerūt Carmenas & Calmenas ut neuius: nos elisa littera Carmenas. Balneolum gabiis: cogitabat inquit poetæ de conduē-

do Balneolo & Furno: nam qui pauperes sunt tremere dicuntur: Mar. Et tremere & sorde farris mordere caniti: qui autem frigebant Horatii emulatione dicuntur cogitare de furno & balneolo conducendo: ut illic caeleant: Horatius. Nec qui frigus collegit furnos & balnea laudat: ut fortunatam plene præstantiam uitam. balneolum autem gabiis dicit ut ostendatur id conduci propter frigus. nam gabii ut scribit Horatius inter loca frigida numerabatur. Pracones: hoc est extremæ desperationis & difficultatis iuendi subire scilicet munus praconis Martialis pracone iubeas uel architectum. Machæra: apud græcos significat ensim & cultrum. hoc uerbum plane græcum inseruerunt carminis: ut pansam aconition ut autor est Machrobius non conuenit autem cum pracone: de quo hic loquitur: si exponas Machæra idest ensis. placet accipias pro nomine proprio praconis tempore Iuuenalis: ut Gellianus & Eulogus pracones sunt apud Martiale. Ames uictum & nomen: idest non te pudeat quærere uictum & appellari praconem. Machæra: idest praconis a Machæra qui in eo munere tunc præstabat. Vendas commissa: idest quæ data tibi sunt a dominis ut uendas.

(M)ane clytemnestram nullus non uicus habebit.
Hoc tantum refert: q tindaris illa bipennem
Insulsam & fatuam lœua dextraq tenebat.
At nunc res agitur tenui pulmone rubetæ.
Sed tamen & ferro si prægustaret atrides.
Pontica ter uicti cautus medicamina regis.

Iumi iuuenalis aquinatis satyra septima

T spes & ratio studiorum in cæsare tantum
Solus. in. tristes hac tempestate camenas
Respexit: cum iam celebres notiq; poetæ
Balneolum gabiis: romæ conducere furnos
Tentarent: nec foedum alii: nec turpe putarent
Pracones fieri cum desertis aganippes
Vallibus exutiens migraret in atria clio.
Nam si pieria quadrans tibi nullus in arca:
Ostendatur: ames nomen uictumq; machæra
Et uendas potius cōmissa quod auctio uendit

Tripodas: mensas postea inuenta sunt monopodia luxu asiatico ut scribit Liuus.
Armaria: maiora repositoria librorum: Alcinoem bacchi: Bacchus & Faustus
poetarum sunt nomina: tragœdias temporibus Iuuenalis scribentium: sed inepte ut bassus
apud Mar. Alcinoem: id est tragœdiam scriptam de Alcinoe, quæ una ex pleiadibus
ex Neptuno peperit Ireneum patrem orionis ut scribit Hyginus: a quo Irea oppidum fuit
agri thebani ut scribit Strabo. Therea: regem
daulidis id est tragœdiam de Tereo & philomela.

Dicas subiudice: uanitatem testimoniorum
carpit: in quo notat in
primis asiaticos: qui ut
scribit Cicero testimonia
mutabant. Equitesq; bythini altera: id est gallo-
grecia. Nudo talo: cum equites dixisset: qui
in bello operam solent præ
stare. statim addit eos etiam
inutiles esse bello: quod
notat ex more illorum:
quibusdam enim graco-
rum institutum fuit olim
prodire in bellum altero
erare seminudo. quod Ma-
crobius docet euripidis &
antiquorum testimoniis:
& Virgilius in Hernicos
transtulit. Vestigia nuda
sinistri instituere pedis.

Traducit: ridendos
præbet & tradit nobis
Martialis Desine si pudor
est miseram traducere cal-
uam. Papinius. Ego inquit
traducor. Nudo talo:
mollis corpore & pene in-
ermi: ex armaturæ enim
genere corporis molli-
tient notat. Altera gal-
lia: id est gallogrecia nam
qui ad paphlagoniam con-
sederunt olim: duce Leo-
norio diuisi in tris gentes
eiusdem tamen linguae
erant. Si qua: hinc
est initium Satyre. Te-
lesine: ad Telestinum scri-
bit etiam Martialis. Quod

S tantibus oenophorū: tripodes: armaria: cistas
A lcione: bacchi thebas: & terea fausti.
H oc satius q; si dicas sub iudice uidi
Q uod non uidisti: faciant equites asiani
Q uāq; capadoces faciant: eqtesq; bytini
A ltera quos ludo traducit gallia talo.
N emo tamen studiis indignum ferre laborem
C ogetur post hac: nec sit quicunq; canoris
E loquium uocale modis: laurumq; momordit.
H oc agite oiuuenes circumspicit: & stimulat nos
M ateriamq; sibi ducis indulgentia querit.
S i qua aliunde putas rerum spectanda tuarum
P ræsidia. atq; ideo croceæ membrana tabellæ
I mpletur: lignorum aliquid posse otius & quæ
C omponis dona ueneris telesine marito:
A ut claudet: & positus tinea ptunde libellos.
F range miser calamos: uigilataq; prælia dele.
Q ui facis in parua sublimia carmia cæla
V it dignus uenias æderis: & imagine macra
S pes nulla ulterior: didicit nam diues auarus
T antum admirari: tantum laudare disertos.
V it pueri iuuenis auem: sed defluit ætas
E t pelagi patiens: & cassidis atq; ligonis:
T edia tunc subeunt animos: tunc seq; suamq;
T erlicorem odia facundia: & nuda senectus.
A ccipe nunc artes: ne quid tibi conferat iste
Q uem colis: & musarum: & apolinis æde relicta.
I pse fecit uersus: atq; cædit homero
P ropter mille annos. aut si dulcedie famæ

mihi non credis ueteri Telesine sodali? Croceæ tabelle: nam libiti citro cuius
color croceus est seruabantur. Tinea: Ouidius roditur & tinea carpitur ore liber:
rum post mortem. Lucius uero actius poeta uiuens eam sibi posuit ut scribit Plinius.
Relicta æde: hoc ē cōtēpto iudicio alioq; qd solebat fieri i æde musa: ut scribit Porphyrio:

Sollicitas admittit unūquenq; ea cura: qua solēt admissi in urbē tēpore belli. In extrema parte sedētes: hoc Nero iſtituit ut s̄ Iueues essēt dispositi qui pl̄i usuū genera cōdiscerēt & si bi applauderēt recitatī. Nemo regū. i. diuitum. Anabarra. i. gradus: imitatio ē Luciliā nā Lucilius integras uoces grācas carmini ūseruit. Pēdēt: sublimia sūt: hæc eadem Cornelius ii. n. basso domi nascutū pulchri quidē & iucūdū quoq; tamē hic exitus ē ut cū toto año per oēs dies magna noctū par te unū librū excudit & elu cubrauit rogare ultrō & abire cogatur ut sit que dignē tur audire & ne id quidē gratis nā & domū mutu at & auditoriū extruit & subsellia cōducit & libellos dispergit & c. Cōducto tigillo. i. tignis cōductis a te Posita ē. i. cōstructa: Repor tādis. i. aliēs & refe rēdis ad dōiū a quo cōdu xisti eas. Ambicioſi mali: malū abitiosū appellat poetiē qua hoīes uersfāt cupidi laudis rātiū. Cace thos: imitatio itē Lucullia na. i. malus mos. In agro i. i. abitioso corde multos suorū tēpox̄ notat & i. priſ papiniū: qui per ambitiōē i. poetarū certāine cōcerta uerari quīquatiis mīetuz. Vēa publica: æmulatio Horati. nec qui circa uilē pālūq; morabitur orbē. Nō feriat. i. nō signet metaphora a signātibus pecūiā Horatius. licuit ſēperq; licebit: signatū preſēte nota p̄ducere nomē. Carmē triuiale quale solēt cātare ruſtici ūtiis Vergilius: Nū tu ūtiis docte solebas. Stidēti miserū ſtipula disperdere carmē: Cōrigere tyrlū. i. cōcipere aio furorē bacchi: nam bacchātes comis ſerta & tyrlōs manib⁹ ſumere ſolebant i. deſt haſtas pampinis ūnvolutas ut ſcribit Diodorus & bacchari poeta dicuntur quom furore cōcepto ſcribunt Papinius. Hæc ego naſcentes letus bacchatus ad aras: Dominis Cyrra & nīſe i. deſt apolline cyrreō & baccho nyleo. cyrra urbs uetus̄ etat: ante quam erat chryſea planties: unde erat ascensus in delphos Sirabo ſcribit inde cyrreum apollinem dicimus delphicum: Nysa in parnaso. & arabia felici ut ſcribit Diodorus: ubi educatus est bacchus:

Succensus retices maculonus cōmodat ædas: A c longe ferrata domus ſeruire iubentur: In qua ſollicitas mutatur ianua portas. Sit dare libertos extrema in parte ſedentes Ordinis. & magnas comitum diſponere uoces Nemo dabit regum quanti ſubſelli a conſtent E tquæ conducto pendent anabathra tigillo. Quæ reportandis posita ē orchestra cathedris. Nos tamē hoc agimus: tenui q; in puluere ſulcos D uicimus: & littus tenui uersamus arato Nam ſi diſcedas: laqueo tenet ambitioſi Consuetudo mali: tenet insanabile multos ſcribendi cachetos: & agro i. corde ſenescit: Sed uatem egregium: cui non ſit publica ueni. Qui nihil expositum ſoleat deducere: nec qui C omuni feriat carmen triuiale moneta Hunc qualem nescio monstrare: & ſentio tantū Anxietae carens: animus facit omnis acerbi Impatiens: cupidus ſiluarum aptusq; bibēdīs Fontibus aonidum: neq; cantare ſub antro Pierio: thirſum ue potest contingere ſana Auperitas: atq; æris inops nocteq; dieq; Corpus eget: ſatur eſt cū dicit horacius heu ohe. Q uis locus ingenio: niſi cum ſe carmine ſolo V exant: & dominis cyrra: niſeq; feruntur Pectora ueltra duas non admittentia uoces Magne mentis opus. nec de lodiſe paranda Attionitæ: currus: & equos: faciesq; deorum

Aspicere: ingenio sibi representare: Curius: quos excoxitauit Virgilius in iuturna
& tutno. Caderent omnes a crinibus hydri: id est nihil profecis et allecto suis colubris:
quibus bellum latinum fuscitauit: ut est apud Virgilium: id est Virgilius non potuisset ca-
nere illud bellum: Buccina: alludit ad carmen Virgilii de allecto: Cornuq; recurvo tar-
taream intendit uocem: qua protinus omne cōremuit nemus. Nihil gerneret: id est Vir-
gilus non potuisset ex-
citare illud bellum la-
tinum si necessaria de-
fuissent. Subrenus la-
ppa: poeta eius tempo-
rū pauperrimus. Atre-
us: fenerator: ut apud
Marti. Claudius. Qui-
tille: ut illud Martialis
Pauper amicitiae cū sis
lupe non es amicæ. Vix
possum iam diu stom-
achum cohibere totiens
ocurrunt Eidentini Clu-
nici ineptiæ: quas e-
tiam refutare pudet:
ne ulla ex parte me
mouere videantur: ut
hoc loco quod ait de
Caluo poeta intelligendū
esse: & de Numitore
fratre romuli. Domi-
num Hanno pœnus pri-
mus docuit leonem do-
mari. ut scribit Plini-
us. Capiant plus: per
Ironiam legendum est:

A spicere: & qualis rutulum cōfundat erinnys
N am si uirgilio puer: & tolerabile desit
H ospitium: caderent omnes a crinibus hydri
S urda nihil gēret graue buccia: poscius ut sit
N on minor antiquo rubrenus lapa choturno
C uius & albiolos & lānam pignorat atreus.
N ò habet ifcælix numitor: quod mittat amico:
Q uintilla quod donet habet: nec defuit illi
V nde emeret multa pascendum carne leonem
I ani domitum: constat leuiori bellua sumptu
N i mitum & capiunt plus intestina poetæ.
C ontentus fama iaceat lucanus in ortis
M armoreis: & sarano: tenuiq; salino.
G loria quantalibet: quid erit si gloria tātu est?

cunq; poeta diuite ponitur qui tantum scribat carmen ad laudem. Lucanum diui-
tem fuisse scribit Tacitus qui tradit Melam eius patrem procuraione negotiorum
Imperatoris ingentis opes fuisse consecutæ: quæ: auditate Nero passus est eum fal-
so crimine damnari: occurrit igitur tacita obiectio: possent enim dicere ciues po-
etam contentum esse debere laude: nec aliquid præterea querere. Ita est in-
quit: si sunt diuites ut Lucanus: Sed Sarano & Saleio basso sit q̄ta uis gloria: quid
tamen facient si nihil prater gloriam habebunt: cum sint pauperes: nam Saranus
nomen est poeta temporum Iuuenalis: ut Umber Bassus: Clunius: apud Martialem
& Saleius bassus floruit temporibus eipasiani: ut docet Cornelius de rhetoribus
Cornelius. Securus sit inquit aper: Saleius & quisq; aliis studium poetice & car-
minum gloriam souet: Eiusdem meminit Quintilianus. Vehemens inquit: & poeti-
cum ingenium & Salei bassi præfuit: nec ipsum senectus maturauit: Claruit in pri-
mis gratia Imperatoris: Codex meus & Manilius auditoris mei certissime fidei & sum-
ma ueritatis Saleio habent: ut multis hactenus ostendi: pro quo alii habent Salinæ:
in quo ineptissimus sensus est. Nam Salinum nunq; noiat a poetis. nisi intenui men-
sa: quo modo autem conuenit hortis marmoreis & tenui Salino Sarrano: id est utre-
o. Præterea quo pacto bene enuntiatur hic uerius absolute: Gloria q̄ta libet & cetera.
Melius nos coiuungimus: Gloria sit quālibet Sarano & tenui id est pauperi Saleio.
quid erit & cetera. nunq; me mouent aut Eidentini eiulatus: aut eius præceptoris nomen
quod interponit: Facile enim patior utrumq; eorum diligere, cum male sentiant.

Curritur: Statius Papinius Neapolitanus ut ipse in sylvis de se scribit: quis alter Stati-
us fuerit Tolosanus ut tradit Eusebius: ex ceraamine poetarum a Domitiano instituto co-
ronatus est in quinquatriis Mineruæ: inde ita scribit ad Domitianum: Qualis sub colli-
bus alba. Cum modo germanicas acies modo daca Sonantem prælia: Palladio tua me
manus induit auro. Idem ad Septimium. Hinc mea carmina regina bellorum Virago cæsa-
reo per ancauit auro.
Cum tu sodalis dulce pe-
riculum. Connexus om-
ni pectore tolleres. & ad
uxorem. Ter me nitidis
albana fereté déa comis
sæctoq; iduit Cæsaris au-
ro Visceribus complexa
tuis eū honoré cū isolé-
ter iactaret: aliis poetis
erat iuifus. Iuuenalisp; per
indignationem eum no-
rat & Paridem panthilo-
minum: Cuius gratia
non carminis merito Pa-
pinium coronatum fu-
isse innuit ab his uersi-
bus totum satyricum o-
pus inchoauit: Sed oc-
cultauit diu, mox cum
magno successu audire-
tur eos huic satyræ infe-
runt. Dici autem hac in
Papinium ex stomacho:
uel ille uersus satis indi-
cat. Haud tamen inui-
deas uati quem pulpitæ
pascut. Nisi uendat a-
ga uem: carmē thebanū
Paridi Patomimo: nō qd
ille alieno carmine uellet uideri doctus. sed hoc ait ut ostendat eū Paridis gratiæ seruire: cui
spe mercedis dat carmen & oem tribuit operæ: huius Paridis apud Marti. ē epithaphio Vr-
bis delitiæ salesq; Nili. & cætera. Alter Paris tēporibus Nerōis fuit: quē ille iterfecit tāq; e-
iusdem artis anulum: erat enim histrio. Honorem militiæ: idest tribunatum. Semestri
auro: nam tribuni quoq; anulum gestabant ut ostendit Pluthar. Et nepos in epistolis
pro Caluicio ita roget. huc rogo semestri tribūatu splēdiorē & sibi & auunculo suo facias
hinc Iuuenal annulum tribunum semestrem dixit: Camerinos: nobiles sed non gra-
tos principi qualis fuit Supplitus Camerinus qui de proconsulatu aphrycæ accusatus est
apud Neronem: Sed tamen absolutus ut Cornelius scribit: Bareas: idest nobiles non
gratos principi: qualis fuit Bareas: Saranus de quo antea est dictum. Pelopeia: opus
de Pelopeia uxore thyestis: Haud tamen inuideas uati: hoc ex stomacho ait in
Papinium qui canens & recitans carmina uictum quarebat. in quo ait non esse ei
inuidendum notans illius impudentiam & turpem quæsum. Pascunt: Nam Pa-
pinius accepit prædium a Domitiano in Albano: quod iactat: Ast ego dardanæ: quis
sub collibus alba Rus proprium magniq; ducis mihi munere currens Vnda domi.

Fabius Lentulus: de his ante dictum est. Vinum toto decembri: hoc dicit
propter saturnalia: qua mense decembri celebrabantur: Magna licentia poculorum: Pa-
pinius in saturnalibus. Et multo grauidus mero decēber. Sēsus igit est: utile fuisse multis
uio abstinuisse etiā eo tēpore quo omnes indulgēt. i. i saturnalibus: toto decēbri. i. totis
saturnalibus. Fidētius post fabulas suas tādē nostrā refeit opinē: cui iuitus assentitur.

C urritur ad uocem iocundam: & carmen amicæ
T hebaidos: lætam fecit cum statius urbem
P romisitq; diem. tanta dulcedine captos
A fficit ille animos: tantaq; libidine ufigi
A uditur: sed cum fregit subsellia uersu:
E surit: intactam paridi nisi uendat agauem.
I lle & militiæ multis largitur honorem:
S emestri uatum digitos circumligat auto.
Q uod nō dāt pceres: dabit hystrio: tu camerios:
E t bareas: tu nobilium magna atria curas:
P ræfectos pelopea fecit: philomena tribunos.
H aud tamē iuideas uati: quem pulpita pascut.
Q uis tibi mecenæ: qs nunc erit aut proculeius?
A ut fabius: quis cocta ite? quis lentulus alter?
T unc par ingenio precium: tunc utile multis
P allere: & uinum toto nescire decembri.
V ester porro labor fœcundior historiarum

Olei plus. ii longiorem lucubrationem: unde orationes Demosthenis dictæ sunt lucernā olere: quoniam noctu hæ erant lucubrate. Sed genus ignauum: pponit objectionem & ei responderet. posses inquit dicere historicos nihil lucrari: quoniam nō prodeunt in forū: & agunt negotium sed semper in umbra sunt. Iuuinalis uero ostendit homines eiusdem instituti & artis: non plus lucrari si in negotiis uersentur q̄ qui in umbra fuerunt antiquorū réporibus. Causidici inquit qui exercēt eloquētiam in foro: cētum: non habēt tantum diuītarū: ut omnia eoꝝ bōa possit cōparari etiam cum exiguō rure Attici sati equitis romani: quem ditissimū fuisse scribit Cornelius nepos: eloquētem testatur Cicero: appellatū satum ostēdit Suetonius Cecilius inquit Epirota Tuscali natus: Libertus Attici sati equitis rōani: ad quem sunt Ciceronis epistola: quod idem delestat. sit ocio: & umbra ostendit Cicero ad eum scribēs: te inquit ocium: me uero negotium delestat. dicitur igitur olim in ocio & ubra fuit atticus eques & eius etiā mīma uilla plus ualuit q̄ patrimonia centū causidicorum: qui nunc in negotiis uerantur: & ita offendit culpa tēporū hoc accidere: nō desidja hominum ut pauperes sint: Creditor qui pecunia credidit debitori. Creditor itē cuius pecunia aliud aliquid agit ut hoc loco & apud Ciceronē: res agitur per eosdem creditores. & cæta

Scriptores: petit hic tēporis plus atq; olei plus.
N anq; oblita modis millesima pagina surgit
O mnibus: & crescit multa damnosa papyro
S ic ingens rerū numerus iubet: atq; operum lex.
Q uæ tamē īde segetes? terræ q̄s fructus apertæ?
Q uis dabit historico: q̄tum daret acta legenti?
S ed genus: ignauū: quod recto gaudet: & ūbra.
D ic igitur quid causidicis ciuilia p̄tāstent
O fficia: & magno comites in fasce libelli?
I pſi magna sonant: sed tūc cum creditor audit
P rācipue: uel si tetigit latus acrior illo
Q ui uenit ad dubium grandi cum codice nomē:
T unc immensa caui spirant mendacia folles.
C onspuiturq; sinus: ueram deprendere messem
S i libet: hinc centum patrimonia causidicorum:
P arte alia solum rus sati pone lacertæ.
C onfondere duces: surgis tu pallidus ajax
D icturus dubia pro libertate bubulco
I udice: rumpe miser tensum iecur: ut tibi lasso

tor qui pecunia credidit debitori. Creditor itē cuius pecunia aliud aliquid agit ut hoc loco & apud Ciceronē: res agitur per eosdem creditores. & cæta Creditor. i. qui cōduxit patronum pecunia sua. Qui uenit ad dubium nomē: in foro erāt causidici: qui ad subsellia uocē tantū clientibus accommodabant. & pragmatici qui his suppeditabāt iura ut Cicerio: & Fabius scribunt: quorum erat maior dignitas & fame discriminē: de pragmatico igit̄ nunc loquitur submonente & incitatō causidicum ad clamorē suppeditata lege. Acrior: id est uehementior illo creditore id est qui magis urget causidicum. Cum grandi codice: scilicet legū: Pone solū rus lacertæ hoc ē solū rus exiguū: quasi dicat nō cōferas omnes uillas sed unum tantū rus & id breue: nam lacerta est breuis mensura terræ. ant: Vnius sese dominum fecisse lacertæ. Sati: id est attici sati equitis romani qui eloquentiam nunq̄ exercuit in foro: quod Fidentinus præceptorem secutus multa hoc loco recenseat deliramenta & cōfingat fabulas nec miror nec moueor. Illud yero video quod ait præceptoris suo placere satam esse proprium aurigæ id ne a libris sibyllinis acceptum putes: ostendi multis Iuuenaalem meum in cuius margine id scriptum est: sine ulla auctoritate ut multa alia in eiusmodi codicibus reperiūtur. Confedere duces: hemeristiō est Ouidii: sumptum de certamie Aiacis & Vlixis ī iudicio armorum. Dubia pro libertate: tanq̄ ageres causam de conditione tua. Bubulco iudice: hoc est apud iudicem rudem. hoc dicit quoniam multi ī peratoꝝ ī indulgētia asciti fuerāt in decurias. iudicū extēni & barbari hoīes: qd' Fidētinus somniat de Vespasiano: Bone deus q̄ ridiculū est

Scalarum: scalarum gemonias dicebantur in quas damnati trahi solebant. Trāquillus. Nemo punitorum non ingemonias abiecius uncoq; tractus gloria scalarum erat: cum patronus reum dānabat. Sēsus ē: esto q̄ uiceris & dānaueris reū ad gemonias: qd̄ preciū uocis erit tibi. Alii putant scalaras fuisse forulos & armaria causidicorum quæ palmae foliis ornabātur quom illi uicissēt causam Cicero Correp̄simus scalaras: hāc legi i marginē mei Iuuēalis atiqui.

Vt tibi lasso i. esto q̄ tibi lasso post multos labores. Figantur uirides palmae scalarum i. detur uictoria de reo damnato ad scalaras: i quas optimue ris eū abiciēdū: Quod uocis pretiū i. qd̄ premii tibi erit Exigua munera causidicoꝝ. Deridet Mar: in Sabello longo epigrā mate. Salsamēta his mit tebāt ut ille & lucāica uē tre cū falisco. Hic Iuue. siccus petasūculus. Pe lāidū: pelamides thynni sūt itra ānuum rēpus: cū limū erūt: nam πάλος significat limū. unde pelamides. Hāc ī alīca coctæ particulatimq; consecta in genera cybos dispar tiebantur ut scribit Pli:

Epimenia: sacra dicuntur menstrua: sed placet magis legas epimēida: nā epimēidū scyllæ gēus est proximum bulbis: quod

Pli. scribit esse gratum cybis & Theophrastus angustiore folio ac minus aspero: ab usu ita appellatum: i aphryca præstabāt Columella. Et quæ sicca legit getulis obruta glebis. Mittebātur autē bulbū causidicis: Mar. Cū bulbis coeleisq; caseoq;. Epimenida aphroꝝ: appositio est ueteres bulbū qui apud aphro epimenida sunt. Si quater egisti: i si apud quatuor decurias iudicium causam egeris & tum demum datus sit unus aureus: Partes cūdunt. i: discedūt a lite: quam cōponūt arbitrio pragmaticorum. quos adeant tanq; peritiores iuris:

Aemilio dabitur: Idem apud Marti. est qui ait causidicos ut conduceretur statuas ostē, tasse Mar. Tam graue percussis īcudibus æra resultant. Causidicum medio cū faber aptat equo. Sedens bellatore equo: Describit statuā equestrē quā ostentat causidici ut cōducatur. Lusca: nam in alterum latus & oculū īcumbūt Equites in hastā proni. Pedo: causidicus: alter poeta cuius meminerunt Ouidius & Mar. Conturbat: idēt multa obit negotia Mar: Cōturbabit atlas. alibi. Cōturbator aper uilius esurio. Deficit: iopia perit: nihil. n. Iucraba: Marti. Parua rogas magnos: sed nō dāt hāc quoq; magni: Vt leuius pudeat iam matho magna roga: Hic ē exitus. i. hāc causa ē quare cōducat Tōgilius de quo Marti. Vri Tōgilius male dicit hemytriteo: Noui hoīs mores. Esurit atq; sitit Rhinocerote: rhinoceros uas significat: quo ī balneis utebāt ex cornu Rhinocerotis: de quo dixiūs ī comētaris Mart. iferioris cōdi: iōis hoīs p rhinocerote utebāt gutto ex cornu Tauri: Turba lutulēta. i. multitudine comitū q eū per lutū sūt comitati & lauāt una: Fidētius Clunicus: lutulēta expōit p pediconū quali ī eo posset opes ostētare Tōgilius q̄ pedicones multos hēret cōmites. Lōgo assere: de asseribus āte ē dictū. Empturus pueros. i. tanq; uelit emere pueros q̄ ī septis uēdebāt. quo q se diuites iacta bāt accedebāt tanq; oīa cōpturi: qd̄ ī mamurra deridet Mar: In septis mamurra diu: multumq; uagatus Hic ubi romā suas auctea uexat opes.

F igantur uirides scalarum gloria palmæ.

Q uod uocis premium: siccus petasūculus: & uas

P elamidū: aut ueteres afrorū epimenia bulbi.

A ut uinum thyberi deuectum quinq; lagenæ:

S i quater egisti: si contigit aureus unus

I nde cadunt partes in foedere pragmaticorum.

A emilio dabitur q̄tum petet: & melius nos

E gimus. huius enim stat currus æneus alti

Q uadriuges in uestulis: atq; ipse feroci

B ellatore sedens curuatum hastile minatur

E minus: & statua meditatur prælia lusca.

S ic pedo conturbat: matho deficit: exitus hic est

T ongilli: magno cum rinocerote lauari

Q ui solet: & uexat lutulenta balnea turba.

P erq; forum iuuenes lōgo premit assere medos

E mpturus pueros: argentum: mirina: uillas:

Spondet. præbet auctoritatem quod possit emere. Stlataria purpura: antiqui. Stlatū pro latum dixerūt ut Pompeius scribit. & alitem pro līte ut Fabius tradit: unde Stlata latū nauigii dictū est: purpura Stlataria non a nauigio ut ego sentio dicitur: sed ē periphrasis lati clavi: ut legas purpura Stlataria. i. latus clavis purpureus quē gestat. Tyrio filo. i. lana tyria. Sed finem impensā: eos carpit qui ut diuites uiderentur: & ita cōducerētur fenore ueltes & comites cōdūce bant. in quo Mat: Sau fellum deridet. Cinctum togatis & post & āre Sac fellum. Octo serui: nā hic eat fūstus nūerus his qui gestabant. Catullus: octo hoīes parare rectos ad lecticā. Paulus: cau fidicus. cuius mēit Mar tia. Gratus sic tibi Paule sit decēber. Declamare doces: erāt qui declama re docerēt pposita con trouersia ex historia aut oratione. Cicero ad prā turā usq; grāce declama uit latī Sēior. Vectius: pro præceptore quocūq; declamationū hic ponie. nā ut scribit Pl. Vectius ualens adulterio Messa line Claudii Cælaris nobilitatus: pariterq; eloquentiæ affectator fuit. Classis: pars populi erat et apud Liuum. Classis itē numerus discipulorū: qui in classem distributi ut scribit Quintilianus ordinem dicēdi secundū ingenii uires seruabant: ea nobis inquit ingens palmae contentio. ducere uero classem multo pulcherrimum: nam uictor classi præponebat: eratq; triginta diebus in imperio: deinde certaminis erat potestas: Vecti: le

S pondet enim tyrio Stlataria purpura filo.
E t tamen hoc ipsi est utile purpura uenit
C ausidicum: uēdunt amethystina. conuenit illis
E t strepitu & facie maioris uiuere census.
S ed finem impensā non seruat prodiga roma.
V t redeant ueteres: ciceroni nemo ducentos
N unc dederit nummos: nisi fulserit anulus īgens
R espicit hoc primum qui litigat: an tibi serui
O cto: decem comites: post te an sit sella: togati
A nte pedes ideo conducta paulus agebat.
S ardonice. atq; ideo pluris q̄ cōfūsus agebat.
Q uam basilus. rara in tenui facundia panno.
Q uando licet flentem basilo deducere matrem.
Q uis benedicentem basilum ferat: accipiāt te
G allia uel potius nutricula causidicorum
A ffrica: si placuit mercedem imponere linguæ.
D eclamare doces o ferrea pectora uecti:
C um perimit sēuos classis numerosa tyrannos:
N ā quæcūq; sedēs modo legerat: hæc eadē stans
P erferet: atq; eadem cātabat uersibus iisdem.
O ccidit miseros cambre repetita magistros.
Q uis color: & qđ sit causæ géus: arq; ubi summa
Q uæstio: quæ ueniant diuersa parte sagittæ.
N osse uolunt omnes: mercedem soluere nemo:
M ercedē appellas: quid enim scio: culpa docētis
S cilicet arguitut: q̄ lœua in parte mamillæ

gas generiuo casu. ut dicat o q̄ patiēs est Vectius in eo munere. Cornelius de declamatiōibus ita scribit. Declamatiōes aut ex historiis trahebāt: sicut sane nōnullæ usq; adhuc: aut ex ueritate: ac re: si qua forte recēs accidisset: itaq; locoꝝ ēt appellatiōibus additis pponi solebat & sic certe collecte editeq; se hēntz Cabre igitur īscriptio ē declamatiōis a loco. nā cabre oppidū est in thuetrania Troadis ut scribit Pl. & e pxia regiō ē Leibos. ī qua Mitylenē occuparūt tyrāni ut autor ē Strabo. Nigessilus & Magarogius: Alceus poeta: eos carmīc ē īlectatus ūde aureū plectrū hūisse dicit auctore Fabio. de tyranis electis cabre d'clamatio sāpe erat repētēda a magris: hæc placet sentētia ut cōue niat cū eo qđ dixit: Cū perimit sēuos classis nūerosa tyrannos, qđ alii a Cabro Scytharꝝ rege cuius mēinit Diodorus. Cabré declamationē deducūt: nulla ex parte accōmodatū ē.

Arcadico iuueni .i. asinino: nā in arcadia optimi & maximi asini sunt: ut scribit Varro & Plinius. & in italia reatini. A xiis senator quatringentis asinum emit: Mecenas pullo asinino uesti docuit: sed eo mortuo desitū est. A cannis: canne in Apulia nobiles busto romanorū ut scribit Plini. Cannæ itē locros oppidulū in Asia ut Strabo tradit. A cānis: deliberauit enī Hānibal an duceret exercitum ad urbem uictis romanis ad cannas Maarebale p̄fecto equitū suadente & hortātē: polli ceteq; ei cœnā in capitulo die quīti. Iæta respōdit Hannibal res est: sed uia maior q̄ ut capere a nimo possim. Circumagat. i. reducat Silius: Constantem & uana mināre Circuagit castrisq; ducem succedere cogit.

A tempestate: nam duplī tempestate cū eset ad tertīū lapidē a pugna estreuocarus ut apud Luiū & alios scriptores ē uolentem tertio p̄gredi reduxit Iuno ut Syllius cecinit. Ast alii sex: ex hoc autem ostendit nou esse subeundum munus docēdi: quoniā sophistæ qui se rhetoribus præsta te contrēdunt iam magis audiuntur q̄ rhetores: nā falsis argumentationibus malas causas docent defendere. Sophistæ apud grācos rhetores dicūtur: Sophistæ item erant qui falsis argumentis: malas causas tueri docebant: in

eos scripsit Isocrates perpetuā orationē: quæ iſcribit̄ καὶ τὰ Τῶν δόθισσῶν iā ergo iquit uero rhetori non est locus. sed sophistæ tantū sunt in pretio: Fusa uenena. s. a Medea. i. si accusaretur Medea: q̄ fuso bitumine uenenato: cuius meminerunt Pli. & Diodorus: Creontem regem cum Iasone qui eius filiam Creusam. ut alii scribunt glaucam relicta Medea duxerat: & totā domū cōbusserit: uix euadente Iasone. Sophistæ docēt qua arte possit defendi ut absoluatur. Raptore relicto: cū aufugit a Iasone: incēsa domo Creōtis. Silēt: defendūtur & absoluuntur. Malus ingratuusq; maritus. i. Iason censemur maritus malus & ingratuus & arte sophistæ dānatur: tāq; malus maritus erga Medeam: cū ipsa debeat puniri quoniā ipsa reliquit Iasonem combusta domo & necatis filiis. Et mortaria quæ iam sānant: idest iam arte sophistarum iudicantur uenena p̄delle idest tantum abest ut Medea damnetur q̄ magicem exercuerit in Iasone restituendo ad iuuentam: ut iam ars magica salutaris habeatur artifitio sophistarū. Chrysogonus: citharœdus de quo ante: Sunt quæ Chrysogonum cantare uentent. Pollio: alter citharœdus supra. An capitolinam deberet Pollio quercū Sperare & fidibus p̄miētere. Mar. here de theatro Pollione cārante. Citharœdi inquit quales sunt Chrysogonus & Pollio. maiore mercedem cōsequuntur sua discipulina q̄ rhetores. Theodorus: gadareus rhetor fuit: de quo Suetonius in Tyberio. Sæua ac lenta crudelitas: ne in puero quidem latuit q̄ Theodorus Gadareus rhetorice præceptor & cetera. Eiusdem meminit Fabius. hic dicebat rhetoricen esse artem sed non uirtutem.

N il salit arcadico iuueni: cuius mihi sexta
Q uaq; die miserum dirus caput hānibal implet.
Q uicquid idest de quo deliberauit: an petat urbē
A cannis: an post nymbos & fulmina cautus
C ircumagat madidas a tempestate cohortes
Q uantū uis stipulare: & p̄tinus accipe quod do.
V t totiens illum pater audiat: ast alii sex
E t plures uno cū clamant ore sophistæ:
E t ueras agitant lites raptore relicto:
F usa uenena silet: malus: ingratusq; maritus:
E t quæ iam ueteres sanāt mortaria cācos.
E rgo sibi dabit ipse tu dem si nostra mouebunt.
C onfilia: & uitæ diuersum iter ingredietur
A d pugnam qui rhetorica descendit ab umbra
S ummula ne pereat: qua uilis tessera uenit
F rumenti. quippe hāc merces lautissima: tenta
C hrysogonus quanti doceat: uel pollio q̄ti
L autorum pueros artem scindens theodori.

Scindens. i. lacerans & deridens: nā Pollio inquit deridet artem rhetorice cum plus ipse lucretur disciplina sua. Scindere. i. aliquādo conuiciis lacerare. Pli. Hic nāq; est manutra Carulli ueroneusis Carminibus proscissus. Fidentinus autem exponit scindēs. i. diuidens lectiones more præceptorum nam hic rudissimus accipit Pollionem & Chrylogonum pro rhetoribus. eadem. s. ipse rhetorice imbutus. Solem algentem: aut algentem solem dicit ī-

B alnea sexcentis: & pluris porticus in qua
G estetur dominus quotiens pluit: an ne serenū
E xpectet: spargatq; luto iuuenta recenti:
H ic potius, nanq; hic mūdæ nitet ungula mulæ
P arte alia longis numidarum fulta columnis
S urgat: & algentem rapiat cœnatio solem.
Q uanticunq; domus:ueniet qui fercula doce
C omponit:ueniet qui pulmentaria condit.
H os inter sumptus sessertia quintiliano
V t multum duo sufficient: res nulla minoris
C onstabat patri: q filius unde igitur tot
Q uintilianus habet saltus: exempla nouorum
F atorum transi: felix: & pulcher: & acer:
F elix: & sapiens: & nobilis: & generosus.
A ppositam nigræ lunam subtexit alutæ.
F elix orator quoq; maximus & iaculator:
E t si perfrixit cantat bene. distat enim quæ
S ydera te excipient modo primos incipientem
E dere uagitus: & adhuc a matre rubentem.
S i forruna uolet: fies de consule rhetor:
S i uolet hæc eadem fies de rhetore consul.
V entidius quid enī: quid tulius: an ne aliud q
S ydus: & occulti miranda potentia fati:

trare ī cœnationē: ppter lapides speculares oppo sitos: quoq; luxū insectas Plinius: nā his sol ita ar cetur ut quis itus luceat nō admodum caleat: aut certe situm cœnationis describit quæ Columellæ præcepto ita adificatur: ut estate hibernū oriētē spectet: & hoc placet: ut exponas algentem i. hi bernum: Quintiliano. i. si ita parci sunt romani erga præceptores quo pa & Q uintilianus est locu platus: nam hic romæ rhetorice professus es. xx. anis ut ipse scribit: primusq; mercedem pu blicā eo nomine meruit: ut tradit Eusebius: ex hispania a galba duxus i

Nigræ lunam subtexit alutæ: nobiles lūatis cal ceis utebātur more atc dum: Euādro duce: quasi ipsi bi essent qui genu recta liea soli ab illis deducerēt: autor est Plutar.

i quæstionibus: ex cuius

auctoritate plura de eo

diximus in cōmentariis

Marti. pars autem calcei

excavata operiebat co

rio quod appellarunt li

gulam: nā spetiem ligue

hēbat: & græce γλωττή

.i. lingua dicitur ut scribit

Pollux: nigos fuisse calceos ī nobilibus scribit Horatius: Nā ut quisq; insanus nigris me diū ipediit crus pellibus: Subtexit .i. operuit ligula apposita. Papinius. Primaq; patritia clausit uestigia Luna: pudet & piget īlectari Fidētinū hoc loco: q alutā scribit eē græus terre: nec quid mētiatur satis intelligit. Fies rhetor de consule. Idem scribit Cornelius. Magna inquit professorum atq; doctorum profluxit copia: adeoq; floruit: ut nonnulli ex infima fortuna in ordinem senatorum atq; ad summos honores processerint. In eundem ferme sensum Pli. De cōsule: ut Silus nouariensis qui post adilitatē factus est rhetor Ventidius ex captiuā asculana natus: ductusq; ī triūphū a Strabone Cnei Pöpei patre primo redarius: deinde mulio demū cōsul primus de partibus triūphauit: tanta admiratione hominū: ut portentum dicerent iactato uersu: Mulos qui fricabat cōsul factus est. Massurius scribit eum bis in triumphum ductum esse: autores sunt Plinius: Cicero. Gellius. Valerius.

Seruis: ut Tullio nato ex captiuā. Captiuis triumphos: ut Ventidio particum triūphū qui olim captiuus fuit Strabonis Cnei Pōpeii patris. Poenituit multos: Fidentinus hūc totum locum peruerit ut alia omnia. Nos ita exponimus. Iuuenalis ab exemplo ostendit quis aliquis instituerit munus docendi: tamen eum debere desistere quod & Thrasymachus & Secundus rhetores fecerunt: cum paruam alſequentur mercedem. Thrasymachus:

Cartaginensis rhetor in bythinia fuit: qui pri-
mus periodon qua Cicero
ābitū & cōprehēſionē
interpretatur & mēbrum
repperit. disipulus Pla-
tonis & Isocratis rho-
tis: artē generis delibera-
tiui perscripsit: cū cōpis
set rhetorice profiteri
destitut ob mercedē exi-
guam. Secundus: Car-
nas Athēis eruditus: rhe-
toricē cōcepit illuc p̄fiteri.
Sed ob paupertatem de-
seruit munus: peruenitq;
romam & atria Neronis:
moxq; Othonis coluit: unde
est locupletatus:
Tacitus missis i eas pū-
cias Atto & Secundo Ca-
tinate ille libertus erat
cuiq; flagitio promptus
hic grāeca doctrīa erudi-
tus: animū nō bonis ar-
tibus ibuerat Plutarchus
Item meminit. Secūdus
iquit rhetor qui Othonis
epistolas legerat hāc nar-
rabit.

Exitus: id est finis consiliorum nam tandem destitit: alibi Exitus hic est Tongiliī id est hoc consilium Tongiliī & finis consiliorum ut scilicet conducatur: non autem exitus id est mors ut Fidētinus per ignorantiam securus præceptorem interprætatur

Inopem: notat secundum qui athenīs erat inops. sed in urbe malis artibus locuple-
tatus: Nil præter: hic uersus referendus est ad perpetuum crimen athenarum non autē
ad Secūdū. Præter cicutas: præter uenenū ut dediſis Socrati: quē fallo criminē accusatū
ueneno substulerunt. In urna perpetuum uer: nam intra herbas odoratas condebantur
more Pytagoreorum: foliis olea nigra populi & myrthi qualem urnā uoluit habere Varro
ut est apud Plinium. Rufum. multi hoc nomine apud Tacitum legūtur: sed de Verginio
rufo uidetur intelligere de quo hāc Tacitus: Verginium rufum claritudo nominis expulit
& paulopost: nam Verginius studia iuuenium eloquentia Musonius præceptis sapien-
tia fouebat: posses suspicari dictum de Satrio rufo cum in nonnullis codicibus plinia-
nis ita legatur Satrius rufus cui est cum Cicerone x̄mulatio & qui non contentus est
eloquentia seculi nostri. Rufus inquit Iuuenalis qui tantum sibi in eloquentia tribuit:
ut Ciceronem audeat tanq; superfluentem & loquacem accusare a discipulis suis con-
tenditur. Allobroga. hoc est gallicæ loquacitatis & tumoris. Sed potissimum dixit
allobrogem cum gallum uellet dicere: notans historiam consulatus Ciceroniani: in
quo allobrogum populorum galliæ legati de Catilinaria coniuratione non nihil ege-
runt: fuisse præter Rufum qui superfluentem Ciceronem dicerent autor est Cornelius:
Brutus appellabat eum elumbem & mollem. Caluus attritum & exanguem. Ence-
ladi: hic grammaticus fuit eiusdem nominis: L. Enceladus libertus Augusti.

S eruis regna dabunt: captiuis fata triumphos:
F ælix ille tamen: coruo quoq; rario albo.
P oenituit multos uanæ sterilisq; cathedræ:
S icut thrasymachi probat exitus: atq; sēcundi
C arinatis: & hunc inopem uidistiſ athenæ
N il præter gelidas ausæ conferre cicutas.
D ii maiorem umbris tenuē: & sine pōdere terrā
S pirantesq; crocos: & in urna ppetuum uer:
Q ui præceptorem sancti uoluere parentis
E sse loco: metuens uirgæ iam grandis achiles
C antabat patriis in montibus: & cui non tunc
E liceret risum citarœdi cauda magistri:
S ed rufum atq; alios cædit sua quæq; iuuentus:
R uſum qui tociens ciceronem allobroga dixit
Q uis gremio enceladi: doctiq; palæmonis affert:
Q uantū grāmaticus meruit labor: & tamē ex hoc
Q uodcuq; est (minus ē aut̄ qua rhetoris æra)

Tegetis hibernæ niueiq; cadurei: Cadurei populi galliæ sunt apud quos lini præstantia palmâ optinet i culcitrâ ob præcipuū cädore: autor ē Pli. inde Iuuena. cadurci culcitrâ appellat: nō aliter iqt Palæmō & græmaticus patit aliqd d' trahi d' merced' sua q̄ si eēt istitor extræ supellectilis ut culcitrâ & lodicis. Supra cū uoluit ostendere curā extræ supellecti lis ait: nec d' lodice parâda. Hibernâ tegete: uocat apparatus lecti quo frigus arcer. Fidéti-

nus cū hæc legisset i scriptis nostris: sua tenuit e medare: Sed tā iepite ut nec illa nec nostra itegro s̄eu illic appareat. Phœbi balnea: que erat in urbe Phœbus libertus. cuius meit Cornelius. Ferebat iqt Vespasianū tanq; sōno cōniueret a Phœbo liberto icrepitū uel balnea Phœbi Cumas itelli git: ubi Phœbus colebat. Mar. Phœbi uada appellat. Nutricē Anchīta: eiusmōi quæstiōes perob scure a græmaticis exige bat. Inde Trāqlus scribit Tiberiū solitiū eē fatigare græmaticos quærendo: quæ fuerit mater He cuba: qd Achilli nomen iter uirgines & catæ: An chemoli: Alii iterprætāt de Archemoro filio Ly curgi qui desertus ab Hypsipyle nutritæ: morsu à guis extictus ē. Sed non placet Superfluū .n. erat quærere de nouerca Archemori: cū nullā habuerit aut certe si Hypsipylē tāq nouercā iterprætatur nō cōuēit: nā nomē Hypsipyles notissimū est: Iu uena. uero res pr̄sū ico gnitas pp̄sūt: de Anchemolo igit itelligo: de quo Verg. Hic Sthelenū petit & rheti de gente ueusta

D iscipuli custos præmordet acænetus ipse:
E t qui dispensat: franget sibi: cede palæmon
E t patere inde aliquid decrescere: nō aliter quā
I nstito hibernæ tegetis: niueiq; cadurci
D ū modo nō pereat media quod noctis ab hora
S edisti: qua nemo faber: qua nemo sedebat
Q ui docet obliquo lanam deducere ferro.
D ū modo non pereat totidem olfecisse lucernas:
Q uot stabant pueri: cum totus decolor esset
F laccus: & hæreret nigro fuligo maroni.
R ara tamen merces: qnæ cognitione tribuni
N on egeat: sed uos sœuas inponite leges:
V t præceptor i uerborum regula constet:
V t legat historias: auctores nouerit omnes
T aquā ūgues: & digitosq; suos. ut forte rogatus
D ū petit aut theimas: aut phœbi balnea: dicat
N utricem anchisæ: nomen: patriamq; nouercæ
A nchemoli: dicat quot acestes uixerit annos.
Q uot siculus phrygibus uini donauerit urnas.
E xigite ut mores teneros ceu pollice ducat.
V t si quis cæra uultum facit: exigite ut sit
E t pater ipsius coetus: ne turpia ludant:
N e faciant uicibus. non est leue tot puerorum
O bseruare manus: oculos q; infine trementes:
H æc inquit curas: & cum se uerterit annus
A ccipe uictori populus quod postulat aurum.

Anchemolū thalāos ausū iestare nouercæ: cuius nouercæ nomē nostri icognitū fatēt: quis Abienus iābicus uersibus græcā esse dicit Casperiā noīe. Pollice. i. tāq digito: sumptū ē de Persio: & præmit ratiōe anius uiciq; laborat Artificemq; tuo dicit sub pollice uultū. Tremētis oculos: nā cū ad uirilitatē perueniūt hirquit halli dicūt pueri ut scribit Pōpeius. quoniam οὐαὶ τοῖσι .i. germinat hirquis. i. extremis oculoz agulis. Tremētibus. f. i. libidē. Qd uictori populus: historias & fabulas hoc loco nōnulli somniāt: ego puto cōiungēdū cum eo qd dixit. Rara tamē merces quæ cognitiōe tribuni Nō egeat. ut dicat nullā hēbis mercedē post tot labores nisi per item & quā iusserit dari tribunus populi iudex. Victori .i. tibi iā dudū totus corruit miser. Hic nescio quæ sōnia per crapulā refert de ludis circēsibus.

Temmata libertini locupletis alūnus incertum an filius Iuuinalis: cū male audi-
uisset de ignobilitate sua: satyrā orsus est in eos qui sola maiorū auctoritate effe-
runtur: & hic nactus occasione eorum notat scelerā: ad ponticū uero scribit quē
docet quid sit uera no-
bilias. Stemmatā grā
ce latine coronæ dicun-
tur. unde latini idem uer-
bum acceperunt pro sta-
tuis majorum: qui coro-
nā aliquādo meruissent.
in artis expreſſi cera
vultus auorum singulis
adsponebantur armariis:
& in gentilium funus
adducebantur. Stemma-
ta eadem statuæ erant:
sed tantum eorum auo-
rū qui coronā i bello me-
ruissent. h̄x solæ lineis
designabantur ut quasi
pictæ uiderentur ad alia
rum differētiā. Plinius.
Stemmatā lineis discur-
rebant ad imagines pi-
ctas. Vultus pictos i.
St. Maria maiorū uī ut ait
Pli. erāt imagines cereæ
pictæ. Aemilianos i.
triumphales uiros quales
fuerunt Paulus Aemilius Macedonicus: cui data est uestis a senatu triūphalis ludis circen-
sibus. Scipio Aemilianus qui carthaginē & numantia deleuit. Curios: de curio ante dictū
est. Nasum minorē: laus stēmatis est a uetusitate. Coruini. i. messale coruini de quo ante
est dictum. Galbā. i. Sergiū Galbā consularē & oratorē tabula capaci i. amplus armario:
ita cōiūge quis fructus generis est famulos. i. ifames hoies. Iactare. i. ostētare. Magistros
equitū. i. maiores suos qui fuerūt magistri equitū. Coram lepidis. i. coram praelaris uiris
qualis fuit Lepidus. qui autore Valerio tantæ idolis fuit: ut ei ex senatus cōsulto posita sit
statua bullata cū prætexta: quoniā puer progressus i acie hostiē iteremisset. Effigies quo. i.
ad quē usum habes tot statuas maiorū: si nō emularis eorū uirtutes. Si ante numātinios. i.
ante statuas triūphaliū qualis fuit Scipio numātinus ludis tota nocte alea. ut ita cōiūctim
legas. si luditur alea pernox ante numātinios: & si tēcīpis dormire ortu luciferi. i. si tandem
ad auroram is dormitum uersatus tota nocte in alea: quo tempore illi ibant in aciem: q̄ ri-
diculi sūt: qui coniungunt ortus numātinios luciferi & de Astrologia disputant hoc loco:
non tam a nobis est offendendū q̄ ab omnibus facile cognosci potest. & tamen Evidentius
opinionem nostram sequi nolunt: tarditate ingenii impeditus. Fabius. Q. Fabi max-
imi allobrogis ciuis & Imperatoris clarissimi filius perditam luxuria uitam egit & ma-
ioribus indignam: adeo ut Pompeius pr̄etor Vrbinus paternis bonis ei interdixerit:
per hunc omnes intelligit qui a maioribus degenerar. nt. Fuit item Fabius ualens cu-
ius meminit Tacitus. Allobrogicis: idest cur uendicet sibi titulos maiorum: nam
Fabius ut scribit Valerius uictoria gallica cognomen Allobrogis & sibi & posteris peperit.

Magna ara. i. cur habeat hoc decus familia nā fabia gens habebat sacra herculis here-
ditaria quæ ipsa colebat ut scribit Liuius. magna autē dicit uel propter arā Herculis maxi-
mā cuius meit Pli. & Verg. & Ouidius uel certe quoniā autore Plutarcho in quæstiōibus:
duæ erant in templo Herculis aræ: maior ex qua uiri gustabant: minor ex qua foeminae

Iunii Iuuinalis Aquinatis Satyra Octaua.

Tēmata qd faciūt: qd prodest p̄tice lōgo
Sāguine censerī: pictosq; ostendere uultus
Maiorū: & stantes in curribus æmilanos:

E t curios iam dimidios: nasumq; minorem
C oruini: & galbam auriculis: nasoq; carentem:
Q uis fructus generis tabula iactare capaci
F amosos equitum cum dictatore magistros:
S i coram lepidis male uiuitur: effigies quo
T ot bellatorum: si luditur alea pernox:
A nte numātinios si dormire incipis ortus
L uciferi: quo signa duces: & castra mouebant
C ur allobrogicis: & magna gaudeat ara
N atus in herculeo fabius lare: si cupidus: si

Agna: alludit ad cognomē auitū:nā Fabius dictus est ouicula ab oue: quia haberet lenitatem & grauitatē ouis ut scribit Plutarchus. q.d. si nō ouicula ē alludens. f. ad cognomē sed plane agna mollior. Catinensi, i. siculo nā catane Aetneī iceudii cineribus electis pumicibus olim onera batur: pumices tamē qui ī ulu erāt corporz leuigādoꝝ laudatiōes erāt ī Melo & Cisiro: & eoliis insulis ut scribit Pli. Traducit: ridiculos facit: Cossus: i. talis qualis

fuit Cossus: qui Lartem Tolūniū manū sua iterse cit ducē hostiū: unde Spolia opima ī capitolū reportauit: altera post rōmulū: Vel Drusum. i. imitare Drusi mores: druso generis autor a Drauso hostiū duce iterfecto cognomē ī familia ppa gauit: Idē dicit ex gallia retulisse aurū quod ī obfidiōe capitolii hostibus datū fuerat: nā qd de Camillo scribunt nonnulli: nō ē una annaliū fides.

Sillanus: ad historiā suorū tēporū alludit: nā ut scribit Tacitus. Sillāus super claritudinē Iuliae familiæ suæ. Octaviū quoq; iter auos noīabat. & alibi. Sillanus iquit eximia nobilitate: Quod clamat Osiris: apta similitudo: nā cū inciderit in bonū ciuē: ait se ita lātari: ut sacerdotes solent cum Osiridē iuenerit: quē matatib⁹ lachrymis paolo ante quārebant. quasi & ipse dicat si optimum ciuē iuenerit se tādem īci dīsse ī eum: quem lugens iamdudum requirebat:

Nanū cuiusdā: sensus est. nō si te aliquis appellat aphricanū propterea es aphricanus: aut si Sil-

Vanus: & euganea quātumuis mollior agna: S i tenerum attritus catinensi pumice lumbum S quallentes producit auos: emptorq; ueneni F rangenda miseram funestat imagine gentem T ota licet ueteres exornent undiq; cāræ A tria: nobilitas est sola atq; unica uirtus P aulus: uel cossus: uel drusus moribus esto: H os ante effigies maiorum pone tuorum P rocedant ipias illi te consule uirgas. P rima mihi debes animi bona: sanctus haberi I usticiæq; tenax factis dictisq; meteris: A gnosco procerem: salue gātulice: seu tu S yllanus quocunq; alio de sanguine ratus C iuis: & egregius patriæ contingis ouanti E xclamare libet populus quod clamat osiri I nuento: quis. n. generosum dixerit hunc: qui I ndignus genere: & preclaro nomine tātum I nsignis: inanum cuiusdam atlanta uocamus. A ethiopem: cygnū: paruam extortamq; puellā E uropen: canibus pigris: scabiæq; uetusfa L euibus: & siccæ lambentibus ora lucernæ N omen erit pardus: tigris leo: si quid adhuc est Q uod fremit in terris violentius ergo cauebis: E t metues ne tu sis creticus: aut camerinus. H is ego quem monui tecū mihi sermo rubelli

Ianū dicit: es Sillanus: nā Id cognomē posset esse tibi īpositū in ludibriū & a contrario: ut athiopē aliquando cygnū dicitur: & nanū Atlātē. Ne tu sis creticus. i. ne tu eadē irrīsōe appelleris uel creticus uel camerinus: Creticus ex familia Metelli creticī qui a Creta deuicta creticus est dictus Scribūt hoc Linius & Ouidius. His ego quem monui. i. cuius causa hāc scripsi: nā a pōtico ad quē scribit discedit: & Rubelliū Placū alloquit: mox ad ponticū redibit: cū dicer paulo post hāc satis ad iuuenem: qui Rubelliū Plancū & Rōticū eundē esse putarunt ut Fidentinus & alii sua Itultitia decepti sunt. Rubelli Plance: codices mēdosī habēt blāde pro plance: de hoc ita scribit Tacitus ī Nerone: omniū dīre Rubellius Plancus celebrat: cuius nobilitas per matrē erat ex Iulia familia: ipse placita maiorꝝ colebat habitu: seuero casta & secreta domo q̄toq; metu occultior tāto plus fame adeptus: non magis autē ī hūc qui tēporibus Nerōis fuerat q̄ sub eius persōa ī omnes: qui efferrū nobilitate iuchit.

Sāguīe Iuli: nā per matrē erat ex Iulia familia: Cecropides: nō dicit hoc quia sit athe-
niēsis Rubellius: sed quoniā: cū Athēis familiæ: de nobilitate certarēt: Aliæ dicebāt se a Ce-
crophe oriūdas: & ex his cecropides dicebāt. Aliæ ab Alcmæone: ūde alcmæonii. Alii ab Eri-
theo: unde erithide. Sed cecropide genere præstabant. Ego cecropides: ego inq̄t præsto
generē ut cecropide Athēis præstabāt. De gēte togata: i.e. ex cliētibus & plābeis: qui togati
comites sunt. Bataui do-
miti. f.a Domitão: nā eos
puer domuit Domitiāus
ut ostēdit Tacitus. Syllius
At puer auricomō iā for-
midate batauo: Herme
trūco: hermis grāce lati-
ne Mercurium significat:
mos Athenis erat ut Thu-
cydides & Demosthenes
docēt: ut his qui uel trū-
plum duxissent uel præ-
clarū aliquid ges̄sissent:
modo bini: mō terni: mō
plures p̄ meritoꝝ digni-
tate Mercurii darēt: ex-
pressi marmore ubi solū
caput emēbat: reliquo
corpoꝝ non efficto sed
rudi: atq̄ ita supra fores
dispōebāt: apte igis Iu-
ne. eū q̄ se cecropidē di-
xit: cū iūtilis sit ciuīs pa-
triæ. statuꝝ Mercurii trū-
ce & sine mēbris compa-
rat: quis nō derideat hoc
loco Fidētinū & eius præ-
ceptorem qui Ormū legit
pro Liberto Cesaris: de-
prauato uersu: ut nullum
fēlū afferat. Herme. i. sta-
tuꝝ Mercurii cuius cor-
pus trūcū est in præmis-
maioḡ tuoḡ. Teucroꝝ
proles: qui iactas te ab
Iulo oriūdum. Corithe
& Hirpini: Hirpinus no-
mē equi ē & Corita equæ
nobillissimæ ut Atlas du-
rius Astur eq̄ apud Sylliū
in certamib⁹. Maiorū:
& Mar. Hirpini eq̄ memi-
nit. Hirpini ueteres qui
bene nouit auos. nomen
hūit ab hirpinis popu-
lis Sānitū ūde uenerat: hirpus illoḡ ligua lupū significat ut Strabo docet. & Corita a Cori-
to oppido Etruria. Syllius. Hos patriæ fauor hos accēdit nobiles nomē atiq̄ stabuli. Epi-
redia: epirediū ut scribit Fabius currū significat cōposito uerbo præpositiōe grāca &
dictiōe gallica: Gellius refert q̄ nosdā fēsisse: totū ēē barbaꝝ. Molā nepotis: nepos p̄priū
nomē ē d̄ quo Mar. Bis uicie nepos is pistriū hēbat qđ quom i oīū ore eēt: eius meit Iu-

B lande: tumes alto drusorum sanguine: tanq̄
F eceris ipſae aliquid propter quod nobilis es̄s.
V t te concipet: quæ sanguine fulget iuli:
N on quæ uentoso conducta sub aere texit:
V os humiles inquis uulgi pars ultima nostri:
Q uorū nemo queat patriam monstrare parētis.
A st ego cecropides: uiuas & originis huius
G audia longa feras: tamen ima plebe quiritem
F acundum inuenies: solet hic defendere causas
N obilis indocti: ueniet de plebe togata:
Q ui iuris nodos: & legum ænigmata soluat.
H ic petit euphraten iuuenis domitiq; bataui
C ustodes aquilas armis industrius: at tu
N il nisi cecropides: truncōq; simillimus herma:
N ullo quippe alio uincis discriminē: q̄
I lli marmoreum caput est. tua uiuit imago.
D ic mihi teucrorum proles animalia muta
Q uis generosa putet nisi fortia mente uolucrem
S ic laudamus equū: facili qui plurima palma
F eruet: & exultat rauco uictoria circo:
N obilis hic quocunq; uenit de gramine: cuius
C lara fuga atē alios: & primus i æquore puluis.
S ed uenale pecus corithæ: posteritas &
H irpinisi rara iugo uictoria sedit.
N il ibi maiorum respectus: gratia nulla
V mbrarum dominos preciis mutare iubentur
E xiguis: tritoꝝ trahunt epiredia collo
S egnipedes: digniꝝ molam uersare nepotis.

Quibus omnia debes: ex quibus totus pedes & nihil habes ex te laudadū: Hæc satis ad iuuenē: absoluta quā fecit ad Rubelliū digressionē: ad ponticū redit: Phalaris: fæuissimus tyrānus qui ī sicilia primus tyrānidē exercuit: Paurolam filium sāpe cōmonefaciens ne eū idem pricipatum optaret: ad fæuitā natus quā matri somniū portédit: nā uisa est faciem parere Cū prægnās esset: Taurū a Perillo æneū fabricatū habuit in uoluptatē cū illic inclusi homines qui puniebātur ngemiscēdo: per machiæ meatus: delinita uoce canere uiderētur. Dignus morte perit: hoc est qui ppter scelera dignus est morre: perit omiuino: & causas uiuendi perdidit.

Ergo ut miremur te non tua: primū aliquid da:
Quod possim titulis incidere præter honores:
Quos illis damus & dedimus qbus omnia debes.
Hæc satis ad iuuenē: quē uobis fama superbū
Tradidit inflatum: plenūq; nerone propinquō.
Rarus .n. ferme sensus communis in illa
Fortuna. sed te censeri laude tuorum
Pontice noluerim: sic ut nihil ipse futuræ
Laudis agas: miserū ē aliorum icumbere famæ:
Ne collapsa ruant subductis tecta columnis.
Stratus humi palmes uides desiderat ulmos
Esto bonus miles: tutor bonus: arbiter idem
Integre ambigue si quando citabere testis.
Incertæq; rei phaleris licet ipet: ut sis
Falsus: & admoto dictet periuria tauro.
Summum crede nephias animā præferre pudori
Et propter uitā uiuendi perdere causas.
Dignus morte perit: cœnet licet ostrea centum
Gaurana: & colmi toto mergatur aheno.
Expectata diu tandem prouincia: cum te
Rectorem accipiet: pone iræ frena: modumq;
Pone & auaritiæ: miserere inopum sociorum.
Ossa uides regum uacuis exusta medullis.
Respice quid moneat leges: quid curia mandet.
Præmia quanta bonos maneat: q fulmine iusto
Et capito & tutor ruerint damnante senatu
Piratæ cilicum: sed quid damnatio confert?

Hæc Tacitus: Cerialis postero die coloniā treuiroq; īgressus est: auido milite eruendæ ciuitatis: hanc esse classici: hanc tutoris patriā & alibi sāpe eiusdē meit. Piratæ cilicū .i. qui fuerant tanq; piratæ inter cilicas quos spoliatunt pirata a πέροι quod est transeo. q.d. pirata inter piratas: nā cilices piratæ facti sunt ut scribit Strabo. Triphonis & regū qui successe, rūt ignauia sed spe potissimum lucri cū captos hoīes pro mácipliis ad Delon uederēt: inde .n. multi romā serui adhibebātur. pompeius cilicas uictos ex parte reduxit solos: urbē Ciliæ quā Pōpeiopolim appellavit. Quid dānatio: his tribus uersibus publicorū iudiciorū carpit auaritiā: uelata tamen reprehensione: nā puicialibus accusantibus præsidē suū repertus: sāpenumero præside dānato. pecunia restituendæ prouicialibus: pricipū auaritia

Gaurana. i. baiana a Gauro monte proximo batis & isula eiusdē noīs Papinius. Gaurus nauilibus ap̄ta. Expectata diu: i auaros præfectos p uinciarum iuehitur dum monet ponticū qualē se debeat præstare. Ossa uides regū: i. tu uides iā reges ipsos spoliatos & exhaustos usq; ad medulas a præfectis puntiæ:

Capito: Capitōis meit Horatius in sermonibus. Alterius qui dictus ē Cosutianus Capito memit Tacitus: is fuit gener Tigillini socii præcibus alcius in ordinē senatoriū: dānatus quoniā Ciliæ prouinciam cui præfuerat: spoliauerat. Tacitus: quæ obliterari non sinebat Capito Cosutianus præter animū ad flagitū præcipitē iniquus Thraee: q; aucloritate eius cōcidisset: iuuātis cilicū legatos dū Capitonē repertus: interrogat: Tutor item gallus ordinē i exerceitu rōano gessit: de quo

in publicū ærariū inferebatur: quod scribit Pli. factum esse in damnatione Marii prisci: de quo antea damnatus inani iudicio. & paulo post uictrix prouintia ploras. Damnatio. i. præfector. Quid confert. s. sotis quibus non restituitur pecunia. Cherippe: Cherippū ponit pro Cilice qui obtinuit factū suū dānādū. Circūspice preconētu iquit o Cherippe uēdentem pannos præfecti damnati: qui tibi debentur. sed id agit ut pecunia inferatur in ærariū nō restituat tibi.

nā quod alter fur. s. præfecus tibi reliquit. hoc ē quod extoristi ex præfecto damnato: alter fur. i. ærariū publicū eripit.

Pansa. i. fur qualis fuit
Pansa: sed pro ærario hic ponitur. Nacta: fur notissimus ueru horatiano: Horatius. non quo fraudatis imūdus Nacta lucernis: sed hic accipit pro præfecto qui spolia uit prouiciā. Iam tace. s. posteaq; res peruenit ad ærarium. q. d. non potes accusare iudices ne lacessas principē. Naulū: metaphorā est a mercato ribus: qui cum nauigant si minus q̄tum cupiunt lucrari possunt: student ut saltē recuperēt ex mercibus diuenditis q̄tum pro uectura nauali soluerūt: id ē prouerbium ī eū qui cū multa amiserit reliqua etiā uelit perdere. Amētia iquit est uelle perdere uitam post bona: Naulū itē tybia ē: ut scibit Philemon quæ non inflatur

sed pulsatur ut cythara: autor Pollux: Non idem gemitus. i. nō erat tātus dolor oīm spoliatis q̄tus nūc: quoniā tūc erant diuites. Ebur phidiacū: i. statuē eburneæ sculptæ a phidia: qui claruit ebore præsertim celando: de Parthasio & Myrone & polyclero alibi dictum est. Polycleti: is formā humāna supra uerum expressit: sed deorum auctoritatē nō expluit in quo claruerunt Phidias & Alcamenes: Dolobella: dolobellæ cuiusdam meūt Tacitus de quo hic non intelligit: Fuit item Dolobella qui Asia Præfuit proconsul: damnatulq; e repētūdāz accusante. M. Scauro ut scribit Pedianus. Alterū Dolobellā accusauit Cæsar: sed nō dānauit. Antonius: nec de Antonio cuius meūt Tacitus: nec de M: António triūuiro loquīt: neuter. n. puīciā spoliauit: sed de Caio Antonio loquitur. de quo hæc Pedianus. hūc Antoniu césores sexlénio q̄ hæc dicerēt senatu mouerūt: causasq; subscripte, rūt q̄ socios ditipuerat: eiusdē exulis meminit Strabo. Verres: cū ī Sicilia prætor triénio fuisset: non succedente. Q. Ario accusante Cicerone patrono sicolorum damnatus est repetundarum. plura apud Pedianum & nos in .ii. satyra: Occulta pace spolia. i. opes quæ re uera erāt spolia bellica occultata sub nomine magistratuū. Corinthus uncta: mollissima dicitur ob multas opes & emporium asiaticorum quod illic erat: ibi ut inquit Strabo mercatores bona sensim cōsumebant: iactato prouerbio: nō omniū est Corinthū nauigare: erat & tēplum Veneris locupletissimum: in quo supra ducentas puellas prostabant dea.

P ræconem chærippe tuis circumspice pannis.
C um pansa eripiat: qcqd tibi nata reliquit.
I amq; tace: furor est post oīa perdere nauolum.
N on idem gemitus oīm: nec uulnus erat par
D amnorum sociis florentibus: & modo uictis:
P lena domus tunc oīs: & ingens stabat aceruu
N ummorum. spartana chlamys. conchylia choa
E t cū parthasii tabulis: signisq; mironis
P hidiacum uiuebat ebur: nec non policleti
M ultus ubiq; labor rara sine mentore mensa.
I nde dolobella est: atq; hinc antonius: inde
S acrilegus uerres: referebant nauibus altis
O culta spolia: & plures de pace triumphos.
N ūc sociis iuga pauca boū: & grex parvus equas
E t pater armenti capto eripietur agello:
I psi deinde lares: si quod spectabile signum
S i quis in ædicula deus unicus: hæc & .n. sunt
P ro summis nam sunt hec maxima: despicias tu
F orsirā imbelles thodios: unctamq; corinthum:

Resinata .i. expilata. Plinius De resina : pudetq; confiteri iam maximum honorem eius
in euellendis uirorum corpori pilis Martialis. Resina ueneto nec resecare luto. Gallicus
axis .i. gallia nā i his locis Othonis Vitelli & Vespasiani tēporibus: tumultus armōꝝ fuerūt.
Messoribus istis: aphros intelligit: ūde annona ī urbē mittebat. Vacatē Sc̄ene .i. nō sunt
irritādi aphri ne arma aduersus nos moueāt: qui i belles sumus & ī ludis desideremus: eoꝝ la-

boribus uictū percipiēt: sibi de sabinis ielle-
xerūt: sed ridiculū id esse
ostēdit: quod statī addit.
Cū tenuis nuper Marius
disc̄ixerit aphros. Re-
linques iacula & galeam:
quibus poterunt se ulci-
sci. Credite me uobis:
coniūgēndū est cū supe-
rioribus: nam ex iniuris
illatis sociis uaticiātur e-
orū defectionē ab īperio
romano: Acersecomes:
Acersecomes nomē a Ju-
uenale fictū ita ut barba
rū intelligatur. nā Libertū
intelligit ut Syrum. Ca-
padocē. Armeniū. Liber-
ti enī apud puinciatum
præfectos tātū gratia ua-
lebant aliquando: ut res
æquas & iniquas prelio
uēderēt: ut Statius apud
Q. Cicerōis fratre. Ne-
mo acersecomes. i. nullus
libertus barbarus gratio-
sus apd̄ te. Tribunal. i.
sentētias & iudicia tua:

Vēdit. s. partibus litigā-
tibus. In cōiuge crīmē:
nā uxores præfectorū a-
uaritia ſape notatæ sūt.
Mar. Gētibus ī libiycis u-
xor tua galle male audit
Immodice fēdo crīmē
auaritiæ. Celēo. i. tan-
q; altera celeno harpyia.

In sanguine sociog. i. si te
delectat crudelitas: Se-
cures hebetes. i. hebetate
sanguine cesog. Siare cō-
tra te. i. nobilitas tua tibi
nocet: nam facit ut faci-
lius tua scelerā cognoscā-
tur. Cōspectius crīmē. i.
omne scelus tanto a plu-
ribus uidet & accuiatur

D espicias merito. quid enim resinata iuuentus
C rutaq; totius facient tibi lœvia gentis?
H orrida uitanda est hispania: gallicus axis
I llyricumq; latus: parce & messoribus illis:
Q ui saturant urbem: circo sc̄enæq; uocantem.
Q uanta autē inde feres tā dītæ p̄r̄emiaculpæ:
C um tenues nuper marius discinxerit afros.
C urandum in primis ne magna iniuria fiat
F ortibus & miseriis: tollas licet oē quod usq; est
A urī: atq; argenti: scutum: gladiumq; relinques
E ti aacula: & galeam: spoliatis arma supersunt.
Q uod modo proposui non est sentēcia: uerum
C redite me uobis folium recitare sibyllæ
S i tibi sancta cohors comitum. si nemo tribunal
V endit acersecomes. si nullū in coniuge crīmen:
N ec per conuentus: nec cuncta per oppida curvis
V nguis ire parat nummos raptura celāno:
T unc licet a pico numeres genus: altaq; si te
N omina delectant: omnem titanida pugnam
I nter maiores ipsumq; promethea pones.
D e quo cunq; uoles proauum tibi sumito libro:
Q uod si p̄cipitem rapit ambitus: atq; libido:
S i frangis uirgas sociorum in sanguine: si te
D electant hebetes lassolictore secures.
I ncipit ipsorum cōtra te stare parentum
N obilitas claramq; facem p̄fere p̄dendis.
O mne animi uicium tanto conspectius in se
C rimē habet: q; to maior qui peccat habetur.
Q uo mihi te solitum falsas signare tabellas
I n templis: quæ fecit auus: statuamq; parentis
A nte triumphalem: quo? si nocturnus adulter
T emp̄a santonicō uelas adoperta cucullo?

Q;to est nobilior & illustrior qui peccat nā nobilitas facit ut a pluribus cognoscat. Quæ
fecit auus: non de Rubellio intelligit de quo iam est dictum: sed de omnibus posteris

Præter maiores cineres: reprehēsio ē eoꝝ qui a claris maioribus oriūdi ad turpia aliquādo ministeria descenderunt ut multi temporibus Neronis: qui aurigare didicerunt in principiis gratiam qui eodem tenebatur studio: & quis in Neronis tempora excādēcere uideatur. tamen per hæc ostendit omnem nobilitatem scenicis artibus & ministeriis contaminatam esse: Damasippus: nomen fictū ab equorum studio. Cineres maiorum.i.in via flaminia & latina ubi sunt sepulti eius maiores: Sufflamē: dicitur quod opponitur rōra ne exeat aut recurrit, alibi a similitudine sufflamen dixit pro ambitione: nec res atteritur longo sufflamē litis. Sed luna uidet. i. nō deberet id minus uereri ī occulto q̄ in publico. Hordea iumentis lassis: hordea pri mū data sunt iumentis: ut scribit Pli. postea ex his factus panis: deniq; exco gitata ptisana. More numā: qui docuit molā ūfundit: ut scribit Dionysius & alii. Sed dū per uigiles: popinæ loca erāt desidiae & luxuriae appara tata: nam ungebātur illuc genio indulgētes: multo rūp̄ opes absūmebātur: Salustius in historiis obicit iuuentū romanæ qđ popinas frequenter. Lucilius: idē ūlectatur: Mar. Sircicū derider: qui multa festertia ī felariolis popinis cōsumplerit: Idem carpit nunc in homībus suoꝝ tempore. Iuuenalis. Instaurare. i. repeteret: Peruigiles: idest noctū dieq; patētes: ppter multitudinem confluentem:

Syrophenix: nomē p̄ prium est unguentarii: ita fictum quod ex Syria & phenicia unguēta mittebātur: & Nice rotes unguentarius: cuius meminit Laberius Syrus fuit. Vdus. i. profluēs undiq;. Amomo: idest pixidibus Amomi & unguenti. Currit: uenit ut excipiat nobilem uenientem: quē salutat blandiens ei.

Idumeæ: Idumea in Syria ut scribit plinius. A meridie con termina Arabiæ: a Septemtrione uero phoeniciæ a qua Libanus eā diuidit. Idumeam portam appellat: per quam triumpharūt Vespasianus & Titus de iudeis. & fortasse arcum triumphalem Titi intelligit iuxta quem erant popinæ. Cyane nomen proprium mulieris popinariæ eiusdem nominis in Sicilia nympha conuersa in fontem: de qua Ovidius: alia fluminis: alia Menandri. Filia mater Cauni & Biblidis. Succinta: nam ministrat adueniētibus. Venali lagena. i. uino uenali ut ostēdat illic hoīes & ungī & potare. Inscripta lītea. i. sudaria thermag: nā erāt ita appellata a uaria textura. qua īscripta uidebantur Catullus Sudariumq; serabum cathagraphonq; linon. i. inscriptum līteum:

P ræter maiorum cineres: atq; ossa uoluci C arpento rapitur pinguis damasippus: & ipse I pse rotam stringit multo suffamine consul. N octe quidem: sed luna uidet: sed sydera testes I ntendunt oculos: finitum tempus honoris C um fuerit clara damasippus luce flagellum S umet: & occursum nusq; trepidabit amici I am senis: ac uirga prior innuet: atq; maniplos S oluet: & infundet iumentis hordea lassis: I nterea dum lanatas: toruumq; iuuencum M ore numæ cedit iouis ante altaria: iurat S olā hyponā & facies olida ad præsepia pictas. S ed cum peruigiles placet instaurare popinas O buius assiduo syrophœnix uodus amomo C urrit idumææ syrophœnix incola portæ. H ospitis affectu dominum regemq; salutat. E t cum uenali cyane succincta lagena. D efensor culpæ dicet mihi: fecimus & nos H ec iuuenes. esto: desisti nempe: nec ultra F ouisti errorem: breue sit quod turpiter audes. Q uædam cum prima reſecentur crimina barba. I ndulge ueniam pueris: damasippus ad illos T hermarum calices: inscriptaq; lītea uadit

Armeniæq; nā armenia ifesta fuit Neroni uario tumultu donec Tyridatem illius regem in urbē accersiuit ut est apud Trāquillū : Finitima est capadociæ: sortita nomē ab Armeno Iasonis comite . Rheno atq; Istro . i. teutonibus & batauis populis qui in Rhenō sunt & s̄pē arma mouent . Istro . i. dacis coercēdis qui Istrum accolunt: & infensi sunt nomini romano . Sandapilæ: sandapila feretriū populare & uilissimorū hominū ut in Domitiano ostēdit Trāquillus . Er-
gastula tusca: ubi serui uī cti fodiebāt agros: Vo
lesos brutos: de quibus ex Dionysio satis recita-
tum est: nā . ii. eo autore cum Tacio manerunt in urbe: ex fabiis Valerius Volesus Talus cognomē tyrannus. peiora super
sūt: lōge īquit & maiora dicenda sunt de nobili-
bus: & ita in his histrio-
nicā dānat. Sifario: si-
fariū nōnulli ex nostris mercedem dixerunt esse
quæ detur histrionī: Sed
id nulla pbatur auctori-
tate. Sifar Homerus sene
atūe appellauit & graci
ali rugosam cutē: Felitus
scribit sifariū esse genus
ueli minutum: ego uero
accipio pro nomine pro-
prio Pātomimi qui scenæ
precesset ut Stephanionē:
legimus: Piladē appellē .

M aturus bello armeniæ. syriæq; tuendis
A mnibus: & rheno atq; istro præstare neronem
S ecurum ualet hæc ætas. mitte hostia cæsar
M itte: sed in magnam legatum quære popina:
I nuenies aliquo cum percussore iacentem
P ermixtum nautis: aut furibus: ant fugitiuīs:
I nter carnifices: & fabros sandapilarum:
E t resupinati cessantia tympana galli .
A equa ubi libertas: cōmunia pocula. lectus
N on aliis cuiq; nec mensa remotior ulli
Q uid facias talem sortitus pontice seruum
N empe & lucanos: aut tusca ergascula mittas
A t uos troiugenæ uobis ignoscitis. & quæ
T urpia cerdoni: uolusos brutosq; decebunt.
Q uid si nunq; adeo fœdis: adeoq; pudendis
V timur exemplis: ut non peiora supersint?
C omsumptis opibus uocem damasippe locasti
S iphario: clamolum ageres ut phasma catulli
L aureorum uelox: & iam benevolentulus egit.
I udice me dignus uera cruce: nec tamen ipsi
I gnoscas populo: populi frons durior huius
Q ui sedet: & spectat triscuria patriciorum .
P lanipedes audit fabios: ridere potest qui

mōlra representabātur quibus agendis clamore opus etat. alibi de eadē fabula: mīmū agit ille Urbani qualē fugitiuus Scuria Catulli : Tu īqt o nobilis locasti uocē Sifatio Pātoniūo ut phasma Catulli ageres. In margie uero codicis mei antiquissimi ira est Catullū n̄elligit qui mīmos scripsit ut Laberius. Laureolū : Fabulā & Leōtem scripsit Neuius poeta i car-
cere: in qua īroducebatur Laureolus. qui ob scelus cruce pendebat . Domicianus ita uoluit hanc fabulam agi aliquādo ut alias: ut qui ageret uera cruce penderet nō fabulosa . Mar. de dānato. Nō falsa pēdens i cruce Laureolus. Lētulus autē ciuis nobilis eā pro histrione egit: ita tamē ut nō pepēderit uera cruce cū debuerit: ut ait Iuue. quoniā histrionicā exercebat :

Triscuria. i. nec ignoscendū est populo qui potest specclare scurrilitatē patritiorū . Tris-
curia: uerbū āti quū est & scurrilitatem significat īgentem: nā tris pro superlativo graci &
latini utebant: qd̄ Strabo affirmat de graciis cū expōat apd̄ Homerū o terq; quaterq; beati
i. maxie quod & Virg. est imitatus: nec ignoro Macrobiū aliter sentire . Planipedes. i. re-
citates comedias planipedias quæ uilissimæ erāt ut scribit Donatus: arguento & actioē .

Alapas mamercoꝝ .i. qui potest ridere & spectare mamercoꝝ nobiles imitantes latinū mī
mī qui ut risum provocaret pāniculū alteꝝ mīmū alapis cedebat: tāq̄ suspectū sibi q̄ rē ha-
beret cū Thymele uxore. Mar. O q̄ dignus eras alapis Mariæ latini: Te successurū credo
ego pāniculo. Quid refert. sad excusationē eoꝝ. Nullo cogēte Nerone: nā Nero equites
& senatores ī gladiatū iūlit descendere ut Tacitus & Trāquillus scribūt: nūc iquit nō est
Nero qui cogat se. spōte
descēdūt ī harenā. En-
ge tamen gladios: esto q̄
Nero cogat p̄posito sup-
plicio mortis nisi descen-
dāt in pulpita & in thea-
trū. Quid satius: hoc est
nonne pr̄stat mori q̄ cō
scēdere pulpita i. Zelo-
typus Thymeles. i. ut si-
mulās se Zelotypū Thy-
meles more latini cēdat
alterum alapis ut ātē est
dictū ex hoc refertur ad
id qđ ait mamercoꝝ ala-
pas. Collega corynthi
stupidi. i. aut socius Co-
rynthi mīmī plāipedarii
ī agēdis fabalis. Stupi-
di: eb̄tis & ignauii & hoc
refertur ad id qđ dixe-
rat planipedes audit Fa-
bius. Natus citharēdo
principe. i. sub Nerone
de curus studio citharē
fatis dictū est. Illud de
decus urbis: hinc omnes
aculei saryx exerti sunt
qđ nobiles turpes & for-
didas artes aliquādo ex-
ercuerit: insecatur igitur
eos qui uolūt sibi uideri
nobiles & tamē ita tube-
ūt histrionicā & artē sce-
nicam ut illic agnoscī &
spectari lātentur. cū itaq; descendūt in gladiaturā nobiles ut ait: & ī gladiatoribus alter sit
Mirmillo qui galea utitur recto ore: alter retiarius qui galerum habet nudo uultu: nolūt esse
mirmillones inquit ne tegāt faciem: sed retiarii: ut agnoscantur. Gracchū i. nobilē ciuē.
Falce supina: nā falx qua utebātur mirmillones supina dicebatur: ut est apud Tranquillū
incalligula. Tridentem. i. fuscinā quā haberet ut retiarius. Effudit. i. emisit aduersus mī-
millionē ut eū caperet. Credamus tunice: nā retiarii tunicati erāt & ī duebāt galerū: ita ta-
mē ut nultus nō tegeretur. Suetonius pileū īquit uel galerū sumebat: & alibi retiarii, tuni-
cati quīq;. Secutor: nō propriū est ut quidā autumāt: led Mūmillionē significat: qui retia-
riū postq ab eo captus nō ē: īsequit. Trāquillus. Retiarii tunicati quiq; nūero gregatī dimi-
cates: sine certamine ullo: totidē secutorib⁹ succubuerat. Ignominia grauiorē. i. secutor
explosus ē & derisus a spectatoribus: qui nobilē retiariū īperitū per totā harenā īsequebat:
Libera si dēt: exit ī aperrā īoperatoris reprehēsionē: cū dicat Senecā qui iussū Nerōis īter-
ēptus ē: quis ignobilibus parentibus ēēt natus ātēponēdū Nerōi: qui nobilitatē uīcis perdi-
dit. Non debuit una parari simia: nā simia serpente & gallinaceo ut Cicero scribit insuti-
culo patricide puniebantur, non una simia quasi dicat qui plura parricidia commisit:

M amercorum alapas: q̄ti sua funera uendant
Q uid refert. uendunt nullo cogente nerone.
N ec dubitant celsi pr̄toris uendere ludis.
F inge tamē gladios inde: atq; hīc pulpita pone:
Q uid satius: mortem sic quisq̄ exhortuit: ut sit
Z elotypus thymeles: stupidi collega corinthi:
R es haud mira tamē: citharēdo principe natus
N obilis: hēc ultra: quid erit nisi ludus: & illic
D edecus urbis habes: nec mīmīlōnis in armis
N ec clypeo gracchū pugnātem: aut falce supina.
D amnat enim tales habitus: & damnat: & odit
N ec galea frontē abscondit: mouet ecce tridentem
P ostq̄ uibrata pendentia retia dextra
N equicquā effudit: nudum ad spectacula uultū
E ritig: & tota fugit agnoscendus arena.
C redamus tunicæ: de faucibus aurea cum se
P orrigat: & longo iactetur spira galero.
E rgo ignominiam grauiorem pertulit omni
V ulnere: cum gracchō iussus pugnare secutor
L ibera si dentur populo suffragia: quis tam
P erditus ut dubitet senecam pr̄ferre neroni.
C uius supplitio non debuit una parari
S imia: nec serpens unus: nec culeus unus:

Dis autoribus. i. deis ita uolentibus, quos ita uoluisse ostēdit Homerus: qui itroducit in p̄cipio Odysseā Iouē dicētem se monuisse Aegistū: per Mercuriū nuncū ut nece Agamemnonis abstineret: & Clytemnestra uxore aliena: quoniā si id cōmitteret: Orestes filius alii quando ulcisceretur: & ita accidisse. Electrā sororis: ut Nero s. interfecit Antoniā Claudi filiā nuptias recusantē & Britannicū fratrem locutæ ueneficio:

i. Herniones uxorū suā Sparthanæ: ut Nero iter fecit Pompeiā uxorē istū calcis cum grauida esset.

Miscuit: non dedit bibenda uenena Orestes aliquibus affinibus: ut Nero Burro aliisq; necessariis & amicis. Nunq; cātauit: more s. cithareōdi: quod Nero fecit Neapoli & in Achaia Tranquillus & Tacitus autores. Troica non scripsit: i. nō cecinit captiuitatem Ilīi Orestes ut Nero: qui ardente urbe captiuitatē Ilīi cecinit ut scribit Trāquillus: q.d. non īcendit urbem Orestes ut Nero. Virginius: defecerūt a Nerone Iunius uindex p̄prator ī gallia & Galba in hispania cum exercitu. Virginius itē Rufus. exercitu germanicū in gallia habebat & per tumultū mi-

P ar agamēnonidæ crimen: sed causa facit rem
D isimilem: quippe ille deis auctoribus ulti
P atris erat cāsi media inter pocula: sed nec
E lectræ iugulo se polluit: aut spartani
S angūine coniugii: nullis aconita propinquis
M iscut. in scēna nūq; cantauit orestes.
T roica non scripsit: quid. n. uirginus armis
D ebuit ulcisci magis: aut cum uindice galba?
Q uid nero tam lēua: crudaq; tyrannide fecit?
H ac opera: atq; hæ sunt generosi principis artes
G audentis fœdo peregrina ad pulpita saltu
P rostitui: graiaeq; apium meruisse coronæ.
M aiorum effigies habeant insignia uocis:
A nte pedes domiti longum tu pone thyestæ.
S yrma: uel antigones: seu personā menalippes.

Itareū cum Rufus negaret se assensurum Galbæ ad īperiū: aut alicui qui non esset electus a senatu: uindex qui Galbæ fauebat. manus cum eo cōseruit: sibiq; morte consciuit inter uiginti gallorum millia cāsa: inde Virginius militari bus uotis ad īperiū eligebatur quod recusauit: descendens tandem in partes Galbæ: hoc distichon inscriptum est eius tumulo. Hic latus est Rufus pulso qui uīdīce quōdā: Imperiū asseruit: nō sibi: sed patriæ. ait igitur Virginium & Galbam & uīndicem meritō deservuisse a Nerone propter eius sclera. Fœdo saltu: sordida & turpi histriōnica saltatione. Peregrina ad pulpita: hoc dānat q; Nero nō tantū Romæ: sed etiā in Peloponesso & externis natiōibus: pro citharēdo in certaminib; bus palmæ & uictoriæ gloriabatur: nā ut scribit Trāquillus ī achaia cū sacra ad Nemeā argiui celebrarēt. ciuitates omnes citharēdos coronas ad ipsum misere: quæ erant ex Appio. Plinius de appio ionos ipsi ī achaia coronare uictores sacri certaminis Nemee. Ante pedes domiti. i. hæ erūt in signa Nerōis & spolia quæ poterūt collocati itē imagines Domitii & eius maiōs. Longū syrma Thyestæ: Syrma uestē tragicā qua. s. usus ē Nero: dicta a Syro quod est trahō: nā trahebatur a tibicine. Horatius. Traxitq; uagus per pulpita uestē. Nero autem recitauit tragedias Canacē parturientē. Orestē parricidā. Oedipodē excācatū. Herculeū ī sanū. Syrma itē ut scribit Pausanias locus iuxta Thebas dicebatur: per quē tracha est Antigōe ad tumulū Polynicis: qd; nōnulli p seria oratiōis dixerūt accipi hoc loco īep̄fissum est: nō. n. Iuuenalīs loquitur de oratiōe uel de tragedia: sed de habitu histriōico: quo Nero usus est. Pone inquit Syrma Thyestæ uel Antigones. i. qua usus est ī recitādis fabulis Thyestæ uel Antigones. Menalippe: soror fuit Antiope reginæ amazonum: sed de hac nunc non ītelligit: Menalippe item amata a Neptūno filium Berum peperit. cōiecta ī uincula obtrito pene fœtu abibus in stabulo in quo peperit: de hac Accius poeta scripsit: meminerunt Strabo & Varro ī secūdo de re rustica. de huius tragedia ītelligit Iuuenalīs:

Citharā: qua usus est & delata sibi a iudicibus adorauit: iussitq; ferri ad statuā Augalli.
Colosso marmoreo: alludit ad Colossum Neronis mire magnitudinis quem fabricauit
Zenodus accitus e gallia: huius meminerūt Plinius & Trāquillus. Ut bracatorū pueri. i.
posteri gallorū qui in Italā uenerunt & incēderunt urbem notissima historia. Senonum:
Senones finitimi remis inter treitos uel suauitate uini allecti: quod illuc Aronē Tyrenū
primum detulisse scribit
Plitarchus: uel suadēte
Licone eluetio: qui ob ar
tē fabrilē romæ cōmora
tus: sicū līcā olei & uini
primitias in patriam redi
ēs attulerat: ut tradit Pli.
in italiā allecti: urbe incē
sa: capitolium obsederūt.

Tunica: periphrasis est
supplciū: quo afficiebant
pditores: nā ducebāt ad
supplciū induit tunica:
quā molestā dixerūt: ad
enī tunicā qua utimur
in otio differentiā. Mart.
de Mutio: Tunica pre
sente molesta. Nouis
Arpinas. i. ignobilis Ci
ceo quē ignobilē fuisse
scripserūt nonnulli: ipse
uero & Eusebius testatur
eum oītum regio genere:
quod & Silius canit de
autore eius gentis: Regia
pgenies. pater fuit eque
stri ordinis quod & fāxe
ipse iactat & Eusebius fa
tetur: uerustas tamē qua
splēdor generis decide
rat: obtinuit ut ignobilis
diceretur. Municipalis

eques. i. natus i municipio Arpiō patre equestris ordinis. Octavius Leucade: Leucadē āte
Ambraciū sinū i cōtinēte oli fuisse: scribūt Ouidius & Strabo: sed cōynthii eā i īsula for
mā redegerūt appellariūtq; Leucadē a petra albicāte: quā i pelagus illic pteeditur: Alcmeo
nides uero scribit Alizeū & Leucadiū fuisse filios Icari. & a Leucadio dictā esse Leucadē:
ponit autē pro bello quod gessit Augustus aduersus Antonium & Cleopatram in proximo:

Abstulit. i. reportauit. Patrē patriæ. i. quis Octavius pater patriæ dicitur sit post bella ci
uilia & cādē multoq; tamē id Roma dedit ei in assentationē tanq; tyrāno: nō spōte & certo
iudicio ut Ciceroni quem patrē patriæ dixit ob patriā liberatā. Arpinas aliis: Marius de
quo nunc loquitur obscuro genere natus: patre Manlio & matre Fulcinia ad septimū cōsu
latum peruenit: triūphūq; gessit de Iugurta & Cymbris: eūdē fuisse aratorē annales quidē
non tradiderūt. Sed hoc dixit Iuuenalis quoniam Marius autore Plutarcho: uitā egit" mu
nicipalē in willa agri Arpinatis prima ætate: militauit autem primū sub Scipione in hispa
nia ad numantiam nullis ordinib; quod indicat dum ait eum fuisse inter fabros: nam
fabri castra sequebantur: nullius rei participes. nisi operis castroq; munēdorū. Volscog;:
Volsci metropolim habent Sueſsam: oppida Arpinū. Aquinū: Frabaterium. Frusinonem
& alia. Frangebat uertice uitem. i. pulsabatur uite a centurione in castris: nā centurionū
gestamē fuisse uitē latiā ad puniēdos milites testātur. Plinius. Centurionū in manu uitis
Lucanus: latiā longo gerit ordine uitē. Silius. Plutarchus. Mar. & nos plura illic diximus.

E t de marmoreo citharam suspende colosso.
Q uid catilina tuis natalibus: atq; cethigi
I nueniet qs q̄ sublimius: arma tamen uos
N octurna: & flāmas domib; tēplisq; parastis
V t bracatorum pueri senonumq; minores.
A usi quod liceat tunica punire molesta.
S ed uigilat consul: uexillaq; uestra coeret.
H ic nouis arpinas ignobilis: & modo romæ
M unicipalis eques galeatum ponit ubiq;
P rafidium attonitis: & in omni gente laborat.
T antum igitur muros intra toga contulit illi
N ominis: & tituli. quātū non leucade: quātū
T heſſaliæ campis octauius abstulit udo
C ædibus assiduis gladio: sed toma parentem
R oma patrem patriæ ciceronem libera dixit.
A rpinas aliis uolscorum in monte solebat
P oscere mercedes alieno lassus aratro.
N odosam post hæc frangebat uertice uitem
S i lentus pigra muniret castra dolabra.

Cymbros excipit: Cymbri fabulosi ferme sunt lōga Plutarchi disputatiōe: eosdē dictos
fuisse cymerios scribit Diodorus: qui ad tertētū milia ī italiā irruperūt qua ī trepidatione
populus romāus Mariū secūdo cōsulē elegit: quis paulo āte primū gessisset: nec lege creari
posset: ut uētētibus barbaris occurreret: quartūq; cōsul creatus: cū Luctatio Catulo magna
ītrage illos deleuit: & cū orta ēet cōtētio utri cōsuli uictoria deberet legatos parmensium
iudicio Mario decretā est

cū triūpho: Solus pte-
git. q. d. aliis cessātibus &
excluso Catulo Luctatio.

Lauro secūda. i. secūdo
triūphonā priorē gesse-
rat & Iugita: Collega:
ipse Marius collega Lu-
tati. Plebei & deciōs
animæ. i. decii quis igno-
biles essent. (nam ut scri-
bit Valerius. Decius pri-
mus detulit consulatū in
domum suā) tamē open
patrīa tulerūt nam pater
Decius in bello latino se
deuouit pro rei publice
salute. carmine quod ex-
tare scribit Plinius. filius
patris exemplū securus ī
bello aduersus etruscos.
Vmbros. samnites. gallos
se quoq; deuouit. Suffi-
ciūt diis infernis. i. potu-
erunt placare morre sua
īferos quis plebei essent.

Vltimus regū bonorū:
nā seruo successit Tar-
quinius pessimus. Pro-
dita ex actis: regibus. Ti-
tus & Tiberius Iunii cō-
sulis Bruti filii. Marcus
& Manlius Gellii uxoris
Bruti fratres. L. & M.
Aquilii Colatini sororis
filii: cum apud aquilios
conuenissent de reducen-

Hic tamen & cimbros: & sūma pericula rerum
Excipit: & solus trepidatē protegit urbem
At tq; ideo postquā ad cibros: stragēq; uolabant.
Qui nūquā attigerat maiora cadauera corui:
Nobilis ornatu lauro collega secunda.
Plebeie deciorum animæ: plebeia fuerunt
Nomina: pro totis legionibus hi tamen: & pro
Omibus auxiliis: atq; omni plebe latīna
Sufficiunt diis infernis: terræq; parenti.
Puris enim deciōs: q; qui seruantur ab illis.
Ancilla natus trabeam: & diadema quirini
Et fasces meruit regum ultimus ille bonorum:
Prodigia laxabant portarū claustra tyrannis
Exulibus iuuenes ipsius consulis: & quos
M agnum aliquid dubia pro libertate deceret.
Quod miraretur cum coclite mutius: & quæ
Imperiū finem tiberinum uirgo natauit.
Occulta ad patres produxit crimina seruus
M atronis lugendus: at illos uerbera iustis
Afficiunt pœnis: & legum prima securis.
Malo pater tibi sit tersites: dummodo tu sis
Aeacidae similis: uulcaniaq; arma capessas:
Quam te thersitæ similem producat achilles.

dis regibus cometati sunt. Vide Cecinēsis aquiliōs seruus ad Publiū Valeriuū rē derulit:
a quo deprehēsi iuuenes pœnas dederūt Bruto filiis nō parcēte: quos suppliciū cōstātissie
iussit & speculatori autores Plutarchus & Dionysius. Cloelia: iter. xx. obsides porsene data
est: qua duce reliqua uirgines deceptis custodibus ad suos enatarūt: ide statuā equestre pri-
ma meruit. Lucius tamē Piso ī analibus scribit statuā equestre cōtra Iouis statoris adē: fu-
isse publitia Valerii cōsulis filiæ. quæ sola ad suos redierit: reliquis uirginibus quæ obsides
erant intereniptis Lutii Tarquinii insidiis. Cocles: eodem bello statuā meruit equestrem:
cū iperū hostilē luttineret: & in ponte soluendo quædā difficultas fuisset: institutum est ne
ferro & clavis deinceps pōs cōpigeret: ide appellatus sublīcīus. qđ totus ex sublīcīis esset: nā
sublīca lōgiore perticā ut apd Catonē significat: autor Pli. Prima securis. i. primū suppli-
ciū q; cōsulatu primo post exactos reges fuit ī filios: Securis prima legū .i. cōsulatus pri-
mus qui fuit inter leges exactis regibus. Vulcania: quæ fabricauit Vulcanus ut scribit
Homerus longo carmine. Thersites: quem pugno Achilles interemit ut scribit Quintus:

Tamē ut repetas: qd' sequitur ex stomacho dicitū est i cōsolationē eius ignobilitatis affir-
mat n. romanos omnes eē pīri cōditiōe ignobiles: cū aut a Romulo pastore duxerit genus.
aut a Icelerarissimis homībus. q ad Asyllū Romuli cōfugerāt. Asyllū: nō tātū locū signifi-
cat quēcūq; sed tēplū solū: cui ius datū erat: ne quis īde diuelli posset ullū crīmē: id Cadimū
ferūt īstītūsse: cū ad Thebas cōdēdas multitudinē desy daret: īde fabula est nara homīes
e terra gentīos: in grācia
templū dianae ephesia id
iuris habuit: qd' Alexan-
der ad stadiū ptulit. An-
tonius ap̄ificauit: Augu-
stus subtilit: cū sceleratoz
multitudo ppterēa
augeri uidereſ. Virgilius
Romulū ait retulisse asyl-
lū. i. ad grēcoz imitatōnē
fecisse ab a particula ne-
gatiua & σολατō diripio
Asyllū dictū est: quia ne
mo inde poterat diuelli.

Domitius Calderinus
Veronēſis In Nonā Saty-
rā Ad Julianū Medicen.

Cire uelim: Sui
rēporis homīes
inlectaſ, qui cū
barbati essent
& hērent uxorē: draucōz
& mērularum cōmertio

pro ſe & uxore urebantur: Neuolumq; draucum ex eo ſolitum facere queſum alloquitur: &
quasi per dialogum introducit auaritiam accuſantem eorum quibus operam pre-
dat: deniq; huic dū ferme omnes partes in cīnēdis barbaris exagitandis & deridendis. Mar-
ſia: ſignum erat in foro ad quod litigantes uadimonia faciebant ut Porphyrio in Horatio
ſuſpicatur. Marsie item meminit Plinius: quem ait coronari ſolitum a filia Auguſti. Fuit
item Marsia fabula notus: qui nyſteis homībus iudicibus ut ſcribit Diōdorus cum
Apolline certa uit: & ſuperatus eſt: quoniam cum Apollo in certamine deficeret: addidit
uocem oris & cantum: id cum obiiceret Marsias: quo i. f. artem mulice non cantu eſſet con-
tendendum: reſpondit ipsum quoq; uti ore quo i. tibiam inflabat: uictus excoriatuſ eſt:
cōuerſus ī Mirtia flumen: quis Strabo ad historiā hoc referēt: ſcribat id factū eſſe: quoniā
ad Marsiæ ripas arundines naſcātur apte tibiis. Rauola: hunc ſui rēporis cūnīlīgū notat:

Rhodope: Rhodope ī thracia eſt a nomie regine mōs: rhodope itē meretricula ut ſcribit
Plinius: cum ſerua Aelopi: que tātū quēſum fecit in āgypto ut tumulo ſuo Pyramide ex-
truxerit: eā Sappho dorīca appellat ī carminibus: cuius amore cīptū fuīſe ſcribit Carallem
fratre: cum Leſbiū uīnum negotiator ad Naucratē comporraret: eiusdē meiſ Herodotus:
ille tamē grāce ſcribit rhodopis Strabo ī ultimo rhodope. Sappho. Arſit iops frater mere-
tricis uictus amore: hic ponitur pro altera meretrice temporum Iuuenalis. cuius cūnīlū
ligebat Rabula ſed aliquādo deprehēlus erubuit: & cōtraxit frōtē qualcm nūc habebat
Neuolus. Nōs colaphū incutimus: Crustulū opus dulciariū ē. ut Porphyrio ī Horatiū iter-
prātatur hoc ait ex ſtomacho: nos īquit Cēdimus ſeruos ſi lābunt crustula noſtra: nā ſunt
mellita & tamē uidemus Rabulā & alios ligere cūnos. & id ferius rēporibus noſtriſ. Cre-
perei Pollio: Polliōne nepotē & luxuriosū inlectat ut Horatius meuiū: hic. n. cōſumptis opi-
bus mutuo & in ſēnus pecunia querere cogebat: qd' non agebat ſine magno pudore &
cōradīo frōtis ob prītinā fortunā: a qua ob gulā erat deiectus. Creperei galli meiſ Tacī-
tus in gubernaculis nauis Agrippā. Polliōis itē Mar. An Polliōis dulce currīt ad quartum;

E t tamen ut longe repetas longeq; reuoluas
N omen ab infami gentem deducis asyllo.
M aiorum primus quisquis fuit: ille tuorum
A ut pastor fuit: aut aliud quod dicere nolo.

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyra Nona.

Cire uelim quare totiens mihi neuole tristis
Occurras frōtē obducta: ceu marsya uictus.
Q uid tibi cum uultu: qualem deprēſus habebat
R auola: dū rhodopes uda terit inguina barba.
N os colaphū incutimus lābenti crustula ſeruo.
N on erat hac facie miserabilior crepereiū
P ollio: qui triplicem uoram p̄rēſtare paratus

Agebas uernā equitē, i. quis essem iter uernas & seruos: tamen nō miore hilaritate uiuebas:
q̄ si eques diues fuisses. Calidi uisci: i. psilotri & dropacis: nam ea remedia sunt ad pilos
euellendos: tenacia ut uiscus. variis fiunt generibus ut docet Plinius. meges mangō psilotri
usū excouit: quo pueros uenales leuigabat. Fruticante pilo. i. fruticis instar subnascēte:
nā fruticare dicūtur pili cū duriores subnascētūr. Ad fanū isidis: de hoc āte dictum est.
ut i. illuc conducereris a matrōis futui uofētibus:

Ganymedē pacis: pacis
téplū Vespasianus extru-
xit iuxta forū: i quo Syl-
lam piētā a Nichomacho
cū admiratiōe spectabāt:
& Venerē īcerti autoris:
& Ganymedē mira ueni-
tate expressum. Palaria
matris adiecta .i. Cybe-
les. adiecta ex pergamō.

Quo non prostat:
hoc dicit quia nomiuit
téplū Cereris ubi solēt
esse ratum casta matrōe.

Aufidio: Aufidius Chi-
us. multi aufidii fuerunt:
sed hic adulteriis nobilis
& matronarum omnium
corruptor. Notatus est et
a Mar. procuratore uultu
qui proferat ipso. Acrior
hoc Chiis non erit Aufi-
dus. Maritos: erat enī
Draucus: Utile & hoc
multis: Verba Neuoli dra-
uci respōdētis sub cuius
persona tota satyra exur-
git. Munimenta togæ:
lacernas quibus tegitur
mihi toga. Textoris gal-
li: nā galli uiliores ueltes
& grossiores texebant:
Strabo gallis lanā asperā
esse scribit: unde sagula
texūtur. Mar. me pinguis
gallia uestit. alibi. Accipe
sequanica pingue textri-
cis alumnā. Tenuē argē-
tum. i. exigū ut ligulam:

Venē secundæ: nā pri-
mæ uenē optimū argētū
puquulatū dicebat. La-
bello spumati: nā qui ap-
petit labra mouet spuma-
tia. & Mar. de appetente
draucū: oculis deuoranti

Circuit: & fatuos non inuenit: unde repente
Tot rugæ: certe modico contentus agebas
Uernā equitem: conuiua ioco mordente facetus:
Et salib⁹ uehemens intra pomeria natis.
Omnia nunc cōtra: uultus grauis: horrida siccæ
Sylua comæ: nullus tota nitor in cute: qualem
Ræstabat calidi circumlita fascia uisci.
Sed fruticante pilo neglecta & sqallida crura.
Quid macies ægri ueteris: quem tempore longo
Torret quarta dies: olimq; domestica febris.
Deprendas animi tormenta latentis in ægro
Corpore: deprendas & gaudia sumit utrunq;
Inde habitum facies: igitur flexisse uideris
Propositum: & uitæ contrarius ire priori.
Nuper enim ut repeto phanū isidis: & ganymedē
Pacis: & adiecta secreta palatia matris.
Et cererē: (nam quo nō prostat fœmina téplō?)
Nōtior aufidio mœchus celebrare solebas.
Quod taceo: atq; ipsos etiam inclinare maritos,
Vtile & hoc multis uitæ genus: at mihi nullum
Inde opere pretium: pingues aliquādo lacernas
Minumenta togæ duri crassi⁹: coloris.
Et male percussas textoris pectine galli
Accipimus tenuē argentum: uenæ q; secundæ.
Fata regunt homines: fatum est & partibus illis
Quas sinus abscondit: nam si tibi sydera cessant
Nil faciet longi mensura incognita nerui.
Quamuis te nudum spumanti uero labello
Viderit: & blandæ astide densæ q; tabellæ
Sollicitent: Κισσός γλωκίς Εὐάρπε κινάτιον
Quod tamen ulterius monstrū: q̄mollis auarus?

bus draucos: Κισσός γλωκίς Εὐάρπε κινάτιον .i. suauē moribus hoīem cinēdū. & dū
hæc uerba grāce ilerit eoz hominū mollitiē: effemiat.i.n. erat grācis uerbis blādiri.

Hec tribui uerba sunt Vironis cōputantis cum Drauco. Sed tu sane: Ironice hoc dicit
Draucus ut ostēdat sibi nullā fuisse uoluptatē:cū ille ēēt hispidus: Vos hūili aſſeclæ:q.d.
qd poffū sperare cliētes a uobis o diuites cū nihil dōetis draucis q ueſtræ ſeruūt uolupta-
ti. Indulgebitis.i.dabitis ne aliqd clienti. Nec parati donare morbo.i.cū nolitis libidini-
ueſtræ aliquid dare: hoc eſt draucis. En cui:per iſuſiōnē exagitat barbatum ciſxdu:allo-
quitur.n.draucū tāq; eiſis
amicū:cū nihil iquīt det
cī edus tuus o drauce nec
tu debes ei mittere mune-
ra muliebria tāq; amicæ:
nā mos erat ut die natali
umbella:electra:& huius-
modi dona ab amicis fœ-
minis mitteret. En iquīt
irōice o drauce cui mittas
& cœta: Umbella: uelū
erat ad arcēdū ſolē i ūſu
præferti mulieribus. Mar.
Umbellā luscæ Ligde fe-
ras dominae. Succia: itē
hoc eſt electra mulierum
erant delitiae. Ouidius ea
a mulieribus latiniſ gestari
dicit & Plinius de succi-
niſ: i his iquīt uſuſ eſt ali-
quis i mediciā:ſed nō ob
hoc fœmineis placēt quæ
ſulemni uini colorē hēbāt
præſtabāt aliis. Fœmi-
neis kalēd: i.Martiis.nā
tūc dabātur dona mulie-
ribus:quod i Vespasiāno
ſeribit Trāquillus: & Ti-
bullus:ad Neerā:Et uada
nūc certa diſcurrūt undi-
q; pōpa: Horatius. Marti-
is celebs quid agā kalen-
dis. & ſāpe apud Martiā.
Dic paſſer: paſſer loci
ppriū eſt: Mar.nō mollis
ſinuella feruidiq; fluctus
paſſeriſ aut ſuperbus an-
xur. potes & reſerre ad
diuitē quē appelleſ paſſerē ob ſalacitatē. Tot miluos itra:tā lōgū tractū agroſ: in quo uo-
lātes milui laſſant. æmulatio eſt perſii. Diues arat curibus q̄tū non miluuſ oberrat. Ager
tripholinus. Fidētinus & Tripholio deducit & a r̄t̄oſ p̄e quod eſt quatuor. ſed iā pudeat
Fidētinū ſtūtitia ſuæ quē piget totiens eludere: nos iſtitutoris coſentioris abſoluamus:
ager tripholinus in campania eſt. Plinius Vina trebellica appellārūt ad Quartū a Neapolī
lapidem & iuxta Capuam: Culina mox tripholina: Cūmis: de Miseno potes
intelligere quod cūmis proximum eſt promontoriū uel de Gauro monte quod placet:
nam colles in campania Maſſici Gaurani Surrentini uini præſtantia & copia ſunt no-
bilitati: Exhaufi clientis: exhaufi drauci ſanguine: in opera tibi p̄aſſanda.
Melius ne: ideſt poſſet ne uiuore preſio Cibeleius ſacerdos ſcorrum alere cum
puero lenone. Colluſore Catello: plane designat meretricem: nam Catellus in
delitiis ſcororum eſt. Martialis. Os & labra tibi lingit Nauera Catellus.

Appellat: urget me ut alterū reperiā quia solus nō potest seruire. Ut Polyphe-
mio: nam si alterum habuisset: nō euasisset Vlyxes: duo Polyphe-
mio: nam si alterum habuisset: nō euasisset Vlyxes: duo Polyphe-
mio: nam si alterum habuisset: nō euasisset Vlyxes: duo Polyphe-
mio: nam si alterum habuisset: nō euasisset Vlyxes: duo Polyphe-
mio: nam si alterum habuisset: nō euasisset Vlyxes: duo Polyphe-

P olce: sed appellat puer unicus: ut polyphe-
L ata acies per quam solers euasit ulyxes.
A lter emendus erit: namq; hic nō sufficit: abo
P ascendi: quid agam bruma spirāte: quid oro:
Q uid dicam scapulis seruorum mēle decembri
E t pedibus: durate atq; expectate cicadas?
V erum ut dissimules: ut mittas cātera: qto
M etiris præcio: quod ni tibi deditus essem
D euotusq; cliens uxor tua virgo maneret?
S cis certe quibus ista modis: q s̄epe rogaris
E t quæ pollicitus: fugientem iæpe puellam
A mplexu rapui: tabulas quoq; ruperat: & iam
S ignabat: tota uix hæc ergo nocte redemi
T eplorante foris: testis mihi lectulus: & tu
A d quem peruenit lecti sonus: & dominæ uox
I nstable ac dirimi cœptum: & iam pene solutū
C oniugiu: in multis domibus seruauit adulter.
Q uo te circuagas: quæ prima aut ultima ponas
N ullū ergo meritū est igrate ac perfide nullum
Q uod tibi filiolus: uel filia nascitur ex me?
T ollis enim & libris actorum sparge te gaudes
A rgumenta uiri: foribus suspende coronas
I à pater es: dedimus qd famæ opponere possis
I ura parentis habes: propter me scriberis hæres:
L egatu omne capis: nec non & dulce caducum:
C ommoda præterea iunguntur multa caducis:
S i numerum: si tres impleuero. iusta doloris
N euole causa tui: contra tamen ille quid affert?
N egligit. a sq; alium bipedem sibi quærit asellū,
H æc soli commissa tibi celare memento:
E t tacitus nostras intra te fige quærelas.
N am res mortifera est inimicus pumice lœuis.
Q ui modo secretum commiserat: ardet & odit
T hanq; prodiderim quicquid scio: sumere ferrum
F uste aperire caput: candelam apponere ualuis

pite. euasit autē ut apud
Homerū narrat. pendens
sub utero arietis: quē po-
stremū exētem retinuit
Polyphe-
mio: & est allo-
cutus in cōsolationem cæ-
citat. Verum ut dissim-
mules: alterā operam ex-
pbrat diuiti qui cū mol-
lis sit & opera uxori præ-
stare nequeat: draucum
submittit loco suo: de ea
ibecillitate eorū hominū
Mart. ad Gallā. Difficile
est uero nubere Galla ui-
ro. Dissimules. i. simu-
les te nō itelligere q̄tū de
beas mihi p opera drau-
ci. Famæ: dedimus filio-
lum quo possis ostendere
te uirū esse & maritū: cū
sis mulier & cīdus. Ca-
ducū: lex Papia apellauit
legatū relictū sub cōdi-
cie: qua deficiēte uel ui-
uo uel mortuo testatore:
id cadat & perueniat uel
ad testatorē uiuū uel ad
substitutum eo mortuo.

Si tres impleuero: nam
qui ius habebat trium li-
beroru: ut scribit Appia-
nus tesseram frumenti tri-
plicem accipiebat. Idem
in petitione magistratū
non habetibus filios eo
numero ateponebātur. ut
inuit Plinius. in epistola:
horū habuit rationē lex
Iulia ut refert Gellius.

Apponere candelā ual-
uis. i. podici: hoc suppli-
cii genus notauit Catullus.
Ah tum te miserum
maliq; fati Quē attractis
pedibus patente porta
percurrēt raphaniq; mu-
gileq; patentem portam
dixit Catullus podicem:
ut ualuam Iuuenialis.

Nec cōrēnas aut despicias: hoc est & ueneficiū potes timere si offendis diuirē. nā īter tātas
op̄es nunq̄ deest copia ueneni qua utūtūr diuites ī eos quos oderūt. Ut curia Martis .i. tāq̄
x̄gerī tecū de re capitali quēadmodū agitur ī curia Martis Athenis: nā iudiciū capitis auto-
re Plinio primum cōstitutū est Athenis in Aræopago. i. in curia Martis: O Corydon: uerba
Iuuenialis respondentis
Neuolo qui Petierat ut ta-
ceret Hemytichiō Virgi-
lii. q. d. o stulte. Archi-
magirus: magister coquo-
rum & coquus īter seruos
erat. oli uero cōducebatut
ex Macello ut scribit Pli-
nius. Balthea. i. hēnas &
flagra quibus aliquando
celi sunt. Pro populo
faciēs: Lauferā suo& tem-
porū ebriā norat: alii ali-
ter sunt ītepretati: ego ue-
ro ītelligo pro populo. i.
in sacris bon̄ & dē: i qui
bus teste Plutarcho mul-
ta bacchanalibus similia
īter se peragebant mulie-
res. ea appellat Tranquil-
lus ceremonias publicas: ut in comētariis Trāquil-
li ī exposuitimus. & Cicero.
Clodiū Appii filiū credo
te audīse: cū uelle mulie-
bri deprehēsū domi Cai
Cæsarī: cū sacrificiū pro
populo fieret. i. in sacris
bon̄ & dē. Fidētinus hoc
ex scriptis nostris recitat.
sed īperfectū ut diffīlū
let furtū aut certe qd̄ scri-
bat nō ītelligit. Farre. i.
pane nā farre uixerūt ro-
mani tercētū ānis ut scri-
bit Verrius autore Plinio
Qui digito scalpunt. i.
molles. quod Plutarhus
ostēdit cū scribat Cicero
nem solitū dicere se non
posse suspicari aliqd de
Cæsare: quem uideret ca-
put uno digito scalpentē
ex quo. s. coniiciebat: eū
esse hōfem molle. Eruc-
cis. i. herbis ad salacitatē
Venetiis incitandam: ut
scribūt Varro & Apitius:
Non dubitat: nec contemnas aut despicias quod
His opibus nunq̄ cara est annona ueneni.
Ergo occulta teges: ut curia martis athenis.
O corydon corydon secretum: diuitis ullum
Esse putas: serui ut taceant: iumenta loquētur
Et canis: & postes: & marmora: clade fenestras:
Vela tegant rimas: iunge hostia tollito lumen
E medio: clamēt omnes: prope nemo recumbat
Quod tamen ad cantum galli facit ille secundi.
Proximus ante diem caupo sciet: audiet & quæ
inxerunt pariter librarius archimagiri
Captores: quid. n. dubitant componere crimen
In dominos: quotiens rumoribus ulciscuntur
Althea: nec deerit qui te per compita quærat
Nolentem: & miseram uinosus inebriet aurem.
Illos ergo roges qcqd paulo ante petebas
Anobis: taceant illi: sed prodere malunt
Arcanum: q subrepti potare faleini:
Pro populo faciens quantū laufella bibebat.
Iuendum est recte cum ppter plurima: tūc his
Tæcipue causis: ut linguas mancipiorum
Contemnas: nā lingua mali pars maxima serui.
Deterior tamen hic: qui liber non erit illis
Quorum animas & farre suo custodit & ære.
Idcirco ut possis linguam contemnere serui
Vile consilium mihi: sed cōmune dedisti.
Nūc mihi quod suades post dānū tēporis & spes
Dceptas: festinat. n. decurrere uelox
Flosculus: angustæ miseræq; bræuissima uitæ
Portio: dum bibimus: dū ferta unguēta: puellas
Poscimus: obrepit non intellecta senectus
Nētrepida: nunquā pathicus tibi deerit amicus
Santibus & saluis his collibus: undiq; ad illos
Conueniunt: & carpentis: & nauibus omnes
Qui digito scalpunt uno caput: altera maior
Pes supēst: tu tantum erucis imprime dentem.

Fœlicibus: respōdet Neuolus. ppone iquit hæc præcepta his qui possunt aliquid sperare.
O parui nostriq; lares. uotū quod sequitur Neuoli optantis opes introducitur a Iuuenale
per iurisdictionē: ut ostēdat eū nescire uiuere cōtentū paruo. & propterea exercere turpes artes:
quali īnuat uitiosum hominē a sapiēte ī hoc differre quod hic multa cōcupiscat: ille paucis
lit cōrētus. Parui: loquitur ex affectu nā ei parui uidebātur.

Quæ fabritius: hoc est supra
decē pōdo: nā Fabritius
Licinus cēsor senatu mo-
uit Rusinū qui bis cōsul
fuerat & dictator: quoni
am decem pondo argēti
facti habebat: scribunt
Liuius & Gellius. addit
Plinius eū statuisse ut ne
bellici quidē īperatores
pluſq; paterā & salinū ar
gētēū haberēt. De gre
ge mœſoz: mœſi duplex
ē misia altera troadi phry
giax finitima: ducta origi
ne ex europa ut scribit
Plinius: nā inde Misi bri
ges & thyni profecti Mi
siā Phrygiā: Bitbinis
tenuerunt: altera europa
cuius meminit Ptoleme
us iuxta Pannoniā: De
grege mœſoz. i. de grege
seruos ex mœſia. Pin
gat cito: uelocitate pingē
di nemo āteiuuit Nichoma
chum Aristegni filium &
discipulū. Votū misera
bile: itroducit eū ingeni
scētē huic uoto: ut magis
irrideat. Attigit caras:
Carmē est i. xii. Odysse
apud Homerū: ubi Vly
xes a Circe admonitus:
ne pateretur se allici can
tu sirenū præter quas e
rat nauigaturus. carā īni

Hæc exempla para fœlicibus: at mea clotho
Et lachesis gaudent: si pascitur inguine ueter
O parui nostriq; lares. quos thure minuto
A ut farre: & tenui soleo exornare corona:
Q uādo ego figā aliqd: quo sit mihi tuta senectus
A tegete & baculo: uiginti millia fœnus
P ignoribus positis: argenti uascula puri:
S ed quæ fabricius censor notet: & duo fortis
D e grege medorum: qui me ceruice locata
S ecurum iubeant clamoso insistere circo:
S it mihi præterea curuus cælator: & alter
Q ui multas facies pingat cito: sufficient hæc
Q uādo ego pauper ero: uotū miserabile: nec spes
H is saltem: nam cum pro me fortuna rogatur
A ffigit ceras illa de naue petitas:
Q ua siculos cantus effugit remige surdo.

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyra Decima.

Mnibus in terris quæ sunt agadibus usq;
Aurorā & gāgē pauci dignoscere possunt
Vera bona: atq; illis multū diuersa rēota
E rroris nebula. quid. n. ratione timemus

sit auribus sociorum omnium iussitq; se ad malum alligari: apertis auribus: imperans
ut si forte uel nutu uel clamoribus rogarerit se solui: non parerent cum illuc applicuisset
nauis innuens uincula dissolui iubebat: uictus suauitate carminis quod sirenē orſe
sunt & Cicero est interpretatus. O decus Argolicum quin puppim flectis Vlyxe.

Domitius Calderinus Veronensis In Decimam Satyram Ad Julianum Medicen.

Mnibus: Ignoratiā hominū accusat qui per īprudētiā ea ſāpe a diis optant: quæ
pernitiosa ſunt docerq; quid hominem in uita expetere oporteat. A gadibus. i.
ab Occidētē gades pheretides Eritram dixit. Insula est extra colūnas herculeas
ad hostiū Betis erūpētis ī Oceanū: stadiis cētū lōga opibus ūsignis: nā ūp̄a qui
gētos atate Strabonis nt ille refert illic īnuēti ſunt equestris cēsus: pascuoz fertilitate pr
stat idcirco Gerionis armenta illic fuſſe ūixerūt. Gangem: Indiae fluuiū: alii īcerto ortu
effe dixerūt: alii in Scythicis mōtibus habere fontes: in eū decē & nouem amnes influūt.

Balena maior delphin & apte cōparat magnitudinē census duabus innanibus Belluis ut ostēdat in his esse temeritatē & iperū fortunā. Balena britānica: in Britannico Oceano Balena expressit: quis inatet aliquādo i nostra maria ut scribit Plinius. Caius longinus: iuris cōsultus: cui Drusillā collocatā īperator Caligula abduxit. iterfectus est a Nerone quā Caius percōloris Cætis imaginē ī stēmate suo haberet: sed per Lōginū dijites omnes sublatos a Nerone intelligit: Plantius itē Lateranus ī cōiuratiōne neronia deprehēsus a Nerone iussus ē mori: ut Tacitus scribit. Tacitus: proximā necē Plantii Laterani cōsulis designati Nero adiūgit & cæta. Idem Senecā præceptorē quem Fenius Rufus & Tigillinus post mortē Buri uariis criminis iudicibus adorti sunt: quā si augētē opes euectas ultra priuatū modū. & hortoz amoenitate ac uillarū magnificētā: p̄cipē sub gradiētē ad necē cōpulit.

Cœnacula: numero multitudinis dicuntur suprema tabulata domus: quoniam ut Varro scribit maiores aliquādo illuc cœnare instituerūt: eā partē locabat ī quilinis qui pauperes sunt. Rarus miles. i. rarus Centurio & Tribunus nuntius ab īperatore necis. Venit ī cœnacula. i. ad īquilinos & pauperes. q.d. paucis inquilinis immittitur percussor.

Alter: Democritū ītelligit Argistrati ī certum an Damasippi. an Atenodo ri filium Thrax fuit ex Abdera urbe ut Laertius scribit. Flebat alter: receptū est ut Diogenē ī tel ligamus: sed nulla extat historia: graci ad Heraclitū hoc referūt quē fleuit se cōstat. Pli. uero ī vii: ita scribit. Exit hic animi tenor ī rigorē quēdā toruitatemq; naturā duram & inflexibilem affectusq;

humanos adimit quales Ἀπάθεοι graci uocant & multos eius generis experti. quodq; mirum sit autorem maximae sapientiae. Diogenem Cynicum Pyrrhonem Heraclitum: De lachrymis uero Heracliti extat etiam epigramma græcum Solinus idem quod Plinius:

A ut cupimus: quid tā dextro pede cōcīpis ut te
C onatus non pœnitēat: uotiū peracti?
E uertere domos totas optantibus ipsis
D ii faciles. nocitura toga: nocitura petuntur
M ilitia & torrens dicendi copia: multis
E t sua mortifera est facundia: uiribus ille
C onfisus periit admirandisq; lacertis
S ed plures nimia congesta pecunia cura
S trangulat: & cūcta exupans patrimonia cēsus
Q uanto delphinis balena britānica maior.
T emporibus diris igitur iussuq; neronis
L onginum & magnos senecæ prediuitis hortos
C lausit: & egregias lateranorum obsidet ædes
T ota cohors: rarus uenit in cœnacula miles:
P aucta licet portes argenti uascula puris:
N octe īter ingressus gladium contumq; timebis
E t motæ ad lunam trepidabis arundinis ubram
C antabit uacuus coram latrone uiator.
P rima fere uota: & cunctis notissima tēplis
D iuitiæ crescant ut opes ut maxima toto
N ostra sit arca foro. sed nulla aconita bibūtur
F ictilibus: tunc illa time cum pocula sumes
G émata: & lato setinum ardebit in auto.
I am ne igitur laudas: quod de sapientibus alter
R idebat: quotiens a limine mouerat unum
P rotulerat q; pedem: flebat contrarius alter:
S ed facilis cuius rigidī censura cachini:
M irandum est unde ille oculis sufficerit humor
P erpetuo risu pulmonem agitare solebat:
D emocritus: q̄q non esset urbibus illis

Praetexta: describit prætoris presidētē ludis cī sensibus habitu triūphali & deridet: Togæ pictæ i. triūphalis quæ pèdet ex humeris prætoris. Seruus publicus tener hāc i. adiuuat eū ad sustinēdā coronā: nā a tergo triūphatis seruus erat qui sustinēbat coronā: Plini. & cū corona ex auro etrusco sustinēretur a tergo. anulus tamē i digito ferreus erat: æqua fortū triūphatis: & servi coronā sustinētis. Da nūc & uolucrē: triūphalia hāc erāt ornamēta: aure i corōa sella curulis eburnea: Scipio eburneus extate aquila i capite: toga picta & palmata tunica Liuius scribit. Da i. ad de. Cornicines: sunt qui præcedebāt triūphantēs. qd Polybius & Plutarchus in amilio scribunt.

P rætexta: & trabeæ fasces: lectica: tribunal.
Q uid si uidisset prætorem incurribus altis
E xtantem: & medio sublimem in puluere circi
I n tunica iouis: & pictæ sarrana ferentem
E x humeris aulaæ togæ. magnæq; coronæ.
T antum orbem qto ceruix non sufficit ulla?
Q uippe tenet sudans hanc publicus: & sibi cōsul
N e placeat currū seruus portatur eodem.
D a nunc & uolucrem septro quæ surgit eburno:
I llinc cornicines: hinc præcedentia longi
A ḡminis officia: & niueos ad freна quirites:
D efossa in loculis: quos sportula fecit amicos:
T unc quoq; materiam risus inuenit in omnes
O ccursus hominum: cuius prudentia monstrat
S ummos posse uiros: & magna exēpla datus
V eruecum in patria crassocq; sub aere nasci.
R idebat curas: nec non & gaudia uulgi:
I nterdum & lachrymas: cū fortunæ ipse minaci
M andaret laqueum: mediūq; ostenderet unguē.
E igo superuacua: aut perniciosa petuntur
P ropter quæ fas est genua incærare deorum
Q uosdam præcipitat subiecta potēcia magnæ
I nuidæ: mergit longa atq; insignis honorum
P agina: descendunt statuæ: restemq; sequuntur.
I psas deinde rotas bigarum impacta securis
C ædit: & immeritis franguntur crura caballis.
I am stridunt ignes: iam follibus atq; caminis
A rdet adgratum populo caput: & crepat ignis
S eianus: deinde ex fatie toto orbe secunda
F iunt urceoli: pelues: sartago patellæ
P one domi lauros: duc in capitolia magnum

Magna exēpla: & hoc pèdet ex stōacho superioris satyræ: qua ignobilatē suā est tutatus. Si inquit Democritus fuit tāta prudētia natus i Thracia inter lactifagos & agrestes: possunt & alii quis obscura patria magni uiiri esse. Fas est: dii iquid permittūt se rogari & cōcedūt etiā permītīosa aliquando. Fas est: licet mortalibus. Incerare: i. rogare deos: i genibus putabāt ut iquid Plinius inesse relligionē quādā: nā i his fuit quādā uitalitas ppterēa supplices genua aplectebant. Quosdam præcipitat: nimirū etiā homores hoiles iquid aliquando perdiderūt: quod exemplo Seiani probat. hic nū præfectus pretorii ut scribit Philo & tradit Eusebius. temporibus Tiberi tātum ualuit autoritate: apud prīcipē ut eius imāgines aureæ passim colerētur ut scribit Trāquillus: natalisq; eius dies publice celebraret: & collega fuerit prīcipi i quīto consulatu: sed cū res nouas i eū moliretur per cōuītationē: oppreslus est: trāitus unco & abieclus in

gemonias: statuisq; disiectis: id ægit Tiberius Senex datis ex capreis ad Senatum litteris. Pone domi: introducit populum iſultantem Seiano damnato quoniam timebat: nam ut refert Tranquillus: Tiberius notos omnes & familiares Seiani persequebatur.

Nunq̄ amauit hoc dicit ne uideretur familiaris Seiani. Indicibus: indices sunt qui consciū sceleris accusant socios. Nursia: non pro fortuna accipio quod nusq̄ legi; sed pro dea-
tuscorum: cuius meminuit Liuius in .vii. ab urbe Liuius. Volsiniis quoq; clausos indices numeri annorum fixos in templo Norsix Etrusce dea. comparere diligens taliū monumētorū autor Cintius affirmit: M. Horatius consul ex lege & cœta. ut etiā Velleda numen quorū dā germanorum ut autor est Cornelius. Pannum & circenses: codex meus antiquissimus habet pānū & ita est legendū. est autem irrisio populi qui ludis circensis occupabatur: quorū spectacula auerterat Domitianus. & Iuuenalis alibi. Pliniusq; ad Calvisiū deridet: propositus erat pannus quē aurigæ uictores tollebat auratus & purpureus: erat græcō illuc certatiū: uiridis aliorū: qui ergo fauorē & plausum capabant solebant donare tunicam propterea ita scribit Plinius de spectatoribus: pāno pannū amāt: hoc est applaudūt alicui ut ille allequitur pannū & sibi detur tunica: paucō post tāea autoritas in una uillissima tunica. Ad Martis aram. i. ad forum iuxta adēm Martis. ulti-
ris. q. d. in uos ibat accusatus. Male defensus: Ajax sibi mortē cōsciuit: superatus ī iudicio armorum ab Ulixe. multi autē temporibus Tiberii cum uocaretur in ius sibi mortem cōsciuerūt: nihil dubitātes de dānatōe futura: uel hauserunt uenenū in media curia ut scribit Tranquillus. quā historiā hoc loco designat. Ne quis neget: hoc est ne quis ex seruis accuset nos. Quid nō calauerimus Selanum & simus illius amici: hoc autē dicit quod nulli delatori apud Tiberium fides est abrogata ut scribit Tranquillus. Rupe caprearum. i. Tiberii qui delectatus est secessu caprearum: & illuc sedebat cū grege chaldaeo per gregem chaldaeum Thrasylum mathematicum chaldaeum intelligit: cuius monitis & auctoritate Tiberius multa uel agit uel neglexit: multorum autem distulit supplicia: cū idem ei longiorem uitam polliceretur. sperans sibi liberum fore aliquando eos punire.

C retatumq; bouem: seianus ducitur unco
S pectādus. gaudent omnes quæ labra: quis illi
V ultus erat: nunq̄ si quid mihi credis amauit
H ūc hominē. sed quo cecidit sub crimie: quisnā
D elator: quibus indicis: quo teste probāuit:
N il horum: uerbosa & grandis epistola uenit
A capreis. bene habet: nil plus ī terrogo. sed quid
T urba tremēs: seq̄tur fortunā ut semper: & odit
D amnatos. idem populus si nursia thusco
F auisset: & oppressa foret secura senectus
P rincipis: hac ipsa seianum diceret hora
A ugustum iampridem ex quo suffragia nulli
V endimus: effugit curas: nam qui dabat olim
I mperium: fasces: legiones: omnia: nunc se
C ontinet: atq; duas tantum tes anxius optat
P an & circenses. perituros audio multos:
N il dubium: magna est fornacula: pallidulus mai-
B rutidius meus ad martis fuit obuius aram:
Q uam timeo uictus ne pœnas exigat aiax.
V it male defensus: eurramus præcipites: &
D um iacet in ripa calcemus cæsaris hostem:
S ed uideat serui: ne quis neget: & pauidū in ius-
C eruice astricta dominum trahat. hi sermones
T unc de seiano secreta hæc murmura uulgi.
V is ne salutari sicut seianus: habere
T antundem: atq; illi sællas donare curules:
I llum exercitibus præponere: tutor haberi
P rincipis angusta caprearum in rupe sedentis
C um grege chaldaeo: uis certæ pila cohortis:

Castra domestica i. castra prætoriana quibus præfuit Scianus. De mēsura uis dicere i. esse ædilis; nā ædiles præsumt mēsuri & minimi sunt magistratum: adolescentesq; prima commendatione ædiles creabantur: Vlubræ: uicus de quo Horatius. Quod peris hic est: Est ulubris: animus si te non deficit æquus. Vasa minora frangere: hoc erat ædilis officiū Persius. Latio quod honore supinus Fregerit eminas areti ædilis iniquas. Quid crassos i.

M. Crassum & omnes si miles Crasso: non autem patrē & filium. Hos tres nominat. quoniā olim rei publice iperiuū iter se diuiserāt. Qui quatribus: Quinquatria dies sacri Mineruæ: qui diebus qui q; celebrabātur: ut Ouidius docet: ita appellata quoniam quinq; diebus post idus siebāt. dies. n. post idus ater erat: inde quinquatria quasi quinq; ab atro die: ea celebrabat Domitianus quot annis i albanō ubi erat oratorū & poetar; certamē: d' oratoribus Palphurius Su ra corōatus est: tradebātur autē præcepta eloquētū tunc Romæ: exigua mercede & uix temis de narīs: nam tanti confabat ut scribit Plinius: ue eses disertissimus: ut runq; designat hoc loco Iuuenalis: Mineruā partā i. in cuius ludis quinqua tribus ut possit certare adeptus est. Vno asse exigua mercede. Cæsa: iussu s. Antonii ex proscriptione a Popilio leitate Piceno quē in causa capitīs Cicero defenserat. O fortunatā: uerus quem opprelsa coniuratione Catillinae: Cicero cecinīt: in quo derisus est propter ineptum carmen & arrogatiām.

Philippica: Demosthenes in Philippum regem multis actionibus: qua extant inuectus est Cicero cum in Antonium scriberet Demosthenem

E gregios equites: & castra domestica quid: ni
H æc cupias: & qui nolunt occidere quéquam
P osse uolunt: sed quæ præclara & piperā tāti.
V t rebus lātis par sit mensura malorum?
H uius qui trahitur prætextam sumere mauis?
A n fidenarum gabiorumq; esse potestas:
E t de mensura uis dicere uasa minora
F rangere pannosus uacuis ædilis ulubris?
E tgo quid optandum foret ignorasse fateris
S eianum: nam qui nimios optabat honores:
E t nimias poscebat opes: innumerosa parabat
E xcelsæ turris tabulata: unde altior esset
C asus: & impulsæ præceps immane ruinæ
Q uid crassos: quid pompeios euertit: & illum
A d sua qui domitos deduxit flagra quirites?
S ūmus nempe locus nulla non arte petitus
M agnaq; numinibns uota exaudita malignis:
A d generum cæteris sine cæde & uulnere pauci
D escendunt reges: & sicca morte tyranni.
E loquium ac famam demosthenis. aut ciceronis
I ncipit optare: & totis quinquatribus optat.
Q uisquis adhuc uno partā colit asse mineruam:
Q uem sequitur custos angustæ uernula capsæ:
E loquio sed uterque perit oratori: utrunque
L argus & exundans lāto dedit ingenii fons.
I ngenio manus est: & ceruix cæsa: nec umquam
S anguine causidici maduerunt rostra pusilli.
O fortunatā natam me consule romam.
A ntoni gladios potuit contemnere: si sic
O mnia dixisset: ridenda poemata malo
Q uam te conspicue diuina philippica famæ

imitatus dicendi libertate & eloquentia: emulationem inscriptione fassus est: nam ap pellauit Philippicas orationes in quibus ut ad Atticum scribit Demosthenes eniuit,

Proxima a prima.i.secūda:nā illic accerrime accusat Antoniū & eum maxime cōmonet.
Sæuus exitus:nā Demosthenes cū obfuspectionē corruptiōis ab areopagitis dānatus esset
effracto carcere aufugit:pertulitq; exiliū ī āgina:deinde cū bene de patria sentiret & loque-
retur:publico decreto reductus est nauī lōga:sed cū audiret Antipatrū & Craterū adūterare
diuersæ factionis p̄cipes: una cū Hyperide oratore & aliis fugit:qui omnes a populo dā-
nati sunt missi q; Archia
Tyrio tragœdo:& Hype-
rydis līguā ē abscissa:&
Demosthenes cū in cala-
brīa thraciæ perueniſſet
ī rēplō Neptūni accepto
nūcio dānatiōis: cū spa-
tiū ad scribēdū petiſſet:
uenenū e calamo hausit.
Alius Demosthenes ipe-
rator fuit:qui mortē sibi
cōsciuit in Sicilia ut scri-
bit Iustinus. Ad rhetor-
a misit:imo ad Isæū rhe-
tore post mortē patris se
cōtulit: allectus oratiōe
quā hūerat Callistratus
ad populum. Ardentis
massē:fuit.n.Machae Ro-
pitus & ita cognomātus
ē a faciēdis ēlībus. Sū-
mo ī arcu: nam arcus dā-
bāt triumphalibus uiris:
& ut puto notat rēpora
Domitianī qui gloriā ar-
cuī supra quem decebat
affectauit: nā hūt quidē
cū ut scribit Tranquillus.

Ste.ro.fi.i. caprificus:nā
enata caprificus solet
findere marmora & de-
lere titulos. Mir. Marmo-
ra messale findit Capri-
ficus. Aphryca:duplici
mauritania ab occidēte
termiñatur. nō cōfetus li-
bia Hānibal hispaniā a
patre & Asdrubale domi-
tā petiit. Aethio. po. q
sūt ī Libya. Sūt itē athi-
opes hesperii: athiopes
perori: athiopes dari-
thiæ. Alios elephā. nā
in mauritaniae saltibus

sūt elephāti ut scribit Pli. hos autē nominat quoniā Hānibal elephātibus in bello usus est.

Pirenæum: mōrem inter hispaniā & galliā latere uergenti in hispaniā fertili & frugifero
altero ad galliam sterili. Natura opposuit alpes: nam alpes dedit italiæ pro muris
natura aduersus imperium barbarorum ut Plinius scribit: & ut idem est autor libro
.xxxvii. prodigii loco habitum est: cum Hānibal eas superauit. Montem rupit aceto
adhibito incēdio & infuso aceto ut scribit Liuius. Sed Polybius tāq; fabulosum omittit.

V olueris a prima quæ proxima:sæuus & illum
E xitus etiuit:quem mirabantur athenæ
T orrentem:& plene moderantem frena theatri.
D iis ille aduersis genitus fatocq; sinistro:
Q uem pater ardentis massæ fuligine lippus
A carbone:& forcipibus:gladiosq; parante
I ncude:& luteo uulcano ad rhetora misit.
B ellorum exuuiæ truncis affixa trophæis
L orica:& fracta de casside buccula pendens:
E t curtum temone iugum:uictæq; triremis
A mplustræ.& summo tristis captiuus in arcu:
H umanis maiora bonis creduntur.ad hæc se
R omanus grauisq; ac barbarus induperatos
E rexit.caufas discriminis:atq; laboris
I nde habuit:tanto maior famæ sitis est:q
V irtutis:(quis enim uirtutē amplectitur ipsam
P ræmia si tollas:)patriam tamen obruit olim
G loria paucorum:& laudis:titulicq; cupido
H æsuri saxis cinerum custodibus:ad quæ
D ifscutienda ualent steriles mala robora ficus.
Q uādoqdē data sunt ipsis quoq; fata sepulchris.
E xpēde hānibalem: quot libras in duce summo
I nuenies: hic est quem non capit africa mauro
P erfusa oceano:niloq; admota tepenti.
R ursus ad æthiopū p̄pulos:aliosq; elephantos:
A dditur imperiis hispania pirenæum
T ransfilit:opposuit natura alpemq;:niuemq;
D iduxit scopulos:& montem rupit aceto.
I am tenet italiam: tamen ultra pergere tendit:

Quali tabella: notat de formitatem: nam deformes in risum aliquando pingebantur: ut Bupalus & Arctemus. Hippo nacte poetæ ephesiū effinxerūt: ob deformitatēoris ut dereretur. Belua: elephas: nam ut scribit Liuius elephanto uectus est: qui unus super fuerat ut altius extaret i aquis palustribus. Duce luscū: Hānibalē carēcē altero oculo: quē amferat i trāsitu alpiū apēnini. In exiliū fugit: ut alii scribūt statī post cladē accep̄tā a Scipione descēdit ad littus: nauigauitq; ad Antiochū regem syriæ: alii scribūt eum multo post fugisse: & dānatū exilio a suis: ab Antiocho fugit ad Prusiā regē bithyniæ pro quo belū gessit aduersus Eumenē. Iugulare: assentiēdo romanis: qui Hānibalem reposcebant per flaminium legatum quod cū Hānibal audiuit hausto uenēo sibi mortē consciuit. Vltorānulus: uenenū quod gerbat i anulo. Vltorā romanorum: I demēs: honesta inhibitiō est per permissionē: Pelleo: pella colonia est i macedonia & metropolis: ubi milites recēlebātur & alebantur equitut scribit Strabo. Alexādro & Philippo regibus claruit ut scribit Pli: Philippus Pelleus etiā dictus: Lucanus: Pellei proles uesana Philippi. Pelleus item Alexandrinus significat ab

A ctum inquit nihil est: nisi pœno milite portas
F rangimus: & media uexillum pono suburra.
O qualis facies: & quali digna tabella:
C um gætula ducem portaret belua luscum.
E xitus ergo quis est: o gloria: uincitur idem
N empe & i exiliū præceps abit. atq; ibi magnus
M irandasq; cliens sedet ad prætoria regis.
D onec bithinio libeat uigilare tyranno:
F inem animæ: quæ res humanas miscuit olim:
N on gladii: non taxa dabunt: non tela: sed ille
C annarum uindex: ac tanti sanguinis ulti
A nnulusti demens & sœuas curre per alpis:
V t pueris placeas: & declamatio fias.
V nus pellæo iuueni non sufficit orbis:
A estuat infælix angusto limite mundi:
V t gyaræ clausus scopulis: paruaq; seriphos
C um tamen a figulis munita intrauerit urbem:
S arcophago contentus erit: mors sola fatetur

Alexāndria urbe cōdita ab Alexandro. Sarcophago: i tumulo ex sarcophago lapide: qui ut scribit Plinius in alio troadis fissili uena scinditur: corporaq; defunctorum condita in eo absumi constat intra quadragesimum diem: exceptis dentibus: Murianus autor est: quæ illata sunt una cum cadauere fieri lapidea dicitur a σερός quod significat carmen: & φέγω quod est edo: an hoc genere lapidis conditus sit Alexander uiderunt alii: Strabo certe in ultimo scribit in aurea urna cum prius fuisse conditum. ut sarcophagum hoc loco accipias pro simplici urna. Urbem munitam a figulis: Babylonem intelligit in assyria conditā a Semiramide ex laevis & Asphalte. id est genus bituminis ut Trogus interpretatur: scribit Diodorus i. iii. secutus Ctesiā & Clitarchū scriptores Alexandri: ex omni regno conuenisse homines ad urbem condendam de cuius magnitudine idem est autor: scribunt Trogus & Strabo in xvi. ueneno illic pereit Alexander: quod Antipater dedit per Iolam ministrum. conscio ut nonnulli tradidērunt Aristotele: Olympias mater cum sexto post anno id resciuisset Iolæ mortui cineres dissipauit: uenenū fuit aqua frigidissima quæ manat ex nonacrina rupe Archadiæ: nec contineri potest ullo vase nisi muli ungula Plutarchus nomen prætermittit uenenū: Pausanias & Plinius & Herodotus id nominant. Fideninus quom hæc in cōmentariis nostris legeret piguit hominem ignarium ea transcribere: & ut breuius scriberet ait. de morte Alexandri: Herodotus & alii scribunt: O stultum hominem ego dico stygem uenenum aperte ab Herodoto nominari. Tu uero me eo teste uti putas de Alexandri morte: de qua nihil tradidit.

Athos: macedoniae mons: Thracius aliquando dictus propter fines proximos diuulsus a continenti imperio Xersis: non tam necessaria expeditione q̄ in eius potentie monumentum ut Herodotus auctor est: in longitudinem patet mille & quingentis passibus: circuduxit classem Xerxes ad radices facta fouea ut Herodotus tradit. Suppositamq; rotis: hoc dicit propter pontem quem struxit Xerxes ad Athon & Sexton in Abido: per quem utrumq; totū exercitum traiecit: ut etiam Trogus Herodo tum securus scribit: montes inquit in planum deducebat in conuexa uallium æquabat: quedam maria pontibus sternebat. Defecisse amnes: exhaustos fuisse qd̄ Herodotus tradit lacum. s. .xxx. stadiorū fuisse exhaustum Chidorum: Onochorum: & Appidanum thessaliæ fluuios exhaustos. Trogus ut non immerito proditum sit flumina ab exercitu eius sic cata. Solstratus: hoc nomine sacerdos Veneris apud Tacitum & Solstrati Gnidii qui Pharam exxit: ut scribunt Plinius & Strabo. & Solstratus teste Plinio qui signa ex ære & alia materia faciebat: & Solstratus uates est qui per furorē multa prædixit græcis. nam bacchis museus Solstratus atheniensis Xersis aduentum prædixerunt carminibus prodigia canentes quæ apparerent anteq; uenirent: horum testimonio s̄ape uitatur Herodotus: eorumq; uersus tanq; responsa apollinea recitat uaticinium bacchis impetravit ab Apolline: cum ab eo amaretur ut planum sit de ea scribere Ouidium. Hæc tantum clario bacchis aurata deo. Madidis Solstratus alis. i. furens & ebrius. q.d. non modo quæ tradunt in historiis. sed etiam prodigia quæ prædixit Solstratus furone concitus & madidus credimus. Fidentinus insinuit hoc loco ut ubiq;: & cum alia a nobis didicerit hanc non probat sententiam: & de Solstrato sacerdote intelligendum clamat: qui multa prædixerit Vespasiano. O ineptum hominem: o temeritatem non ferendam: uide quo uecordiæ eum decuxit præceptor: que modo de Vespasiano possumus intelligere: cū hæc omnia de Xerse scribat Iuuenalis: altos defecisse amnes & reliqua omnia. Salamine relictæ: Salamin ante athenas insula est dubiorum finium: nam & Megarici & athenienses de eius possessione s̄ape disceptarūt: uicti autē sūt megarici uersu homericō: quo atheniēses docuerūt Aiacē cū at henicēibus naues misseret ad bellū troianū ex Salamie quis uersus nō e...ret ī omnibus codicibus homericis ut scribit Fabius: illic superatus elt Xerxes a Themistocle: postq; pugnā suudente Mardonio duce diffugit uenitq; ad pōtē quadragesimoquinto die quē ad Abidon struxerat ut scribit Herodotus: & inde ī Asiam traiecit exercitū. Salamin præterea ī cypro est Salamie relictæ. i. post pugnā ad Salaminē. Barbarus: nō ad ignominia hoc dicit: sed et perpetuū cognomē ap̄ d̄ græcos qui uolētes Xerse significare barbarū dicūt s̄ape hoc ap̄d̄ Thucydidē & Herodotū. Solitus leuire: idē hæc Themistocles ap̄d̄ Herodotū ī octauo. Dū inquit uoluerunt hominem insanum imperare, toti asia & Europæ qui tanti sacra facit q̄ti profana: deo& simulacra incēdit & deiecit mare Ευαγγελον. i. flagellis diuerberauit. Tales pœnas: qualibus docuimus affectos fuisse: Hannibalem: Alexandrum: & Xersem.

Da spatum uitæ : alterum uotum confusat & ostendit in longitudine uitæ quam
multi expetunt : non felicitatem sed infelicitatem summam esse . Tabraca : cendita
est in libya a tyriis . Silius . Tabraca tum tyrium uulgs . in libya autem simiæ multæ
sunt : & Posidonius scribit cum ex gadibus in italiæ nauigaret se in libyæ oram
delatum esse : uidiſſeq; syluam iuxta mare simiis plenam : quarum alia arboribus insi-
debant : alia humi : alia
catulos & ubera habe-
bant pendentia : alia cal-
uæ erant : & herniosæ .

Simia : Ennius : Si-
mia q̄ similis turpissima
bestia nobis . Leue
caput : expilatum prop-
ter caluitiem & caniti-
em . Studiosius autem se-
nectutem describit Iuue-
nalis suæ ætatis tedio :
nam erat prope octoge-
narius . Captatori cos-
lo : Cossi ut Festo placet
dicuntur natura rugosi a
similitudine uermiū ligno
editorum : hic proprium
nomen est captatoris a-
uarissimi : de quo ante di-
cūm est . Ramice : Ra-
micem Marcellus putat
esse pulmonem adductus
uerbis plauti qui rami-
cem iquit rupi dū tussim
expuo : diligentius scri-
bit Celsus : ramices esse
partes intestinorum : qui
bus distractis herniosi se-
nes fiunt : quod & uerba
Plauti indicat : eius mor-
bi duo sunt genera : ente-
rocellæ . f. & hydrocellæ .

Suspecta libido : nam
eos qui nequibant præ-
stare operam in coeun-
do . irrumatores esse fu-
spicabantur . Mar . Sum-
ma petas . i. os ; illuc men-
tula uiuet anus . i. illuc mē-
tula anilis poterit arri-

D a spatum uitæ : multos da iupiter annos &
H oc recto uultu : solum hoc & pallidus optas :
S ed q̄ continuis : & quantis longa senectus
P lena malis : deformé & tetrū ante omnia uultū
D iffimilem q; sui : deformem pro cute pellem :
P endentesq; genas : & tales aſpice rugas :
Q ualis umbriferos ubi pandit tabrata saltus :
I n uetula scalpit iam mater simia bucca .
P lurima sunt iuuenu discriminæ : pulchrior ille
H oc : atq; ille alio : multum hic robustior illo .
V na senum facies : cum uoce trementia membra :
E tiam leue caput : madidiq; infantia nasi .
F rangendus misero gingiuia panis inermi :
V sq; adeo grauis uxori : natisq; sibiq;
V t captatori moueat fastidia cesso .
N on eadem uini atq; cybi torpente palato
G audia . nam coitus iam longa obliuio : uel si
C oneris : iacet exiguus cum ramice neruus :
E t quamuis tota palpetur nocte iacebit .
A n ne aliquid sperare potest hæc inguinis ægri
C anicies : quid q̄ merito suspecta libido est
Q uæ uenerè affectat sine uiribus : aſpice partis
N unc damnū alterius : nā quæ cātanæ uoluptas :
S it licet eximus citharœdus : sit ue Seleucus :
E t quibus aurata mos est fulgere lacerna .

gere : propterea de fene paulo post dicet : cum describet felatricē quā irrumat : tantū artificis
ualet halitus oris . Alterius partis . i. aurū . Sit ue Seleucus : Seleucus grāmaticus fuit ætate
Tiberii : de quo scribit Trāquillus : hoc loco nomē propriū est tibicinis : quod illequeſ quoq;
uersus apertius indicat : nā tibicines uariata ueste iduti & ornati gēmis : quod illituit Hisme-
nias tibicen Dionysiodorus & Nichomachus eiusdem artis æmuli : per theatrum uagabon-
tur canendo . Horatius . Luxuriemq; addidit arti Tibicē : traxitq; uagus per pulpita uestem .
Scribūt præterea Plin . & Valerius in secūdo . Decurrere aurata palla : ita codex antiquus
habet : palla uestis proprie dicebatur arte phrygionum distincta . Plautus pallam ad phry-
gionem fuit confecto prandio : ita appellari putat . Varro : quoniam palam gestareret :

Decurrere nā tibicē uagabatur per theatrū: ut Hor. Vagū dixit! Seleucus: optius tibicē & Choraules qualis fuit Canus rēporibus Galbæ: id q̄inepti sūt qui de Seleuco grāmatico legūt; cū loquāt hic de citharēdis tātū & tibicinibus hac uoluptate: quæ auribus percipit i theatro ubi grāmatici nō disputat nec clamat ut Fidētinus putat: qui nō mō domi: sed i cōpitis omib⁹ & popinis quotidie per ebrietatē uociferat. Themison: notus est carmine Mar. qui sororē p uxore: hic p medico accipit, nā Themison medicus apud Herodotū: & apd Pli. Af clepiadis discipulus ut scribit Basilus: iter per custodes Cæsaris ab Ap piano recenset. Basilus itē latrociniis infamis a cuius nomī spoliatorē pūciæ Basiliū appellat: Basili itē āte memit: quā do licet Basilo: Irus: mē dicus ithacēsis ab ifātia arneus dictus teile Homero: quē Vlyxes domū reuersus sub habitu mē dici pugnis pstrauit. per Irum Iuuenalis itelligit pauperē: uorō. Fidentinus Irū ait fuisse iter p̄cos Penelopes & uoratorē qđ i illo quidē falsum est: in ipso autē uerū nā Fidentini uita tota in uocitate posita ē. Quot Maura exorbeat .i. quot uiros fellet: ut in philenū lingentem. Mar. Vnde nas uorat in die puellas. Supra Maura nūerata est iter tribades. Amillus: in eundem. Mar. Præclūsis foribus grandes præcidis Amille. Possideat nunc. Cynamum tonsorem intelligit: de quo i prima satyra diximus.

Ad pialē: sui temporis fellatricē notat ut Mar. gallaminā cū supra dixerit senē libidinosum irru matorē subdit eū iſtituere hæredem fellatricem. nā hæc opponuntē fellator. & irrumator. Halitus oris artificis: d'scribit fellatricem. In carcere forniciis: fuit diu i ſūmēno cum ea ut irrumaret;

Q uid refert magni sedeat qua parte theatri
Q ui uix cornicines exaudiat atq; tubarum
C oncentus: clamore opus est: ut sentiat auris
Q uem dicat uenisse puer: quot nuntiet horas.
P rætereā minimus gelido iam corpore languis
F æbre calet sola: circunsilit agmine facto
M orborū omne genus: quorū si nomina queras:
P rōptius expediā quot amauerit ippia mœchos
Q uot themison ægros autūno occiderit uno.
Q uot basilus socios: quot circunscripterit hircus
P upillos: quot longa uiros exorbeat uno
M aura die: quot discipulos inclinet amillus:
P ercurram citius quot uillas possideat nunc
Q uo tondēte grauis iuueni mihi barba sonabat.
I lle humero: hic lumbis: hic cossa debilis: ambos
P erdidit ille oculos: & luscis inuidet: huius
P allida labra cibum capiunt digitis alienis.
I pse ad conspectum cœnæ diducere rictum
S uetus: hiat tantū: ceu pullus hirundinis ad quē
O re uolat pleno mater ieuna. sed omni
M embrorum damno maior dementia: quæ nec
N omina seruorum: nec uultum agnoscit amici.
C um quo præterita cœnauit nocte: nec illos
Q uos genuit: quos educit: nam codice sæuo
H æredes uetat esse suos: bona tota feruntur
A d phiale: tantum artificis ualethalitus oris:
Q uod steterat multis in carcere forniciis annis.
V t uigeant sensus animi: ducenda tamen sunt
F unæra natorum: rogos aspiciendus a matæ
C oniugis: & fratris plenæq; sororibus urnæ.
H æc data pœna diu uiuentibus: ut renouata
S emper clade domus multis in luctibus: inq;
P erpetuo mœtre & nigra ueste senescant.

Rex pilius: Nestor Nelei filius pilon urbē laconiaē tenuit ī verio a patre cōditā: cā appellat
Strabo Pilō triphyliacā: hic terūā hominū uixit x̄atē. quoci nostri fabulose accipiētes ter-
cētū ānos eū agisse dicūt. sed Plinii in. vii. & Eustathii ī primo Iliados ī terpretatiōe admo-
nemur ut ſc̄ianus eū perueniſſe ad nonagesimū ānu: hic in bello troiano Antilochū filiū
amisit ī terfecū ab Hectore ut nostri dixerūt: uel a Mennone ut cecin̄t Quintus: ſepultū
iuxta Patroclū ad Sigeū:

R ex pilius: magno ſi quicq̄ credis homero
E xemplum uitæ fuit a cornice ſecundæ,
F œlix nimirum qui per tot ſacula mortem
D iſtulit: atq; ſuos iam dextra computat annos:
Q uiq; nouum totiēs muſtū bibit oro patūper
A ttendas quantum de legib; ipſe queratur
F atorūm: & nimio de ſtamine: cum uidet acris
A ntlochi barbā ardētem: nam quærit ab omni
Q uisquis adest ſocio: cur hæc in tempora duret
Q uod facinus dignum tā longo admiferit æuo.
H æc eadem pelleus raptum cum luget achillem.
A tq; alius cui fas ithacum lugere natantem.
I ncolumi troia priamus uenifſſet ad umbras
A ſſarici magnis ſolennibus heclore funus
P ortante: ac reliquis fratrum ceruicibus inter
I liadum lachrymas: ut p̄im̄os edere planctus
C assandra inciperet: ſciſſaq; polyxena palla:
S i foret extinctus diuerso tempore: quo iam
C eperat audaces paris ædificare carinas.
L onga dies igitur quid contulit: omnia uidit
E uersa: & flammis afiam ferroq; cadentem.
T unc miles tremulus poſita tulit arma thyara:
E t ruit ante aram ſummi iouis: ut uetus bos:
Q ui domini cultris tenue & miſerabile collum
P ræbet ab integro iam fastiditus aratro.

cē p̄ re uiuacissima. q. d. ſi nō eſt assecutus ūitā cornicis certe ſit ſecūdo loco poſt cornicē.
Fœlix nimirū: Irōice. Dextra: ego ita itelligo hoc dici de Nestore: quoniā ap̄d Homē ſit ſecūdo loco poſt cornicē.
iaſtat robur ſuū ſuuenile: & multis āte ānis ait ſe pugnalle cū Pirithoo: Driante: Polyphēo:
& adextræ robore ſuā āte acla x̄atē deſignabat. Cui fas: imitatio gracoq; ē. nā nos dicūs
nobis eē fas qđ ſi cōmiferimus dii nō iraſcāt: græci uero ſeuī ſeſi hoc ē fas ē: accipiūt p̄ eo
qd̄ ē decet & par ē. Homeruſ Penelope iquit luger eſe ſeuī ſeſi hoc ē ut fas eſt & decet: uirū
abſētē. Reliquis fratru: nā quīquagīta erāt Priami filii ſi Homero & Cicerōi credūs. Pri-
mos plāctus: tāq; præfica: nam preſice dabat ſignū lugēdi aliis uoce ſua. Palla: nā prætexia
palla utebāt ut ſcribit Pōpeius: qui funus curabāt. Ruit āte arā: Cicero. Priamū tāta p̄ge-
nie orbarū cū iarā cōfugifſſet manus hostilis interemit: hic. ſi uiuis filiis ſicolumi regno occi-
diſſet aſtāte ope barbarica: teſtis celatis: utrū tādē a bonis an a malis diſceſſiſſet? Tremu-
lus tu. ar. Ut illud Virg. Arma diu ſenior deſſuera tremētibus æuo. Circūdat nequicq; hūeris.

Exitus ille utcūq; Hecuba Dīmanti filia ut scribit Homerus: mortuo Priamo post mactā Polixenā filiā ad tumulū Achillis: cū Polydori morte ulcisceretur & Polimelitorē qui eū necauerat obcæcasseſ ſequētibus eā thracibus lapidibus in canē uerſa eſt. Euripides eam filiam Cissei fuſſe ſcribit: Sed Aechylus Cissiā matrē Memnonis fuſſe tradit. Solonis: Solon Tarquinio priſco Romæ regnante Athenis claruit legibus promulgatis: cū ex ēgypto reueterereſ ad Crœſū lido, rū regē diuerſit: quē omniū ditissimū fuſſe fabulata ē antiquitas, hic cū Solō per ministros theſlauros fuos oſtēdiſſet itero gauit an unq; uidiffet beatiorem: respōdit Solō ſe telum uidiffe qui & liberos ſuſceperit & uiderit ex his nepotes: mortuus honestissie i bellō p patria dimicās itero gauit in alterū: respōdit Cleobim & Bithonē: quoq; pietas i matrē ſpectata fueſit & mors honestissima: Rurſus qd de eo ſētireſ: te iquit multoq; hominū regē arbitror qd uero i terrogas primū nō affirmauero qd audiuero te uitā bēe defūctū eē: poſtremo captus Crœſus a Cyro: cū i rogu cōiicereſ ea i calamitate ſentētiaſ Solonis meit: ſcripta eſt ab Herodoto historia i prio.

Exiliū: Marius uictus a Sylla cū ad Minturnas cōfugifſet a ſene i locis palustribus occultatus ē: unde mox i libyam nauigauit ad opē iplorādam ab Iempsale rege numidaq; cū autem i carthaginēſi

littore eſſer: fretus ueteri familiaritate ad Sextilium quē audiuit illic prætorem eſſe acceſſit: ille per lictorē monuit ut ſtatī abiret: quoniā erat hostis populi romani: interrogaſtq; quid uellet renuntiari Sextilio respondit Marius. nuncia te uidiffe Caiū Marium in ruinis carthaginis exulem. Carcer: carcerem dixit quoniā minturnenses ciues eum captum in custodiā fame mulieris dederunt: unde poſtea eorum iudicio eſt dimiſſus. Murmure: Minturnas olim ſcribit Strabo amplam urbem fuſſe: sed poſtea redactem ad uicum:

Opimiam animam: alluſio eſt ad ſpolia opima: quā dux duci detrahebat. Proutida Pompeio: Pompeius ante bellum ciuile neapoli ēgrotauit Cicero. Pompeio noſtro familiari cum agrotaffet neapoli melius eſt factum: Coronati neapolitani fuerunt: nimirū etiā Puteolanī: uulgo ex oppidis publice gratulabantur: ineptum ſane negocium & græculum: ſed tamē fortunatū: utru igit ſi tū eſſet extiſſus a bonis rebus an a malis diſceſſiſſer certe a miseriis: nō, cū ſocero bellū gelliſſet: deniq; nō exercitu amitto in ſeruog; ferrū & manus icidiffet. Vrbes: quā ſuſceperunt uota pro eius ſalute Praxagore ſuafu ut ſcribit Plutarclus: Vicerūt: pepererūt ſalutē Pompeio aduersus fatoq; ſeriē qua inuifit ei eſt morbus.

E xitus ille utcūq; hominis. ſed torua canino
L atrauit rictu: quā post hunc uixerat uxor.
F estino ad noſtros: & regem tranſeo ponti.
E t crœſum: quem uox iuſti facunda ſolonis
R eſpicere ad longæ iuſſit ſoatia ultima uitæ.
E xilium & carcer minturnarumq; paludes
E t mendicatus uicta carthagine panis
H inc cauſas habuere: quid illo ciue tuliffet
N atura in terris: quid roma beatius unq?
S i circunducto captiuorum agmine: & omni
B ellorum pompa animam exhalaffet opimam:
C um de theutonico uellet deſcendere curru.
P rouida pompeio dederat campania febres
O ptandas: ſed multæ urbes: & publica uota
V icerunt: igitur fortuna ipsius & urbis
S eruatum uicto caput abstulit. hoc cruciatu
L entulus: hac pœna caruit: ceciditq; cethægus
I nteger: & iacuit catilina cadauere toto.
F ormag optat modico pueris maiore puellis
M urmure: ubi ueneris fanum uidet anxia mater
V sq; ad delicias uotorum: cur tamen inquit
C orripias: pulchra gaudet latona diana:

Rutile Gibbū: Rutila fuit puella deformis tēpore Iuuenalis ut puto: fuit itē Liuia Rutila: quæ ad nonagesimū septimū annū peruenit: ut scribit Plinius. Non licet esse uiris: i: non possunt uenire ad uirilitatē: nā fuit spadones: Nullus ephebū: castrabatur. n. pueri ante quartū decimū ānū ephebi. In arce: i prætorio: nā ad uoluptatē & libidinē p̄cip̄is fuit spadones: id tamen Domitianus prohibuit ut scribit Trāquillus: Strumosum: struma apostema ē uel abscessū ut Celsus interpretat: qd ex Picta in collo presertim e rūpit: ūde etiā nomē accepit: nā ruma ē pars gutturis: scrofulam uulgo appellat. Plusq; lex ulla dolori cōcessit: hoc plusq; per legē elli dolori liceat. Necat hic ferro: a mulatio ē horatiana. Horatius de adulteris Hic se præcipitē teeto dedit: ille flagellis Ad mōtē cœsus fugiens hic desilit a crē Prædonum i turbam. Cruētis uerberibus: Loris cädit moechū usq; ad sanguinē: ut cœsus ē Salustius ab Annio Milōe qd scribūt Varro & Gellius.

Sed uetat optari faciem lucretia: qualem
Ipla habuit. cuperet rutilæ uirginia gibbum
Accipere: atq; suam rutilæ dare. filius autem
Corporis egregii miseros trepidosq; parentes
Semper habet. rara est adeo concordia formæ
Atq; pudicitiae: sanctos licet horrida mores
Tradiderit domus: ac ueteres imitata sabinas.
Præterea castū ingenium: uultumq; modestum
Sanguine feruentem tribuat natura benigna
Larga manu (quid. n. pueru conferre potest plus
Cultode & cura natura potentior omni:)
Non licet esse uiros: nam prodiga corruptoris
Improbitas ipsos audet tentare parentes.
Tanta in muneribus fiducia: nullus ephebū
Deformem sœua castrauit in arce tyrannus:
Nec prætextatum rapuit nero loripedem: uel
Strumosum: atq; utero pariter gibboq; tumetē.
Nunc ergo iuuenis specie lætare tui: quem
Majora expectant discrimina: fiet adulter
Publicus: & pœnas metuet quascunq; mariti
Exigere irati: nec erit fælicior astro
M artis: ut in laqueos nunq; incidat: exigit autem
Interdum iste dolor: plusq; lex ulla dolori
Concessit: necat hic ferro: secat ille cruentis
Verberibus: quosdam moechos: & mugilis intrat.
Sed tāus endimion dilecte fiet adulter
M atronæ: mox cum dederit seruilia nummos
Fiet & illius quem non amat: eruet omnem
Corporis ornatum quid. n. ulla negauerit uidis
Inguinibus: siue est hæc ippia: siue catulla:
Deterior totos habet illic fœmina mores.

It Catulla: siue sit pdiga ut fuit Oppia: omnio erit liberalis i adulteri. de Catulla Mar. O q; te fieri Catulla uelle Formosā minus & magis pudicā. Deterior habet illic totos mores. hoc ē mulier quæ in aliis rebus deterior est præstat se erga adulterum bene moratā & liberalem;

Mugilis intrat: Mugilis piscis est: cuius natura ridet i metu: nā ut Plinius scribit capite abscondito totū le occultari credit: atiquū autē suppliciū ē i adulteros: qd a Catullo accepit Iuue. Catulus. At tū te miserū maliq; fati: quē attractis pedibus patēte Porta percurrent raphaiq; mugilesq;. hoc Fidētinus supra negauerat: sed nūc tādem edocitus a nobis accipit. Endimion: nomē cōuēit adultero nocturno: nā hic dormiens amatus ē a Luna: de quo plura alibi. Seruilia: hic ponit p notissia moecha tēpog; Iuuenalis: fuit itē Seruilia filia Soriani uxor Pollionis de qua āte dictū ē ex testiōni Taciti. Siue oppia: hoc ē siue sit auara ut fu

De Bellerophōte: notissima est historia apod Homerū et hyginū. Concussere se ambæ. i. exerce se ī ultionē tractū a pugilibus qui inituri certamen manus concutūnt. Elige quid nā: historiā a Tacito perscriptā assert ī exēplū ut ostēdat formā obesse: nā Messalina abiente Claudio marito Sillio iuueni formoso cōsule designato nupslit. Tacitus. Haud sum ignarus fabulosū uisū iri: paulo post: cōsulē designatū: cū uxore prīcipis prædicta die: adhibitis qui obesignarēt uel lūscipiēdorū liberog: causa conuenisse: atq; illā audisse auspicū uerba: la crificatū apud deos dis cubitū iter cōiuas: oscula: cōplexus: noctē dēiq; actam licetia coniugalī.

Hic. s. Silius iuuenis cōsul designatus forma: & dignitate præcellēs: ut scribit Tacitus. Raptur miser: uel ad supplicium quo affectus est: uel ad nuptias iussu Messalinae: Extiguēdus. s. paulo post redeūte ex hostia ad urbē Claudio. Hortis: uel luculliāis: nā illic interfec̄ta est Messalina. uel Messalīa hortis. Antiquo ritu: nā antiquo ritu instituta est dos. quasi mulier ita uideatur emere uiū ut scribit Varro: Auspex: auspices qui solent præesse legitimis nuptiis. Cum signatoribus. dotaliū tabularum: nam obesignatas fuisse tabulas dotis scribit Trāquilus. Ante lucernas: āte lucernas dixerūt antiqui pī mediis cōiuisi & ludis nocturnis. i. in medio cōiuiso nocturno. Plinius Leliā Paulinā se tanti apparasse scribit ut spectaret ad lucernas. Vltius sciet: referēte ei calphurnia hostiæ etiā hoc dictū est ei matrimoniuū Sillii uidit populus senatus & miles: ac nī ppere agis: tenet urbē maritus.

Imperio Messalinæ: cuius iussu multæ cades perpetrate fuerunt: ut scribit Tacitus. Nil ergo optabunt hoīes: nō debēt petere & optare aliquid oī luuenalis cū omnia sint pernitosia ut ostēdisti. Si cōsiliū uis: respōdet Iuuena: Pro iocundis. i. loco eo& quæ nos petimus ad uoluptatē: Animorū. i. affectuū & elationis.

Sed casto quid forma nocet: quid profuit īmo Hippolyto graue propositū: quid bellerophōti? Erubuit nempe hæc ceu fastidita repulsa. Nec sthenebœa minus: q̄ cressa excanduit: & se concussere ambæ: mulier saeuissima tunc est cū stimulos odio pudor admouet: elige quid nā Sudendum esse putas: cui nubere cæsaris uxor destinat: optimus hic & formosissimus idem gentis patriciæ raptur miser extinguendus Messalinae oculis dubium sedet illa parato lameolo: tyriusq; palam genialis in hortis ternitur. & ritu decies centena dabuntur antiquo. ueniet cum signatoribus auspex: Hæc tu secreta: & paucis commissa putabas Non nisi legitime uult nubere. quid placeat dic. Nī parere uelis: pereundum est ante lucernas: Si scelus admittas: dabit mora paruula: dū res nota urbi & populo contingat principis aures. Edecus ille domus sciēt ultimus: interea tu obsequere imperio: si tanti est uita dierum aurorum quicquid leuius meliusq; putaris Patabēda ē gladio pulchra hæc & cādida ceruix. Nil ergo optabunt homines: si consilium uis ermittes ipsis expendere numinibus quid conueniat nobis: rebusq; sit utile nostris. Nam pro iocundis aptissima quæq; dabunt dii. Carior est illis homo q̄ sibi: nos animorum Impulsu & cæca: magnaq; cupidine ducti coniugium petimus: partumq; uxoris: at illis Notum qui pueri: qualisq; futura sit uxor?

Attamen ut poscas. Tomacula sunt sarcimina porci bus carnis & obuolutis pīgūi
Mar. Tomacula figurata prulit: meminit autē huius uictimæ Iuuen. potiusq; alia g; quoniam ī
nupris & re uxoria: cuius paulo ante fecit mētione: qualisq; futura sit uxori: porcus macta-
batur ut Varro ī re rustica scribit. Nullū numē habes si sit prudētia: hoc dicitur ad foitunā
qua nullū numē, i. nullas uires & potētias ī nos habet si prudētes simus. i. si secūdū uirtutē
uitimus. Sed nos. l. ne-
gligētes uirtutē: & qui im-
prudētia ferimur. Faci-
mus deā & consecramus
te cālo. q. d. Fortuna ex ī
prudentia hominum na-
ta est & censemur: Sar-
danapali: lege Diodo-
rū & Stiabonem: qui de
hoc satis multa scribunt.

Vt tamen & poscas aliquid: uoueasq; facellis
Ex ta: & candiduli diuina thomatula porci.
O randū est ut sit mens sana in corpore sano:
F ortem posce animum mortis terrore carentem:
Q ui spatiū uitæ extremum inter munera ponat
N aturæ: qui ferre queat quo scunq; labores:
N esciat irasci: cupiat nihil: & potiores:
H erculis erumnas credat sæuosq; labores:
E tuenere: & cœnis: & plumis sardanapali:
M onstro quod ipse tibi possis dare: semita certe
T ranquillæ per uirtutem patet unica uitæ
N ullum numen abest: si sit prudentia: sed te
N os facimus fortuna deam: cæloq; locamus.

Domitiū Cal. Vero. ī xi.
Satyrā Iu. Ad Iul. Med.

Tticus: ex se /
Ela Epicuri fru-
galē cœnam &
Tranquilli otii
mēsa perfico quē iuitau-
rat pollicetur. sed satyræ
nō oblitus excādescit in
gulā eoz: q mēlas lautius
parat q diuitiarū modus
ferat. hac mēsa frugalitā
tē & otii. Mar. Horatius
& poetæ qui ex Epicuri
sētētia agebant ubiq; lau-
dāt & āplectū: nā Epicu-
rus qui uerā uitæ ī mētis
trāqllitate & uitutis ex-
ercitaciōe ponebat: talē
laudabat mēsa ei uitæ. f.
cōuēctē: nō igit iuehit
ī sectā Epicuri Iuue. qd
Fidētinus Clunicus puta-
uit: cū tamē ipse ex sentē-
tia Aristippi ī diu uiuat.

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyra Vndecima.

Tticus eximiæ si cœnat: laetus habetur:
Si rutilus demēs: quid. n. maiore cachino
Excipitur uulgi: q pauper apitius: omnis
C onuictus. thermæ: stationes: omne theatrum
D e rutilo: nam dū ualida: ac iuuenilia membra
S ufficiunt galeæ: dumq; ardens sanguine fertur
N on cogente quidem: sed nec prohibēte tribuno

hoc est īter epulas quibus uerā uoluptatē diffiniebat Aristippus: ut ī Fidētinū potius iuehi-
uideat Iuuenia. q ī Epicurū ex cuius sētētia describit mēsa. Atticus: gētilitiū nomē ducit
ab attico equo: te romano: & litteris & familiaritate Ciceronis ī signis ad hūc. Mar. Attice qui
renouas facūdā noīa gētis. aliog; atticog; meit Tacitus. hic uero diuines erat. Si rutilus: ī ru-
tilū ex rutilog; familia hoīem iuehit: qui cū tenuē hēret rē familiarē lautiliās parabat men-
tas: ut omnes īā palā & sētirēt & dicerēt eū ī extrema paupertatē delapsurū. & cōsūptis re-
bus omnibus fore lanistā & gladiatore. ut īde. f. libi pararet uictū ī quo alludit ad historiā:
nam Publius Rutilus unus ex majoribus huius rutuli: collega Cnei Manlii ī consulatu eru-
ditiōe gladiatorō & lanistaq; tradidit qd Maxius ita scribit. armog; tractandoq; meditatio a
Publio Rutilo cōsule Cnei Mālii collegamilitibus ē tradita: is. n. nullius āte se imperatoris
exēplū fecutus: ex ludo. Cai. Aurelii Scauri doctoribus gladiatorō & accessit: uitādi atq; ife-
rēdi iectus: subtiliorē rationē legibus īgenerauit. Quā pauper Apicius: Apicius hic p omni
guloso accipitur. sensus est. nihil magis deridetur q gulofus factus pauper ut erit Rutilus.

Scripturus leges: ueniet in paupertate & scribet leges gladiatoriibus: erit n. lanista: nam lanista dicebatur qui habebat gladiatores quos mercede locabat edetibus munus: ipse iquit erit lanista: & regulus inter gladiatores: quibus imperabit. Dum iuuenia m^ebra: irridedo hoc dicit. q. d. properat ad paupertatem: ut cum sit futurus lanista ob inopia sit saltu iuuenis. Sufficiunt galeae. i. eruditioni armorum. Non cogete quidem: Tribunus plebis cum consules habebat delectum populi ad militiam: aut cogebat quirtites dare nomia: aut prohibebat: ob seditionem & odiu in patres: quod longa lectione Liuui exploratissimum est. suspirans igitur satyrice Liu enalis ait Rutiliu lanistam habitum multos iuuenes: ad gladiaturam qui dabunt non mina: tribuno plebis non intercedente nec cogete ut s. ostendat: omnem publicam & militiam disciplinam esse extinctam: & meditationem armorum reseduisse tam in gladiatoriibus. Matris imagine fracta: hoc est ex historia: ut ego quidem sentio: notat enim hominem sui temporis gulosum: qui parte statu materna & uiderat ut cybos emeret delicatos. Miscellanea: Miscellus Crotoneum condidit ex oraculo ut scribit Strabo. Miscelli item ludi erant: quos in gallia edidit Caius princeps ut scribit Trquinus: unde miscellanea premia: quae in miscellis ludis dabantur dicta sunt. Jesus Iuernalis est: qui peder ex eo quod dixerat de Rutilio: quod s. propter paupertatem aliquando cogere: erudire gladiatores. Sic i. cum homines pauperes fiant ex gula. Ludi ueniunt ad miscellanea. i. ludi gladiatori ab his aperiuntur ad premia ludorum accipienda ut inde uiuant. Venticilio: Venticili ex ifima forte euctum ad summos magistratus ate est dictum: fuit ite Ventidius: de quo ut puto nunc loquitur: qui prefectus galileorum nationi ut scribit Tacitus: cum Felice fratre Pallantis: qui preerat Samaritis provincias spoliavit. E cælo descendit: γνῶσι στὸν ἀντόνιον: hoc non deicedit de cælo sed a Chilone lacedemonio dictum est cuius reiposa pro oraculis accepit antiquas ut scribit Plin. ea tria fuerunt: Cognosce te ipsum: nihil nimis comes artis alieni. atque hinc est miseria: haec consecrata sunt delphis aureis litteris: nonnulli laetiti uerba in Chilone fecuti: apud Plinius legunt non miseriam: sed sponsionem: Sponsioni inquit comes est iactura:

Scripturus leges: & regia uerba lanistæ. Multos porro uides: quos saepe elusus ad ipsum creditur introitum solet expectare macelli: Et quibus in solo uiuendi causa palato est. Egregius coenat meliusque miserrimus horum Et cito casurus iam perlucente ruina. Inter ea gustus elementa per omnia querunt. Nunquam animo pretiis obstantibus: interius si attendas: magis illa uiuant quæ pluris emuntur. Ergo haud difficile est peritura arcessere sumam. Lanicibus oppositis: uel matris imagine fractas Et quadrungentis nummis condire gulosum Fictile: sic ueniunt ad miscelania ludi. Res fert ergo quis haec eadem paret: in rutilo nam luxuria est: in uentidio laudabile nomen sumit: & a censu famam trahit. illum ego iure despiciam qui scit quantum sublimior atlas omnibus in libya sit montibus: hic tamen idem ignoret quantum ferrata distet ab arca. Acculus: e cælo descendit γνῶσι στὸν ἀντόνιον: ligendum: est memori tractandum pectore siue coniugium quereras: uel sacra in parte senatus esse uelis. nec enim loricam poscit achillis. Thersites: in qua se traducebat ulyxes incipitem: ceu tu magno discrimine causam protegere affectas. te consule: dic tibi quis sis

An curtius: Curtius montanus causidicus de quo Cornelius Tacitus, occurrit truci oratione Curtius montanus: & alibi. Censuit Curtius montanus. & cæta. & ita cōūgas ut legas: tu cogitabis an sis orator uehemēs: an talis quales sunt Curtius & Matto: qui nō sunt oratores sed buccæ: & uentosa uerba. Nec Mullus: Mullus pīscis dictus est a colore ut scribit Fenestella auctore Plinio: ut mendosi codices Pliniani habent: mollios calciamētos: ut autē

scribēdū est muleos calciamētos: nam mulei calcei fuerūt iegū albanos prius ut scribit Festus: & post patritiōg: Gobio: pretiū pro Gobiō pīscē: qui ut scribit Theophrāstus i regiōe pōti captus ex glacie: nō ostēdit mortū uitalē: nisi calore pati nā: in uenetas mētas recipiēt: licet exiguo pretio:

Ganeo: Ganeū locū re cōditū: & quasi sub terra putat Pōpeius ex uerbis Terēti: ubi illū quarām: credo abductū i Ganeū: ganeones proprie dicti sūt qui popiās gula sectātur. Annulus exit: Annulus iligne equestris dignitatis: quē gestare nō poterāt nisi quārigenta leſteria haberent: & eo cēsu īminuto ānulū deponere cogebātur. Mar. Dū donas Macer ānulos puellis Desiste Macer annulos habere. Exit annulus. iligne equestre quē apliū gestare nō possūt īminuto cēsu. Hi plēnū gradus: hoc ē hūc ordinē ſaxe uideas romā. Verteſe ſolū: uertere ſolum ē mutare patriā ob aēs aliēnū. Siliquas: Siliqua ab ionibus ceratia dicta est eadē nōnulli per errore ſicū agyptiā dixerūt: de hac Rutilius. Allue-

tū panē fuisse scribit Plinius: qua romani āte panis uſū diu uixerūt testimonio etiā Enni: ea ignota fuit grācia: ueteri tamen iſtituto poſt panis uſum ſeruatum eſt ut dies natalis. pulce frītilla celebraretur: in pristini uictus monumentum: pulces præterea excogitate ſunt multis condimentis. Cato punīca pulcem condiri docet caſeo: ouo uno: Apicius pulces iulianas conficit. & pulces tractogalas: nunc Iuuinalis intelligit de rudi illa pulce non de hac condita. Placentas: luxuriole gulæ elle Cato docet: qui pluribus uerbis & magna cura confeſtūram placenta: quam appellat placentem Semodialem scribit.

O rator uehemens: an curtius: an matto: buccæ
N oscenda eſt mensura ſuæ: ſpectandaq; rebus
I n ſummiſ minimisq;: & cum pīſcis emetur.
N ec muſum cupias cum ſit tibi gobio tantum
I n loculis: quis enim te deficiente crumena
E t crescente gula manet exitus ære paterno
A c rebus meſis in uentre: fænoris atq;
A rigenti grauiſ: & pecorum: agroq; capacem.
T alibus a dominis poſt cūcta nouiſſimus exit
A nnulus: & dīgiſ mendicat pollio nudo.
N on prematuri cineres: nec funus acerbum
L uxuriæ: ſed morte magis metuēda ſenectus.
H i plēnū gradus: conuicta pecunia romæ:
E t coram dominis consumitur: inde ubi paulum
N escio quid ſuperēſt: & pallet fœnoris auctor:
Q ui uertere ſolum baſias: & ad hostia currunt
C ædere nanq; foro iam non deterius: q
A esquilias a feruenti migrare ſuburra.
I lle dolor ſolus patriam fugientibus: illa
M æſtitia eſt caruifſe anno circenſibus uno:
S anguinis in facie non hæret gutta: morantur
P auci ridiculum: & fugiētem ex urbe pudorem.
E xperiere hodie nunquid pulcherrima uisu
P erfice non præstem uita: nec moribus: & re:
S ed laudem ſiliquas occultus ganeo: pulces
C oram aliis diſtem puero ſed in ore placentas.

ſicut ſiliquæ uiridi mollescere ſūco: Et gremio paſcū cætera poma ſuo. Pulces pulce iſodītu panē fuisse scribit Plinius: qua romani āte panis uſū diu uixerūt testimonio etiā Enni: ea ignota fuit grācia: ueteri tamen iſtituto poſt panis uſum ſeruatum eſt ut dies natalis. pulce frītilla celebraretur: in pristini uictus monumentum: pulces præterea excogitate ſunt multis condimentis. Cato punīca pulcem condiri docet caſeo: ouo uno: Apicius pulces iulianas conficit. & pulces tractogalas: nunc Iuuinalis intelligit de rudi illa pulce non de hac condita. Placentas: luxuriole gulæ elle Cato docet: qui pluribus uerbis & magna cura confeſtūram placenta: quam appellat placentem Semodialem scribit.

Aut minor illo. i. tāq Aeneas: Alter aquis. nā ut scribit Dionysius cū regnasset Aeneas
tres ānos post obitū Latini: quarto & ipse āno bello extictus ē: nā rutuli i eū omnes cū Me-
zētio rege etruscoꝝ iperū fecerūt: prælioꝝ cōmīlō nō pcul a Lauio multis c̄esis: eius corpus
nūlq apparuit. Aliq dixerūt eū statī relatū fuisse i deos: alii numico submersū: ubi tēplū ei
x̄dificatū ē h̄c īscriptiōe: patri idigeti q fluui Numici ūdas gubernat: alii id tēplū Anchise
ab Aenea cōditū purat.

Tibullus. Cī te uenerāda
numici Vnda deum celo
miseric idigetē. Ornata
nul, ma, i. nullis obsoniis
quæ i macellis uēdū cō-
dita. Piguissimus h̄edu.
Mar. i cōna frugali. Par-
uis i his una pōetur cō-
nula mēsa H̄edus i hū-
ni rapeus ab ore lupi.

Montani asparagi: ad
drām asparagoꝝ altiliū:
q sūt luxuriosæ gulæ. Pli.
S̄luestres fecerat natura
corudas: ut quisq deme-
teret paſſim ecce altiles
spectatur asparagi: & ra-
uenna ternis libris repē-
dit. sylvestre asparagum
corrudā appellat Pli. Ca-
to asparagos leri & coli
docet: eo loco q nouissi-
mus est eius libri: ut scri-
bit Pli. ut ex hoc itelliga-
mus Catōis opus: quod i
manibus ē perfectū esse:
nam p̄cepra de aspara-
gis eo loco legitē quo Pli.
scribit. Torto fōno: in
quo s̄ gestatur Idē. Mar.

Signinū pīrū: a patria
dictū ē ut scribit Pli: qd
alii testaceū appellarūt. a
colore. Syriū: idē. Mar.
& nomē pīra quæ ferunt
syrorū. eadē lacte: dixe-
rūt nōnulli colore autem
sūt nigro. Mala x̄mula
picen̄s. i. hec poma sunt
rugosa ut oliuæ picen̄e:
que cōditæ mēsis appo-
nūtur: nō ita sūt salubrio-
ra: picen̄e oliuæ maxime
comēdātur cybis & sunt
rugosa. Mar. Nec rugosa,
rum uimen breue picenarum: Plinius in italia in quīt picen̄e & sidicinæ p̄fērūtur: Ma-

Mla x̄mula. i. certantia rugis. Picen̄s. i. cum oliuīs picen̄s. Sicatum frigore: ex ratione na-
turali ostēdit ea esse salubria. Vulua: ex carnibus porcinis fiebat: de qua i cōmētariis. Mar.
diximus optimi saporis iudicabatur Horatius. Nil melius turdo: vulua nil dulcius ampla:

Nam cum sis conuiua mihi promissus habebis
E uandrum: uenies tirynthius: aut minor illo
H ospes: & ipse tamen contigens sanguine cælum
A lter aquis: alter flammis ad sydera īmissus.
F ercula nunc audi nullis ornata macellis.
D e tiburtino ueniet pinguissimus agro
H ædulus: & toto grege mollior inscius herbae
N ecdum ausus uirgas humilis mordere salicti.
Q ui plus lactis habet: q̄ sanguinis: & montani
A sparagi: posito quos legit uilica fuso.
G randia præterea tortoꝝ: calentia fōno
O ua adsunt ipsiſ cum matribus: & seruatæ
P arte anni quales fuerant in uitibus uuæ.
S igninum syriumq; pirum de corbibus iisdem
A emula picen̄s: & odoris mala recentis:
N ec metuenda tibi siccatum frigore postq
A utūnum & crudi posuere pericula succi.
H æc olim nostri iam luxuriosa senatus
C œna fuit. curius paruo quæ legerat horto
I pse focis breuibus ponebat holuscula. quæ nūc
S quallidus in magna fastidit compede fossor:
Q ui meminit calidæ sapiat quid uulua popinæ.
S icci terga suis rara pendentia crate
M oris erat quondam festis seruare diebus:
E t natalitium cognatis ponere lardum:
A ccidente noua: si quam dabat hostia: cárne
C ognatorum aliquis titulo tibi consulis: atq;
C astrotum imperiis: & dictatoris hōnore
F unctus ad has æpulas solito maturius ibat.
E rectum domito referens a monte ligonem.

Quom tremerent fabios: luxū nūc carpit lecti discubitorii: nā Caius Aruilius Pollio pdigi
& sagacis ad luxuria iſtrumēta īgenii primus temporibus Neronis docuit secare putamina
testudinū ut scribit Plinius. ī lāmas & lectos discubitorios ita operiri: ex testudinibus autē
nōnullæ chersinæ dicūt: de quibus ī cōmētaris. Mar. dixius. Idē. M. Aruilius. lectos operiri
docuit argēto mox auro: nēo iquit Iuue. curabat operite lectos discubitorios lāmis testudi-

C um tremerent ante fabios: durumq; catonem:
E t scauros: & fabritios: rigidiq; ſeueros
C ensoris mores etiam collega timeret.
N emo inter curas & ſeria duxit habendum
Q ualis iñ oceano fluctu testudo nataret
C larum troiugenis factura: ac nobile fulcrum
S ed nudo latere & paruis frons ærea lectis
V ile coronati caput ostendebat aſelli:
A d quod laſciu ludebant turis alumni.
T ales ergo cybi: qualis domus: atq; ſupelleſ.
T unc ruditis & graias mirari neſcius artes.
V ribus euersis præclarum in parte reperta
M agnorum artificum frangebat pocula miles:
V t phaleris gauderet equus: cælataq; caſſis
R omuleæ ſimulacula feræ mansuēſcere uiſſæ
I mperii fato geminos ſub rupe quirinos:
A cnudam effigiem clypeo fulgentis & haſta
P endentisq; dei perituro ostenderet hosti.
A rgenti quod erat ſolis fulgebat in armis:
P onebant igitur thusco farraca catino
O mnia tunc: quibus inuidas ſi liuidulus ſis:
T emplotum quoq; maiestas præſentior: & uox
N octe fere media: mediamq; audita per urbem
L ittore & oceanī gallis uenientibus: & diis
O fficiū uatis peragentibus. his monuit nos
H anc rebus latiis curam præſtare solebat
F iſtilis & nullo uiolatus iuppiter auro.
I lla domi natas: noſtraq; ex arbore mensas
T empora uiderunt. hos lignum ſtabat in uſus.
A nnosam ſi forte nucem deiecerat eurus.
E t nunc diuitibus coenandi nulla uoluptas.

Supra adē uestæ noctis ſilentio audiffe uocē clariorē hūana: quæ magistratibus dici iuberet
gallos aduētare. Fictilis Iuppiter: Iouem primū ī urbe fictilē fuiffē testat Plinius. cōfēcta
ſtatua a Turiano: qui & Herculē fictilē formauit. Hæ enī ut ille ſcribit effigies deū erāt lauda
tillime: nec pœnitet nos illorū: qui tales coluere: aurū. n. & argētū: ne diis quidē cōſciebāt.

nū. Cū célores timebant
ut. ſ. oſtēdat luxuriam ir-
repelliſſe corruptis & de-
prauatis iā moribus pu-
blica negligētia. Clarū
fulcrū. i. nobilē lectū diſ-
cubitorū. Vile caput a
ſelli: hoc dicit ut oſtēdat
priscos illos ſeueros ruri
ſæpe cœnaliſſe: ubi ī limi-
tibus agroꝝ ſpectabatur
caput aſelli ueteri ſuper-
ſtitione: nā etrusca diſci-
pliā ita ūcōmoda agrorū
arceri putabantur. Colu-
mella nūc caput arcadii
nudū cute fertur aſelli.
Tyrrhenus fixiſſe tages ī
limite ruris. & apte ait
patres pro putaminibus
testudinū: potuiffe oſtē-
dere caput aſelli: qđ erat
ī limite ruris: id. n. cādore
testudinū putaminibus
ſimile eſt: quid rumpitur
Fidētinus: a noſtra diſce-
dē ſentētia: ait patres ex
oſſibus aſinoꝝ operuiffe
lectos: quod qđridiculum
ſit (cū omnes itelligant)
pratereo. Farraca: cyba-
ria ex farre diſta ſūt: quo
ꝝ mētionē facit: ut oſten-
dat qđ Verrius ſcribit:
tercētū annis romanos
farre uictiſſe. Catimo
tusco. i. uale ſictili. nā are-
tinæ ollæ ex etruria ſicti-
les erāt. Mar. Lautus erat
tuscis Porsena ſictilis.

Et uox audita: uēturiſ
gallis ī italiā ita ſcribit
Liuius ī Quito. eodem a-
no. M. Ceditius de plebe
nūtriauit tribunis ſe ī no-
ua uia ubi nūc ſacellū eſt

Grande ebur: nūc iuebit ī luxū mēsaꝝ: citreas: quas mauri romanis dederūt: ex citro at-
bore quæ plurīa apꝝ eos naſci: tāto preio ut duaꝝ altera quīdecī libris: altera paulo miūs
diuēdita sit a iuba: eaꝝ tamē latitudo nō excedebat quatuor pedes & ſemipedē: a uenīs in-
tercurrētibus & maculis. alia tigrīa dicebāt: alia pātherīa: rotūdā etāt & elephātinis denti-
bus fustiebāt: tāq a diis nato iure ut ſcribit Pli. ut eodē ebore & numinū ora ſpectet. & mē-
ſarꝝ pedes: plura de hoc ī
Marialē dixiūs. Strabo ī
ultio arboris quidē meit
& mēlaꝝ ſed nō noſauit.

Syēnes: Syēnē ī ḥagyp-
to eē ſcribit Pli. Strabo.
Ptolemeus: & omnes: ſed
illud querit quare dicat
poita: ego. Porta syen-
nes: dici existiō: quoniā
illic tres erāt cohortes ro-
matorū ad prāſidiū ad-
uersus ḥachiopes: qui fini-
timi ſunt: qđ ſcribit Stra-
bo. fuſſe autē elephātos
illic idio ē Elepatis iſu-
la. & urbs quæ ſupra Syē-
nē ē. XVI. milibus paſſ.
ita apellata ab elephāto
& multitudine: Herodotus
& Strabo elephātinā ap-
pellāt: Pli. elephātidem!

Et mauri celeres: loca
omnia deſcribit ī quibus
fuere elephātes: nunc de
mauris: & idis qui ſūt a-
rabicis mīores ut ſcribit
Pli. Iā nimios. oſtendit
luxuriari rōanos exquisitis maxis: quibusq; dētibus ad pedes mēsaꝝ: nam elephāti aut ſe-
necta & caſu decidoſ deponūt qui prāgrādes ſūt aut obſelli a uētoribus eos arbo-
ri iſactos frāgūt: hi autē ſūt mīores. Nec teſſellæ: nā tali & teſſeræ eburneæ erāt ut dixiūs
apꝝ Mar. Māubria culelloꝝ: hāc eburnea ſolita fieri: illa Plinii idignatio oſtēdit: qđ atti-
net iquit hāc colligere cū capuli militū ebore ēt fastidito celētūr argēto. Sed nec ſtructor:
ſtructor p̄prie dicitur qui perite obſonia iſidit: ad gulam pertiere purabāt: ut obſonia rite
ſecarētur: qđ Pli. oſtēdit cū de gallinis ſcribit: adeo ut iā doctores ſtructorꝝ ludū aperirēt: ut
Tripherus egit rēporibus. Iuu. qui ludū hēbat iuxta ſuburrā hic tradēs prācepra: dīſcētibus
feras & aues & obſonia ex ligno formata hēbat: & ferro cuius acies ebes eſſet: docebat quo
gelū hāc uel illa fe a iſidererūt: hoc ē qđ cōnā quæ iſidit apꝝ doctores ſtructorꝝ. VI/
meā appellarūt: quoniā. Culmo & ligno formata erāt obſōia: ridiculū. n. ē ſētire magrūm emi-
ſe quoniā idie has feras: prāterea ait hebeti ferro nā ſi ueræ erāt & iſidebāt: nō oportuit
ferrū hebes eē: rūpatur Fidētius qui hāc nō percipit. Pigargus: de genere caprearū eſt ut
ſcribit Pli. ī viii. eiusdē generis rupi: capræ: ibices: Strepsicerotes. Et uolucres ſcy. phasiāi
ex pōto allati: quos ſagiari docet Columella. Fidētius olim expoſuerat grues. ſed a nobis e
doctus mutauit ſētētia. Phēicoperus: cuius liguā optimi eē ſaporis A picus docuit: de hoc
plura ī Marialē dixiūs. Cui omnis pergula: pergula p̄ loco hic accipitur ubi Tripherus ma-
gister ſtructorum h̄ibebat diſcipulos: ut legimus in Auguſto apud Suetonium qui ſcribit
eum uenisse in pergulam Theogenis mathematici & Suetonius de Crassitio grammatico:
deinde in pergula docuit Tinga Placentinus hanc diſtionem perperam enunciabat per-
culā pro pergulā qđ iſcribit Cicero. repetit Fabius. Pli. eodē uerbo de apelle ſcribēs uetus
eſt comite Agrippa. Cui omnis pergula debeat cedere. i. peritior omnibus aliis diſcipulis:

N il rombus: nil damma ſapit: putere uidentur
V nguenta atq; roſæ: latos niſi luſtinet orbes
G rande ebur: & magno ſublimis pardus hiatu
D entibus ex illis quos mittit porta ſyennes
E t mauri celeres: & mauro obſcurior iſindus:
E t quos deposituit nabathæo bellua ſaltu:
I am nimios capitiq; graues: hinc ſurgit orexis:
H inc ſtomacho bilis: nam pes argenteus illis.
A nnulus in digito quod ferreus: ergo ſuperbum
C oniuiam caueo: qui me ſibi comparat: & ref
D eſpicit exigua: adeo nulla uncia nobis
E ſt eboris: nec teſſellæ: nec calculus ex hac
M ateria: quin ipſa manubria cultellorum
O ſlea: non tamen his unq; obſonia fiunt
R ancidula: haud ideo peior gallina ſecatur.
S ed nec ſtructor erit cui cādere debeat omnis
P ergula: diſcipulis tripheri doctoris: apud quem
S umine cū magno lepus: atq; aper: & pygardus:

Orix: inter capreas numeratur a Plinio contrarioq; pilo uestitur & ad os uerlo: Auis a phræ.i. gallia numidica Horatius. Nō aphra avis nō attagen ionicus. Porphyrio illic recte interpretatur aphra aut gallinā numidicā: quæ magnitudine alias superat guttis & maculis distincta de hac multa diximus i Marialē ex Plini & Columellæ testimonio. Lautissima cœna: quæ est simulacrum & imaginem habet lautissimæ cœnæ: nā hæc aſalia ex ligno erat ut dixius. Cœna ulmea.i. analibus formatis ex ulmo & ligno. Sonat dū illi uerant aſalia lignea.

E t scyticæ uolucres: & phœnicopterus ingens
E t gætulus orix hebeti lautissima ferro
C æditur: & tota sonat ulmea cœna subura.
N ec frustum capreæ subducere: nec latus affræ
N ouit avis noster tyrunculus: ac rufis omni
T empore: & exiguae frustis imbutus ofellæ.
P lebeios calices: & paucis assibus emptos
P orriget incultus puer: atq; a frigore tutus:
N on phryx aut lycius non a mangone petitus.
Q uisquā erit: & magno: cum poscis: poſce latine.
I dem habitus cunctis tonsi: rectiq; capilli:
A tq; hodie tantum propter conuiua pexi.
P aſtoris duri est hic filius. ille bubulci
S uspirat longo non uisam tempore matrem
E t casulam: & notos tristis desiderat hædos.
I ngenui uultus puer: ingenui q; pudoris.
Q uales esse decet: quos ardens purpura uestit.
N ec pugillares defert in balnea raucus
T esticulos nec uellendas præbuit alas:
C rassa nec opposito pauidus tegit inguie gutto.
H ic ubi uina dabit diffusa in montibus illis.
A quibus ipſe uenit: quorum sub uertice lusit.
N aq; una est atq; eadē uini patria: atq; ministri.

Ofella: ofella fiebat ex carnisbus suillis: pulmētū pauperiorū ut docet Varro. Nec egebat arte strutoria. Calices plebeios: Calices plebei idē dicūt audaces: quoniā falsa spe ciz imitabantur crystallina: uitrei erat ad circūq; maximū uēdebātur. Mar. Non sumus audaces plebeia toremata uitri Noſtra neq; ardenti gēma feritur aqua. Nō phryx aut lycius aut petitus a mangone. i. nō dabo tibi ministrum elegātē quales emūtur a magonibus: aut phrygii aut licii. nam ex oriente formosissimi ministri coemebātur aut delphici: aut mitilenei: aut phrygii: aut licii: atq; id genus: ego īquit nō habeo ministru elegātē quē emerī sed rusticū & natū ī agro. Fidētius ex Brothei præceptoris cōſilio intelligit: Lycius. i. iuuenis nomie Lycius: quem scribit Trāquillus Augustū ī ludis exhibuisse nulla alia de cauta nisi q; erat uocis immenſa intra bipedalem statutā. o ho-

mines ſanos & Lucio magis ridendos Augustus illum exhibuit tanquam monſtrum. Iuuenalis autem nūſc de formosis ministris intelligit: quos ut inquit non habet: quo pacto īgitur conuenit monſtrum cum eleganti puero: de quo nunc loquitur. Pugillares. i. non habet inguina grandiora quæ ppter libidinis uſum excreuerint testiculos in magnitudinaem pugni prægrandibus. Raucus: propter coitum: quid si legas. Draucus: nam drauci & in balneis potissimum spectabantur & erant mentulati. Mar. Oculis deuorantibus draucos & alibi ſæpe non placet. Nec prebuit halas uellendas. s. pilosas. i. non ei ante ætatem orti ſunt pili ſub halis: qui ſolent fruticari his qui ante legitimam ætatem per libidinem uiri fiunt. Mar. Inde tragus celeresq; pili mirandaq; matri barba: nec in clara balnea luce placent. Gutto: uafe oleario quo in balneis utebantur. Gelius. guttum Samium oretenus imprudens inanem: tanquam inellet oleum affert.

Gaditana : de qua distichon extat . Mar . Tam tremulū crissat:tā blandū prurit:ut ipsum
Mars turbatorē fecerit hippolytū. Has nugas:īā leues uoluptates. Orbē lacedæmonū:alii
nescio qd fixerūt hoc loco de ludo & saltatiōe:ego uero fētio hoc dictū cē iūdīose ī ānula-
tos senatores.s.i. & equites:qui ānulis utebāt:nā ποτίζω grāce latie est sputo leui & crebro
irrorare . & ποτίσμα e leui sputo irroratio dicitur:qui autē gestant annulos ut ostēderet
crebro induūt & educūt:
qd ut facilius agāt sputo
& pytismate reddūt lu-
bricos digitos. Mar . Per
cūtus digitos currit leuis
ānulus. Pytismate.i. le-
ui irroratiōe sputi , Or-
bē lacedæmoniū .i. annu-
lū:nā a lacedæmoniis ānu-
los usus manauit:qd id
cat Pli. his uerbis, hoc in
tarquinis maxie miror:
quoḡ e grācia fuit origo:
ude hic ānuloḡ usus ma-
nauit:qq̄ eriā nūc lacedæ-
moe ferreo utūt. Lubri-
cat:apro uerbo usus ē cū
pytismate:nā lubricare ē
lubricū facere humecta-
tiōe:fēsus ē. Sēatores & e
quites qui ānulos ostētāt
hēāt istos ludos: ego hāc
fētētiā ex cogitauit.Fidēti-
nus ī nr̄is qdē scriptis le-
git.nec aulus ē p sua reci-
tare. sed cū atiquas fabu-
las suas iactāset: deniq̄
ait quidā de ānulis itelli-
git. ego ille sū: & hūc fē-
sū. Iuu. ēē affirmo. For-
tū:i. diuitibus q̄ pōsūt
frui hac uoluptate. Om-
nia cū faciātēū dét ope-
rā adulteriis & alex ēt ip-
si. Quid refert .q.d. ni-
hil refert an phonasci uo-
ce:an rudi legāt. Cōtra-
hat uxormorat adulteria
iuor̄ tēpōz. Aurēq̄ ca-
lentē:nā rubētes aures in
muliere sūt īdices ad mis-
si paulo āte adulterii: qd
Antōius notauit ī Octa-
vio. Fēminā .i. cōsulare
e Triclinio uiri corā in cubiculo abducti: rursus ī cōuiuiū rubētibus auriculis in compiōre
capillo reductā: quod scribit ī suspicionē adulterii. Interea:iterū īuehitur ī n cīrcenles lu-
dos:ī quibus occupata erat tota ciuitas. Megalesiacē mappā. mappam ītelligit quā ueterē
instituto a prātore ludorum circensium aurigā uictori demitti solebat . Tranquillus de
Nerone Vniuersorum se oculis in circo maximo prābuit: aliquo liberto mittente mappam .
Mar. Cretatam prātor cū uellet mittere mappam Prātori mappam subripit Hermogenes.

Similis triumpho: id est habitu similis triumphantium triumphalia gestabat ornamenti in circensisbus ut ante est dictum. Prodo id est iniustus & iniquus occupator Caballorum id est ornamentorum & insignium triumphalium: quasi dicat qui assumit sibi caballos & triumphalia insignia: cum ei non debeantur sed triumphanti. Colligo: id est connecto & dignosco. Euentum panni viridis id est quisnam iter aurigas sit adepturus pannum viride, premum scilicet in ludis circensis bus ut ante est dictum. Fidentinus mappam continam viridem intelligit: & pannum viride aulae que extendebatur de niq; omnia cōfundit atque quitatis ignoratiōē: praeſ pauca quæ a nobis accipit Audax spōſio: spōſio apud hūc & Marcialē dicit ea cōrētio & alteratio quæ fiebat depositis pignoribus: cu[m] alii alium victorē fore astir marēt. Marcialis sed cū spōſio fabulacq; lassē de Scorpo fuerint & incitato: Togam. id est: labores togatorum & comitū

Iam nunc in balnea: id est quis non sit sexta hora potest tamen salua fronte: id est sine pudore accedere ad ba'nea: ut postea cōmemus: hoc autem ait quotiā sexta tam hora laubantur ante luxuriosi aut disfluti habebatur: Marcialis modico texta nerone calēt. Salua fronte: sine pudore:

Domitius Calderinus Veronēsis in: xii. Satyrā Ad Iulianum. Medicen

Atali pro catullo qui fracto naufragio enatauerat: uota se persoluturū dīls pollicet: mox i Satyrā exit, reprehēdēs: captores: qui uota solēt nūcupare: nō p amico qui hrēt liberos ut Catullus: sed pro orbo alii quo cuius hāreditatē caprāt propriis noībus īfectatur Neuiū & Istrū quoq; uterq; testamētō: captatiōibus erat locupletatus. Gorgōe: ma optiuit depravatus usus: ut hesperides & gorgones eedē cōserēt cū tamē gorgōes aliæ sit duæ. f q: ilulas gorgōas habitarūt bidūt nauigatiōē distātes a cōtinēti cōtra atlātē mō: ē ad fies mauritāie: ut xenophō scribit i his fuit medusa quā ut alii perseus ut euērns scribit autore hygīo mīeria itefecit: hēspērides uero hortos habuisse dicūt ad lixō libīæ malis aureis ubi Pli. nihil restare scribit p̄f oleastros. Maura. i. medusa quæ olī tenuit fies mauritāie. Ver. agidatq; honorifera tbatē Palladis arma: Funē. nam uictua funibus ducebat humeris gestata nō litaba scribit Pli.

I daum soleinne colunt: similisq; triumpho
P redō caballorum: prætor sedet: ac mihi pace
I mm̄ensæ: nimiæq; licet si dicere plebis
T otam hodie romam circus capit. & fragor aurē
P ercutit: euentum viridis quo colligo panni
N am si deficeret: mœstam: a tonitramq; uideres
H anc urbem. ueluti cannarum in puluere uictis
C ūsulib; spectet iuuēes quos clamor & audax
S ponsio. quos cultæ decet assedisse puellæ.
N ostra b. bat uernum contracta cuticula solem:
E ffugiatq; togam. iam nunc in balnea salua
F ronte licet uadas: q̄q solida hora superisit
A d sextam: facere hoc non possis quinq; diebus
C ontinuis quia sunt talis quoq; tedia uitæ
M agna. uoluptates cōmendat rarior usus.

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyra Duodecia.

Atali coruine die mihi dulcior hæc lux.
Qua festus promissa deis animalia cespēs
E xpectat: niueam reginæ cædimus agnam.
P ar uellus dabitur pugnanti gorgone maura.
S ed procul extensū petulans quatit hostia funē
T arpeo seruata ioui: frontemq; coruscat.

Maturus: exigebat ad hoc ut demississet caudā ad nodos usq; suffraginū. Hispulla: Hi
pullam mulierē pingue suorū temporum nō nat ut Mar. spatalē māmosam: huius ante me
minit Hispulla tragēdo gaudet. Clitumnī: hunc in phaliscis eē scribit Plinius cuius aqua
potā boues reddit candidos, inde eligebarunt uictimā mactandā Ioui capitolino Syllius
ad meuaniam flumiū esse scribit i umbria: & sedet ingentē pascens meuania taurū dona Ioui
. Ver. hinc albos clitumnei
greges & maxima taurus
uictima. Poetica i qua n
ta describūt boinerus i ul
xe 8. Ver. i antea: Pars
dira quidem ed cognī
ta multis. i. in quā calamī
tatē multi nauigātes inci
derunt ut. Labicerē t bo
na. Tabella: qui seruati
erit ex ualitudine genus
morbī tabella pingebāt:
quā dicabāt in templo a
culapī: qui euaserāt nau
fragium: tabella picta ca
sū exponebāt in templo
Neptūni: sed aucta super
fritione ægyptia in quā
antea est innectus: tabell
e naufragioꝝ in Isidiis
fano pēdebat. Decide
re: dicitur debitores cū
aliquibus rebus datis cū
creditorē paciuntur &
sa: issaciunt: quo uerbo
ūsus ē. Mar. idē uidebat
agere catullus rebus eiec
tis. Imitatus castora: ca
stor idem fiber pōticus
dicit: animal ē cauda pi
sciū cæterā specie lute
rati mortus ut dētibus
arboreis nō secus ac fer
ro icidat a uenatoribus
petitur ob inguen. ex
quo sit medicamentū ca
storiū id āpurat pericolo
ut gēte ut ita se a uenato
ribus redimat qđ scribit
Pl. Teneris mecenati
bus i. melli mecenati: nā
meccenas mollitie uesti
tū notatus ē. & ob id ap
pellatus: malacinus ab
horatio ut i prima saty
ra. diximus.

Quippe ferox uitulus templis maturus & arx:
S pargēdusq; mero. quē iā pudet ubera matris
D ucere: qui uexat nascenti robora cornu.
S i res ampla domi. similisq; affectibus esset:
P inguior hispulla traheretur taurus: & ipse
M ole piger: nec finitima nutritus in herba.
L æta sed ostendens clitūni pascua sāguis
I ret: & a grandi ceruix feriēda ministro
O breditū trepidantis adhuc: horredaq; passi
N uper: & in columē sese mirantis amici.
N am preter pelagi casus: & fulguris iustum
E uasi densæ cælum abscondere tenebā
N ube una: subitusq; antennas impulit ignis:
C um se quisq; illo percussū crederet: & mox
A ttonus nullum conferri posse putaret
N aufragium uelis ardētibus: omnia fiunt
T alia tam grauiter si quando poetica surgit
T empestas: genus ecce aliud discriminis audi:
E t miserere iterum: qđ sint cætera sortis
E iusdem: pars dira quidem: sed cognita multis
E t quam uotiuia testātur phana tabella
P lurima. pictores quis nescit ab iside pasci?
A ccidit & nostro similis fortuna catullo:
C um plenus fluctu melius foret alueus: & iam
A lternū puppis latus euertentibus undas
A rboris incerto: nullam prudentia cani
R ectoris conferret opē decidere iactu
C oepit cumuentis imitatus castora: qui se
E unuchum ipse facit cupiens euadere damna
T esticuli adeo medicatum intelligit inguen.
F undite quæ mea sunt dicebat cuncta catullus:
P ræcipitare uolens etiam pulcherrima: uestē
P urpuream teneris quoq; mecenatibus aptā
A tq; alias quarum generosi graminis ipsum
I nfecit natura pecus: sed & egregius fons

Et beticus aer: Fidentinus & alii boetios quosdam fontes esse dixerunt: totum locum peruerentes. ego hoc dici intelligo de ueste ex lana betica: hoc est hispana: nam ipecudibus beticis uellus ē rutilum: ex quo nullo alio adhibito colore texebantur uestes id lacerna betica apud Mar. ita loquitur non est lana mihi mendax: nec mutor aeno sic placeat tyrie mea tinxit ouis. Iuu. rationē naturalem addit quare talis illic fiat lana: expotu scilicet illarū aquarum: & temperie cœli: Lances: grandiora uasa erunt elcalia que cœtenis libris argenti ali quando facte sunt. Druſſianus rotundus lance habuit quinquagenariā: cum seruus esset Claudi imperatoris: facte presertim sunt temporibus etiam Domitiani magno ipendio quod supra lno taurit: cū lance beata daſcū in scripto & cetera

Parthenio: ue ab artifice ſculptore: quē tamē Plinius non nominat inter alios: uel certe cubicularium Domitiani intelligit: cui tante erat lanceſ. Sitiente pholo. i. quantam pateram debet hrē pholus ut eius ſitum impleret is centarus Herculem hospitio ſuſcepit: ut Diodorus & Theocritus ſcribunt: & ei uinū ppinauit quod acceperat a baccho ea ad monitiōne ne āte Herculis aduētū depmeret: tūc eo odore reliqui centauri ebrii facti aduersus herculem impetum fece

V iribus occultis: & beticus adiuuat aer.
I lle nec argentum dubitabat mittere lances
P arthenio factas: urnæ cratera capacem:
E t dignum ſitiente pholo: uel coniuge fufci
A dde & bascaudas & mille escaria: multum
C ælati biberat quo callidus empator olynthi:
S ed quis nūc alias: qua mūdi parte: quis audet
A rgento præferre caput: rebusq; ſalutem?
N o propter uitam faciunt patrimonia quidam:
S ed uitio cæci propter patrimonia uiuunt.
I actatur rerum utilium pars maxima: ſed nec
D amna leuant tunc aduersis urgentibus: illuc
D ecidit ut malum ferro ſumittet: at ſe
E xplicat angustum: diſcriſminis ultima quando
P ræſidia afterimus: nauem factura minorem.
I nunc & uentis animam cōmitte dolato
C onfisus ligno: digitis a morte remotus
Q uatuor: aut ſeptem ſi ſit latiflīma tæda:
M ox cum reticulis: & pane: & uentre lagenæ.
A spice ſumendas intempeſtate ſecures

funt: Coniuge fufci: coniugem fufci ſuorum temporum notat æbrium: Bascaudas: Bascauda uas nomine britannico eſt. Mar. barbara depictis uenit bascauda britannis. Fidentinus ait lapides eſſe preciosos: mox ſententiam noſtram inſerit tam inepie ut neutrām percepile uideatur. Callidus empator olynthi: designat poculum aureum: nam Philipus rex nunq; dormiuit niſi poculo aureo puluino ſubditō ut ſcribit Plinius. Empator olynthi emiſſe olynthum dicit a Iuenale: nam olynthum ciuitatē thraciā allexit in ſocietatem ut eſt apud Dem ethene aduersus atheniensē datis duobus oppidiſ atēmōte. ſ. & poridea Fidentinus hanc ſniam noſtri recitat: ſed dicit nō conuenire. quoniā ſ. non percipit & iſanit. Multum cellati. ſ. auti: quod designat de Philippo: per hoc quod diximus. Ut malū ferro ſumittere, i. ut etiam incideret arborē nauis. Quādo præſidia ultima afterimus: ultimū præſidiū & auxiliū. Nauem minorem: nā incidiimus arborem ne ide facimus nauē leuiorē. Reticulis: panes reticulo geſtabant apud antiquos Horatius. ut ſi reticulū panis uenales inter honuſto forte uehas humero. ſensus ē: cū nauigas parū diſtas amore & paulo poſt cū icideris intempeſtatem: omiaq; eiēceris adeo ut rātu reſteret ibi panes & lagenæ. cogeriſ ūcidere arborē nauis: & facere nauē minore ut eundas ut agit Caiſtullus qui malum ferro ſubmisit ſumendas. ſecures ut ſciliſet incidas arborem,

Ite igitur pueri: exitum tempestatis in qua extremo periculo laborauerat Catullus scribit sedata inquit tempestate Catullus uestem extendit pro uelo:& alterum minus uelū qd su perfuerat i prora extēdit atq; ita flāte aura ad portū delatus ē. Vectoris Catulli, postq; par ce meliora, i. posteaq; felicitas est restituta Catullo ut ifatis erat. Inopi arti, i. inopi prelio, i uestibus extensis. Velo suo: quod in ea seruatur ad differētiā ueli maioris: quod solet ēē in media nauī & amissū erat. Lauino nouerca: li: post trigesimum annū ex quo æneas tenuerat lauinum: Ascanius mortuo patre relicto lauino matri uel nouerca: nam id quoq; ambigie Liuius albamq; condidit ab alba porca: huius meminit Dionysius & Varro de re rustica: qui tradit Scrofa peperisse trigita porcos in portentum & simula cra eorum fuisse posita in publicū: de hoc plura alibi diximus: Tandē intrat positas moles: portum hostiensē describit: ubi Claudius pharum erexit i emulationē phari alexādrine. xi. annoq; opere ut ad nocturnos ignes cursū nauigia diri gerēt. cuius meminerunt Tranquillus & Plinius pharū tyrenā. fuit item pharus ad capreas cuius memin̄ etiā papin ius tele bouiq; domos trepidis ubi dulcia nautis lumia noctuagæ tollit pharus amula lunæ. Lōge itali am: quoniā predūt in longitudunē & pcul uideat distare ab italia. Giba baiana: hoc dicit ut ostēdat nauē Catulli tēpitate ita fuisse fractā ut iā cimba uidere: quæ ingressa ē interiorē adiūtū portus. Baiana qua li in larcu Lucino utūtur.

Farrā i. molā q̄ fit ex farre. Coronas graciles: lates & publice i cōputis colebat tradito ritu a Seruio tullio: quoniā ex lare cōceptus ipse putabā: nā cū ocresta matut federet ad focū tanaqilis gēntale apparuit i cineribus: unde ea surrexit grauida & cū po stea flāma i cōpīe seruii cōspecta ēē: cōfirmata ē opinio eū laris ēē filiū. & priuati idē erāt i honore corōisq; ornabāt. Pli. iā tūc corōe deoꝝ houos erāt & lanū publicoꝝ priuatoꝝ q;

S ed postq; iacuit planum mare: tempora postq;
P rospēra uestoris fatumq; ualētius euro:
E t pelago: postq; parce meliora benigna
P ésa manu ducūt hilares: & staminis, albi
L anificæ: modica non multo fortior aūra
V entus adest: inopi miserabilis arte cucurrit
V estibus extensis: & quod superauerat unum
V elo prora suo: iam deficientibus austris.
S pes uitæ cum sole redit: tum gratus iulo.
A tq; nouercali sedes prælata lauino.
C onspicitur sublimis apex: cui candida nomen
S cropha dedit: lātis frugibus mirabile sumen
E t nunq; uisis triginta clara māmillis.
T andē intrat politas iclusa per æquora moles
T yrhenāq; pharon: porrectaq; brachia rursus
Q uæ pelago occurunt medio: longeq; relinquūt
I taliam: non sic igitur mirabere portus:
Q uos natura dedit: sed tronca pupe magister
I nteriora petit baianæ peruia cimbæ:
T unc stagnante sinu gaudent ibi uertice raso
G arrula securi narrare pericula nautæ:
I te igitur pueri linguis animisq; fauentes:
S ertaq; delubris: & farra imponite cultris
A c molles ornate focos: glebamq; uirentem:
I am sequar: & facio quod præstat rite peracto
I nde domū repetā: graciles ubi parua coronas
A ccipliunt fragili simulacra nitentia cārā.
H ic nostrum placabo iouem: laribusq; paternis
T hura dabo: atq; omnes uiolæ iactabo colores.
C uncta nitent: longos erexit ianua ramos:
E t matutinis operatur festa lucernis.

Ne suspecta tibi: nō suspiceris de me prop̄ hoc qd̄ ueli captare Catullū.nō.n.ē orbus sed haber tres filios. Impēdit galli.sacrificat gallinam gallinæ autē ad rē sacrā idnoe non erant:nisi esset luteo rostro & pedibus ut ait Plinius. Sterili:nam steriles dicebanē amici captatori qui habebant filios quia nihil erant ei daturi sed filii:Gallita:gallita orba diues fuit circa tempora poete Cornelius per idem tempus expostulata ad suppliciū galli.

ta crispinula. postea tutius ciuitatis gratiam obtinuit consulari matrimonio summissa & apud Galbam Othonē Vitellium illesa:mox potens pecunia & orbitate:quæ bonis malisq; temporibus iuxta ualent. Paetus: hic itē orbus erat diues de quo Martialis artis ebur medice nartetia cernis. habebis munera que cuperet paetus esse sua. Fixis:nā qui nūcu pabat uota pro alicuius rei euētu:ea libellis scripta templorū porticibus affigebat. quod in Octauio scribit Trāquillus ait in:eam noluisse nunc pare uota in proximum lustrum quis paratis iā & scriptis tabellis. Vestitur:tegitur. Portius: scilicet tēplotum. Furua gente:legnitum suorum temporum notat: nam elephanti qui olim in bellorum usum ducebantur:nunc a Domitiano & aliis imperatoribus in uoluptatem & theatrum exhibent: quod Plinius scribit:tradit enim in ludis germanici elephatos edidisse quosdā motus icōditos in spatiō salationis :& sepe hæc in spectaculis legunt̄. Furua genite:a mauris īidis & ethiopibus: nā ab his uiebat elephati. Regi molosso, ī pyrro ī cuius aduētu italiā primū uidelī elephatos ut. Var.& Pli. scribūt. ccc:Lxxii.āno urbis cōditæ. In prelia turbam:qd̄ ut uerisimile uideat. Pli.scribit. xx.elefphatos turritos cū sexagenis pugnatoribus certante ī theatro. Illud ebur.i.elephas. Nouiū & istrū.pacu.duo captatores erāt quos norat. Deis captatorū q.s.rogat p falure gallite.i.elephas uictima digna ē:quæ mactēt ab his:q uolūt ē captatores:gallite q̄ ē ditissima. Alter.s.pacuuius de quo ī superioribus satyris diximus.

N ec suspecta tibi sit hæc coruinæ.catullus
P ro cuius reditu tot pono altaria:paruos
T res habet hæredes:libet expectare quis ægram
E t claudentē oculos gallinam impendat amico
T à sterili.uerū hæc nimia est impensa coturnix
N ulla unq; pro parte cadet..sentire calorem
S i cœpit locuples:gallica & pactius orbi
L egitime fixis uestitur tota tabellis
P orticus.existunt qui promittūt hecatombem
Q uatinus hic non sunt nec uenales elephantes:
N ec latio haud usq; sub nostro sydere talis
B elua concipitur.sed furua gente petita
A rboribus rutulis:& turni pascit̄ agto
C æsarī armentum:nulli setuire paratum
P riuato:siquidem tyrio parere solebant
H ãnibali: & nostris ducibus .regiq; molosso:
H orum maiores:& dorso ferre cohortes
P artem aliquā belli :& euntem ī prælia turmā.
N ulla igit̄ mora per nouiū:mora nulla p istrū
P acuuiū : quin illud ebur ducatur ad aras:
E t cadat ante lares gallicæ uictima sacra
T antis digna deis:& captatoribus horū.
A lter. n.si concedas mactare uouebit
D e grege seruorum magna & pulcherima quæq;
C orpora uel pueris:& frontibus ancillarum
I mponet uittas:& si qua est nubilis illi

dit elephatos ut.Var.& Pli. scribūt. ccc:Lxxii.āno urbis cōditæ. In prelia turbam:qd̄ ut uerisimile uideat. Pli.scribit. xx.elefphatos turritos cū sexagenis pugnatoribus certante ī theatro. Illud ebur.i.elephas. Nouiū & istrū.pacu.duo captatores erāt quos norat. Deis captatorū q.s.rogat p falure gallite.i.elephas uictima digna ē:quæ mactēt ab his:q uolūt ē captatores:gallite q̄ ē ditissima. Alter.s.pacuuius de quo ī superioribus satyris diximus.

Iphigenia i. filia mactanda quemadmodū Iphigenia mactata fuit: pro qua supposuit dia
na Ceruam & puella transalata in tauricam sacerdos Diane puella habita in sumo honore
ē ut Herodotus scribit ea Iphianasla a lucrecio dicitur. & ab Homero apud quē Agamēnō
sibi tres filias eē dicit: Chrysothemī laodicē Iphianallā Lucretius Aulide quo pacto triuia
ad uirginis arā Iphianass eo ēparūt lāguie fede Ductores Danaū. Et si nō sperat: quis nō spe
ret captator deā suppositā
ceruam pro filia. Nec
cōparo mille rates testa
mēto .q.d.censeo pluris
faciēdū testamentū qđ
captat amicus meus: qđ la
lus mille ratium pro qua
mactata ē Iphigēia. In
clusus carcere nassē: nass
fa iulstrumētum ē pisca
torium quo pisces egrē
su prohibentur. Silius
Haud fecus ad uitreas so
lers pescator ad undas
Ore leue patulo texēs de
uimine nassam Cautius
iteriora ligat, uota īquit
hec nuncupat captator:
ut cum orbus cōualuerit
eo merito captus & tanq
piscis ī nassā conclusus
nequeat euadere: quin
scribat eū hæredē aliis
repudiari. & Mar. pīscē
orbo cōparauit: & pisca
torē captatori: & pisca
torē pisces amare potest:
Quātū rapuit Nero:
habebat īfinitas opes: nā
Nero publicas & priua
tas opes rapuit ut scribit
Tranquillus. Fidentinus
nassā exponit pro me
dico: O ridiculum caput:
nec quis uerā opinionē
ī nostris scriptis legerit
homo nullius īgenii in
fīnīte stultitiae: suū uoluit
emendare errorē qđ ta
mē multis ī locis facere cōatus ē. sed ita mea suis addidit: ut nō nō intelligat que recte di
cit (siqua sunt) aliena esse & male ab ipso recitari. Iam ualeat Fidentinus cūm preceptore

Domitius Calderinus Veronensis in. xiii. Satyram. Ad Iul. Medicen.

Xemplu. Caluinū qui abnegata sibi pecunia uāhemēt āgebat: ita cōsolādo lenit
ut tēpora sua notet. quibus freqniter id accidebat: prima cōsolatio ē eū qui abne
gauerit nō eē libera tū cruciatu: quis iudices nō dānauerit: cū cōsciētia ipsa hōine
sceleratū torqueat. Virnā pretoris: nā sortes ī urnā cōiecte idānatos ducebant. Vir. Qua
sitor miuos urnā mouet. licet īquit per gratiā euaserit urnā. s. iudicū & dānationē pretoris
fallacis: tamen non est absolutus cruciatu. Te mergat: hoc est obruat & cogat
in desperationem. Que pateris: altera consolatio a cōmuni scilicet fortuna:

I phigenia domi dabit hanc altaribus: & si
N on sperat tragicē furtiuia piacula ceruæ:
L audio meum ciuem: nec cōparo testamento
M ille rates: nam si libitinam euaserit æger:
D elebit tabulas inclusus carcere nassē
P ost meritum sane mirandum: atq; omnia soli
F orsan pacuuiō breuiter dabit: ille superbus
I ncedet uictis riualibus. ergo uide. q
G rande operæpretiū faciat iugulata micenis.
V iuat pacuuius quæso: uel nestora totū
P ossideat qđtum rapuit nero. montibus aurum
E xæquet: nec amet quēq;. nec ametur ab ullo.

Iunii Iuuenalī Aquinatis Satyra. xiii.

Xemplu quodcunq; malo cōmittitur: ipsi
Displacet auctori. prima est hec ultio qđ se
I udice nemo nocens absoluitur: improba quis
G ratiā fallacis pretoris uicerit urnam.
Q uid sentire putas omnes caluine recenti
D e scelere & fidei uiolatæ criminē: sed nec
T am tenuis census tibi contigit: ut mediocris
I acturæ te mergat onus: nec rara uidemus
Q ue pateris: casus hic multis cognitus: ac iam
T ritus & e medio fortunæ ductus aceruo.

Sexaginta annos redarguit leuitatem Caluini: qui cum sit natus sexagesimum annum non didicerit ulu rerum ferre tam exiguam cala mitatem. Caluini præterea meminit. Mar. mali poetæ. Fonteio: fōreius capito consul de quo Tacitus: auariciā fontei capitonis adimē. dis allignandisq; sue militiae ordinibus integre mutauerat: nec consularis legati mensura & cetera Plinius: nuper Vipsano & fonteio Cons. Trauillus natus est. C. Cæsar patre suo

& Fenteio capitone con sulibus. Victrix fortū sapientiæ: eos inquit laudamus qui i aduersis sua prudentia uictores fortū nꝫ casū & temeritatem cōtemnunt. Quæ tam festa: hoc dicit quoniam de scelere diebus festis agere non licebat: prodere fu. ut in ea non audiatur aliqd de fure.

Vix sunt totidē' quot thebarum portæ: alludit ad septē sapientes quos antiquitas uenerata est. portæ thebarum in boetiis septem fuerunt Homerus. & thebana simul nostris cecidere sub armis moenia: quis septem fuerat portæ: & Ouidius & septē portas cum duce quanq; suo: idem Hesiodus. thebæ præterea ī ægypto centū portis nobiles: quas iter miracula refert Plinius. thebæ in Cilicia patria andromaches meminit. thebæ in lucania ut Cato scribit.

Nona ætas: non numerum secutus est nostro rum de æratibus: qui quattuor tantum esse dixerunt. Sed græcorum qui ad octauam perueniunt. heroicam & deoꝫ & alias ætates interponentes: ad genera metalorum referre non placet: quæ septem sunt. nō

Ponamus nimios gemitus: flagrantior æquo
Non debet dolor esse uiri. nec uulnere maior.
Tu quis leuum minimā: exiguāq; malorę
Particulam uix ferre potes spumatisbus ardens
Visceribus: sacrum tibi quod nō reddat amicus
Depositorum: stupet hæc qui iā post terga reliquit
Exaginta annos fonteio consule natus.
Ant nihil in melius tot rerum proficis usu
Magna quidem sacrī quæ dat præcepta libellis
Victrix fortunæ sapientia: dicimus autem
Nos quoq; fælices qui ferre incōmoda uitæ
Nec iactare iugum uita didicere magistra:
Quæ tam fæsta dies ut cesseret prodere furem?
Pefsidiam: fraudes: atq; omni ex criminē lucrū
Quæsitum: & partos gladio uel pixide nūmos?
Rari q̄ppe boni: numero uix sunt totidem: quot
Thebarum portæ: uel diuitis hostia n̄ili.
Nona ætas agitur: peioraq; sacula ferri
Temporibus: quorum sceleri nan inuenit ipsa
Nomen. & a nullo posuit natura metallo.
Nos hominum: diuumq; fidem clamore ciemus
Quanto pheſidium laudat uocalis agentem
Sportula. dic senior bulla dignissime. nescis
Quas habeat ueneres aliena pecunia? nescis
Quem tua simplicitas risum uulgo moueat? cū

enī diximus ætate electri: aut stagni aut plumbi. Nos hominum diuumq; fidem: hoc est desperati hoīs. q.d. tu clamas quottidie desperato aīo proh deum & hominū fidē: Sporula uocalis: temporum suorum morem notat: nam poetæ & patroni multis dabant cœnam & sportulam ut ab his in actionibus laudarentur. Martialis quod tam grande sophos clamat tibi turba togata. Nō tu pōpōi cœna diserra tua ē. Sportula uocalis. i. homines q accipiūt sportulā a Fessidio ut uocē accomodēt. Fessidiū: malū cauſidicū & ambitiosū suorū téporę notat: phufidii alterius meminit Hora. de quo hic intelligere iepriſſi mi hominis est. Bulla dignissime: idest digna habitu puerili cū habeas animū puerilem.

Exigis: id est nemo est qui te non derideat cum petis ne aliquis peieret: & ne deos offere,
dat. deos enim nullos esse omnes iam credunt. Rubenti: sanguine hostiarum. Puer
iliacus: id est Ganymedes raptus ad locum quem harpagum appellarunt ab Ἀρπαγῷ qđ
est rapio: inter Cizicenos & priapenos fines: alii tamen ut scribit Strabo ad Dardanum
raptum fuisse tradunt. Paucis numinibus: id est homines putabant deos esse in cælo: cū
pauci. esse dicebantur:
sed posteaq; turbam de-
orum in cælo esse tradi-
tum est: nullos putarūt.

Sicula cum coniuge
pluto: cum Proserpina
quam rapuit in sicilia. i.
nondum homines puta-
bant esse factum deum
maris Neptunnū & Plu-
tonem apud inferos. nec
rotam Ixionis: nec saxū
quod scilicet impenderet
tantalo ut ait Lucretius:
uel Sisipho quod magis
placet. Prima pars: pri-
mus locus dignitatis.
Ouidius Magna fuit quo-
dam capitris reverentia
eam: Et Gellius item scri-
bit a lacedemoniis acce-
ptū. Prodigiosa fides:
.i. prodigiī loco. Tuscis
libellis. i. aruspicina ex
qua prodigia pcurabāt:

Tuscis: quoniam ex e-
truria primū aruspici-
ces uenerunt. Sub ara
tro: id est puto tanti pro-
digii esse quāti si pisces
reperiarentur sub ara-
tro: Mulæ fœtæ:
mulam inquit Plinius
peperisse in nostris est
annualibus sed in por-
tentum quis Theophras-
tus scribat eam parere
in arcadia. peperit ut
scribit Herodotus sub
expugnatione babylōis.

E xigis a quoq; ne peieret: & putet ullis
E sse aliquod numen templis: aræq; rubenti:
Q uondam hoc indigenæ uiuebat more priuq;
S umeret agrestem posito diademate falcem
S aturnus fugiens: tunc cum uirguncula iuno
E t priuatus adhuc inæsis iuppiter antris.
N ulla super nubes conuiuia cælicolarum.
N ec puer iliacus formosa nec herculis uxor
A d cyathos: & iam siccato nectare tergens
B rachia uulcanus liparæa nigra taberna
P randebat sibi quisq; deus: nec turba deorum
T alis ut est hodie: contentaq; sydera paucis
N uminibus miserum urgebant atlanta minori
P ondere: nondum aliquis sortitus triste profudi
I mperiū. aut sicula toruus cū coniuge platon:
N ec rota: nec furia: nec saxum: aut uulturis attri
P œna: sed infernis hilares sine regibus umbræ.
I mprobitas illo fuit admirabilis æuo.
C redabant hoc grande nefas: & morte piandū:
S i iuuenis uetulo non assurrexerat: & si
B arbato cuicunq; puer: licet ipse uideret
P lura domi farra: & maiores glandis aceruos.
T am uenerabile erat præcedere quattuor annis:
P rimaq; par adeo sacræ lanugo lenectæ:
N unc si depositum non inficietur amicus.
S i reddat ueterem cum tota erugine follem:
P rodigiosa fides: & tuscis digna tabellis.
Q uæq; coronata lustrari debeat agna.
E gregium sanctumq; uirum: si cerno bimembri
H oc monstrum puerο: & miranti sub aratro
P isci bus inuentis: & fœtæ compero mulæ
S olicitus tanq; lapides effuderit imber.

Lōga cōsederit uua: apes ostētū & prodigiū faciūt ut scribit Plinius. uua depēdente uel
domibus uel tēplis cōsederūt: tamē i castris Drusi cōtratio euentu. nā pīpere pugnauit ad
arbelonē. Lōga uua: dicūt facere uua apes cū cōnexis pedibus pēdēt i speciē racemi Vir.
de apibus imē lasq; trahi nubes iāq; arbore lūma confluere & densis uia demittere tamis.
Columella: Deinde quom examē glomeratū i pīximo frondētis arbuscula ramo cōsiderit:

E xamenq; apium longa cōsiderit uua
C ulmine delubri: tanq; in mare fluxerit amnis
G urgib⁹ miris: & lactis uortice torrens.
I ntercepta decem quereris festertia fraude
S acrilega: quid si bis centum perdidit alter
H oc arcana modo: maiorem tertius illo
S ummā: quā patulæ uix ceperat agulus arcæ
T am facile & pronū est superos contēnere testes
S i mortalis idem nemo sciat: aspice quanta
V oce neget: quæ sit fīcti constantia uultus.
P er solis radios: tarpeiaq; fulmina iurat
E t martis phameami & cyrræi spicula uatis.
P er calamos uenatricis: pharetramq; puellæ
P erq; tuum pater ægæi neptune tridentem:
A ddit & herculeos arcus: hastamq; minerae
Q uicquid habent tēlorum armamentaria cæli.
S i uero pater est comedam inquit flebile nati
S inciput elixi: pharioq; madentis acetō
S unt qui i fortunæ iam cassib⁹ omnia ponāt.
E t nullo credunt mundum rectore moueri
N atura uoluente uices: & lucis: & anni.
A tq; ideo intrepidi quæcunq; altaria tangunt.
E st alius metuens ne crimē poena sequatur:
H ic putat esse deos: & peierat: atq; ita secum
D ecernat quodcunq; uolet de corpore nostro
I sis: & irato feriat mea lumina sistro
D ūmodo uel cæcus teneā quos abnego nūmos:
E t ptysis: & uomicæ putres: & dimidium eris
S unt tanti: pauper locupletem optare podagrā

egyptiū acerū preferebat cunetis. Mar. Amphora niliaci nō sit tibi uilis acet. Eset cū uini
uilior illa fuit. Sunt q fortunæ iam lapsibus: ita codex antiquus hēt: alii iqt putant deos
non esse. Sed mundum fortunæ & casu gubernari: & hii deos non timentes peierant:
Alii item qui putant deos esse peierant: timentes quidem iram deorum: sed tamen ei
pecuniam antepontentes. Quæcunq; altaria: iurant per quæcunq; numina etiam si falso
iurant. Isis: præsenti lumine ferire putabatur periuros. quotiēs per eā Turates fidē nō
seruabat Mar. Iuro per Syrios tibi tumores. i. per Isidem. Vomicæ: uomicæ apostema est.

animaduertito an totum
examē i speciē unius u/
ux depēdēat. præceptor
uero Fidētini: q Plinium
i tercētū locis depraua/
uit ut i altera lucubratio
ne ostēdimus: & ita pau
cos dies edefi: hūc locū a
pud Pli. iuertit: nā ubi
ille de apibus scribēs ait
eas ostētū facere uua de
pendēte: ipse deprauādo
una depēdētes scripsit:
qd' ificiari nō pōtuā c
ius manū i margine Pli
miano multis ostēdimus:
Impræssi præterea codi
ces Plinii eo exēplo: ita
ut ille iuertit scriptū ha
bet. & tamen nō puduit
hominē perditissimi aī
mi nullius frōtis: ifinite
audaciæ: ut suum etrōē
dissimularet epistolā in
me scribere: qua accusat
q una depēdētes legeri:
cū hūc locū Iuuāterpræ
tater. tu hoc audes bone
pater: u homo id digni
tatis & xratis tā aperte
mētitis: tu qd' a nobis di
dicisti i malū uertis: sed
de te satis multa altera
lucubratioē: q mihi cre
de: tuas calūrias: cauī
latiōes ignoratiā i lucem
pfererit: tā & si oēs iā no
uerūt. Siciput elixi na
ti: alludit ad caput uerue
ciū qd' edebat elixū a
ceto madesactū ut ate ē
dictū: A ceto phario. i.
acetō optio nūfaco. nā

Si non eget anticyra .i. si nō est omnino insanus: uerba sūt periuri. duplex est anticyra: altera ad sinū maliacū & ceterā montē: altera iuxta chryssā non procul a delphis: ad superiorem nascitur hellebōḡ purgādē insaniæ remedium: de qua intelligit Ouidius Quicqd & in magna nascitur anticyra. in altera hellebōḡ prāparatur ita ut illic tuto sumi possit ut scribit Plinius. propterea Drusus tribunus eo descendit cum purgatus est. Anticyra olim cyparissus dicebatur ut scribit Paulanias. sed mutauit nomen ab anty ciro Herculis socio. Nec archigene: qui. s. est medicus curandæ insaniæ.

Oliua pīseæ. i. oleastri: nā ad pisam in olimpo athlete uictores oleastro coronabantur: quam a bōrē seuit Hercules primus: nō tā ad coronamēta ut scribit Pindarus q̄ ad arcendos radios sola res. Superest. i. abūdat.

Fiducia. i. recta cōsciētia. Mīmū agit: nō exponas facit te mīmū ut nō nulli: sed ille clamat q̄ si mīmū recitarer phaſmia catulli ī quo clamo re opus est: ut ante diximus. Tu. s. ex altera parte o Caluine. Vrbāi: cognomen Catulli ē. Stētora: Stentor in grācōḡ exercitu: & uiribus: & magnitudine uocis nobilis fuit ut scribit Homerus: nam tantum clamat solus q̄tū alii qui quaginta. propterea Iuno obiurgatura grācos magnis uocibus Stentori assimilata est. Gradiuus homericus: Mars apud Homēḡ a Diomede uulneratus clamauit q̄tum nouem: uel decem millia uirorum solent cum pugnam ineunt: ut Homērus scribit. Labra: nā

cum Iuppiter irascitur inflare buccas dicitur: & mittere fulmina magna uociferatione: Horatius ut Iuppiter ambas inflatus buccas. Iecur. i. extra nā iecur optinet primum locum extis. Statuā batilli: uiliissimi hominis de qua āte ē dictū. Accipe quā cōtra: hūc totū locū peruerter Fidētinus: nec emēdauit suas ieprias ex nostris Icriptis cū posset. Sensus est Audi quas rationes possit tibi afferre ad consolandum in amissa pecunia: etiam si qui nō disputet ex sentētia aut cynicos aut stoicos aut epicuri qui. s. oēs opes cōréperūt. Qui nec cynicos. i. q̄ ēt nō utatur auctoritate cynicos in te consolando ut. s. doceat opes esse confēnendas cynicos sentētia: qui eas adeo neglexerūt: ut ne uestē qdē habere voluerint.

N e dubitet laudas si non eget anticyra: nec archigene. quid enim uelocis gloria plantæ præstat: & esuriens pīsæ ramus oliuæ: Ut sit magna tamen certe lenta ira deorum est. Si curant igitur cunctos punire nocentes Quando ad me ueniet: sed & exorable numen fortasse experiar: solet his ignoscere: multi cōmittunt eadem diuerso crimina fato. Ille crucem prætium sceleris tulit: hic diadema: Sic animum diræ trepidum formidine culpæ confirmant. tunc te sacra ad delubra uocatē P ræcedit: trahere īmo ac uexare paratus. Nam cum magna malæ superest audacia causæ creditur a multis fidutia: mīmū agit ille: Vrbani qualem fugitiuus scurra catulli. Tu miser exclamas ut stentora uincere possis V el potius q̄ tum gradiuus homericus: audis I upiter hæc: nec labra moues: cū mittere uocē D ebueras uel marmoreus: uel aenus aut cur I n carbōne tuo charta pia thura soluta P onimus: & lectum uituli iecur: albaq; porci O menta: ut uideo nullum discrimē habendū ē E ffigies inter uestras: statuamq; batilli. Accipe quā cōtra ualeant solatia ferre

Stoica dogmata distantia acynicis sola tunica.i qui non afferat tibi sententiam stoicoꝝ
qui dixerunt opes esse contemnendas:appellantes diuitem quicūq; calo tegere ut scribit
Cicer:hi solum tunica distantia acynicis quoniam eiusdem erant sententiae in opibus
contemnendis:neq; earum uidebantur magis audi: nisi hac una re quod ipsi habebant
uestem qua carebant cynici . Lætum plantaribus horti .i.ex sententia Epicuri qui uixit

cōtentus exiguo horto: nam Epicurus primus ī
urbe habere hortos do-
cuit.unde hortosꝝ magi-
ster est appellatus:quod
scribit Plinius.Papinius
deserto senior gargetius
horto.& alibi. quantum
Epicure tibi paruis suf-
fecit in hortis. Curenſ
medicis et cetera.i. non
afferam tibi rationem
philosophicam in an
exigua iactura: sed si af-
ficteris grauiore dolo-
re:indigeres & esles cu-
randus etiam doctiore
consolatore. Vel discri-
pulo philippi: etiam ab
imperito medico qualis
est philippus:potes cura-
ri.i. dolor tuus etiam ab
imperito cōsolatore pōt
leniri. Taceo.i.non p-
hibeo te dolere. Ta-
bellis:pugillares intelli-
git ligneos quos uanos
appellant debitores: q-
uis in his manu eorum
scripnum sit de pecunia
his credita.alibi . Debi-
tor aut sumptos pergit
non reddere nummos.
Vana superuacui dicens
chirographa ligni: Ra-
dat i.aurati: nam sole-
bant fures.lāmas uel au-
reas uel argenteas ex sta-
tuis uel lectis discubito-
riis unguibus eradere:
Martialis an magis astu-
ti de rasa est ungue mini-
stri Bratea de fulcro quā
reore esse tuo: ut in co-
mentariis Martialis di-
ximus: testimonio etiam
Tranquilli de seruo eo
crimine damnato:

E t qui nec cynicos:nec stoica dogmata legit
A cynicis tunica distantia:non epicurum
S uspicit exigui lætum plantaribus horti .
C urentur dubii medicis maioribus ægri
T u uenām uel discipulo committep hilippi:
S i nullum in terris tam detestabile factum
O stendis.taceo:nec pugnis cädere pectus
T e ueto:nec plana faciem contundere palma:
Q uādo quidem accepto claudēda ē ianua dāno:
E t maiore domus gemitu:maiore tumultu
P languntur nūni:q funera:nemo dolores
F ingit in occasu:uel tem diducere summam
C ontentus uexare oculos humore coacto .
P loratur lachrymis amissa pecunia ueris .
S ed si cuncta uides simili fora plena querela
S i decies lectis diuersa in parte tabellis
V ana superuacui dicunt chirographa ligni :
A rguit ipſorum:quos littera:gemmaq; princeps
S ardonicus:loculis quæ custoditut eburnis .
T e nunc delicias extra communia censes
P one:ndum:quia tu gallinæ filius albæ.
N os uiles pulli nati infælicibus ouis .
R em pateris modicam:& mediocri bile ferēdā :
S i flectas oculos maiora ad criminā:confer
C onductum latronem:incendia sulphure cœpta
A tq; dolo:primos cum ianua colligit ignes .
C onfer & his ueteris qui tollunt grandia templi
P ocula adorandæ rubiginis:& populorum
D ona:uel antiquo positas a rege coronas .
H æc ibi si non sunt minor extat sacrilegus:qui
R adat in aurati femur herculis:& faciem ipsam
N eptuni:qui bracteolam de castore ducat.
A n dubitet solitus totum conflare tonantem?
C onfer & artifices:mercatoremq; ueneni :
E t deducendum corio bouis in mare:cum quo
C lauditur aduersis innoxia simia fatis

Custos gallicus: alii an serem exposuerunt: & Fidentinus eundē errorem secutus in suis
comentariis ita scripsit: sed postea addidit hanc sententiā nostrā quæ uera est: ei tamē nō
plane assentitur: sed de ansere affirmat intelligendū esse: o miserum hominem: qui nec in
media luce oculis uirat: sed cecus fertur. Custos gallicus: ego Rutiliū gallicū īrelligo: pro
quo Soteria scribit Papinius: hic apud Domitianū secūdas dignitatis partes optinebat ad
eumq; oīa urbis iura ab
aliis magistratibus dese
rebant: unde custos ur
bis est appellatus: Papi
nius. Dubitataq; sydera
cernit gallicus: Es cælo
dis es germanicæ cordi.
Quis neget erubuit tāto
spoliare ministro Impe
riū fortuna tuum. paulo
post. Quippe manet: lon
gūq; æuo redeūte mane
bit: quē penes ī trepide
mitis custodia romæ: Au
diebat igit̄ gallicus pla
ra scelera q̄ dixerit ha
ctenū. Iuuinalis nam
cum reddat iura foro ca
usæ nōcentū apud eum
agebantur. In meroe:
insula ægypti distans a
Syenne quinq; millibus
stadiorum. Timosthenes
autore Pli. scribit id esse
iter sexaginta dierum: i
nsula ipsa ut scribit Dio
dorus: ambit tria millia
stadiorū: patet in latitu
dinē mille: Incolæ dimi
dio plus aliis uiuunt: &
fœminæ illic autore Mel
la: ni amillas habēt pares
in finibus: urbem con
didit Cambiles a nomine
matri ita appellatam:

Pygmæus: pygmæi mo
tana indie incolunt ut
scribit Plinius: ternas
Spithamas in longitudi
nem non excedentes a
grauibus infestantur lo
cus est in septimo na
turalis historiae: lege

Nulla uerba Calui
ni ad Iuuenalem: Périuri capitis: amici qui in me fuit periurus: Chrysippus:
Solensis uel ut alii scribunt tarlensis fuit: Appoloni filius. Subtilitate disputandi
adeo acer ut illud iactatum sit: deos si dialectice uterentur: præceptis Chrysippi
uifuros fuisse. hic ex sententia stoicorum laudabat uacuitatem affectuum: Socrates:
de hoc ante dictum est: Thales: patre Samio natus. primus sapiēs appellatus est: & iter
septem principatū optimuit: cum certamē gymnicum spectaret: siti: æstu: ualitudine perit:

Hæc quota ps scelerū: quæ custos gallicus urbis
Vsq; a lucifero: donec lux occidat: audit
H umani generis mores tibi nosce uolenti
S ufficit una domus: paucos consūme dies: &
D icere te miserum: postq; illinc ueneris: aude
Q uis tumidum guttur mirat in alpibus? aut q̄s
I n meroe crasso maiorem infante mamillam?
C ærula quis stupuit germani lumina? flauam
C æsariem: & madido torquētem cornua cirro?
N empe quod hæc illis natura est omnibus una.
A d subitas thracum uolucres. nubemq; sonorā
P ygmæus paruis currit bellator in armis:
M ox impar hosti: raptusq; per aera curuis
V nguibus a sœua fertur grue: si uideas hoc
G entibus in nostris risu quatieri: sed illic
Q uanq; eadem assidue spectentur prælia ridet
N emo: ubi tota cohors pede non est altior uno.
N ulla ne periuri capitis: fraudisq; nefandæ
P œna erit: abruptū crede hūc grauiore cathenā
P rotinus & nostro quid plus uelit ira necari
A rbitrio: manet illa tamen iactura: nec unq;
D epositum tibi sospes erit. sed corpore truncō
I nuidiosa dabit minimus solatia sanguis.
A t uindicta bonum uita iocundius ipsa:
N empe hoc indocti: quorum præcordia nullis
I nterdum: aut leuibus uideas flagrantia causis.
Q uantulacunq; adeo est occasio sufficit iræ.
C hrysippus non dicet idem: nec mite chaletis

Périuri capitis: amici qui in me fuit periurus: Chrysippus:
Solensis uel ut alii scribunt tarlensis fuit: Appoloni filius. Subtilitate disputandi
adeo acer ut illud iactatum sit: deos si dialectice uterentur: præceptis Chrysippi
uifuros fuisse. hic ex sententia stoicorum laudabat uacuitatem affectuum: Socrates:
de hoc ante dictum est: Thales: patre Samio natus. primus sapiēs appellatus est: & iter
septem principatū optimuit: cum certamē gymnicum spectaret: siti: æstu: ualitudine perit:

Hymeto : hymetus mons melle & marmoribus nobilis iuxta athenas . Animo tortore : id est animo ipso praestante officium tortoris : nam conscientia puni t eum . Ceditius : nomen iudicis est apud Iuuenalem . in ultima etiam satyra : qui acerbioribus suppliciis reos semper afficere cupiebat : de quo ut ostenderet factam mentionem a Tacito Fidentinus assert illius uerba de quodam Cecilio : & in

epite & non necessario : Sparthano cui dam : per historiam ostendit fieri non posse : ut qui abnegauerit pecuniam euadat supplicium : cum glaucus lacedemonius tota prole interierit non solum quia non reddidit depositum : Sed quod cogitauit aliquando de eo non redendo , hæc historia ab uno Hero doto prescribitur in sexto . adducitur in exemplum apud athenenses aleutichide . Glaucus inquit epicidis filius iustitia insignis fuit lacedemone : uir miles permotus hominis fama ad eum accedit : & cum patria asciduis bellis fluctueret : diuindita dimidia parte bonorum : pecuniam apud Glaucon deposituit ut scilicet illic tuto seruata : aliquando uel sibi uel suis qui simbola afferrent restitu eretur . huius filiis repetitibus post aliquot annos negauit Glaucus se meminisse : sed

tamen melius consyde

I ngenium : dulciq; senex uicinus hymetto :
Q ui partem acceptæ sœuæ inter uincula cicutæ
A ccusatori nollet dare : plurima fœlix
P aulatim uicia : atq; errores exuit omnes
P rima docens rectum sapientia : quippe minuti
S emper & infirmi est animi exiguiq; uoluptas
V itio : continuo sic collige : quod uindicta
N emo magis gaudet q; foemina : cur tamē hos tu
E uafisse putas : quos diri conscientia facti
M ens habet attonitos : & surdo uerbere cædit :
O ccultum quatiente animo tortore flagellum :
P oena autem uehemens : ac multo sæuior illis :
Q uas & cæditius grauis iuenerit : & thadamathus :
N octe dieq; suum gestare in pectore testem
S partano cuidam respondit pythia uates .
H aud impunitum quondam fore q; dubitatet
D epositum retinere : & fraudem iure tueri
I urando . quærebatur . n. quæ numinis esset
M ens : & an hoc illi facinus suaderet apollo .
R eddedit ergo metu nō moribus : & tamen omnē

raturum re dilata in quattuor menses iuuenes abierunt : amissam existimantes pecuniam . Glaucus delphicum oraculum consuluit : respondit deus : fortasse utilius ad breue tempus uideri : & paulo post iuris iurandi puniendum : non desistit priusq; periuri tangent . petiit ueniam Glaucus quod de scelere consuluissest : respondit oraculum tentasse deum & commisisse scelus idem esse : accersitis ergo filiis depositum restituit : eius tamen domus ita interierit . ut nec lares sub illius nomine : nec nepotes ulli reperiuntur . qui a Glauco oriundi essent . Pythia uates : id est

Cuidam sparthano : id est Glauco lacedemonio :

Probauit ueram :
sensit uerum esse quod
audiuit ex oraculo:nam
perit : Cristam gal
li: gallorum inquit Plini
us fibra gratis imæ sunt
diis , lares præcipue &
penates his placaban
tur : Quæ non di
gnior hostia uita : idest
putant uicimas esse di
gniores uita q̄ ipsi sint
& propterea eas non ma
stant . Natura ma
lorum : idest scelerato
rum . Superest con
stantia : idest abundat
constantia quasi dicat
constantissimi sunt in
scelere peragendo . Fi
nem posuit sibi : idest
quis unq̄ cœpit peccare
ut postea sua sponte de
sisteret . Attrita de
fronte : idest perficata.
nam perficere fron
tem est pudorem de
ponere . Plinius perfri
cuit frontem & nihil
profeci Martialis & si
Perfricuit frontem : po
litq; pudorem . hoc ait
Iuuenalis ut spem in
siciat Caluino perfidū
illum daturum pœ
nas . quia committet
alia scelera in quibus
deprehendetur .

V ocam adyti dignam templo ueramq; probauit:
E xtinctus tota pariter cum prole domoq;:
E t quis longa deductis gente propinquis:
H as pariter pœnas peccandi sola uoluptas
N am scelus intra se tacitum qui cogitat ullum
F acti crimen habet: cedo si conata peregit:
P erpetua anxietas:nec mensæ tempore cessat
F aucibus ut morbo siccis:interq; molares :
D ifficili crescente cybo:sed uina misellus
E xpuit:albani ueteris prætiosa senectus
D isplacet:ostendas melius:densissima ruga
C ogitur in frontem:uelut acri ducta falerno
N octe breuem si forte indulxit cura soporem :
E t toto uersata thoro iam membra quiescant:
C ontinuo templum & uiolati numinis aras
E t quod precipuis mentem sudoribus urget .
T e uidet in somnis tua sacra:& maior imago
H umana turbat pauidum:cogitq; fateri.
H i sunt qui trepidat:& ad omnia fulmia pallēt
C ū tonat:exanimes quoq; primo murmure cœli
N on quasi fortuitu:nec uentorum rabie : sed
I ratus cadat in terras:& uindicet ignis
I lla nihil nocuit.cur a grauiore timetur
P roxima tempestas:uelut hoc dilata sereno .
P ræterea lateris uigili cum febre:dolorem
S i cœpere pati:missum ad sua corpora morbum
I nfesto credunt a numine:saxa deorum
H æc & tela putant:pecudem spondere facello
B alantem:& laribus cristam permittere galli
N on audent:quid.n.sperare nocentibus ægris
C oncessum:uel,quæ non dignior hostia uita:
M obilis & uaria est ferme natura malorum :
C um scelus admittunt:superest cōstātia: qd fas
A tq; nefas.tamen incipiunt sentire peractis
C riminibus:tamen ad mores natura recurrit
D amnatos:fixa & mutari nescia:nam quis
P eccandi finem posuit sibi: quando recepit
E iectum semel attrita de fronte ruborem:
Q uisnam hominū est:qué tu cōtētū uideris uno
F lagitio:dabit in laqueum uestigia noster

Magnis exilibus: id est magnis ciuibus qui missi sunt in exilium: notat tempora sua?
Tiresia: hebanus: in alia parte fabula notus in morte non satis. Pausanias uero scribit
eum fuisse captiuū græcorum cum filiis polynicis. & cū ducere delphos bibisse ex fōte
Thifusa ūde periit: plura de hoc scripsimus ī cōmētariis Propertii.

P erfidus: & nigri patietur carceris uncum:
A ut maris ægæi rupem: scopulosq; frequētes:
E xilibus magnis: pœna gaudebis amara
N omīnis inuisi: tandemq; fatebere latus
N ec surdum: nec tiresiam quēq; esse deorum:

Iunii Iuuenal is Aquinatis Satyra .xiii.

Lurima sunt fuscine & fama digna sinistra
Et nitidis maculam: ac rugam tigētia rebus:
Q uæ monstrant ipsi pueris: traduntq; parentes.
S i damnosa senem iuuat alea: ludit & hæres:
B ullatus: paruoq; eadem mouet arma fritillo:
N ec de se melius cuiq; sperare propinquo
C oncedit iuuenis: qui radere tubera terræ:
B oletum condire: & eodem iure natantes
M ergere ficedulas didicit nebulone parente:
E t cana monstrante gula: cum septimus annus
T ransierit puero nondum omni dente renato
B arbatos licet admoueas mille inde magistros
H inc totidem: cupiet lauato cœnare paratu
S emper: & a magna non degenerate culina.
M ité animū: & mores modicis erroribus æquos
P ræcipit: atq; animos seruerū & corpora nostra
M ateria constare putat. paribusq; elementis.
A n. sœuire docet rutilus. qui gaudet acerbo
P lagarum strepitu: & nullam sirena flagellis

Domitius Calderinus
Veronensis In .xiii.
Satyram : Ad Julianum
Medicen.

Lurima: causā
affert hac sa-
tyra quare tot
existat quot
tidie scelerati: & inuehi-
tur in patres ipsos: quo-
rum exemplo ait teneras
liberorum mentes ad ui-
tia formari: Inscratur
igitur satyra: De praua
liberorum institutione
ad Fuscinum scribit a-
micum. Et quod ma-
iorum uitio: sequiturq;
minores: non ī omnibus
codicibus hic uersus ex-
rat: nec puto esse ileren-
dum. nam argumentum
hoc uersu & altero qui
non appetet comprehen-
debatur. sed temere in-
fertus est Satyre: quod
series elocutionis indi-
cat: bene enim sequitur
& fama digna sinistra:
& nitidis maculam atq;
rugam. Damnosa alea:
nam grandis pecunia
acerius alea cōmittebat
rētoribus Iuu. supra: po-
sita sed ludif' arca: & hoc
carpit eo etiā iuidiosius:
quoniā Domitianus quē
ſpē notat usq; ad repre-
hensionē ea oblectabat.

Eadē arma: eadē iſtru-
menta lusoria: Fritillo:
appellat. Paruo: puero conuenienti. Sperare melius: sperare le fore frugaliorē & melio
rem patre. Ficedulas: ficedula avis inter gancata obsonia ab Apicio iure condit̄ īgenti
patia. Gula cana. i. patre sene guloso. Renato: rem naſalē exprimit. nā ut scribit Ply.
hoīni sept̄o mēse naſcūt dētes: mutāt̄q; & renascūt homini: cani: leoni: iunīo: rumināti
bus. Barbatos: bonor̄: mox: studiosos: Persius: barbatū crede magistrū Dicere: Modicis
erroribus. i. pat̄ paulat̄ ducit filiū per errores qbus sit idōeus & aptus pp̄t tenerā at atē.
Rutilus: penit rutilū p̄ quocūq; cādēte quoniā lanista docuit laniatores quos cādebat:

Porphyrio interpretat̄ alueolū hoc est tabulā in qua discurrunt tessere: Varro magida etiā
appellat. Paruo: puero conuenienti. Sperare melius: sperare le fore frugaliorē & melio
rem patre. Ficedulas: ficedula avis inter gancata obsonia ab Apicio iure condit̄ īgenti
patia. Gula cana. i. patre sene guloso. Renato: rem naſalē exprimit. nā ut scribit Ply.
hoīni sept̄o mēse naſcūt dētes: mutāt̄q; & renascūt homini: cani: leoni: iunīo: rumināti
bus. Barbatos: bonor̄: mox: studiosos: Persius: barbatū crede magistrū Dicere: Modicis
erroribus. i. pat̄ paulat̄ ducit filiū per errores qbus sit idōeus & aptus pp̄t tenerā at atē.
Rutilus: penit rutilū p̄ quocūq; cādēte quoniā lanista docuit laniatores quos cādebat:

Antiphates: antiphates homines solitos uesti carnis humanis tradiderunt nostri: & in scythia multa eorum genera fuisse scribunt: & in sicilia cyclopes idem factitasse: in quo miror grauis historiæ autores dissentire: nam Tucydides in septimo historiae Cyclopes fabuiolos fuisse scribit Plinius. Itē in septimo puerā historia tradit eos: & fuisse aliquando: & comedisse homines. In italia læstrigones ad caetā idem fecisse peribent: teste Homero q scribit Vlyxē peruenisse domū Antiphatae regis læstrigonom: quem uxor e foro accersuit: & unū ex sociis missis ab Vlyxe ab eo fuisse absuptū: reliquis terrore diffugie tibus. Propter duo linteas: Emulatio ē Catullia na: nam & Catullus in summa sue fuit. linteas hoc est sudaria: quo tergebat corpora in thermis. In scripta, i. notatis signis in fronte. Carcerem rusticus: i. in quibus ergastulis uincuntur serui tanq; in carcere ad opus rusticū.

Largæ: mulieris Mœchæ: & adulteriorum infamia notæ nomē est tēporibus Iuuenialis. Fuit item largorum familia: quis non nulli codices habeat Titus largius nō largus: sed hic largæ ut dixi nomen proprium est Mœchæ. Evidentius præceptoris consilio large contendit legendum pro aduerbio: quis nunq; filias aduerbiorum legerimus: quæ enim fuit filia indocta: aut filia tūc aut filia humaniter.

Hac dictante: ego nō intelligo q; mater dictaret quotidie: sed q; ipsa exemplo matrem iam didicerit scribere ad adulteros: & iā scribat tāq; mater dictaret. Pusillas ceras: i. pugillaribus uitelianis. Cinædis. i.

spadōibus mollibus. nā mulieres spadōibus servis utebāt: de quo extat epigramata Mar!

Sic natā iubet: natā iqt cōparatū ē: ut potius formemur ad scelera & uiria q; ad uirtutē. & legas cōfūctim cū iferioribus. Magnis autoribus: id est quos nō pudet quum uideat eos & sceles esse autores uiros magnos & quos obseruant. Catillia: hunc ponit pro malo ciue quasi dicat sponte sua mali ciues nascuntur & fiunt: Brutus & auunculus bruti: id est Cato: hoc est non reperientur boni ciues quales fuerunt Brutus & Cato.

Cōparat atiphates trepidi laris: ac polyphemus
Tum fœlix quotiens aliquis tortore uocato
Vritur ardenti duo propter linteas ferro.
Quid suadet iuueni latus stridore catenæ:
Quem mire afficiunt inscripta ergascula: carcer
Rusticus: expectes ut nō sit adultera largæ
Filia: quæ nunq; maternos dicere mœchos
T am cito: nec tanto poterit contexere cursu:
Vt non ter decies respiret: conscientia matri
Virgo fuit. ceras nunc hac dictante pusillas
Implet: & ad mœchos dat eisdem ferre cinædis.
Sic natura iubet: uelocius & citius nos
Corrumpūt uitiorū exempla domestica: magnis
Cum subeat animos auctoribus: unus & alter
Forstā hæc spernat iuuenes: quibus arte benigna
Et meliore luto finxit præcordia titan.
Sed reliquos fugienda patrum uestigia ducunt:
Et monstrata diu ueteris trahit orbita culpæ
Abstineas igitur damnis: huiusc & .n. uel
Vna potens ratio ē: ne crimina nostra sequātur
Ex nobis geniti: quoniam dociles imitandis
Turpibus ac prauis omnes sumus: & catilinam
Quocunq; in populo uideas: quocunq; sub axe
Sed nec brutus erit: bruti nec auunculus usq;
Nil dictu foedum: uisuq; hæc limina tangat
Intra quæ puer ē: procul hinc: procul idem puellæ
Lenonum: & cantus pernoctantis parasiti.

M'axima debetur pueru reuerentia: si quid
T urpe paras: nec tu pueri contempseris annos:
S ed peccaturo obsistat tibi filius infans:
N am si quid dignum censoris fecerit ira:
Q uādo quidem & simile tibi se nō corpore tātū
N ec uultu dederit morum quoq; filius:& cum
O mnia deterius tua per uestigia peccet
C orripies nimitem: & castigabis acerbo
C lamore: aut post hæc tabulas mutare parabis
V nde tibi frontem: libertatemq; parentis.
C um facias peiora senex: uacuumq; cereb: o
I am pridē caput hoc uētosa cucurbita quærat.
H ospite uenturo cessabit nemo tuorum.
V erre pavimentum: nitidas ostende columnas:
A rida cum tota descendat aranea tela:
H ic lauet argentum: uasa aspera tergeat alter:
V ox domini fremit instantis: uirgamq; tenetis:
E rgo miser trepidas ne ste: core fœda canino
A tria displiceant oculis uenientis amici
N e perfusa luto sit porticus: & tamen uno
S emodio scobis hæc emendat seruulus unus.
I llud non agitas: ut sanctam filius omni
A spiciat sine labe domum: uitioq; carentem.
G ratum est quod patriæ ciuē: populoq; dedisti:
S i facis ut patriæ sit idoneus: utilis agris:
V tilis & bellorum: & rebus pacis agendis.
P lurimū. n. itererit qbus artibus: & qbus hūc tu
M oribus instituas: serpente ciconia pullos
N utrit: & inuenta per deuia rura lacerta:
I lli eadem sumptis quærunt animalia pennis.
V ultur iumento & canibus: crucibusq; relictis
A d foetus properat: partemq; cadaueris affert.
H ic est ergo cybus magni quoq; uulturis: & se
P ascentis propria cum iam facit arbore nidos.
S ed leporē aut capreā famulæ iouis & generosæ
I n saltu uenantur aues: tunc præda cubili
P onitur: inde autem cum se natura leuabit
P rogenies stimulante famæ festinat ad illam
Q uamprimum prædam rupto gestauerit ouo.

Tabulas mutare para-
bis. hæ sūt mīæ paternæ.
nā patres solēt filiis mī-
nari deliquētibus: se mu-
tatuos testamenta: & ali
os scripturos hæredes.

Cucurbita uētosa: cor-
neū ē uel uirētū uasculū
quo sāguis educit. uētō
sā dixit quoniā flammæ
uētō corpori & carnibus
admouetur. cucurbitam
fructum Virgilius appel-
lat seminosam: Cellus
idem uas per diminutio-
nem cucurbitulā dixit.

Caput tuum: idest
media inueniam quæ so-
let expurgari insanienti-
bus. Vasa aspera: idest
anaglypta & exsculpta ī
asperitatē. Serpente
ciconia pullos: per uaria
exempla ostetidit: tales
esse filios. quales a pa-
rentibus instituuntur.

Serpente: ægyptiis
ibyn habent quam co-
lunt aduersus lepentes.
de hac ex sententia Herodoti multa diximus in
commentariis Ouidii in
ibyn. ciconia item ob-
excicium serpentium tan-
to in honore haberur
in thessalia: ut eam occi-
disse illic sit capitale.

Vulture: cadaueia
ita sectatur ut triduo au-
te dicatur uolare eo ubi
futura sint: autor est Pli-
nius. Propria arbo-
re: Atqui non in arbo-
ribus nidificant uulu-
res: sed in altissimis ru-
pibus. Famulæ iouis:
aquilæ dictæ famulæ lo-
uis: quoniam fulmine
nō tanguntur: autor Pli-
nius: & d propterea di-
cuntur ministræ ioui
in bello giganteo;

Cetronius: hic impensis ædificiorum ingens patrimonium absumpsit: Filius patrem immutatus quod relictum erat sine ullo calculorum respectu eadem effudit prodigalitate.

Curuo littore caietæ: iude Strabo caietam appellaram dixit a curuitate littoris quoniā lacedemones qui formis considerunt illic curua oīa κέριτα appellant: quum alii caietā a nurrice Anchise dixerint. Græcis: Papinius: Grais effulta metallis Culmina. Aedem

fortunæ; nam fortunam ornauit tēplo Nero prīceps ex mūmōre plien gite is est lapis repertus in cappadocia duritia marmoris ut scribit Plynius: candidus & trans lucens adeo ut foribus a pertis claritas diurna in templo existaret id ē cōplexus domo sua aurea:

Herculis: ædem herculis intelligit conditam a Martio Philippo ut est apud Ouidiu in Fastis: & Suetoniu ut in eius commentariis diximus:

Posides: spado liber tus fuit Claudi imperatoris: de quo Suetonius libertorum præcipue suscepit posidem spadonē quem e britannico tri umpho inter militares viros hasta pura donauit: & notat tēpora sua: inuehiturq; in opes libertorum. Quidam soniti: iudeos s̄pētu multuantes romæ noue religionis cultu coercerunt suppicio in primis Claudio & Nero: Inuisi quoq; fuerunt

Domitiano & ad tributum acerbæ coacti: nec tamen deerant qui eorum sacris iniciarentur & illorum seruarent ritus. Iuuenali in hos inuehitur publico odio ad ductus: & eorum religionem subsanat ac deridet. Metuentem sabbata: idest obseruantem sabbata ieunio unde iudei sabbatarii a Martiale dicuntur. Præter nubes & numine cæli: nam iudei ut Tacitus scribit mente sola: unum tantū numen inelligunt profanum qui deorum imagines mortalibus materialis in species hominum effingat solum illud & æternum neq; mutabile neq; interseruum. Igitur nulla simulacra urbibus suis nedum templis habent. Fidentinus his a nobis acceptis delitamenta sua anteponit: nubes exponens idest legem obscuram iudeorum.

Præpuia ponunt: idest circunciduntur ritu iudeorum: & more ægyptio. nam ægyptii soli ut scribit Herodotus: & qui ab iis didicerunt circuncidebantur: ut puriores essent in deorum cultu. Mosis: ut scribit aduersarius Iosepi orsephus prius dicebatur osirisdisq; fuit sacerdos in heliopoli dux iudeis ex euntibus ex ægypto. leges is promulgavit: ne deos colerent ægyptios: ne animalibus abstineret quæ in ægypto sacra erant: & ne cum aliquo uersarentur nisi qui eadem sacra coleret.

A edificator erat centronius: & modo curuo
L ittore caietæ: summa nunc tyburis arce:
N unc prænestinis in montibus alta patabat
C ulmina uillarum: græcis longeq; petitis
M armoribus: uincēs fortunæ: ac herculis ædem,
V t spado uincebat capitolia nostra posides.
D um sic ergo habitat centronius imminuit rem:
F regit opes: nec parua tamen mensura relictæ
P artis erat: totam hanc turbauit filius amens
D um meliore nouas attollit marmore uillas
Q uidam sortiti metuentem sabbata patrem
N il præter nubes: & cæli numen adorant:
N ec distare putant humana carne suillam:
Q ua pater abstinuit: mox & præputia ponunt.
R omanos autem soliti contemnere leges
I udaicum ediscunt: & seruant: & metuunt ius
T radidit arcano quodcumq; uolumine mosis
N on monstrare uias: eadem nisi sacra colenti.

Quæsitum fontem: hoc dicit ex historia .nam ut scribit Tacitus septimo die iudorum
multitudo: quæ mos est sequebatur penuria aquarum in primis laborabat: sed moles secu-
tus gregem aliorum agrestium: qui e pastu in rupem nemore opacam concessit cœlectura
herbidi soli largas aquarum uenas aperuit: sensus est legibus iudaicis adeo prohibentur a
Mose uersari cum aliis: ut ne uia quidem monstretur ab iis etiam ad fontem illum quo se
darunt sitim: nisi eadem
sacra colētibus.i.judæis:

Q uæsitum ad fontem solos deducere uerpos
S ed pater in causa: cui septima quæq; fuit lux
I gnaua: & partem uitæ non attigit ullam.
S ponte tamen iuuenes imitantur cætera: solam
I nuitam quoq; auaritiam exercere iubentur.
F allit.n. uitium spetie uirtutis: & umbra:
C um sit triste habitu: uultuq; & ueste sacerdum.
N ec dubie tanq; frugi laudatur auarus:
T anq; parcus homo: & rerum tutela suarum
C erta magis: q fortunas si seruet easdem:
H esperidum serpens: aut pōticus: adde q hūc de
Q uo loquor: egregiū populus putat: atq; uerēdū
A rtificē: quippe his creſcent patrimonia fabris:
S ed crescent quocunq; modo: maioraq; fiunt
I ncude affidua: semperq; ardente camino:
E t pater ergo animi ſelicis credit auaros
Q ui mirantur opes: hi nulla exempla beati
P auperis esse putant. iuuenes hortātur ut illā
I re uiam pergant: & eidem incumbere ſectæ.
S unt quædam uitiorū elementa his p̄tinus illos
I mbuit: & cogit minimas ediscere ſordes.
M ox acquirendi docet insatiabile uotū.
S eruorum uétres modio castigat iniquo:
I pse quoq; esuriens: neq; n.oia ſuſtinet unq;.
M uida cærulei panis consumere frusta:
H esternum solitus medio ſeruare minutal
S eptembri: necnon diſferre in tēpora cœnæ
A lterius concham æſtui cum parte lacerti
S ignatam: uel dimidio putriq; ſiluro
F ilaq; ſectiui numerata icludere porri:
I nuitatus ad hæc aliquis de ponte negabit:
S ed quo diuitias hæc per tormenta coactas?
C ū furor haud dubius cū ſit māifesta phrenesis
V t locuples moriaris egenti uiuere fato.
I nterea pleno cum turget ſacculus ore.
C raficit amor nummi: q̄tū ipsa pecunia crescit.

Draco: historia habet
ſuſſe flexuoluſ ſinum
maris q abibat hortos
hesperidū ut ſcribit Pli-
nius. Minutal: genus
cōdimenti eſt: quod ex
rebus minutim conciſis
ſiebat ut docet Apicius:
uariis generibus & no-
minibus inter cætera mi-
nutal unum ſiebat mari-
no pifce: liquamie: oleo:
uino: porris capitatis: co-
riādro: & reliquis diceba-
tur tarentinum: Apicia-
num: marianum: dulce: a-
uarietate rerum uarium
dicitur a Martiale. au-
rum intempeltuum
erat & sub exitu æſtatis:
Fidentinus minutal par-
tem & fructū cœnæ ex-
ponit: quom ipſe tamen
uix tota cœna ſit contē-
tus. Conchem: ideſt
ſabā uiride de qua di-
ximus in commentariis
Martialis. Signatam:
cufoditam etiam ſigno
impreſſo Martialis: hæc
ſignata mihi quinq; die-
bus erunt: ideſt ſeruabā-
tur. Lacertus: pifcis
ex bethica: ſaxetanus di-
citur a patria ubi capi-
tur tenuis mensæ cybus
& pauperis cum concha
apponebatur Martialis:
Cum ſaxetani ponatur
cauda lacerti & bene-
ſi cœnas conchis inun-
cta tibi. De ponte:
ideſt mendicus ut a-
libi expoſuimus.

Qui non habet: hoc est quod scribit Ply. sed a nummo inquit prima est avaricia origo ex cogitata fenore: questuosaq; segnicia. hæc paulatim exarsit rabie quadam: non iam avaricia sed famis auri. Arbusta: arbutum habere folia similia thamarici scribit Theophrastus: arbusta vero scribit Cato prædia esse in quibus arbores tantum consistunt. Columella ex nouem genetibus prædiorum octauo loco ponit arbustum: nono siluam glandariam. Nocte boues macri: ex ueteri iniuria loquitur de malo uicio. nam ut scribit Hesiodus & repetit Columella: ne si bos quidem amittendus esset uicinus malus est habendus: adeo ut eodem autore multi praetulerint carere penatus: & propter iniurias uicinorum sedes suas profugerint iberi: aches: albanii: & borigines: arades: denique in suum inuenitur uicinum: qui nec arborem prolixiorem statuerunt: nec inuiolatum seminarium: Nec pedamenum adnexum uinet: nec etiam pecudes neglegit gentius pasci sinebat.

Quid nocet: æmulatione horatiana. nam Horatius avarum ita loquenter introducit: populus me exhibilat at mihi plaudo ipse domi simulacrum nummos contemplor in arca: Scilicet & morbi: ironia est poetæ respondenter avaro: quia si dicat etiam si fueris diues non poteris care re aliis incommodis.

Quantum sub tacio: sub Romulo ut inquit Plynus bina iugera singulis satis erant: nullaque maiorem modum agri at tri buit populus romanus: Dona uero eodem autore imperatorum & fortium ciuium amplissima habebantur quantum quis uno die plurimum circumveniueret: Luius in septimo autore: lata demum est lex ne plus quingentis agri iugera bus aliqui possidere liceret: Vel pyrrhum immanem: id est qui passi essent vulnera aduersus Pyrrhū regem epitorum qui ad Asculum in agro piceno cum Dentato consule bis prælium conseruit: in quo ceciderunt sex romanorum millia ut Hieronymus historicus tradit. Dionysius uero autor est semel tatu pugnatu fuisse casusque præliū vulnere Pyrrhi brachio basta tralfixo utriusque cecidisse supra quindecim hominum millia: Bina iugera: immo septem iugera accepit Dentatus consul ut scribit Columella: Pyrrho italiae finibus pulso:

Et minus hanc optat qui non habet: ergo parat
A ltera uilla tibi: cum rus non sufficit unum
Et proferre libet fines: maiorque uidetur:
Et melior uicina seges: mercantis & hanc: &
Arbusta: & densa montem qui canet oliua:
Quorum si præcio dominus non uincitur ullo:
Nocte boues macri: lassoque famelica collo.
A rimenta ad uitides huius mittuntur aristas:
Nec prius inde domum quod tota noualia saeuos
Inuentres habeant: ut credas falcibus actum:
Dicere uix possis: quod multi talia plorent:
Et quot uenales iniuria fecerit agros.
Sed qui sermones: quae foedæ buccinæ famæ:
Quid nocet hoc inquit: tunicæ mihi malo lupinis:
Quam si me toto laudet uicinia pago.
Exiguæ turris paucissima farra secantem
Scilicet & morbis & debilitate carebis:
Et luctum: & curam effugies: & tempora uitæ
Longa tibi post haec fato meliore dabuntur:
Si tantum solus culti possideris agri:
Quantum sub tacio populus romanus arabat:
Mox etiam fractis: ætate & punica passis
Proœlia uel pyrrhū immanem: gladiosque molosos:
Tandem pro multis uix iugera bina dabantur
Vulneribus: merces ea sanguinis: atque laboris

Haud ingratæ: propterea quia eantū bina iugera darentur. Tres domini: alludit ad cō-
muniē habitacionē: & ius trium natōr̄: Nostro nō sufficit horto: id est habemus ap̄liores
hortos nūc q̄ atiq̄ agros. Plinius: uiridia & pīscinas iuuat hēre maiores gratūq; si nō aliquē
& culinas: horrus in legibus duodecī tabulaq; prīsa dictiōe hārediuū dicit: ude hārediolū
apud Columellā. Marlus: Fidētinus: Marsū poētā intelligit & uestinū: cuius ī Nerone me-
minit Tacitu: o stūlum

hominē & amentiorem
futu: nisi has inceptias
lūas sententia nostra ad
dita emendare tētāset:
Nos de Marlo sene ex
marlis populis. & Vestī-
no ex uestinis intelligi-
mus: Nā Marsi: Vestini:
hernici colendis agris
prāter cāteros olim intē-
ti fuerūt: ex frugilitate
igit ē atiquoꝝ & honesto
diuitiag; studio sui tēpo-
ris luxū uituperat & cu-
piditatem. Introducitq;
uerba Marsi senis & Ve-
stini ad filios. de Marlis
& Vestinis populis alibi
diximus ex fētēria Stra-
bonis. Quoꝝ ope & au-
xilio: periphrasis est Bac-
chi & Cereris ex scārnē
Virgiliano: quis Macrobi-
us & Probus per liberū
illic solem interpretent:
per Cererem Lunam:
quasi dicat quum liber
& Ceres dederit nobis
panem & uinum ægre
ferrent si non hēc co-
leremus Virg. caoniam
pingui glandem muta-
uit aristā: Perone:
Pero ex crudo corio cal-
ciamentum erat: quo &
in bello utebātur Virg.
Crodus tegit altera pe-
ro. & in uenationibus
aduersus nūtes ut scri-
bit Horatius: Post
finem autumni: quia
tunc homines uigilare
& lucubrare incipiunt.

Rubras: id est mi-
niatas. Nam minium
ut etiam Plinius scri-
bit in uoluminum scri-
bit in uoluminum scri-

N ullis uisa unq̄ meritis minor: haud ingratæ
C urta fides patriæ: saturabat glebula talis
P atren ipsum: turbāq; casæ: qua fœta iacebat
V xor: & infantes ludebant quattuor: unus
V ernula: tres domini: sed magnis fratribus horū
A scrobe: uel sulco redeuntibus altera cœna
A mplier: & grandes fumabant pulibus ollæ.
N unc modus hic agri nostro non sufficit horto.
I nde fere scelerum causæ: nec plura uenena
M ilscuit. aut ferro crassatut səpius ullū
H umanæ mentis uitium q̄ səua cupido
I ndomiti census: nam diues qui fieri uult
E t cito fieri uult: sed quæ reuerentia legum?
Q uis metus: aut pudor ē unq̄ properantis auari
V iuite contenti casulis: & collibus istis
O pueri marsus dicebat: & hernicus olim.
V estinusq; senex. panem quāramus aratro
Q ui satis est mensis: laudāt hoc numina ruris:
Q uorum ope & auxilio gratæ post munus aristæ
C ontingunt homines ueteris fastidia quercus.
N il uetitum fecisse uolet: quem non pudet alto
P er glaciem perone tegi: qui summouet euros
P ellibus inuersis: peregrina: ignotaq; nobis
A d scelus: atq; nefas quācūq; est purpura ducit.
H ac illi ueteres præcepta minoribus: at nūc
P ost finem autumni media de nocte supinum
C lamosus iuuensem pater excitat: accipe cāras
S cribe puer: uigila: causas age: perlege rubras
N aiorum leges: aut uitem posce libello.
S ed caput intactum buxo: naresq; pilosas

ptura usurpabat. Posce uite. i. centurio natū in quo uitis gestabat ut āte ē dictū. Posce:
lab iperatore libello supplici. Nares pilosas: nā pillosi hoīes maioris roobris existiāt.

Lælius: Læliū ponit pro eo qui militiæ curam suis temporibus habebat. Fac inquit ut
Lælius a quo es scribens centurio: & i militiam: uideat te negligentem cultum corporis.
nam ita putabit idoneum militem. Quid suspicatur Fidētinus duce præceptore suo Læ-
lium accipi hoc loco pro eo cuius meminit Martialis. nam illo loctius dicebatur & theatri
non militiæ curam habebat. Buxo: idest pectine. nam ex buxo siebat. Martialis: Multi-
fido buxus quæ tibi dé-
te datur. Grandes ha-
las: idest grandibus pi-
lis hispidas. nam urili-
tas indicium dat ex pi-
lis: cum alibi fruticanti-
bus. Tū sub halis quo tē
pote adulti dicuntur hir-
coli ob fetorem hirci-
num. Dirue maurorū
atteias: idest in maurita-
niam extremā: aut ad
caput rheni ubi sūt bri-
gantes populi: & illic e-
uersis oppidis age inge-
tem prædam qa scilicet
in his locis tunc arma-
erant romana. Atteias:
alii accipiunt lingua ma-
urorum atteias mapalia
significare. ego portius i-
telligo hoc significare
mauritaniam ad extre-
mam partem libyæ. Dio-
nysius ad summam liby-
en habitant atteios un-
das Alcide qua sunt
Statuæ Maurusia plebes.

Castella brigantum: bri-
gates populi iuxta ca-
put rheni Ptolemaeus ad
caput rheni tagetiū: bri-
gantiū. Sexagesimus an-
nus: nā sexagesimo año
mittebanca militiæ: atque
missio non concedebat.

Qd uēdere possis: nūc
docet filiū exercere ui-
lissimā etiā negotiatio-
nē modo faciat lucrum.

Soluū uētrē: ex re na-
turali. nā ex timore aliquando soluiū uenter. Ablegandæ: etiā si ea merces sit quæ fuerit
mitrēda ultra tyberi: intelligit negotiacionē corior̄. nā aialia excoria bāc trās tyberi Mar.
Veg. trāstyberia cutis: Odor lucri: pōt uideri notare ēt auaritiā Vespasii: i q̄ reprehēdēti
filio. Quectigal ēt urinæ commentus. ēēt: pecuniā ex prima pensione admouit ad nares:
interrogās an odore offēderet illo negāte. Atq̄ iqt̄ tibi lotio ē. Poetæ. fennii. nā quersus
sequitur est enni. Festinate. i. quid cogit te urgere filium ad auaritiam. Ut aiax. aper,
rissima ironia. nam aiax non contendit uiriis cum patre telamone sed uirtute. Longi
cultri: periphrasis et nouaculæ. i. cum cœperit radere barbam. Cæreris: ad aram cæreris
nā illic habebat sanctissimū iusurandū: ubi castis tantū & puris hominibus locus erat.

A nnotet: & grandes miretur lælius alas:
Dirue mautorum atteias: castella brigantū
V t locupletem aquilam tibi sexagesimus annus
A fferat: aut longos castrorum ferti labores
S i piget & trepido soluunt tibi cornua uentrem
C um lituis audita: pares quod uendere possis
P luris dimidio: nec te fastidia mercis
V llius subeant a blegandæ tyberim ultra
N ec credas ponendum aliquid discriminis inter
V nguenta: & corium: lucri bonus est odor ex re
Q ualibet. illa tuo sententia semper in ore
V eretur diis atq; ipso Ioue digna poetæ.
V nde habeas quærit nemo: sed oportet habere.
H oc monstrant uetulæ pueris polcetibus assem:
H oc discunt omnes ante alpha & beta puellæ:
T alibus instantem monitis quemcunq; parétem
S ic possum affari: dic o uanissime quis te
F estinare iubet: meliorem præsto magistro
D iscipulum: securus abi: uinceris ut aiax
P ræterit thelamonem: ut pelea uicit achilles:
P arcendum est teneris: nōdū i pleuere medullas
N aturæ mala nequitiæ: cum pectere barbam
C oeperit: & longi mucronem admittere cultri
F alsus erit testis: uendet periuria summa
E xigua cæreris tangens aramq;: pedemq;
E latam iam crede nurum: si limina uestra

Quibus digitis: ueneficiū per acōitū intelligit. nā aconitū uenenū ē ut āte dixiū ex Pl.
Sētēna: qđ si gēitalia fēminini sexus attigerit statī necat. Inde Marcus Cecilius obiecit Cal
furnio bestiæ & uxores dormiētes necass'er; & oēs mortuas ēē eius digito. quo. s. gēitalia ea
cū aconito tergerat. Relictis metis; hoc ē ultra metas. nā aurigas disciplina erat: ut a cat,
cētibus discedentes ad metā celerius perueniret: quæ rotūda erat: & eā lustratē septies. quē
ambitū q̄ primū absolue
rēt: declarabāt uictores:
indomiti eq̄ ad metā nō
sustinebat. f̄ilus inq̄ nō
solū ad mīrā perueniet:
sed prāterib⁹ suo iperū
elatus. Menicheus: Te-
banus pro salutē partia
morti se obiecit: ut scri-
bit Cicerō: sed Epaminū-
da Thebani gloria effi-
cit: ut huius laus obſcu-
rior fit: nā thebani solū
Epaminund⁹ prādicat:

Mortifera cum dote subit: quibus illa p̄metur
P̄ er somnum digitis: nam quæ terraq; mariq;
A cquirenda putas: breuior uia conferet illi.
N ullus enim magni sceleris labor: hæc ego nunq;
M andaui dices olim: nec talia suasi:
M entis causa male tamen est & origo penes te.
N am quisquis magni census p̄cepit amore:
E t lœuo monitu pueros producit auatos:
E t qui per fraudes patrimonia conduplicate
D at libertatem: & totas effudit habenas
C urriculo: quem si reuoces subſttere nescit.
E t te contempto rapitur: metisq; relictis
N emo satis credit tantum delinquerē: q̄tum
P ermittas: adeo iđulgent sibi latius ipii
C um dicis iuueni stultum qui donet amico:
Q ui paupertatem leuet: attollatq; propinquis:
E t spoliare doces: & circuſcribere: & omni
C rimine diuitias acquirere: quarū amor ī te ē.
Q uantus erat patriæ deciorum in pectore: q̄tum
D ilexit thebas (si græcia uera) menœceus:
I niquarum sulcis legiones dentibus anguis
C um clypeis nascunt: & horrida bella capessūt
C ontinuo: tanq; & tubicen surrexerit una.
E rgo ignem cuius scintillas ipse dedisti:
F lagrantem & late rapientem cuncta uidebis.
N ec tibi paretur misero: trepidumq; magistrū
I n cayea magno fremitu leo tollit alumnus
N ota mathematicis genesis tua: sed graue tardas.
E xpectare colos: morieris stamine nondum
A brupto: iam nunc obstas: & uota moraris:
I à torquet iuuenem longa & ceruina senectus.
O cius archigenē quære: atq; eme qđ mitridates
C omposuit: si uis aliam decerpere ficum:
A tq; alias tractate rosas: medicamen habēdū ē.

In quorum salētis: de
signat fabulosā historiā
C admitit & quod de Mi-
nicho dixit fabulosum
ostendat. uel certe ut the-
bas designet eius patriā
hic periphrasi quod pla-
ceret. Alumnus: hoc di-
cit fortasse ex temporā
historia. nam leo in an-
suetus temporibus Do-
mitiani in theatro magi-
strum a quo fuerat edu-
catus lacerauit Martialis:
Leserat igrato leo perſi-
duis ore magistrx. Nota
mathēticis: hoc ē quis
ex astroz rōe quā machē
matici nouerūt uita tua
pēdeat: tamē filius astro-
rū cursū interpellabit. nā
te iterficiet are delitariū
tribi diē a fatis. Obstas:
molestus es filio: tāq; ob-
stes quo minus agat q̄cqd
uelit. Senectus cernua:
quæ ei molesta ē: ac si ui-
xiles diu ut cerasus: Ply.
uita cerasus ī cōfēlio lon-
gā post. Cānos aliquibus
captis cū torqbüs aureis
quos Alexāder magnus
addiderat adoperiſ cu-
te in magna obſtitute.
Qđ mitribidates i. āti-
dotū de quo āte dictū ē.

Pater aut rex. i. quo remedio nō minus indiget iā pater in tanta filiorū prauitate q̄ q̄ h̄c regū: Nūmi ponēdi ad castora uigilē ostēdit iprudētiā auaros q̄ pericolo uitæ pecunias acqrant: quas s̄pē solēt amittere depositas apud nūmularios. nā paulo ante īq̄ mensatī: q̄ erāt ī tertio foro ad ædē Martis ultiō spoliati oēm depositā apud se pecuniā a miserū: adeo ut iā ad altery fori sint deponēdā ubi ē ædes castoris. quod nonnulli dicūt de æario publico quod prius fu-
erit in æde Martis & po-
stea trāslatum ad ædem
Castoris: plane fallum ē.
nam ararium publicum
ī æde semper fuit Satur-
ni: nec hic de pecunia lo-
quor publica: sed de pri-
uata. Ad castora. i. apud
nūmularios q̄ sūt ī alte-
ro foro ad ædē Castoris:
ædē Castoris ī foro fui-
se scribit Tranquillus &
Strabo. Mars. i. mēsarii
qui sunt ī tertio foro. ubi
templum est Martis ulti-
ris cuius meminit Tran-
quillus. Galeā quoq. i.
ornamēta etiam templi.

Oia flore. i. relique lu-
dos. Florales Cereris &
megales iocos: & specta-
humana negocia ī q̄bus
maiores sūt ludi. & ma-
ior uoluptas spectandi.

An: comparat nūc lu-
dos q̄ exhibent ī theatro
cum sis quæ in rebus humanis ridenda sunt. & h̄c ostēdit esse majoris uoluptatis si spe-
ctentur q̄ ludos theatrales. Petaurus: a Marcello petaurista etiam dicitur is est q̄ cor-
pus per circulos immittit a ποτήριū quod est uolo: nam uolare uidetur. Marialis: quid si
per graciles uias petauri. & alibi q̄ recta transmissio sociens impacta petrauto. meminit Fir-
nicus ī astronomico qui affirmat tales homines nasci sub delphine. Fidentinus scrips-
erat petaurum esse montem: & nescio quas ineptias more suo. sed scriptis nostris nugas
suas emendauit: ubi non omnino uel pertinax fuit uel præceptore catuit. Sensus est: an
maiorem uoluptatem affert Petaurus in theatro quam facit corpus per circulos uel Fun-
abulus qui incedit per funem: q̄ mercator qui nauigat propter opes maiore periculo uitæ q̄
petaurus & funabulus in theatris ludant. Puppe coricia. i. errabunda & piratica. nam
cilices piratæ erant ut ante est dictum: uel coricia exponas. nam permanet in similitudine
theatri. theatrum enim croco & uino spargebat: ut in commentariis Marialis diximus:
& tunc lubricum erat. Marialis: Lubrica coricio quis sūt pulpita nymbo. Ait igitur petau-
rus & Funabulus non magis lubrico loco sunt quam ludunt. & præcipiti ad fakenda ue-
stigia in mortem q̄ tu quām' illi nauis quæ quidē coricia ē & lubrica in mortem tanq̄ spar-
sa Croco ut etiam theatrum. Sacci olētis: Crocum ut puto intelligit. Nam sicut ut scribit
Strabo: frumentum: crocum: mel: pecora: pelles: lanas in urbem mittebant: & sica-
num crocum appellat. Papinius in sylvis. Passum: passum uini genus est: quod
olim ē Creta mittebatur ex uua quam γηρατὴ græci: nos appiam & sirpulam appellamus:
Fit pluribus modis: sed diligentiores uias siccant sole donec paulo amplius di-
midium pondus supersit: grana eximunt quæ madefacta uino donec intumelcant ex-
primunt: inde uinum est passum: Columella ex disciplina magonis aliter conficit.

S orbere āte cybū q̄ debet aut pater aut rex.
M onstro uoluptatem egregiā: cui nulla theatra
N ulla æquare queas prætoris pulpita lauti:
S i spectas q̄to capitis discriminē constant
I ncrementa domus: ærata multus in arca
F iscus: & ad uigilem ponendi castora nummi:
E x quo mars ultiō galeā quoq; perdidit: & res
N on potuit seruare suas. ergo omnia flore:
E ceteris licet: & cybeles aulæa relinquas:
T anto maiores humana negocia ludi.
A n magis oblectant animum iactata petrauro
C orpora: quiq; solet rectum descendere funem:
Q uam tu coricia semper qui puppe motaris:
A tq; habitas coro semper tollendus & austro
P erditus a sicutis sacci mercator olentis.
Q ui gaudes pingue antiquæ de lictore cretæ
P assum: & municipes iouis aduexisse lagenas.

Hic tamen scilicet funabulus: Carpathium: Mare quod est inter rhodium & ægyptum tempestate & naufragiis insigne: Aequora getula: idest mare libycum quod syribus prætenditur ut scribit Strabo & ægyptio finitur: Sed longe calpe relieta: sensus est etiā exhibit in oceanū ex freto gaditano, nam calpe mons dextra parte occurrit nauigantibus in oceanum alto cacumine: ad radices habet oppidum calpem, quod Timosthenes scribit

conditum fuisse ab Hercule: & olim appellatum heracleam. Tridentē solem: nam possidonius autore Strabone ait in oceanī littoribus sole illic occidente strepitum a quarum fieri quasi effervescent igne solari immisso. Operæ prærium: tristis est ex ironia in auarum: Aluta tumida. i. crumena qua ex aluta est tumenti & plena pecuniis: idem est quod dixerat tensio folle. Fidentius uero ex præceptoris consilio legit aluta tumida: quia nobiles aluta urebantur tamidi: in hoc bene mecum agitur quod si contigerunt aduersarii quorum insanitia & ignoratio non tam a me refellenda fuit multis verbis quam breviter proponenda: ipsa enim se ex omni parte ostendit: Non unus mentes: multa inquit sunt flutorum genera: alii enim alia re insaniant: ut etiam Fidentius falsa autorum interpretatione: & hoc quoque inquit. Insanit genus est quod si nauigant tot periculis ut acquirant opes. Ille

Hic tamen ancipihi figens uestigia planta
Victum illa mercede parat: brumamq; famēq;
Illa restē cauet: tu propter mille talenta:
Et centum uillas temerarius: aspice portus:
Et plenū magnis trabibus mare: plus hoīnū ē iā
In pelago: ueniet classis quocunq; uocarit
S pes luci: nec carpathium: gætulaq; tantum
A equora transiliet: sed longe calpe relieta
A uidet herculeo stridentem gurgite solem.
G rande operæ pretium est: ut tensio folle reuerti
Inde domum possis: tumidaq; superbus aluta
O ceani monstra: & iuuenes uidisse marinos.
Non unus mentes agitat furor: ille sororis
In manibus uultu eumenidum terretur: & igni:
H ic boue percusso mugire agameranona credit:
A ut ithacum: parcat tunicis licet atq; lacertis
C uratoris æget: qui nauem mercibus implet
A d summum latus: & tabula distinguitur uada
C um sit causa mali tanti: & discriminis huius
C oncissum argentum i titulos: faciesq; minutus.
O ccurrynt nubes & fulgura: soluite funem
F rumeti dominus clamat: piperisq; coemptor.
N il color hic cali: nil fascia nigra minatur

sororis: Quesitis furorem notat qui furias expauescerat quum etiā in manibus iphigenia sororis esset a qua purificarus est. alii electram intelligunt: quum tamen id absurdum sit. nec huic loco conueniat. Ignis id est facibus furiis. Hic scilicet ajax. Ajax. n. superatus i armis iudicio uersus ē i furor: & supra flagello boues cedebat: quos per amētiā prorabat ēē mō Vlixē mō Agamēnonē. extat sophoclis tragœdia quæ Ajax ferēs flagellū scribitur. Tunicis & lacernis: idest quis non insecatur lacernatos & tunicatos iudices & homines & neminem cedat. tamen eget curatore qui nauigat id est est insanus. Concisum argentum in titulos: hic totus uersus est periphrasis pecunia: nam pecunia signata est uariis imaginibus & titulis ut bigis: quadrigis: nauis: iano: pecude: uictoria: unde nummi uictoriati quod Plynus scribit ne paginam illius recitem.

Aestiuū tonat idest tonitrua hæc non minantur tempestatem ait scilicet avarus sunt
tonitrua inquis qualia sunt astate. Sufficient: idest necesse erit sit contenus pannis ue-
lentibus inguina. Picta tabula: idest pendente ex collo more naufragi. Perius: Canas
quæcumque intrabe pictum ex humero portes. Electro: idest phialis suis ex electro, electrum
autem aurum est ubi sit quæta argenti portio. Homerus regiā mendai fulvile scribit electro
auro: argento: ebore:

Columna phrygia: idest ex marmore fina-
dico: quod phrygium est
ut scribit Strabo. Ebore: pro pedibus men-
sarium eburneis. Lata
testudine: idest pro le-
ctis discubitoris tectis
putaminibus testudinū
ut arte est dictum.

Alexander: Alexander quum corinthū
venisset ut scribit Plu-
tarcbus: illicq; esset Dio-
genes Cynicus philoso-
phus & ab eo non salu-
tareretur: ipse ad illum ac-
cessit interroga: utq; an
aliqua re idigeret: nulla
inquit nisi ut ne solem
michi occupes quo apri-
cor. Mirantibus aliis res-
pondit Alexander. Diogenes
esse uellem nisi
esset Alexander. Ma-
gnum habitatorem: i-
dest excellenti animo
opes contemnente Dio-
genem. Nullū numē. i.
nullā potentia. nā numē
propræ dicitur dei potē-
tia ut scribit Varro. Su-
ficiat: ii omnes uersus
qui sequuntur. ostendūt
eum qui non sit conten-
tus rebus necessariis no-
posse expleri usla diuini
aꝝ magnitudine. Epicu-
rus & Socrates rebus ne-
cessariis uixerūt conténi-
ut ē apud Laertiū. Acri-
bus exemplis. i. videor ti-
bi fortasse q; ueli te co-
gere ad nimiam frugali-
tatem: dum suadeo ut
sis contentus rebus na-
turæ necessariis. Dé-

monibus nostris. i. secundū cupiditatē nostros tēpox! Bis septē ordinibus. i. habeas tibi
quadringenta censum equestre ob quē permittit Roscius otho ut in quatuordecim sedcas.

A estiuū tonat infelix ac forsitan ipsa
Nocte cadet fractis trabibus: fluctuq; premetur
O brutus: & zonam lœua morsuq; tenebit.
S ed cuius uotis modo non sufficerit autum
Quod tagus & rutila uoluit pactolus arena:
F rigida sufficient uelantes inguina panni:
E xiguusq; cybus mersa rate naufragus assēm
D um rogat. & picta se tempestate tuetur.
T antis parta malis cura maiore metuq;
S eruantur: misera est magni custodia census.
D ispositis prædiues hamis uigilare cohortem
S eruorum noctu licinus iubet: attonitus pro
E lectro: signisq; suis: phrygiaq; columna:
A tq; ebore: & lata testudine: dolia nudī
N on ardent cynici: si fregetis altera fiet
C ras domus: atq; eadē plūbo cōmissa manebit.
S ensit alexander testa cum uidit in illa
M agnum habitatorem: q; um felicior hic qui
N il cuperet: q; totum qui tibi posceret orbem:
P assurus gestis æquanda pericula rebus.
N ullum numen abest si sit prudentia: sed te
N os facimus fortuna deam: mensura tamē quæ
S ufficiat census si quis me consulat edam
I n q̄tum sitis atq; famæ: & frigora poscunt:
Q uantum epicure tibi paruis suffecit in hortis:
Q uantum socratici cœperunt ante penates:
N unq; aliud natura: aliud sapientia dicet.
A cribus exemplis videor te claudere: misce
E rgo aliquid de nostris moribus: effice sumam
B is septem ordinibus: quā lex dignatur othōnis
H æc quoq; si rugam trahit: extenditq; labellum

Duos equites: id est octingenta lesteria? Panditur ultra: id est si adhuc plura queris. Narcissi: Narcissus libertus Claudii imperatoris. cuius meminerunt Tranquillus & Tacitus: in muidiosum diutiarum cumulum rapinis locupletatus est Claudio permittente: eodem aurore imperfecta est Messalina imperatoris uxor: nam deprehensa in adulterio cum Sillio: & famosis illis nuptiis ueniam daturus erat Claudio. Sed Narcissus Cornelio autore piliit: & centurionibus qui aderant Messalinæ cædem imperavit: affirmauitq; iperatorem ita iubere. Indulxit: concessit: Iussus: scilicet a Narcisso. nam uetus est iubere:

Sume duos equites: fac tertia quadringenta.
Si nondum impleui gremium: si panditur ultra
Nec crœsi fortuna unq; nec persica regna
Sufficient animo: nec diutiae narcissi
Indulxit cæsar cui claudius omnia: cuius
Paruit imperiis uxorem occidere iussus.

Iunii Iuuinalis Aquinatis Satyra .xy.

Vis nescit uolusi bitynice qualia demens
Aegyptus portenta colat. crocodilon adorat
Pars hæc: illa pauet saturam serpentibus ibym.
Efigies sacri nitet aurea cercopytheci:

Domitius Calderinus
Veronensis In . xv.
Satyram Ad Julianum
Medicen :

Vis nescit: ex Aegypto quo milis fuerat sub specie hororis militaris duas satyras scripsit: & hanc quæ ultima est in antiquis codicibus: & alteram de commodis militiæ. Inuehitur autem nunc in mutua hominū odia & feritatem. Notans scilicet Paridem: cuius odio fuerat electus sumpta occasione ex re gesta: quam in Aegypto uiderat: nam Aegyptii inquit quom pro numinibus bruta & res uilissimas colant: tanto inter se laborant odio ut hostem finitum captum & disceptum membratim me spectante ederint. Inscrivatur igitur satyra non de uana superstitione Aegyptiorum. nam inde non sumitur argumentum: sed de feritate Aegyptiorum. Hæc enim prima pars satyræ: quæ est de superstitione Aegyptiæ sumitur a Iuuinali: ut augeat inuidiam feritatis eorum. q; quom uilissima animalia colant: in hominem mortuæ se uiant: nec ut dixi superstitionem illorum insectatur: sed mutuum odium humanum & feritatem. Crocodilon adorat pars hæc: quoniam scilicet non omnes Aegyptii adorant crocodilon. nam tenet eum necant. ut est apud Strabonem & Plynium: Animal est quod ex ovo simili anserino ad sexdecim cubitorum longitudinem excrescit: ut alii scribunt uiginti: sine lingua. in aqua acutissime uidet: extra habet hebetes oculos: Ab eius nomine urbs est in Aegypto: quæ urbs crocodillorum dicitur. scribunt de hoc Herodotus: Diodorus: Plynus. Solinus.: Ibyn: Ibyn Diodori interpres male transtulit ciconiam: nam ibys Aegypti tantum avis est duplice genere: ut scribit Herodotus & diuersa a ciconia colitur: quia serpentes necat: hanc occidere illuc est capitale: ut tradit Eusebius: ut etiam in thessalia ciconiam: Cercopitheci: Cercopithecius. simia caudata est kopidōt enim significat caudam ποδιστος simiam.

Dimidio mēnone: hūc iter cætera loca nobis a summī mus quæ ab aliis uel neglecta uel
nō i' electa exposuit. nec Fidētinus rudi īgenio & discipulus qn̄ q̄ genarius quis scriptra
nostra uiderit hic suū potuit errorē emēdare. Dimidio mēnone: hæc historia uix uno ī
loco a Strabœ sub obscure tradita ē. nā ut scribit thebe urbs in ægypto quæ postea dios
polis appellata ē euersa per uicos hītabat ita ut pars alta ēt i' arabia; altera pars ī uliore
ripa ubi mēnoniū erat. i.

Sepultura Mēnonis: illic
duæ erat statuæ Colossi: quæ alēi mutilata & di
midia erat ruā superi
oris partis ī cuius basi ē
xaudiēbat quotidie sōi
tus quidā ignota cā: aitq;
Strabo se illic affulsa cū
Helio gallo. & sonitū ēē
factū: sed se ignorare &
cām & autore: nec posse
credere q̄ ex cōpositiōe
lapidū nullo ipulsore fi
eret. Dimidio mēnone:
.i. dimidiata & mutilata
statua mēnōis ut scribit
Strabo. Relonāt. l. i ei
us. bisi. Chordæ magi
cæ. i. lōitus q̄ arte magica
fieri putat nā nec cā nec
autor agnoscit ut tradit

Strabo. Ply. eandē historiā iis uerbis aliter retulit. Nō ab similiſ illi narrat ī thebis delu
bro Serapis ut puto Mēnonis statua dicatus: quē quotidiano solis ortu cōtractum radiis
crepare dicunt. Effigies aurea: nā sunii multi ut scribit Solinus iuxta nilū nascunt & a
dorat Cercopithacus ī arabia ad mēnoniū. Vetus thebe: de cuius magnitudine scribūt
Strabo & Plyn̄ius & Homerus diuitē appellat. Homerus: nec quot diuitias ægyptia theba
recōdit. Obruta: ruinis. nā erat euerla ut scribit Strabo cū centū portis: quas oī habuit
ut scribit Home. Cane: canē adorat ut scribit Herodotus & Cicero. & alii adeo ut tota
domus ī qua canis extigiſ toto corpore radat: qđ maximi apud illos luctus idicū ē. eū
colūt ut scribit Diodorus: quoniā canis dicit adiuuisse Isidē ī idagādo Osiridis cadavere
q̄ de cā ī sacris Isidis canes præcedūt. Nemo dianā: hoc falsū ē: nā ut scribit Herodotus
bubalit̄ dea colit ī ægypto: quæ apud græcos Diana ē. sed hoc ait Iuu. alludens ad canes
qbus Diana uti ī uenatione. Por̄ & cep̄: idē tradit Diodorus q̄ ait ægyptios id isti
tuſſe causa ualitudinis ut. f. lente: ſāba: porris: cepis abstinerent. colunt etiam scarabeū
ut tradit Plyn̄ius. Lanatis animalibus: in delitiis uero habent uitulum & anserem ut
ait Herodotus. Carnibus humanis: hinc totius satyræ idignatio aſſurgit q̄ quū rebus
uillimis abſtineat: ſauiant in homines. Carnibus humanis uesci licet: hoc refert ad rē
geltā quā ē narraturus ubi. l. ægyptii hostē comedērūt. dicit aut̄ ex Stomacho nefas putat
uesci hiis animalibus & tamē carnibus humanis uescunt tanq̄ fas sit. Fidētinus uero ex
præceptoris disciplina ait ægyptios uesci parentibus: & hoc affirmādo legit dignus for
talle ipſe qui in epulas cædatur: si qua tamen etiam fera rā foedis carnibus uesci posset:

Vlyxes: in hono odysseæ apud homerum post cœnā narrat Alcinoo a quo fuerat ſu
ſceptus hospitio curſum ſuum ex troia & ut primum peruenit ad ciconias populos in
thriaciam: deinde ad lothophagos: ad læstrigonas: ubi ſocium abſumpſit antiphates: ad
polyphemum ubi ſex amilis. Tale facinus: idēt homines fuſſe abſumptos a Polyphe
mo & Antiphate. Aretalogus: is dicitur qui fingendis mendaciis auditores mouet
ab arte uerborum: nam ἀρέτη significat uirtutem & ἀογός uerba unde aretalogus
& Tranquillus scribit Augustum post cœnam aretalogis delectatum eſſe: & Por
phyrio scribit Plocū crispinū dictū eſſe aretalogū: quoniā garrula carmina ſcripſit.

D imidio magicæ resonat ubi memnone chordæ.
A tq̄ uetus thebe centum iacet obruta portis:
I llīc cæruleos: hic pilcem fluminis: illic
O ppida tota canem uenerantur: nemo dianam.
P orrum & cepæ nefas uiolare ac frāgere mortu.
O sanctas gentes: quibus hæc nascunt in hortis
N umina: animalibus lanatis abstinet omnis
M ensa: nefas illic fœtum iugulare capellæ.
C arnibus humanis uesci licet: attonito cum
T ale ſuper cœnam facinus narraret ulyxes
A lcinoo: bilem: aut riſum fortasse quibusdam
M ouerat: ut mendax aretalogus: in mare nemo
H unc abicit ſæua dignum ueraq̄ charybdi.

Lastrigonas & cyclopas: qui scilicet ederint homines?
narrat ubi fecit naufragium ut est apud Homerum.
Symplegades inter se concurrent. & collidantur ut scribit Homerus. & narrat Vlyxes.
Uires plenos: nam Vlyxes narrat Aeolum sibi discedenti dedisse utrem. in quo
erant ueni omnes aduerbi. & libe*g*e reliquise Zephyrum qui nauiganti secundus erat:

Scyllam: qualem nobis
Saxa concurrentia: idest q
Symplegades inter se concurrent. & collidantur ut scribit Homerus. & narrat Vlyxes.
Uires plenos: nam Vlyxes narrat Aeolum sibi discedenti dedisse utrem. in quo
erant ueni omnes aduerbi. & libe*g*e reliquise Zephyrum qui nauiganti secundus erat:
sociosq suos eo dormi
ente arbitratos inesse
thesaurum soluisse utre:
& uentis exequitibus se
tempestate relatum ad
Aeolum: quo tempore
ut ait cogitauit de con
scienda morte. Hel
penora: helpenor ut idē
narrat una cum quibus
dam aliis sociis a Circe
conuersus est in suem:
sed onines restituti fue
runt i pristinam formā
percussi tenui uirga a
Circe: quod ipse preci
bus ipetrauit. De cor
cyrea: nam i corcyra hæc
narrabantur ab Vlyxe.

Sub nullo teste: idest
quum nullus antea tale
monstrum uidisset. Cō
tule iuno: quasi uelit nar
rare uerā historiam: po
nit nomen consulis ut
ei fides habeatur. Mœ
nia copti: copros com
munis est ægyptiis & a
arabieis urbs: ut scribit
Strabo. ultra copton in
quit. nam erat in extre
ma ægypto Iuuenal is ad
fines arabie cum coorti
bus. Calidæ: ob regio
nem calidam. Nullus
populus: in tragœdiis
inquit unius tantum aut
certe paucorū scelus re
fertur: q scilicet hominē
apposuerint in epulas:
sed ego ostendam popu
lum uno consensu homi
nem comedisse. Tent
ra: inde tentirite incolæ
dicti sunt post paruam

F ingentem immanes lastrigonas: & cyclopas:
N am citius scyllam: uel concurrentia saxa
C yanæ: plenos & tempestatibus utres
C rediderim: aut tenui percussū uerbere cirtces:
E t cum remigibus grunisse elpenora porcis:
T am uacui capitis populum phæaca putauit:
S ic aliquis merito nodum ebrius: & mīmū qui
D e corcyra temetum deduxerat urna.
S olus. n. hoc ithacus nullo sub teste canebat.
N os miranda quidem: sed nuper consule iuncto
G esta super calidæ referemus mœnia copti
N os uulgi scelus: & cunctis grauiora cothurnis
N à scelus a pyrrha: qq omnia scirmata uoluas
N ullus ap& tragicos populus facit accipe nostro
D ira quod exemplum feritas produxerit æuo.
I nter finitos uetus atq; antiqua similitas:
I mmortale odium: & nunq sanabile uulnus:
A rdet adhuc combos: & tentira: summus utriq;
I nde furor uulgo: q numina uicinorum
O dit uterq; locus: cum solos credat habendos
E sse deos: quos ipse colit: sed tempore fæsto
A lterius populi rapienda occasio: cunctis
V ifa inimicorum primoribus ac ducibus: ne
L ætū hilaremq diem: ne magnæ gaudia coenæ
S entirent positis ad templa: & compita mēsis:
P eruigiliq; thoro: quem luce: at nocte iacentem

Diospolim urbs est ut scribit Strabo: ex qua homines a crocodillis timentur: ut psyl
li populi aphricæ a serpentibus: quod in spectaculis romæ s̄epe uisum est: ut ait Stra
bo. Ouidius mutauit syllabam saluus tentryra petenti. Combos: mendosa dictio
apud Ptolemaeum: ombos pro combos. Numina uicinorum odit: nam ut Diodorus
scribit diuersorū finiū homines inuicem dissentient mutuo sibi impietate obiicientes.

Hortida sane ægyptus: s̄esus ē hæc pars ægypti i quā ego sū: & res gesta ē: icultra quidē ē
& horrida. sed tamē nō minus luxuriat & lasciuit q ea pars ægypti quæ ad canopū: nā
ut alibi ex Strabonis fētētia recitauimus. illic ē seripidis tēplū: quo nauigat per foillā quæ
die & nocte plena ē nauiculis mulierē & virois ipudētissē cauetū & lasciuetū Pap:nius
Curue therapnēi lasciuiat ora canopi. Fidētinus ex præceptoris fētētia itēligit: quā tota
ægyptus sit inculta: tamē
ad canopū lasciuit: o præ
ceptore amentissio disci
pulo amētiorē: nō hic lo
q̄ Iuu. de his q̄ lasciuiūt
ad canopū: sed de cōbis
& tentyrītis: quoq̄ luxū
cōparat cū ciōpēsibus:
ut exponas. Aegyptus:
hæc pars ægypti ubi sūt
tētyrite: Nigro tibicie:
æthiope. s. uel arabe: nā
ad eos fines sūt tētyrite.

Sanaq̄: hoc ē purāt ue
niñē ē uulneratū: n̄isi a
liquē iterfecerint. Do
mestica tela seditiōe. i. sa
xa contorquēt: quæ sūt
tela familiaria. & i prom
p̄u agētibus seditionē.
Vir. laq̄ faces & saxa uo
lāt. Eidentinus per igno
rantiam exponit: dome
stica q̄ habent domi: q̄li
uero alibi non reperiāt
saxa: tu expone ut dixi
domestica. i. solita: famili
aria: c̄suetā: i seditione.

Turnus & ajax: hic lo
cus ē parti ex Vir. nota
historia de saxo. Turni
aduersus Aeneā: parti ex
Home. usq; ad emulatio
nē. nā Homerus i. vi. ili
ados scribit Aiacem mul
to maius saxum tortis
se aduersus Hectorem
& in quinto idem est au
tor Diomedem tortis
i Aeneam quantum duo
homines mea inquit æta
te non tollerent. Per
culit coxam: idem scri
bit Homerus i. xiv. idē
coxendicem. Quem
ualeant: hoc dicit in æ
mulationem Homeris:
nam ille ait quantum duo
homines mea ætate non tollerent. Decrescebat: nā Homerus ait ex persona Nestoris:
alibi sapere homines quotidianie nasci minores quod ex illius auctoritate repetitū est a Ply:

S eptimus interea sol inuenit: hortida sane
A egyptus: sed luxuria q̄tum ipse notaui
B arbara famoso non cædit ripa canopo.
A dde q̄ & facilis uictoria de madidis:&
B lēsis: atq; mero titubātibus: inde uitorum
S altatus nigro tibicine: qualia cunq;
V nguenta: & flores: multæq; in fronte corona
H inc ieunium odium: sed iurgia prima sonare
I ncipiunt animis ardentibus: hæc tuba rixæ
D e hinc clamore pari concurritur: & uice teli
S æuit nuda manus: paucæ sine uulnere malæ
V ix cuiq;: aut nulli toto certamine nasus
I nteger: aspiceret iam tota per agmina uultus
D imidios: alias facies: & hiantia ruptis
O ssā genis: plenos oculorum sanguine pugnos.
L udere se credunt tamen ipsi: & pueriles
E xercere acies: q̄ nulla cadauera calcent.
E t sanx quod tot rix intis milia turbæ
S i uiuunt omnes: ergo actior impetus: & iam
S axa inclinantis per humum quæ sita lacertis
I ncipiunt torquere: domestica seditione
T ela: nec hunc lapidem quali se turnus: & ajax:
E t quo tydides percussit pondere coxam
A eneæ: sed quem ualeant emittere dextræ:
I llis dissimiles: & nostro tempore natæ:
N am genus hoc uiuo iam decrescebat homero:
T erra malos homines nunc educat: atq; pusillos
E rgo deus quicunq; aspexit: ridet: & odit:
A diuerticulo repetatur fabula: postq;
S ubsidii auctis pars altera promere ferrum
A udet: & infestis pugnam instaurare sagittis
T erga fugæ celeri præstantibus omnibus instat

Palmæ:nā palmas prouentus illic ē. Hic gaudere libet.i.ī hoc ego latet q̄ nō coixerit
captiuū mortuū:ne. I pollueret ignē tanto scelere. Qui sustinuit:q̄ primus ausus fuit in
iūcere morsus rāta auditate comedit:ut nūq̄ qc̄ comedederit audius. Ne dubites:q̄lī dicat
ut certo scias fusile ēt ī eo gula uoluptate. Vascones:uascōes hispaniæ populi sūt post
mōres ex taraconēsi hispania ad oceanū:q̄ clī bellis sertorianis obfessi extrema fame. ne

fidē in populum Romanum uiolarent: in suorū cadauera morsum iniecerunt quo tempore . Q.
Metellus aduersus Sertorium bellum gerebat .
Syllius aut uasco insuetus galeæ . Melius nos
zenonis præcepta: id est nunc fortasse id non agendum esset a uasconi
bus: uella nobis etiam in extrema fortuna: cum iā didicerimus a philo
phis stoicis: non omnia esse agenda pro uita: sed ei tantum quæ nō repugnāt cum honesto . Ze
nonis: Zeno stoicorum princeps: cienciensis fuit
ex cypro stoicæ secte au
tor & magister Minassei
filius: uel ut alii scri
bunt demee . Quædam:
quæ scilicet non repugnāt cum honesto .

Cantaber: Cantabri hispaniæ populi oceanii
refusione ab asturibus separantur tam immani
feritate: ut pleriq; ab hos
pitibus capti: & suffixi
crucibus: pæna cecine
rint: domiti ab Augusto
autor Strabo unde Stoic
us: hoc est ignorabant
præcepta philosophiæ
Vascones & Cantabri: p
pterea ederunt hominē
in obsidione . Metelli
antiqui: ad differentiā
aliorum Metellorum: de
quibus Plynus multa i
.vii. hic fuit qui aduersus Sertorium pugnauit:
extrema ætate luxuria
notatus: de quo histo
riam scripsit Salutius:

Qui uicina colunt umbrosæ tentira palmæ.
Labitur hic quidam nimia formidine cursum
Præcipitans: capiturq; ast illū in plurima sectu
Frustra: ac particulas: ut multis mortuus unus
Sufficeret: totum corrosis ossibus edit
Vixtrix turba: nec ardentí decoxit aheno
Aut uerubus lögum usq; adeo tardūq; putauit
Expectare focos contenta cadauere crudo.
Hinc gaudere libet q̄ non uiolauerit ignem:
Quæsumā cæli raptum de parte prometheus
Donauit terris: elemento gratulor: & te
Exultare reor: sed qui mordere cadauer
Sustinuit: nihil unq; hac carne libentius edit.
Nam scelere in tanto ne quæras: & dubites an
Primæ uoluptatem gula senserit: ultimus autē
Qui stetit absumpto iam toto corpore: ductis
Per terram digitis aliquid de sanguine gustat.
Vascones fama est: alimentis talibus usi
Produxere animas: sed res diuersa: sed illinc
Fortunæ inuidia est: bellorumq; ultima: casus
Extremi: longe dira obsidionis egestas.
Huic n. quod nunc agitut miserabile debet
Exemplum esse cybi: sicut modo dicta mihi ges
Post omnes herbas post cuncta animalia: qcqd
Cogebat uacui uentris furor: hostibus ipsiſ
Pallorē & maciem: & tenues miserati bus artus
Membra aliena fame lacerabat esse parati
Est sua: qsnā hominum ueniam dare: qs ue deo
Vixibus abnuerit dira atq; imania passis?
Est tqbus illorum poterant ignoscere manes:
Quorum corporibus uescatur: sed melius nos
Zenonis præcepta monent: nec n. oīa: quādam
Pro uita facienda putat: sed cantaber unde
Stoicus antiqui præsertim ætate metelli:

Athēas grācas. i. disciplinas grācas & philosophicas: q̄ si dicat iā oēs nouimus præcepta philosophiae: ut excusatio non sit si hominē edimus. Maior clade: nā sagūtus i bispania ab Hannibale obsessa ē: & ad extreñā famē cōpulsa: ut Litus scribit. & Syllius cecinīt.

Ara meothide: meothis palus scythie quā accole temerradā appellat: qd significat mātre maris autōr Ply. i ea regiōe mactabāt hospites ad arā Dianā notissimā historia. & albā ut autor ē Strabo lupra pōtū seruū saginatū per annū lunā mactat. An ne alia. i. si di irati ægyptiū nollēt nilū ūndare ægyptū ægyptiū nō posſet illa maiore ac magis ipia ultōe trahere eos i ūndiā q̄ uesti carnibus humanis. Nolēti surge re nilo. i. ūndare agros ægyptios. un & feracitas ægyptia cōltat. Britōes: populi germāie abritōe filio terra cuius Mānus fuit filius: autor ē Corne lius. de sauromatis āte di xiūs. Agathyrsi: populi Icythia ab Agathyrsō Herculis filio auro & opib⁹ luxuriantē: ut scribit Herodotus: de his plura alibi. Phaselis fictilib⁹: Strabo scribit fos sas ēē i ægypto quæ tāta facilitate nauigat ut nō nullæ scaphas testaceas. i. fictiles habeant: alibi præterea idē ē autor Pas cōnē ēē i ægypto nauicula genus textæ ex uitiniisbus: hæc āt ait ut ostendat tanto minus his ignos cēdū ē cū molles & effeminati uescat carnibus humāis: qd nō faciūt fe ri populi. Dignus face arcām: cereris. i. de qua multa dixiūs illi: q̄lia se creā coluere orgia teda: Papinius uotiuam taciti laſſi: unū lāpa myſta. ē āt periphralis hoīs pii: nā ipii uoce præconis sub mouē ē a sacris Cereris ut scribit Trāqllus i Nerōe: q̄ si dicat. Iu. qs nūc ē pius qualem oportet esse i sacris Cereris. Fidentinus uero elunicus hūc locū a præceptore suo nō discedēs ita īterpreta: qd debemus existimare mala aliena nostra ēē quēadmodū mala Cereris fuerūt mala atheniēsū: q laborarunt sterilitate raptā Proserpīa. Vide quo supplicio dignus sit q hūc locū ex malis expōit: qd. n. bona diceret cū praeue exponeret: credo eū uoluisse blāditi præceptorū ne eo doctior aut sapiētior uidere:

Nūc totus graias nostras q̄ habet orbis athenas: Gallia cauīdicos docuit facunda britānos. De conduendo loquitur iam rhetore tyle. Nobilis ille tamen populus: quē diximus: & par V irtute atq; fide: sed maior clade saguntus. Tale quid excusat: māto tipe ſeuior ara A egyptus: quippe illa nefandi taurica ſacri I nuentrix homines: ut iam quæ carmina tradūt D igna fide credas: tantum īmolat: ulterius nil A ut grauius culto timet hostia: q̄s mócasus I mpulit hos: quæ tanta famē: ifeltaq; uallo A rma coegerunt: tam detestabile monſtrum A udere: an ne aliam terra memphitide ſicca. I nudiam facerent nolenti ſurgere nilo: Q ua nec terribiles cymbri: nec britones unq; S auromatæq; truces: aut immanes agathyrsi: H ac ſæuit rabia īmane: & iutile uulgus. P aruula fictilibus ſolitū dare uela phasellis: E t breuibus pīctæ remis incumbere testæ. Nec pœnam ſceleri inuenies: nec digna parabis S upplicia his populis: in quoq; mente pares ſūt E t ſimiles ira: atq; famē: molliflissima corda H umano generi dare ſe natura facit: tur: Q uæ lachrymas dedit: hæc nři pars optia ſelus. P lorare ergo iubet cauſam lugentis amici S qualloremq; rei: pupillum ad iura uocātem C ūrcū ſcriptorem: cuius manantia fletu O ra puellares faciunt ūcerta capilli N aturæ imperio geminus cum funus adulteræ V irginis occurrit: uel terra clauditur infans E t minor igne rogi: q̄s. n. bonus: & face dignus

Sed iā serpētū: uerba sūt Pli. i hūc sēsū ut alter ab altero accepisse uidea ē Pli. deniq; ex-
tera aīmātia ī suo genere p̄be degūt; cōgregare uideus. & stare cōtra dissimilia: leonū feri-
tas iter se nō dīmicat: ser-

pentū morsus nō perit
serpētes: nec maris qdē
belua ac pisces nisi idī
uersa genera sāuiunt: at
hercule hoīnī plura ex
hōie sūt mala. Maculis
cognatis. i. feris quā ha-
beāt ealdē maculas. Py-
thagoras: Samius cū sēti-
ret aīos hoīnū post mor-
tē migrare ī noua corpo-
ra: uel hoīnū uel brutos;
carnibus abstinuit ne. s.
edēdo in aīos humanos
sāuire: abstiuit & fabis
Quis Aristoxenus autore
Gellio pythagorā fabas
edisse: & hādis teneris
porculisq; solitum uesci
scribat, fed Callimachus;
& Cicero: & Laertius eū
abstiuisse testat. Nō
omne legumen: nā faba
abstiuuit: quoniā ut scri-
bit Cicero: inflationē af-
fert. unde perturbatur
animus & mens.

Domitius Calderius Ve-
ronēsis. In. xvi. Satyram
Ad Iulianum Medicen.

Vis: penultio lo-
co hāc satyra e-
dita ē a Iuu. sed
librario: culpa ī finem
trāslata: quē errorē ex co-
dicibus antiqs facile di-
gnoscas: hāc scripsit cū
primū uenit ī āgyptū ī
Paridis pātōmimi iūdiā
a quo relegatus fuerat
falla honoris specie co-
hortis praefectus. primū
subobscure calamitatem
suam designat: tū laudat
cōmoda militiæ ne paris
miserū eū putet & ifeli-
cē: qd̄ maxime optabat:
ad Gallū amicū scribit:
Militiæ foelicis: nō ca-
lmitose qualis est mea.

A rcanā qualem cereris uult esse sacerdos:
V illa aliena sibi credat mala: seperat hāc nos:
A grege mutorum: atq; ideo uenerabile soli
S ortiti ingenium: diuinorumq; capaces:
A tq; exercendis: capiendisq; artibus apti.
S ensū a clesti demissum traximus arce:
C uius egent prona: & terram spectantia: mūdi
P rincipio indulsit communis conditor illis
T átū aīas: nobis animū quoq; mutuus ut nos
A flectus petere auxilium. & præstare iuberet:
D ispersos trahere ī populum: & migrare uetusto
D e nemore: & proauis habitatas linquere sylvas
A edificare domos: laribus coniungere nostris
T ectum aliud: tutos uicino limine somnos
V t collata daret fiducia: protegere armis
L apsum: aut ingenti nutantem uulnere ciuem:
C ommuni dare signa tuba defendier iisdem
T utribus: atq; una portarum clave teneri.
S ed iam serpentum maior concordia: parcit
C ognatus maculis similis fera: quando leoni
F ortior eripuit uitam leo: quonemore unq;
E xpirauit aper maioris dentibus apri:
I ndica tigris agit rabida cum tigride pacem
P erpetuam: sāuis inter se conuenit ursis.
A st homini ferrum lātale incude nefanda
P roduxisse parum est: cū rastra: & sarcula tātū
A flueti coquere: & maris: ac uomere lassi
N escrierit primi gladios excudere fabri.
A spicimus populos: quoru non sufficit ira
O ccidisse aliquem: sed pectora: brachia: uultum.
C rediderint genus esse cybi: qd̄ diceret ergo:
V el quo non fugeret: si nunc hāc mostra uideret
P ythagoras: cunctis animalibus abstinuit qui
T anq; homine: & uētri idulsit nō omne legumē:
Iunii Iuuinalis Aquiratis Satyra .xvi.

Vis numerare quāat fœlicis premia gallæ
Militiæ: nam si subeant prospera castra
M e pauidū excipiet tironē porta secundo

Subeat pspera castra.i.si daret ut iremus i castra sié calamitate ut nūc ueni. Porta: na
due erat castroꝝ portar: quare altera decia dicebatur. Excipiat: optatis e. Pavidū ep̄i
therō tyrois. Secūdo sydere:nō aduerso ut nūc ueni. Martia quo diligit Venus. Sa
mia genetrix.i. Iuno mater Martis quae colit i famo.nā ut scribit Oui. i Fastis natus Mars
ex Iunōe. facta grauida tactu floꝝ. Quare delectat harēa: alii alit exposuerūt. ego intelligo
ēē allusionē noīs ad sa
mū: ut dicit Iuno famia
quae delectat famo: nam
ā uos significat harenā
und famos. Strabo tamē
samū putat appellatam a
fūmitate: qd̄ id spectat
Ida & regia Priami: uel
asais priscis thraciaꝝ cul
toribus quoꝝ ēt memit
Archilochus. Togatus.i:
q nō ē ascriptus i militiā:
Bardiacus: hūc locū de
prauatū emēdauius co
dices. n. ferme oēs hēnt.
Bardiacus: ut ēt Fidēti.
legit affirmans ēē ppriū
nomen iudicis & nescio
q̄s fabulas afferens: licet
demū addiderit sētētā
nostrā. sed cōfusā & iper
fectā: a ueteri. n. & stulta
discedere nō potat: nos
bardiacū legius ex uer
tu Mar. lassi bardiacus q̄
euocati. bardiacus. n. ē la
gulū militare ex pilis ca
proga: ut ex Varroe Vir.
Columella illic dixiūs: di
scit ab hirsuta iaculū tor
quere capella: hic accipi
o bardiacū epithero cal
cei: ut ex hitu designet
cētione q & calceis cili
ceis utat: & grādioribus
tibialibus tales calcei udones apud Mar. iſcribūt. Calceus bardiacus.i. ciliceus & grādes
sure. dat iudex. i. cēturiō utēs calceis bardiacis & grādioribus tibialibus eligit iudex tibi to
gato si uolueris accusare milite a quo sis pulsatus. q. d. miles de milite erit iudex & ei faue
bit. More camilli: nā camillus post septimū anū uehiētane obſidionis cū illuc missus ēēt
ut acrius obſessos urgeret: quos decio tādē āno rededit iſdicōē: milites i caſtris diligētſſe
cōtinuit nō patiē eos euocari ulla: uel iudicii: uel aliaꝝ reꝝ necessitate. Iustissia cognitio
centurionum.i. merito igit cēturiō eligit iudex: qbus uerbis ostendit se eo loco designasse
cēturonē ubi ait bardiacus dat hāc & cāterā: ut exposuimus: nam hoc ad illud referrur.
Corde vagelli: uagellū sui rēporis audacillimū nō rat cauſidicū q malas cās audebat su
ſcipere iq̄es: persualio iſta & defensio ut. f. cū sis togatus & fermis audeas offēdere accusa
do milite boni oratoris nō ē. sed temerarii q̄lis ē Vagellus mutinēlis. Tot caligatos.i. tot
māipulares nā caliga erat māipulariū ut scribit Trāqllus. Caligula. iqt dictus ē quoniā ma
nipulari habitu ī milites ē educatus. Tot millia clauox. i. tot milites q tibialibus utunt
multis clavis fabricatis: qd̄ ſāmis Achillis scribit Home. Tā pcu ab urbe. i. qs ē tā rudis
& iusticus ut hoc ignoret nō ēē agēdū. Tā pilades. i. qs ē tā aīcū uolēs subire periculū
pro amico ut Pilades pro Horeſte. Ultra molem aggeris. i. intra caſtra. Amici: togati.

Lachrymæ siccet: ostendit nullū genus fauoris iudicio ēē rogato aduersus militē: est
iqt̄ emitamus q̄ nō possis fieri & lachrymis tuā cām facere miserabilē: esto q̄ nō possis
adducere amicū: qa nemo audet uenire: si ēt iure agere uelis: es deſtitutus oī ope , na esto
q̄ iudex ēt uelit admittere testē tuū: q̄ uiderit te pulsari: Nullus erit testis qui audeat illud
testificari, hū c touū ſelū ignorarū: Fidētius & eius præceptor legētes, da iudex dixerit da
testem: quēlubaudi das
& ita ſenſum confundē
tes. Nos uero ita exponi
mus da testem, i.eſto q̄ a
re ſit producēdus ieltis
uerberum tuorum: quē
iudex dixerit ſe acceptrū
nā do: dico: addico:
tria uerba erant iudicis
ut eſt apud Macrobiū .

Dignū barba: nume
randus iqt̄ eſit iter auos
& maiores noſtrōs: qui
ſeuerissimi fuere ſi aulus
tuerit hoc testificari .

Paganum, i. nō initiatū
militia, pagani, n. dicunt
nō initiati, ſed rufi &
rudes. Sacramentorū: i.
militū q̄ i militiā iurei,
rādo ſunt aſcripti: & hoc
uerbū oppoluit ei q̄ dī
xit paganū. Expectan
dus eſit: hūc uerſu male
ut puto a Servio acceptrū
alii interpretes illū ſe
quunt nō uere expoſue
rū: morem enim fuiffe
auunt, ut initio anni per
ſcriberentur: qui eſſent

Vt ueniat: lachrymæ ſiccentur protinus: & fe
Excusaturos non ſollicitemus amicos.
Da teſtem iudex quē dixerit: audeat ille
Nelio quis pugnos uidit qui dicere: uidi:
Excredam dignum barba: dignumq; capillis
Maiorum: citius falſum producere teſtem
Contra paganus poſſis: q̄ uera loquentem
Contra fortunam armati: contraq; pudorem.
Premia nūt alia: atq; alia emolumēta notemus
Sacramentorum: conuallem rutis auiti
Improbis aut campum mihi ſi uicinus ademis:
Aut ſacrum effodit medio de limite ſaxum:
Quod mea cum uetulo coluit plus ānua libo .
Debitor aut ſumptos pergit nō reddere nūmos.
Vana ſuperuacui dicens chirographa ligni:
Expectandus erit qui lites inchoet annus
Totius populi: ſed tunc quoq; mille ferenda
Tedia: mille moræ: totiens ſubſellia tantum

litigaturi toro anno: quorum cauſæ niſi eſſet definiſte alii nō poſſent nouas lites iſcoare:
hoc & nuſq; repperi & per absurdū uidetur, ſed & decepti ſunt q̄ ait poeta . Tonus
populi: non intelligentes hoc referri ad centum uiros iudices, nam centū uiri ex xxxv.
tribubus in quas totus populus erat diuīſus eligebantur terni ex ſingulis: centum dicti
ut ſcribit Pompeius quis eſſent centum & quinq; hi iudicabant de tureliſ: agnationibus:
depoſito: finibus ut ſcribit Cicero aliisq; ciuilibus cauſis: quales hic cōmemorat Iuu. ſed
lōgis interuallis ad iudicandum conueniebant: nec, n. centum iudices facile cogebantur
omiles: nec perpetuo ius d'cebam: Idcirco lites quaē apud eos ſagebātur in multā diſ
ferebantur diem: inde ira Tranquillus in Vespasiano: elegit qui iudicia centum uiralia
quibus peragendis uix ſuffectura litigatorum atq; uidebatur extra ordinē diiudicarent:
redigerenq; ad breuiſſimum numerum: & in Domitianō ambitiolas centum uirorum
ſententias reſcidit. Lites totius populi, i. quaē aguntur apud iudices electos ex tribubus
& toro populo. Annus: non duodecim menſes hoc loco ſignificat ſed longiſſimā morā
& interuallum iudiciorum centum uiralium ut illud apud Terentium: dum conuntur dā
ornāt ānus ē: ſi iqt̄ uolo agere cām aliquā ciuilē: ut de finibus: de depoſito: & id genus: ne
ceſſe ē expectē diuiliſſie atq; cōueniat ad iudicadū cētū uiri: apud quos, ſ. litigadū eſt.

Sacrū: nā ſacra ſiebat i finibus agros: quaē ābarualia dicta ſunt: q̄lia celebriat Tibullus q̄s
q̄s adeſt ualeat fruges iuſtramus & agros: ſiebat itē ſacra iuria quinū & ſextū lapidē quo
niā illuc fuit aliquando finis agri romani locus ē appellatus festi ſacrum amburbiale
autores Strabo & Pompeius . Subſellia, ſ. centum uirorum parātut & nihil ipſi audiūt;

Lacernas: lacernas lege non lucernas raro inquit iudicant centumviri & cum quoq; tam
uenient iudicaturi sedent ociosi donec Ceditius (hic autem fuit iudex temporibus Iuue-
nalis de quo ante est dictum) qui ostentat lacernas suas tedio more affectus eas deponere
cupit: & Aurelius fuscus alter iudex & potu oblectatus post lögā mortā cupit Meienus: hu-
ius iudicis ebrietate notat ut Martialis Sextiliāi Sextiliāe bibis q̄rū subsellia q̄ng & Cedi-
ci ostērationē ī lacernis
carpit: fuscī meminist Pli-
nius: aitq; eum fuisse mo-
tū equestri ordine. Pa-
rati digredimur: id est di-
scendimus a subsellis cē-
tumviorum non dicta cā
sed tantum parati ad di-
cendum. Lenta barēa:
id est ante q̄ causam pos-
simus agere in foro diu-
iactamur quasi scilicet
meditemur pugnam &
simulacra belli: uenturi
tandē aliquando ī uerā
litem. Longo sufflamini-
ne: id est longo ambitu
litis. Coranum: hunc
ponit pro eo qui cap-
tatur emulazione Hor-
tii Hor. Capratorq; dabit
risus nasica corāo. Cora-
ni alterius memit Mar:
sed hic pro eo tantum
q̄ captat. Merentem
ara castrorum: id est qui
locupletatur stipendiis:
laudat legem & scilicet
bona castrensis sint tan-
tum filiorum. Tor-
quibus: torques milita-
res erant sumpto mo-
re a gallis. Úde torquati.

Strabo ī decimo ita scri-
bit similia sunt & quæ
apud thraces celebran-
tur: Quæ cocytia & mē-
didia dicunt apud quos
& orphica initium ha-
buerunt: ipsam sane Co-
cyn quæ apud edonios
colit: & eius instrumenta memorat Aeschylus. Hic manibus bombicam tornatim tenens
digitis tactilem modulos implet. Quo ex loco planum est. Aeschilum appellasse Cererē
Cocyn: quam Iuuenalis Cocytō dixit, nam ut testimonio Ouidi docuimus coniunctas
erant Cereris cum Baccho sacra. cocytia sacra commemorat etiam Porphyrio.

S ternuntur: iam facundo ponente lucernas
C editio: & fusco iam mixturiante parati
D igredimur: lentaq; fori pugnamus harena.
A st illis quos arma tegunt: & balteus ambit.
Q uod placitum est illis præstatutus tēpus agendi:
N ec res atteritur longo sufflamine litis.
S olis præterea testandi militibus ius
V iuo patre datur: nam quæ sunt parta labore
M ilitiæ: placuit non esse in corpore census:
O mne tenet cuius regimen pater: ergo coranum
S ignorum comitem: castrorumq; æra merentem
Q uāuis iā tremulus captat pacem: hūc labor æquus
P rouehit: & pulchro reddit sua dona labori
I psius certe ducis hæc referre uidentur:
V t qui fortis erit: sit fœlicissimus idem:
V t læti phaleris omnes: & torquibus omnes.

Iunii Iuuenalis Aquinatis Satyrarum Libri
Impressi Venetiis Diligentissime Arte Et In-
genio Iacobi De Rubeis Natione Gallici VIII.
KL. Maias Anno Christi M. CCCCLXXV. In-
uictissimo Et Inclyto Duce Petro Mocenico.

Domitii Calderini Veronensis Secretarii Apostolici In Satyras Iuuenalis Ad Clarissimū
Vig Julianum Medicen Laurentii Fratrem Petri Cosmi Filiū Florentinum Editi Romæ:
Quom Ibi Publice Profiteretur k. Septembbris. M. CCCC LXXIII.

Ihil mihi in toto opere perficiēdo molestius fuit q̄ p̄
Fidētius ita plerūq; occurrebat suis iepitiis: ut eas re-
fellere pigeret. Nam quom scripta nostra aliquādo
legisset: quæ a ducētis ferme auditoribus excepta sūt: hoc an-
no Brotheo duce & præceptore suos cōmētarios quos olī ei di-
cauerat emēdare conatus ē. Qd̄ facile agnoscas. Nā ubi ī ue-
terem proponit: falsam quidem & ridiculam: tum aut meam
non probat quam non percipit: aut alios aliter sentire affir-
mat. Recte quidem nā quotiens bene sentiēdum est ad alios
refert autores. Ipse. n. bene nunq; sensit nisi quom nuper ex
academia romana magno auditoꝝ consensu explosus: in tri-
uio ludū aperuit: ad prima rudimēta tradenda uix receptus.
Sed ita me deus amet: pudet de homine uerba facere. Est
enim non modo indoctus: sed etiam quod ex eius scriptis
facile agnoscas parum prudens: ab omnibus ludibrio ha-
betur. Brotheum excipio: qui similis ingenii: & doctrinæ
hominem magni facit. Ridebamus nuper cum quibusdam
iuuenibus doctissimis: quom Fidentini paradoxa in mani-
bus essent: Nam spōsione certa in prima pagina eius quin-
ternionis quem sorte exciperet: tres errores indicaturū pol-
licitus sum: quod profecto tā feliciter ægi: ut ex primis decē
uersibus quattuor se se optulerint. Quid omnes numerem?
Sūt. n. prope infiniti. Vna litura totus liber emēdari potest:
ut lepidissimus poeta ait. Quod Choraules sit propriū ap̄
Tranquillum in Nerone. Quod Clunicus apud Martialem
legatur a Clunia oppido hispaniæ: ubi nos Clinicus legius p
medico. Qd̄ Zelotæ sint armeniæ populi: idq; scribat Mar-
tialis. transcurrunt zelote leuesq; lances: quom illic Gabate
legatus. Quod Crispinus piscator fuerit Neronis filius. Sed
nolo aliis redarguendi & ridendi materiā omnem præcipere.
In iis quoniām nos aliter scripsimus: ait se centū loca repræ-
hendisse. Portēta sunt: quæ multis etiam autoribus aut Fal-
so: aut non necessario nominatis in Iuuenalem edidit: &
plane paradoxa quod ipsa iſcriptiōe ingenue fassus est. Sūt
enim παριστάνεται Et sententiā Iuuenalis: Evidē hæc nō

scripsisse. Si in urbe tantum de hoc ageretur: ubi contemnitur. Sed quoniam ad alios haec fortasse aliquando perueniet: nolui eos ignorare quis sit Fidentinus: ne hominis ignorantia academiæ rationæ: unde haec emittuntur: ascribendā iudicent.

Domitii Calderini Veronensis: Secretarii Apostolici Defensoris Aduersus Brotheum Grammaticum Commentarios: Materialis Calumniatorem: Cū Recriminatioē Retaxationis Plinianæ in qua Brotheus: ducetis & .lxxv. locis præstantissimū scriptore: n depraauuit.

Tinam Heli & Marce consilio meo mihi uti licuisset quod ab ineunte ætate spōte suscepī: & omni tēpore secutus sum libentissime: nulla enī nobis contentio esset cum aduersariis istis: qui nec suæ dignitatis ullam rationem habent: nec studiorū meorū & otii quod me profecto tantopere delectat: uix ut multis cōcūciis: clamoribus. Tandem aliquando excitari potuerim: & in hāc disceptationem impelli turbulētissimā quidem & istorum odio īcredibili: animiq; prauitate agitatam potius: q̄ ulla litterarum cura: uel susceptam: uel confirmatam. Nā ut sāpe ex me audiūstis: nō dissentiunt perditissimi homines: sed oderūt. Nō docent: sed inuident. Non disputant: sed obiurgāt: & inflectātur. Non ne uidetis q̄ solleiti sint: q̄ta concursatione omnes present: per totā Vrbē errātes: duo leuissimi asseclæ: qui suā famā iamdiu prodiderunt: ut nunc obesse meæ conarentur. Hi Brothei grāmatici epistolarum inani numero gloriātur: libellum prægrandem fore denuntiāt. In compitis ostentāt. Deniq; duæ alieni furoris faces: ad optimi cuiusq; interitum comparatæ omnium oculis sele obiiciunt. Haec & si e multis quotidie mihi nunciabantur: qui monebant & rogabant ut tam perditā maledicendi licentiā & temeritatem aliquando coercerem. Tamen in animo erat dissimulare tantisper: dum Tertiū & Quartū lucubrationis nostræ quæ in manib; est: absoluere libros. In quibus non solum quæ multis epistolis calumniando & inuertendo obiiciunt facile confutauimus.

Sed ita eorum coarguimus ignorantia: ut in ducentis & septuaginta quinque locis Plinianum codicem: quem Brotheus imprimi iussit: deprauasse fateatur necesse sit. Sed quoniam librarius meus nunc absit ab Urbe: quem intra triduum spero affuturum: eorum sententiae & auctorati non nihil concedendum fuit. Qui interea aliquid a nobis emittendum censuerunt: quo suae leuitatis & ignorantiae moneantur: cuius dedecus & infamiam libris nostris editis: uix ferre poterit miser rectis sensibus: nisi omnino dissolutus sit: & plane perditus: qualis si est: quid aut in me: aut in alios dicat: nihil labore: quum i se quid dici possit: penitus iandiu neglexerit. De aseclis nihil nunc quidem scribo: pasque. n. me mouet eorum dementia: cuius mihi credite: & poenias dederunt hactenus: & paulo post eos grauius poenitebit. Brotheo tantum grammatico respondebo: qui si me Timonem nominat: quod: ut ille: omnes odio habet: le Brotheum iustius appellari non ignoret: que ne paretes quidem amare potuerunt. Huius epistolae numero quidem multae: grauitate uero & pondere: nullae: feruntur. Ex his septem sunt quibus quatuor cotta melius Dei maximi fidem: quia indignis persona quam sustinet: quia in honestis etati iam ingrauescenti: septem in commentariis nostris loca labefactare: euertere: tollere studerunt: & i eo omnes ingenii neruos contendit. De his igitur: nunc agemus. Reliquis in alterum opus coniectis. Primus est de Talis ac Tessarisi: de quibus quid aut nos scripsi: aut Brotheus daret paucissimis explicabo. Tessara ut in nostris est: commentariis quatuor lateru erat. Talus sex: in quibus canis afferebat iacturam. Erat. n. unius puncti ut scribit Pollux. Venus & Senio lucrum Persius. Quid dexter Senio ferret. Scire erat in uoto danosa canicula quantum raderet. Augustus praeterea ita scribit. Talis iactaris ut quisque canet: aut senionem miserat in singulos talos: singulos denarios conferebat in mediu: quos tollebat uniuersos qui Venerem iecerat. Multa praeterea ex antiquorum monimentis luculenter repetimus: quae qui uoleat illic requiret. Talus in greeko gr^αci dicitur. Tessara gr^αci non habent: sed ασπάγαλον. At inquieres Aulus Gellius testimonio Varronis ait κύβον tessaram dici latine: quod Festus quoque affirmit.

Festi quidem & Gellii auctoritas apud me plurimum ualeat.
sed uide ne apud te nimiū. Non n.a talo tessarā distinxerūt:
aut certe quid omnino esset talus in ludo docuerunt:quum
uero utrumq; nomen apud Martialem legerem:ita ut semper
tessara:talo inferior designetur . Non mea magnanimo de-
pugnat tessara talo. Alibi. Nō sum taloꝝ numero par tessa-
ra. Iulium Pollucem scriptorem apud græcos diligētissimum
sequendum putau. Nā ut Martialis talū & tessarā nomiat
ita ille docet quid sit κύβος & ἀσπάγαλος : q̄ autē Astrag-
alus:quem puto esse tessarā quattuor tantū latera haberet
uel ex eo docet Pollux.qd̄ ait duo latera deesse in Astragalo:
hoc est duo puncta & quinq;: quæ in hoc ut scribit non
sunt ut in κύβοισ Αstragalus quidem talus in pede dicitur:
sed idem in ludum trāslatus a nostris tessara appellatus est.
a quattuor scilicet lateribus: quæ tātum habet ut perspicere
licet in quibus iactatus consistat. Tessara autem quattuor
significat: unde Astragalus nomē tessaræ accepit. Occurret
Brotheus in illa particula qua ait. Nam q̄ Pollucem scri-
berem affirmat uno latere Astragali duo pūcta: altero quīq;
non esse:ut sunt in talo:aperte mentitur. Remittas uelim a/
liquid mihi de persona tua in hac altercatione:& æquo anio
feras. Audes ne homo id ætatis:& dignitatis quod uel nō le-
gisti uel non percepisti: in eo clamare aliquem mēriti? Es ne
tam duræ frontis:ut si tibi Iulii Pollucis uerba indicauero:
te non pudeat. Si Iuliū Pollucē habes:require in nono libro:
ubi quum multa de Astragalo differuissest: Δύας γράμματα
ις πέντε εν ἀσπάγαλοις ωρῶξ εν κύβοις οὐκ εὑέσιν
id est ut hæc quoq; ex nobis discas:qui græce nescis. Duo au-
tē & quinq; in astragalis ut in talis nō sunt. Recognosce hæc
uerba : & aude negare aut uerum esse quod nos trādimus:
aut falsum :quod tu disputasti:tantis contumeliis:& tā lōga
epistola:quæ tota hac una Pollucis sentētia explōsa est:quid
enim aliud in nobis infirmare conatus es: quam quod di-
ximus tessaram pauciorum laterum esse q̄ talum:ut fu con-
trariū astrueres. Iulius Pollux aduersus te testimoniu dicit.
Martialis accusat. prævaricatio tua est deprehensa: quid in

causa aut mihi amplius est desyderadum: aut tibi præterea
reliquitur. Esto iquit Tessara q̄ nō sim par numero talorū:
qui sex lateribus sunt. Immo se īparē ait: si Brotheum audi-
mus: quoniā plures in ludū tali: q̄ tessaræ iactari soleat. Nā
Euripides quadraginta talorum numerum in ludo instituit.
O uecordiā: o ignorantiā non ferēdā: Pollux a quo iste per-
uerse accipis. In tessaris inquit aliquando punctus fuit: qui
octo significabat: sed quum Euripides inter quadraginta e-
iectis triginta imperasiter athenis numerum ad quadraginta
collegit: & auxit. Autor. n. fuit: qđ Pollux apertissime docet:
ut quū olim punctus octo tantū significaret iā esset: qui pro
quadragita acciperet: quē Euripidiū dixerūt. Tu uero qđ de
pūcto ille scribit ad talorū numerū p̄ liguā grāce ignorationē
& stultitiā tuā refers. Quæ de cane Senione: Venere: Turri-
cula talo: arrogantissime p̄nuntias. ea omnia in cōmētariis
nostris p̄scripta sunt: cum tertii decimi ūitio: tum in sequē-
tibus diſtichis ut ea īde discere potueris: q̄ ī Iuuenalis quoq;
sentētia explicanda non erubisti. Nā quum eo uersu Et la-
tum media sulcum deducit harena. Suppliciū designari tra-
didissem. eius qui unco in gemonias abiicitur. Cuius tractu
media harena deducit & designat sulcum: addidissemq; duo
esse p̄enarum genera: eorū qui ad palum dānarētur: repetitis
illic multis ātiquorū monumētis: quod auditores nostri exce-
perunt. Tu cuiusdā sententiæ me autorem statuens quā nec
dictauī unq; nec animo concepi: nostram accipis pro tua: & a
nobis in eum locū tradita epistolæ tuæ inserere non ueroris:
ac pro tuis ostentare: quæ tamen iam deprehensa sunt: & ad
suum autorē nō sine tui furti irrisione reuertuntur. Sed iam
de altero loco disseramus. Is ē ex eo uersu Hoc opus est subi-
to fias ut sydere mutus. Et alibi. Zoile percussa est subito
tibi sydere lingua. Vbi nos sydus pro morbo accipiēdū esse
docuimus: a quo syderati dicuntur. His ut Pli. scribit. Vrina
pulli asinini nardo admixto per cōiūctionē prodesse dicitur.
Brotheus Sydere pro fato exposuerat: nunc interpretatione
nostra admonitus aliquid addit: ne omnia discere uideatur.
Syderatio inquit quā grāci ἀσπόβολια appellāt: non sydus

est morbus. Quid deliras bōe pater? Quid tergiuersaris? Qui
mihi agis gratias: q̄ te tāto errore liberaui: qui sydere p̄ fato
illic accepas. Atq; ut altero quoq; te liberē primū dicas ueli
ubi ἀσπόβολιαν syderationē quæ i hominē aliquādo est mor-
bū eē didicisti? Quis scribit? Theophrastus qdē ait ἀσπόβο-
λιαν in arbores aliquādo cadere: in hominē: nemo. Sydera-
tio uero hōini & arbori cōmunis ē: ut scribit Pli. sed dictionē
græcā iculare uoluisti: quā nō recte didicisti ab eo qui te nu-
per docuit: id quod ipse dicere solet. De morbo iq̄ Martialis
ītelligit: quē sydus appellat. Pli. autē ex deriuatiuo syderati-
onē. Audias obsecro subito sydere fias mutus: quo pacto īter-
pretabimur: nisi subito sydere idest morbo: quē Pli. syderati-
onē Martialis sydus uocat: primitiuo usus pro deriuatiuo: ut
Pli. quoq; carbūculū morbū appellat: & ex eo carbūculatio-
nē. Vermiculū & Vermiculationē. Quid clamas? Quid an-
geris? anteq̄ hic discedo tui erroris puerilis te pudeat necesse
est. Nā dū recte a nobis tradita audius criminaris tuā p̄di-
disti ignoratiā bōe pater quū syderationē: quæ i hōinē cadit
a sydere nomen deducere ostēdere uelles: hæc Pli. uerba attu-
listi. Syderatio tota e cælo constat. Tu ne ita Pli. ueeba īelli-
gis? Tu sēsū autoḡ ita īterpretaris? Tu isto ingenio ita elatus
es: hoc nō de hominis ut putas: sed arbor̄ syderatiōe ille scri-
bit. Cōmunes. n. quid i morbi sūt ut ait homini & arboribus:
ut cū alii: tum syderatio & carbunculatio mox addit. Syde-
ratio scilicet i arboribus tota e cælo cōstat. i. ex iiuria & intē-
perie aeris: unde grando i eius cāis ītelligi debet & carbūcu-
latio. Quid apertius: & tamen non intelligis? Sed confundis:
iactas: trāssfers: deriuas: puertis: & quod ille de cāis syderati-
onis i arboribus dixit: tu de noīs deriuatiōe scriptū p̄ ignotā-
tiā putas. Videtis q̄ inanis: q̄ arrogās: q̄ temeraria Brothei de
hoc reprehēsiō fuerit: iam hoc tertio loco de quo disputabi-
mus: nō tā īselectāda est hoīs ignoratiā q̄ prauitas indicāda: &
præuaricatio: quæ facile ab omnibus deprehēdi poterit: quū
nostroq; cōmētarioq; particula in qua calumniatur rēcitata
fuerit. De corde bubulo est distichon i ultimo libro. Pauper
causidicus nullos referentia nūmos. Carmina quum scribas:

accipe cor quod hēs : ubi ita scripsimus de crumena puto intellendum esse in formam cordis. Nā & bullā legimus formā cordis hūisle autore Macrobius : quæ nōnūq ex loro fiebat. Mittitur nūc causidico: qui poeticæ iterdū operā dabat causis omissis: Reprehēsor carminis Martialis . supra Carpe causidicus fertur mea carmīa. Datur ergo ei cor bubulū angustissima crumēa: quū male scribēs carmīa nullā cōsequat̄ pecuniā? Vel si placet intellige de corde bouis. Cor quod hēs. i. accipe cor bouis: quia imprudēs es: & alter bos. Brotheus ex duabus sentētiis i priore accusāda longā epistolā consumit: & multis quidē cōtumeliis additis: quæ a nobis facillie refelli possūt. Nihil. n. dixiūs qđ uel ab autoris sensu alienū sit: uel teste careat: sed alterā tātū sentētiā pbat. ut dicas cor quod habes quia īprudēs es. A nobis scriptā fuisse nō refert: ac pro sua recitat. O īsignē calūniā: o īpudētiā āte hūc diē īauditā. Sexcēti sunt codices cōmētariorū nostrorū: qui p me testimoniū dicūt. En hōinem dignū quo cum in tenebris mīces: quū tot tabellis obsignatis palā inficiari nō erubescat. Sperasti te furto abusu: at deprehēsum est: te coarguit: derideris: & tamē eadem temeritate uerba mea illic de alica scripta cōfundis atq; inuertis. Nā de eo quoq; loco nō nihil est scribēdum. Longā cōtumeliosā: supbiæ plenā epistolā cōposuit: qua obiurgat: qđ aquā mulsa in tāto pretio esse tradiderimus: ut Varro morbum regium dictum scribat qđ ea pretiosissimo remedio curaretur. Vbi hoc legisti in cōmētariis nostris turpissime præuaricator. An tu nos ignorasse qđ tribus in locis cōmētariorū pscripsimus. De alica qđ affirmauimus eā dari solitā aqua mulsa elotā Plinium securi sumus autorem ita scribētem . Alica res romana est nō pridem excogitata. Mox. Nō dūm arbitror Pōpei magni ætate in usu fuisse: tum esse quod eximiæ utilem: nemo dubitat siue elota detur ex aqua mulsa siue in sorbitiōes decocta. Hēc Plini. Nos uero ita in cōmentariis. Alica ab alendo dicitur ut scribit Festus : Tum ætate Pōpei magni nō erat in usu. Ut̄lis tamen habita est & saluberrima. Siue potāda daretur i modū ptisanæ: siue aqua mulsa elota. Mox: quum esset explicādū id uerbum distichi.

Mulsum poterit tibi mittere diues. Hæc uerba subiecimus ī
tāto pretio erat ut Varro scribat morbū regium dictum esse
quod mulso preciosissimo remedio curabat; licet aliter antea
dictū sit ex sentētia Cornelii Celsi. Regre præterea hæc ī cō/
métatiis nostris scripta ī tertiodecīo. Vbi de mulso hæc: quū
de passo scriberemus. Dulce hoc quidē:sed minoris pretii q̄
mulsum ut Varro. & cæta. ac ne omnino dubitares nos plane
quid sit mulsum intellexisse eodem libro ille locus te snonere
potuit. ubi ita scripsimus. Mulsū uinū de quo paulo āte est
dictū magno ipēdīo siebat attico melle tépatii. Huius con/
fectutā docēt Columella & Pli. Nemo est:ut arbitror:qui ex
his uerbis nō plane intelligat. me quidē inter aquam mulsa &
mulsum ītersit cognitū hūisse. Brotheus uero ita uerba mea
recitat. ut nō tā error meus in iis appareat: q̄ eius nefariū ca/
lūniæ scelus. In tāto pretio est aqua mulsa: ita nō scripsi: nec
in cōmétatiis meis est falsarie ipudētissime: sed quū mulsum
īterpretarer illud addidi. In tāto pretio erat ut Varro mor/
bū regū. Nec illic est aqua mulsa: de qua paulo āte eodē di/
sticho scripsera. Ex Pli. nō modo auctōitate: sed uerbis. ut ita
doceré quare mulsum cū alica mittereret. Nō potest. n. nō ui/
deri cōmertiū mulsi cū alica quū ea elueret aqua eti mul/
sa. Tu uero homo ad inanē doctriā iactantiā: quā nullā hēs
comparatus uerba Pli. tota pagīa recitas. Quid sit mulsum?
Quid mellitites. De Pollioē Romulo quid Augusto respōde/
rit. Nec tamē idicas ūde ea accepis: ut iuētor gloriā & doctri
næ laudē Plinio præripias. Nemo est qui ipudentiā tuā non
accusat: iactatiā nō oderit: fūta non derideat. Ego uero de
mulso satis habui digitū ad fōtē ītēdere: unde haurirent qui
uellēt ea omnia quæ tu tāq̄ libris sybillinis legēdis: Quinde/
cimur creatus recitas: & p̄ tuis arrogatiſſie usurpas. Evidē
ōnē tibi accusationē hoc loco remitto. tametsi ea obiicis quæ
sine flagitiō tuor̄ reprehēsiōe diluere nō possim. Nā ut me
de mulso recte sensisse & scripsisse demonstrat̄: calūnia tua
īdicāda fuit: qua uerba mea ī cōmétatiis: puertisti. Illud ue/
ro q̄ stulte obiicit & accusat qđ apud Iuuenalem ita carmen
illud legetius. Contentus fama faceat Lucanus ī hōrtis mar-

moreis; & Serano tenui^q salero Gloria q̄ talibet: Quid erit si gloria tātum est? Ipse. n. Salino legendum cōtēdit. Credo ut Fidētino blādiret ad quē scribit: quē iure & merito uatē suū appellat. Is enī Thersites : tali Homero dignus est aut certe homini gratiā referre uoluit. ob paradoxa & portēta in Iuue/ nälē ei quæ inscripsit & dicauit: hō litteratoꝝ ludibriū: triuioꝝ dedecus. Ex academia romana risu & sibilis iandiu explosus. Sed quid me āgit si uterq; isanus est: si alter alteꝝ ita extol/ lit ut uterq; ab omnibus cōtēnatur . Nos quod in eo Iuuéalis carmie īterpretādo secuti sumus: uel inimicis iudicibus pba/ turos cōfido . Atq; ut inde īcipiam codex meus perantiquus quē ex gallia attuli uobisq; ac multis aliis iam ostēdi: Saleio scriptū habet non salino. Vidistis alterū eiusdē uetus statis & fidei librum: quē Manilius auditor meus uobis aperuit. Vbi eadē dictio ita ut in nostro legit'. Idcirco ī cōmētariis nostris in Iuuenalem ita dictauimus. Poeta diuitibus respōdet: qui cōquærēti & īdignāti nihil poetis dari: obicere poterāt: quod eos laude cōtētos esse oporteret . Diuitem poetā: qualis fuit Lucanus: fama cōtentū esse posse: inter opes: quum rebus ad uictū necessariis minime indigeat: nihil uero pdesse laudem Serano & Saleio tenui ac pauperi: si præterea nihil habeant. Seranus nomen poetæ téporę Iuuenalis: cuius scripta ad nos nō puenerunt. ut Bassi: Vmbrii: Caluini: multorum præterea quos Martialis nominat. Salei meminit Quītilianus & Cor/ nelius qui quū eū ostendat maximo in honore apud Vespa/ sianū fuisse: hāc quoq; de eodē ait. Securus sit aper & Salei/ us: Bassus: & quisquis alius studiū poeticā & carminū gloriā souet. Brotheus uero ait Salino sarano .i. uitreo cōtentū esse oportere Lucanū in hortis marmoreis. Enī uero Brotheu isto Salino tuo nihil iſulsius est . Qui istā uocē cōpescis ignoratiæ iudicē: stultitiæ testem . Si Lucanus diues est: & in poetæ di/ uitis exemplum affertur: quo modo salino uitreo & tenui de/ bet esse contentus: quasi uero uictum Lucano Iuuenalis illic præscribat: & eius diuitias opibus paternis: quaꝝ etiā Tac/ tus meminit: non potius cōmemoret: ubi apud poetas legisti unq; salinum tenue pro mensa diuitis . Omitto Horatium :

Papinium: & alios apud quos salinum de frugali & paupere
dici legere potuisses: nisi priuincialiū negotiorū quæstus te oc-
cupasset. Quid præterea conueniūt salinum uitreū & horti
marmorei? Operditā audaciā & multoq; annorū i punitate
cōfirmatā. Tu nobis īterpretādi leges scribis. Tu tanta dig-
nitatis tuæ iactura de Martiale nō tādem disputare cœpisti:
in quo mihi crede paq; uidisti: quid te aut tuū ordinē deceat
cuius nisi rationē ducerē maximam: ea audires: quæ a uere/
cūdo inimico uix cōmemorari possent. Sed iam ad eā quoq;
epistolā respōdebo: qua eius uersiculi: siue leuem cursu uicere
quæris Atam: īterpretationē nostrā carpit & obiurgat. Ea est:
Ata puer fuit qui Vipsano cōsule a meridie ad uesperū sep-
tuaginta quīq; millia passuū cucurrit magna omniū admi-
ratioe. Meminit historiæ Pli. omisso pueri nomiē. Si Pli. īquit
nomen omisit quomodo potest augurari Domitius: Atā illū
esse de quo Pli. scribit: Ego ita suspicor: quoniā id ille p mi-
raculo refert: & ait nuper. i. intra hos annos. Hæc autē erant
Martialis tēpora: qui quī uelocissimū nomiare uellet hunc
magnæ admiratiōis accepit: nec miq; si nomē ille suppressit:
hic retulit quod in multis aliis fieri uidemus. Solēt. n. poetæ
studiosissime noīa uel represētare uel p ueris fingere. Atqui
inquit Brotheus nomē ab Ata deductū putat: qui ut Festus
affirmat terram uix summis uestigiis attigit: nec in hoc mé-
titus sum: nō ne ille ita scribit. Atæ qui attigūt magis terrā q
ambulat. Id inquires accidit ppter uitiū crux: nec id me mo-
uet. Ego hoc tātū accipio qd' ait terrā magis attingūt q am-
bulat: quod in altero ppter uitiū: in altero ex uelocitate acci-
dere potest. Ut Solinus ait. Ladā Alexadri cursorē tātæ fu-
isse agilitatis ut harenis pēdentibus nulla ieditia relinqueret
uestigiorū. Ego antiquorū sequor auctoritatē: tu nullius: ego
quæ poetæ sensui cōueniāt: tu quæ absurdā & alienissiā sūt.
Pudet. n. referre quod scribis legēdū esse Atlan: & hāc fuisse
filiā Scinei. Vbi obsecro legisti unq; Atlā. ubi poetarū omniū
hostis & ignare Atalantas duas fuisse alterā Iasi: alterā Sci-
nei filiā. Ex Apollonii īterprete ī propertii cōmētariis recita-
uimus. Atalantā Apollonius in Argonautis. Ouidius: poetæ

omnes græci latiniq; dixerūt. Tu Atlan inculcas? Tu Atlan
audes pferre? Tu Atlā nomias? Sed demus hoc infatiæ tuæ.
uersum quoq; faciamus lōgiusculū: atq; ut uis legamus: siue
leui cursu uincere quæreris atalantam: qui erit poetæ sensus?
Certabat ne Martialis amicus uicere Atalantā: quæ post tot
hominū sœcula uix ex fabula agnoscebatur? Nīmis urgeo: iā
ut puto erubescis. An ubiq; Brotheus uel calūniatur :uel suā
pdit ighoratiā? Illud me quoq; ad risum imprimis puocat:
qd ubi pueriliter gestit: ubi sibi ipsi applaudit. Vbi de curru
uictoriā salutat: in eo potissimum est ridiculus. nec ab igno-
minia ullo presidio uideatur. Id quod stultis accidere aiūt:
qui tū sibi maxie sape uidetur: quū plurimū insaniunt. Idē
nisi de Brotheo omni luce clarius demōstro: me de tota causa
deiectū ludibrio haberī facile patiar. Perlögā epistolā scri-
bit in expositionē nostrā illius loci Sardonyca uerū lychnitéq;
terūctū duasq; similes fluctibus maris gēmas. Deditse Baslā
celiāq; iurabas. Vbi nos ita scripsimus. Lychnite lapides sūt:
a lucernaq; spléodore dicti:qué præsefeiunt. Cōtra Lychnites
dicitur marmur quod lucernaq; lumie sub terra fodiebatur.
Varro autor & Pli. Codex átiquus hēt lychnitéq; terunctum.
Ego autē legendum puto punctum: hoc est nitidum & maxie
spléudentē. Nā λύχνος græce latine dicitur lucerna. Vnde
& lapis ipse lychnites dicit. Lychnus autem siue lucerna quo
magis uncta est eo plus flammæ emittit. Ex ea igitur meta/
phora lychnité punctum.i. splendidū & flāmas lucernæ per/
unctæ emittētē appellat in distichis. Nō norat parcos uncta
lucerna patres. Gēmas.i.smaragdos. Deniq; illud addidi pla/
cet smaragdos intelligas. Quid hic accusas Brotheu: an quod
smaragdos illis uerbis designari suspicatus sī: duasq; similes
fluctibus maris gēmas potius q; saphyrōs: ut tu cēses intelli/
gēdum: cur ambigēdum mihi nō fuit. Nam multæ gēmæ si/
miles fluctibus maris esse possunt. Amethystus:quum mare
purpureum dicat: sapphyrus:quum cerulea sit Smaragdus:
quum uiridis. Nā ceruleum dixi nō tā ut smaragi colorē q;
ut maris significarem. Frequentius.n. mare ceruleum: q; uel
purpureum:uel uiride legiūs:quū autē smaragi a Martiale

sæpiissime iter pretiosos lapillos numerent: sapphyrus nusq; apud eundem poetam legat. Malui de smaragdis q; de sapphyro interpretari: sed hoc non te mouet. Illud accusas q; lynchini scripsisti: pro lynchite. Ego non ita scripsi id quod multis statim ostendi: a Pli. ea accepi uerba. In nullo autem pliniano codice lynchicus est: sed lynchites in omnibus. Qui igitur potui alter referre q; Pli. Ex cuius præscripto ea docebā. Illud tātum explicavi diuersis de causis marmor: & lapillū lynchitē dici: q; quis utrūq; a lynchō. i. lucerna deducatur q; alter flāmas lucernā præferat: alter lucernā lumē ut Varro tradit sub terra fodiebatur: Pli. Ex genere ardētiū lynchites appellata a lucernā accēsa & præcipua gratia. Nascitur circa Orthosiam: tota q; carmania ac uicinis locis sed pbatissima ī indi: quā quidā remissionē carbunculum esse dixerūt: sed ī hoc nō uersatur Brotheus: alibi habet accusationis arcē: ex qua totā causā agit. Alibi est iurgiorum caput: alibi eius furoris sedes: quod eum uersiculū sardonica uerū lynchitē q; punctum ita legerī ut uerū & punctum pro epithetis gēma & exposuerit: sardonyca scilicet uerū: & lynchitē punctū. Hic clamat: multisq; contumeliis uociferatur. Verū & punctū esse ppria nomina a quibus se gēmā accepisse dicebat Mancinus: a uero sardonyce: a terunctō lynchitē. Dicas oro iterpres uerus quis fuit: An Impator: An qui nunq; métiretur: Aut certe tādē expedi si potes quis hic fuerit: Hæres: os cōponis manus demittis. O iepitū hominē. Nōne uides sardonyca frequēti epitheto uerū a Martiale dici: quasi primæ sortis ī suo genere: quū multi reperiātur nō ueri: nec eiusdē præstantiæ. Veros īquit Pli. non omnino sardonycas nasci. Idem de Onyce: unde nomē deduxit sardonyx: Verā autē Onycem plurimas uariasq; cum lācteis zonis habere uenas. Idem poeta alibi: Veros sardonycas sed ipsa tradat: Alibi. Sardonycas uetos mensas quæsiuit in omnes. Non uides inq; per epitheton a Martiale sardonyca uerū appellari: Non audis: q; si uerū sardonyca per epithetō legitur: ne tu quidem aduersaberis quod sequitur: lynchitē q; perunctum. Eodemodo esse accipiēdū: siue aut pūctum: siue terunctū legas: nihil impedio: nā utrūq; uim superlatiuū hēt:

modo ad modū splēdentē ex methaphora ut diximus expo-
nas. Nā lychnites lapillus a lucerna dicit: cuius accēsæ ful-
gorem præfert. Inde quod lucernæ cōuenit: ad lapillū qui
ab ea nomē est sortitus: poeta trāstulit. Quid inquies? Veſtes
punctas dicemus lucidas. Quid nī: si eedem lychnitæ appel-
larētur: Nō.n. punctū nitētem ubiq; simpliciter expono: sed
uel in lychno.i.lucerna uel in nomine ab ea deducto. Hic est
ille locū in quo me tantis cōtumeliis onerasti. Vbi triūphū
tibi finxisti. ubi si deo placet etiā in me deridēdo facetus esse
uoluisti. Nā punctū inquis hūc appellabimus. Mīror quū tā
mihi ifensus sis: tāto odio: spōte tua: nulla quidē culpa mea:
suscepto insecteris. Cur punctū appelles nomine pximo tuo
gētilitio. Nā punctus & posus finitima admodum sunt: atq;
eadē. Immo hoc plane tuū est. Nā Pogius uir eruditissimus:
quū ī te olī elegātissima epistola iueheret: perūctū appella-
uit alia ut puto de cauſa: q̄ ut splēdentē significaret. Episto-
la ī manibus est tuaꝝ uirtutū testis: & æſtiatiōis. Itaq; quod
Pogius tibi honorifice detulit: nimiū liberaliter ad alios re-
mittis. Nā si est honestū: cur te eius pudeat? Si cōtumeliosum
tibi tātum cōuenit. Vel ob nomen getilitiū: qđ paucis litte-
ris īmutatis idem est. Hac septem ī cōmētariis nostris accu-
sat Brotheus: ī quibus satis ut arbitror hominis & prauitatē
refellimus & īdicauimus ignoratiā: in quā mihi credite nūq;
tā turpiter esset lapsus: Si ab officio non discedens: mecū de
his disputasset aliquādo. Vt quottidie solebat: quomprimū
e pūicia rediit: Hectorem.n. Pomilionem suum singulis pene
horis ad me mittebat: cōsolebatq; de rebus nōnunq ī quibus
docendis me eius uicem pudebat: adeo peruulgatae erant: &
pueriles. Nā uel negotiorꝝ occupatiōib; oblitus esse: uel qđ
magis existimō: nunq didicisse aliquid uidebat. Renūtiaui-
mus ei more maiorꝝ amicitiā quod an ipsius culpa an certa
cōſilii mei ratiōe acciderit: aliquādo explicabimus. Nūc aliis
eadē hac epistola respōderē: niſi ad grauiorē illā actionē te-
deundū esset: Vbi toto agmīe nō modo leues Brothei īcurſi-
ones repressimus: sed omnino uictum ac fugiētē caſtris exui-
mus: penetrauimus.n. in cōmentationē illam plinianam ubi

tercentum ex locis irrupimus: quæ sua iperitia penitus con-
cusslerat & pfligauerat. Quo i genere nūc tātū septē pponā:
ut causas agere a nobis dicit: nā iudicioꝝ & fori rationē nō
satis perspectā habere uidet: quū ea aduersatio obiiciat: quæ
& facillime dilui possint & eū grauioribus carminibus reum
agāt: id quod in presenti causa demōstrauimus. Si quē accu-
fare uis Brotheu: qđ a puero adamasti: ea tibi colligēda sunt
crimina quæ nulla trāslatiōe: inficiatione: disputatiōe iuris:
deniqꝫ nullo defensionis genere uel euerti possint: uel debili-
tari: ne odio & nefario tuo i stituto potius q honesto studio in
causam descēdisse uidearis: & non tā potuisse accusare: q uo-
luisse: quod ab omni uiri officio alienissimū est: i te uero etiā
impiū. Audiqꝫ simpliciter nos i te agemus: Pliniū a doctissi-
mis uiris emēdatū: tu i ducētis & septuagīta quīqꝫ locis per-
uertisti. A phœmio orsus: libris de cosmographia itermissis:
quā uix attīgere ausus es. Ad septimū acurristi. Inde ad opis
uiqꝫ exitū: alia ūertēdo: alia demēdo: alia addēdo: pulcherri-
mā historiā deprauasti. Negas te in eo laborasse: at manus
tua in margine codicis Pliniani est: quem libratiis pro exēplo
tradidisti. Hic apud me est & in tuæ ignorantiæ testimoniū:
multis ad me uenientibus s̄epe pfert: Inficiaris: At quadri-
gēti codices: qui ex tuo exēplo manarūt testes sunt. Itaqꝫ aut
quæ c̄misiſti defendas necesse est: aut culpā fatearis: quum
nullus ificiāti locus relīctus sit. In p̄cipio statī phœmii ubi
de Catullo. hæc Pli. Ille. n. ut scis pmutatis prioribus syllabis
duriusculum se fecit: q uolebat existimari a tuis uernaculis &
familis. Ita codices omnes habēt: & legēdū est. Nā quasi Pli.
Catulli exemplo: qui duriusculos uersus fecit: ut alter quoqꝫ[;]
Pli. in epistola scribit: sui operis obscuritatē a familia impe-
ratoria abhorretem: cui exposita & facilia p̄ponenda erāt:
excusare uelit. Illius obiicit & proponit uersus: sed mutatis
numeris nō. n. eo ordie uersum recitat: quo ille scripsit: Hinc
ait. Ille pmutatis prioribus syllabis. Excusabit iquit Catul-
lus duritiē meā: qui & ipse duriusculē scripsit: q a tuis uerna-
culis & familis existimari uellet: quasi dicat & ille dura scri-
psit: & isolata tuis familis & uernaculis ut ego. Tibi nō dixit

ne uideretur aut poscere ut legeretur ab imperatore: aut illius ignoratiā dānare Brotheus uero supercilio cēsorio: quū totū sensum ignoraret ita inuertit: q̄ uolebat existimari: a uernaculis suis: quod aut sequebatur: & famulis deleuit. O stultū hominē: scribebat ne Catullus uernaculis suis: an ciuiū aatribus? Totū Plinii sensum eo errore cōfudisti. Sed hoc & reliquos in phœmio errores omitto: In libris qui de cosmographia sequuntur pauca quādā īmutare ausus es: quæ utinam preteriſſes: ne i tot libris deprauata legeretur. In tertio Prochytā iqt Pli. nō ab Aeneā nutrice: sed qa pfusa ab ænaria erat. Aptū est qd' iētiat Pli. Prochytā dici a βροχήω qd' est profundo. Fuit. n. pfusa & diuulsa ab ænaria: quæ eadē Inanīne & pythecusa dicit: qd' & ipse alibi scribit: & docet Strabo. Nō autē nutrice Aeneā: quæ Prochytā diceret. Huius mēminit Dionysius Halicarnateus: qui ait a Prochytā muliere troiana Prochytā īſulā dici: cui sentētiæ aduersans Pli. occurrit Brotheus ita scripsit. Prochytā nō a Caieta Aeneā nutrīce. Vide hoīs īpitiā qui putauit fieri posse ut a Caieta Prochytæ nomē ducat. Quæ malū hic Caietæ mētio est: aut quæ cum Prochytā litteraꝝ cognatio uel similitudo? Caieta qdē ab Aeneā nutrice Caieta dicta est. nō autem Prochytā. Tametsi illā quoq; Caietā nōnulli auctore Strabōe appellatā putarūt q̄ καιτα curua lacōes dicūt: q̄ illic phormias ī littore curuo cōdiderūt: & paulo post Pli. hæc. Inter Pausilippum & Neapolī: Megaris. Brotheus uero ita īuētit. Inter Puteolanū sinū q̄ & Neapolī. Nimiꝝ Pausillippū nulq̄ terraꝝ esse putauit hō adeo locorū omniū ignarus: ut nec ubi terrarum sit satis adhuc nouerit: quū tamen omnes codices Pausilippum pferant: quod si de Pausilippo adhuc dubitas: lege Pl. in fine noni libri: ubi hæc repies. Pausillippū uilla est cāpaniæ: haud pcul Neapolī. In ea in Cæsaris piscinis a Pollione Vedio cōiectū pīscē ſexagesimū post annum expirasse scribit. Anneus Seneca. Iā tuū errorē uel īuitus agnoscis. Hoc nō est a Domicilio in epigrāmatis interpretatiōe dissentire: quis in eo quoq; turpiter labaris: ac non accuses sed tete accusandum offeras. Plinii uerba perueritis quæ non ītelligis ut quū illic sentētiā

aliquā uel ridiculā proponere possis: hic ignoratiā tātū fate/
ri habeas. Sed iam ad septimū uenio: ubi tuæ deprauatiōis
initiū est: quod eadē temeritate ī totius opis calcē pducitur .
Plinius ubi de homine generando & pariendi tépore scribit:
hæc tradit . Ante septimū mensē haud unq uitalis est septio
nō nisi pridie postero ue plenilunii die: aut iterlunio cōcepti
nascūtur. Trāslatitiū in ægypto est: & octauo gigni. Iāquidē
& in italia tales partus esse uitales. Partus inqt octauo mēse
letalis est. Ita n̄ est itelligēdum: sed tamē in ægypto idifferēs
quod nec in aduersum nec in pspum magis accipiat euentū
q̄ si alio tépore gigneretur . Iam inquit & in italia indifferēs
est tales partus esse uitales . Nā nō habetur miraculī loco si
octauo mense nati uiuūt . Trāslatitium indifferēs significat
quo uerbo Gellius utitur & Tranquillus eo loco . Sed aduer/
sante conitibus suis Marco Antonio cōsule: quem uel preci/
puū adiutorē sperauerat: ac ne publicū quidē & trāslatitiū
ulla in re sibi sine pactione grauissime mercedis īpartiente
ad optimates se cōculit: ubi translatitium pro indifferētem
dixit. Nec me fugit Pædianū ita scribere translatitia ueteres
dixerunt non noua nec nuper inuēta sed aliūde translatata: ut
etiā apud Pliniū pro nouo possis accipe trāslatitiū . q.d.nup
obseruatū. nam pro nouo accipi testatur Pædianus. quis an/
tiquiores aliter accepisse idem affirmet. Hæc quoniam Bro/
theus non legerat: non intelligebat: ita immutauit. Relatum
ī ægypto est & octauo gigni: q̄ qđ a Plinii sēsu alienū sit: ali/
or̄ sit iudiciū. Tu Brotheu codices omnes ita scriptos puertis
magna studiosor̄ iactura: peracerba plinianæ dignitatis ūiu/
ria: grauissimo tuo dedecore & infamia. Eodem uolumē Pli/
corpore uesc̄ esse sed eximiis uiribus . Vescū quid sit Festus
docet. Vescū inquit pro pusillo utebātur quis Lucilius eda/
cem Vescū dixerit. Marcellus. Vescum exiguum īterpretatur
& minutum. Gellius. Ouidius Idem. Brotheus quām Vescū
quid esset nō itelligeret ita inuertit. Corpore neruolos cōstat
esse eximiis uiribus . O temeritatē tu uerbor̄ Solini quām nō
percipis umbram quādā secutus a Plinio recte scripta ī tuæ
ignorantiæ leges ducere audes . Si me audies opam dabis ut

quæ ex tua depravatione sunt edita exēpla omnia uel cōbu-
ratur uel si quis tantū labore ferre possit: emendetur: ne pli-
nianæ uigiliæ sua dignitate per tuū flagitium defraudatæ in
posteros ppagētur. Eqdem uereor: ne si omnia eius deprava-
tionis testimonia ex septio tantū libro nūc sumpero: de reli-
quis silere uidear: qđ bene emēdauerit: quom multo grauius
i sequētibus peccauerit: ubi Plinii historia & magis tecōdita
est: & exquisitoris doctrīæ artibus istructa. Sed ita profecto
res habet: ut initio scripsimus nos hāc epistolā quasi feriātes
& ludētes scribere: nā in altero ope quod paulo post edetur:
tota actione singuli libroꝝ omniū eius errata psecuti sumus.
Id quom nuper Brotheus ex quodā: cui opis particulā ostē-
derā: audiūisset: fuissetq; ab eodē monitus: ut locū undecimi
emēdaret: cuius reprehēsionem i libris nostris forte ipse lege-
rat: statim trepidus ad malas artes cōfugit: & dolū nouumq;
cōmētus est mēdaciū: epistolāq; q̄ primū edidit: qua me in eo
accusat: i quo ipsū nō modo reū habeo: sed dānauī cūctis do-
ctōꝝ hominū luffragiis. Nā in undecīo ubi de apībus Pli. ita
scribit. Tunc ostēta faciūt priuata & publica uua depēdēte
i domibus téplisue s̄aepē expiata magnis euētibus. Brotheus
nō ītelligēs quid sit uua in apībus: ita deprauādo supposuit
una depēdētes: pro uua depēdēte. Hūc autē locū apd̄ luue-
nalē explicauīus eo uersu. Examēq; apiū lōga cōsederit uua:
Culmīne delubri. Vbi hāc auditoribus dictauimus: recitatis
primū Plinii uerbis. Vuā apes facere dicūtur: quom cōnexis
pedibus i racemi speciē depēdēt. Virg. de apībus. Immēsasq;
trahi nubes iāq; arbore summa Cōfluere: & dēlis uua demit-
tere ramis. Columella animaduertito an totū examē i spetiē
unius uua depēdeat. Tu uero Brotheu i margie codicis Pli-
niani qui apud me est una depēdētes scripsisti. Quadrīgenti
codices istis mendis tuis impressi: ita habent. Theodorus uir
doctissīus. Iohānes alleriēsū pr̄sul. alii pr̄terea ēt tui as-
seclæ: hoc sciūt: locū hūc legerūt: dānarūt ignoratiā: & tamē
tu audēs mentiri. Calūniādoq; affirmare: uel te non ita scri-
psisse: uel me pperā audidores eum locum docuisse. Sed ad
septimū redeo. Eodē libro quū de pdigiosis partubus scri-
bere uellet ita exorsus ē. Tergemīos nasci certum ē. Horati-

SIXTUS

or Curatioꝝq; exéplo. Supra iter ostēta adducit̄ præterq; in
ægypto: ubi Fœtifer potu Nilus. Nā illic octo sine ostēto ut
So. inus expressit nascūt̄. Ut uero Pli. demōstraret plures tri-
bus eodē partu nasci ostētu eē: addit. proxime supremis diui
Augusti ānis fausta quædā e plebe. Ostiæ duos mares totidē
fœmias enixa: famē quæ secuta ē: portēdit haud dubie. Atq;
Brotheus q; musas ore suo locuturas fuisse si ore humano lo-
qrēt̄: existimat: nec Pli. aliter scriplisse: q; ipse solet. Vbi Pli.
ait. Supra. hoc ē ultra ternariū numerū iter ostēta adducitur
deprauādo ita scripsit. Sed hoc iter ostēta adducit̄. Non ui-
des tātū abesse ut quæ uult Pli. sētias: ut ēt aduerseris. Nam
qd̄ ille ex historia affirmat. tu pignoratiā negas. Tergemios
īqt̄ nasci nō ē portētū. Nā Horatios Tergemios & Curatios i
historiis legius. Tu uero a Pli. dissētiēs Tergemios quoq; na-
sci affirms esse ostētu. Est ne hoc Pli. codices emēdare: an eū
uocat̄ i ius & ignoratiæ accusat̄ qd̄ ex tua sētētia nō scribat.
Quid: nō ne quū de ratiōe partuū eodē libro preciperet: tu
quasi nouas naturæ leges ex Etruria accitus at uspex pmul-
gares. Ita eius sētētia sustulisti: ut nec qd̄ ille uoluerit: p̄cipi
possit: neq; qd̄ aruspicia tua præscribat: ulla ex parte itelli-
gāus. Ille hæc de dētibus i septio. Quibus i dextra parte géini
supne a cāibus cognōiati fortunæ blādimēta pollicēt̄ sicut i
Agrippia Domiti Nerois matre Cōtra i leua. Quid sibi ue-
lit Pli. satis p̄cipimus: nisi tu hæc deprauaueris. Nā quū i he-
mīe q; sūt iter molares & priores dētes tēdētes i acutū canini
dicat̄. Qui hos īqt̄ Pli. hēnt gemios supnæ i dextra parte for-
tunæ fauor his portēdit̄. Cōtra qui i leua. Idē Solinus ex Pli.
uerbis ut solet: quos cynodōras uocat̄ qbus gemini p̄cedūt a
dextera parte fortunæ blādimēta p̄mittūt. Quibus ab leua
uersa uice. Brotheus hūc locū una uerbi labefactatiō totum
euertit. Nā ita hō rudis emēdauit: qbus i dextra parte genui-
ni supne a canibus cognōiati: ubi uno uulnēr̄ duobus locis
Pli. cōfodit. Nam si in dextra parte genuinos hēntibns fortu-
næ fauor portēdit̄ qs erit qui aliquid nō spet. Nemo. n. ē qui
genuinis careat nisi quibus uel ætate uel casu aliquo decide-
rint: Omnibus præterea tā in dextra q; in leua sūt genuini: ut
isdem ex Brothei sentētia & blandimenta fortunæ & iniuria

portēdat. Ignoratiā: nec genuini a canib⁹ nomē accepunt
ut Br⁹neus Pli. affirmare cogit. De caninis eū loqui uel uno
uerbo Solinus te monere potuit. Nā Cynodotas dixit quasi
κύνος ὁ Αόντασ. i. canis dētes. In his portēti discriimē est. Si
aut i dextra aut i leua gemini fuerit: & tamē tu genuinos du-
obus i locis ut multi apd⁹ me uiderūt i media pagia & i mar-
gīe scripsisti: & qdē grādioribus litteris ne omnio dubiū reli-
queres ignorantiæ tuæ & temeritatis. Sed nescio quo pacto
ppositū tuor⁹ error⁹ nūc nō seruauit. Nā q septē tātū pmi-
ferā nouē recēsui. Nimi⁹ hi duo me i prudēte & i uito ex tā-
ta turba elapsi sūt. Propat̨ i lucē uenire ones. Sūt autē ducē-
ti & septuagīta quīq; ut cito audiātur. Nā icredibili cōfēsu
cōspirarūt ut te tā präclarī autoris Sicariū accusēt & dānēt:
id ut celeriter fiat opā dabo. Opus nostrū iā pene absolutū
est. qdē simulac editū fuerit: circūstabūt irati: & tāq Eumeni-
des ut in fabulis est: faces admouebūt: ac flagitor⁹ tuor⁹ cō-
sciēcia te torquebūt: & cruciabūt. Ego me his patronū profi-
teor. His adero tā piā & iustā causā non desefā: in qua nō tā
doctrīæ aut i genii fructus a me quærēdus est: q officii in ciuē
meū & pietatis: quē p ignoratiā de pristinæ laudis dignitate
deiicere conatus es. Vos uero Heli & Marce Phosphore da-
bitis ueniā si Brothei insolētia me a uobis abduxit: ut quū ad
uos scripserī: in hūc tamē unū: omnē ferme cōtulerī orationē.
In qua: si aliquādo acerbior fui: testor uirtutē ipsā: me id nō
spōte sed necessario ægisse. Nō quidem q illius contumeliæ:
quibus me insolētissime insectatur quottidie: stomachū ali-
quē fecerint: qui uel ipsa iniuriaꝝ diuturnitate in eo iā mihi
penitus conuulsus est: sed quoniam ea quæ uel obiiecit: uel
commisit: eius sunt generis: ut aliter nec refelli posse: nēc
accusa. i debere: uiderentur. Valete.

Domitii Calderini Veronēsis cōmētarii in Iuunalē. cū de-
fensiōe cōmētarioꝝ Martialis & Recrimiatiōe aduersus Bro-
theū Crāmaticū. Ad Iulianum Medicen Florentinum. Editi
Romæ. K. Septēbris. MccccLxxiiii:

